

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA

B. 292.

ספר

חנוכת הבית

כפיאור נורות ותכנית הכית הנמרב ככל משפטו
 וחוקתו בכלל ובפרט. ומכל אשר גבלו ראשונים ונכור
 אוכל להטיב כפס המתקדשים והמטהרים בסוגיות
 הנרככות פירוש יהיה להם למקדש
 מעט וישיבו את

כפס.

זאת ועוד אחרת דמות כל הנורות מהכית
 כלו. ומכל חלקיו. כל מקום לפי פירושו.
 וכסמטוס א' ב'. ירשם חלק המפורש.
 ואשר עליו מילין יחבר. ויעלו למשפר ב'ח.
 לאמר זה יכחמו היום אם בקולו תשמעו.

ברפוס ברנארדין בויניציאה

בשנת במקדשו לנס לפק:

1925

RESEARCH REPORT

THE EFFECT OF TEMPERATURE ON THE

RATE OF CHEMICAL REACTION

BY

DR. J. H. KIMBLE

PH.D. UNIVERSITY OF CALIFORNIA

1925

UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRARY

אין

זה כראש בית אלהים • חרות על הלוואות כתנאים • שהתנו תנאים •
 ואמוראים • כדבר הרים הגבוהים • אריות ולכאים • ענינים ורפאים •
 מצוייר בתאים • כאים • ככתים כל טוב מלאים • אין טוב אלא תורה וכביאים •
 שרם ומועיל לקוראים • לרעבים גם מאים • לחיים ולרואים • ככובות עיוניות •
 מווקקות מפליא פלאים •

זה משה

האיש בין האשים • כיוון את לכו כנגד בית קדש הקדשים • והעלה •
 בידו דברי הפץ הנממדים מזהב ומשו רב כדשים • כלם קדשים •
 אשר היו על לוח שכלו הכה המנוחם חרושים • וכני מעו שמים • לחוות מעלת •
 המכם הכולל בני דומני נרו ממדש מדושים • במילי דאורייתא להולמם קשים •
הויות דרכו ממול קחויכא הכא • לן בעמקה של הלכה • בלשון נחם •
 וכפשים יפונן טלע קושי דפורי תוספות בפיוטו פתוח לרוחה •

כדרך ככוחה • קצרה לא ארוכה • וכפוסקים היושבים ראשונה במלכות ההוראה •
 הנכרת והנמוכה • חכיתו מעובה • במלמדה ערוכה • מערכה לקראת •
 מערכה • תיובתא וברכא • במרפא וארוכה • דברים הפאזכים והנעמים •
 שומחה • הנריכים שיון טובה ומנוחה • לא כביעתא ככותא •

כחנוכה

הבית שמוכיכר • כרובא למנכר • כמטנה כגמרא שהיא •
 עיקר • ועמו טפלה • בתשבורת לוי נאזה תהלה • מעלה •
 ואשכר • ככרות מדרים ריקע דאתה פינו כל יקר •

גדול

יהיה כבוד הבית הזה האחרון • עד ימלא שמוקפינו ולמוכנו דין •
 כשנת כי שמה ישנו כמאות למטטט כמאות לבית דוד לזכרון •

נפד ואבני הפץ יהלם
 בשם קציעות קנמוז ומר
 אמרי מחבר זה לכן אמר
 אל איש חכם לבב תקרב הלים
 קראו בקול גדול בית אהרן
 גדול כבוד בית האחרון

אין קשותבן רק שבר ובר
 פלפול ועיון רב חזק כצר
 נצר מקור חכמה אנא נצר
 רעו ידיד נפשי בנין ובר
 ואמר בהיום אב הורחמן
משה בבל ביתי הוא נאמן

אפרוח שפמטא במקרש
 שלמה ככמהרר ישעיה ניצח זלטה

זיהי

פקנת כלות מע"ה * בקום את המשכן * והשלים את המטקון לר תרומה לה' *
 לכנות לו את ביתו * אשר כסה בשילוחו באשת ככין תכונתו * על רצפת אבני
 חפץ ודועתו וקירותיו * מנוקדים מנור מאנכ קרובות * עמודיה כל ותפלגון עמיד ברול מענה
 וגמרא * הכל וצר כחכמה וכרא כתבונה בכתב פרום נאה על * תכנית בית הכחורה * שעשה
 עזרה נקרא שמו ספר הנובת הבית להלוק נר מנובת הבנת שבלכו * אל עול הבנת כוננת
 בנאות התלמוד הערוך אלינו * אור נרו וזרם עם יפה לבדוק * עולת כל קשה * וישאלנו שלמות
 הבנת הכי מולי דמאן דתכו וקרו עד תומ * ועין בעין יראו ויאלמו לאורו כל המכתלים כוופו
 יופו שאין בו דופי * ראה זה דבר קדש כבוד הכופרים און וחקר כספר סתיקוטס שלו הכומר
 פישאל שמו נאה לו עמו ענה ותוסיה להכין משל ומלגה * וכדכרו חכמים וחיודוס ורו רמה *
 מלא רוח חכמה * ולעשות ככל מלאכה על אשת כמה וכמה * ככספה וגם בלתי כספר
 הנעושה * מעלת המעבר כ"ו המקום יהיה בעזרו * וינזי מזרו * ויהי קר ינא ינא טוב הנונה
 אל כשרון המעשה בלו לכל הולדעים כי רוח' כוססה כי לעשות נחת רוח לוודו' רנוה מקשכתו ככונה
 פעולתו * וקרובו אליו בשאיו ישראל לשמוע את חכמתו * זאס הקריבו את קרבנס סור למעלות
 קריבן עשיר כשירו סור של פס נעים * והעני בשאיו' האוסה גם הוא סגר סוד לנצח לחובת העסקת
 המשמש אליהם ואנשים * הכיא גם הוא מכבדות סורו לפאר את וסרו * ולפרנסם שפארמו *
 כי סך קר בית הוזה העליון כרוך הוא ראה מעשה וזכור לו להנאמו ולטובתו הלכה פסוקה משנה
 ערוכה : כמדה שאדם מודד בה מודדין לו : הוא עסק בכטין בות עולמים לחוות כנועם ס' ולבקר
 הוכלו * וס' אשר יפוזו מעינות חכמתו חנה * ומן הכיאור הוא יסאנו הנעדרים ככה לעשלתו
 שלמן גבוה וכו' לטעום טעמו ומסאן של עץ הדעת וכף סוף סבר הרבה יטול * וראשו ככנונו *
 וקשטו כתיקונו * ואל יסור מע"ה את הסירה * כי אין המלאכה נקראת אלא על סס נומרה *

אם איש	אשר ילמוד	בדת צורנו
חקיו	ומשפטיו	אשר צונו
תורת	זבחיו ב'	אשר הורנו
גבחר	בזובח	בבית קדשנו
אם מ	חשבה על	פעולתנו
טובה	ישורה ע	רבה היא לנו
שיח	שפתנו	לבד אתנו
יקר	במו כדיר	במזבחנו
מקד	שד משה	לך יאתה
לפני	ה הוה	כעל חר זרת
צכון	לומר שיר	דנובת ברת
באתי	להגיד בי	חמדות אתה
ויא	מרו לך בל	בני עמד
מקדש	יה כו	בני ידיר

יעקב כמחזה"רס **אבוהב**

הקדמה

אמר

הצעיר משה כבוד נרשם חפץ • רוח ה' יצא בי • רוח ה' הוא באנוס
המושל באדם • יורה יורה להבין משל ומלינה ודרך ישר לפני אדם
הימים למקרא ולמסורת סיוג למחמה דמיר וסבור לשמור את דרך עץ החיים • זה
מומר באדם שניתן לאזהרה • להשאיר אחריו ברכה כתובה בעט ברול • בין
שוכה זה כתחייב במלתא אנכ אורחיה ולא מחה שמו מישראל •
אמנם ביתן הפס"ל במרומים • יצ"כ בארשא כי אל דעות ה' החוכן לאדם
דעת והב חכמתא למחיון פלמים וכן רבים אשר לא תפמו ישכלנו זאת סגור
עליהם דלתי הדעת והתכונה • רכבה ומועט וריבה • ולאו כוליה עלמא
דיכי גמירי • ואם קו"ל באן סואן ברעש אשת כסילת הומיה זפתי דרע"ס • לא
ידע כי כנפשו הוא ושעשועיו את בני אדם • ולא דבר דק הוא כי אין
דיעה לחכי שיפור אתרע לן רובא וחדב אשר מאלף מנחתי לאלף ביה
לאור באור הקיים לבא מן הדין להיות כנדון דידן כמנ"ה היום דאלא פי
מלתא כי קנור קנרה ידי למות במלחמתה של תורה במ"ה סאדס אמורר
כי בעק אכבי • לדודי הנכמה עושה מצוה • ללב דומיה תקלה •
ואולם חי אבי וימי חייכו הכל שיש בו חטא משפט מות לכשתפול עליכו פתאום •
ואם יגזור ה' קיים מו ידע החכם אהיה או בכל עתה יבאני חו דאתאי חו דאתאי
בהני שני וטוננרי דאתי תקן תקן • ואם אעופה ואשכונה עבדולות וכנפלהות •
למותב אלביא דהלבתי • גמירי לה הגהו מדדכך לסוכות של ארגמן •
ואתי הלבתי גרעתא • הלא ימנאו לי עון אשר חטא • והיה לי לורה •
ואף כי בחכמה ובתכונה ובדעת ובכל מלאכה • הכל שריר וכריר ועבודה
רבה בהם • יהנה מקום אתי תפסתי מועט ויש ברירה • אמרתי אכנה
לי בית מרות מלאכת הקדם בנין בית שני הנחרכ המכורס במסכת מדות •
דאלו מניאות שלא אהיה חייב כסונג דלא איתמר הלבתי כהו • ואם
אמנם שנית אתי תלין משוגתי • כל מן דין לא איתפרס כדאוי במוחוק •
ואין דורש ואין חפס • ואלה מדות כי תקרא יורד וכותם על פי מדותיו
מגלה טפח ומכנה טפחיה ש"הוס ומורו ויכדוס קצת מפרשים • וקצתם
מוחזין את המדות מפני הנופס ואומרים דהלבתי למשיחא נכחו הכל ואין
בם מועיל • ומהו מה ירובין עמדי • ואכלו בשרא וכורוי בני אבוי •
סהקים עולה של תשובה • למלק ינאת על דברי הכאי • פוק חוי דקאמר
כפ"ה דיומא אמר רב יוסף הלבתי למשיחא • אל אבוי אלא מעתה כלה
מחיות קדשים לא ליתני הלבתי למשיחא • אלא דרוס וקבל שר • ה"ב
דרוס וקבל שר • ואכי ראה גס ראה הרב רבי כמיי בסוף ויקהל •
אשר הגדיל תוסיס בגול שר החוקר בתכנית ב"ה • ותוספת יום טוב
ובהקדמתו למסכת מדות • ואם מעט אסויף לך בהנה וכנה • ורשות
בהדיוט בחוקה ובהורמא דדהו עכידנא • ולשמור מסורת הקדם
אכדוק

הקדמה

אחדון עד מקום שדי יצאת • וכרגע כראה לי בכית • וכל מקום
סקרא עליו ערער והחזקה פלוגתא לדבריו • אמה לי על ימיני או על
שמאלי • שייף עייל סוף כפיק • ואם לא ישרו דברי דהיגוי בהוצא דפכא •
ליכופא מידע ידיע ויש זולתי לנאול • גם נורות לכבי הרחיב וכל
תמונה • אשר יראה הרואה ולכבו זבין בנקל • ודמות הכית כלו
זה דנא ראשונה • ואם בעונותינו בית קדשנו זה לאכותינו היה לשריפה
מאכולת אש • ונשתנה ערכו מתבנית הכית השלישי יוצב • וישן
מפני מדע כנפול • כבר אמרו שבכאווה דומה למראה דיתזקאל •
ודומים בדומים יגעו • והסאר יהא מוכח עד שיבא אליהו • ומשיח
לפי תומו יתרו קוסיות ובעיות ומלאה הארץ דעה •
את כל זה ראיתי ונתון אל לבי לכתוב בספר זכרון וזה שמו אשר יקראו
ספר הנובת הבית לפני טעמים : ראשון על שם חנוך בית המקדש
בכל צורותיו ונכאיו ועליותיו ונשלמה פרים שפתינו • והשני כי
במספר חן מספר הסימנים סופרים כבוד אל וקדושתו קדושת
עולמים • אשר עליהם אדני קוטרם זההטבעו •
והקל מעלך הקורא • השג אחיב והנל אכיל
לפניך מפתח מראה מקומם ועכייניהם •
ואגיד לך אשר תבקש בשורותים
אשר הנכתי
לכדכה

מוזמור מִי חֲנֻכַּת הַכִּיֹּס לְמֹשֶׁה

וְלֹא מִיִּזְוֹן	שְׂכֹרֶת הָיָא	צִיּוֹן
וְהָרַח הַפִּיִּת	דְּבִיר קְדֻשָּׁה:	שָׁמַם
וְקוֹץ וְשִׁיִּת	וְקַמְשׁוֹנִים	שָׁמִיר
קִטְרֵת אֵיזֵן	נְאוֹת מִדְּבַר	הַיִּכָּל
בְּעֵינֵי עֵינֵי	כְּבוֹד נְדָלָה	תְּכַנִּית
חֲנֻכַּת בֵּית	חֲנֻכַּת חוּץ	בְּרֵאוֹת
מְנוֹרַת זֵית	וְחֵיל כִּיּוֹר:	אֲוֹלָם:
בְּעֵינֵי הָעֵינִי	חַיֵּי דְמַעְרָה	עַל לְ-
בְּעַת תְּרַאֲיֶנָּה	פְּאֵר הַדּוֹר	אֲבוֹ
תְּמוֹנֶתְךָ	כְּרֵתוֹךְ סִפְרֶךָ	עֵינֵי
וּבֵן תְּכַפִּינָה	נְנוּ מִרְךָ	הַתַּעֲ-
דְּבִיר לִפְךָ	אֱלֹהִים בְּךָ	חֶלֶק
הָהָר הַגָּדוֹל	חֲרֹב הַיִּכָּל	לֹא נִ-
נְנִיחַ בְּמִשְׁכָּךְ	הָהָר הַגָּדוֹל	מִקְדָּשׁ

שְׁלֹמֹה קוֹנִיאֵן

שִׁיר

קָרוּ רַעִיד	צָמוּ מִרֵּי	מִרֵּי עַ
מָאֵד לִי רָמוּ	מִחֲבַר מִרֵּי	לִי שֵׁר
הִכִּי הִוָּקְמוּ	דְּשֵׁי הַצּוֹר	כִּי מִק־
וּמִדַּעַךְ	לֶדֶד הַזֶּדֶךְ	מִשְׁכ־
מִתִּי סוֹדֶךְ	מִרוּ לֶדֶד כֶּדֶר	עַד יֵא־
נִגְוֵי יִדִּיךְ	דֵּה כֹּ	מִקְדֵּשׁ
נִבְיָאֵי מַעַל	חֶמֶס לֵב מִ	עֲדִיף
דְּשׁוּ בַסְתֵּר	יִחֻקְאֵל מִק־	הַרְאֵה
לְזֹר וּבִתֵּר	אֲשֶׁר הִיא לֶדֶךְ	חֲכֵמָה
סְפִיקוֹת תַּעֲר	חֲנִנְהָ כֹל	הִיא כֹל
בְּצֵל אֵל עֲרֵךְ	בְּצֵלְאֵל אֲזִ	הִיָּה
וְאִם בְּאַרְזֵךְ	כְּאוֹר שְׁדִי	אַתָּה
עֲרַה שְׁכֵלֶךְ	(נְבִיר) הַש־	קִלְטֵ
לְרִיק יִנְעַת	חֲטִיא גַם לֹא	לֹא ה־
דְּבִיר קִבְעַת	אֲמִיתִי ל־	צִיּוֹר
מִנַּת חֲכֵלֶךְ	זִמְרֵ נְעִים	מִרֵּ טוֹב
פְּלִיטַתְנִי	יִרְחִם צוֹר	רַחֵם
דְּבִיר קִדְשֵׁנִי	לֶדֶד לִבְנוֹת	וַיִּצֹו
יְדִיד עֲלִיךְ	עֲרַב שִׁיחִי	נָא יֵ
בְּחִבּוּרֶךְ	בְּךָ אֲשַׁמַּח	אֲשַׁמַּח
בְּנֵי דוֹרֶךְ	מַחוּ הַיּוֹם	בְּךָ יֵשׁ-
וְהַחֲלוּלֶיךְ	יִחִי לַעַד	שְׁמֶךְ
דֶּדֶךְ כְּזִירַת	לְעוֹלָם רַחוּם	וַיְהִי
חֲנוּכַת בַּיִת	וְשִׁירָה ל־	מִזְמוֹר

אות א הר הבית

דר הבית

היו הר הסוריה לצפון ורעלם - בו נבנה בית לשם ה' - בזה קדשנו
 אשר היה לטרפת לשם ביעו טיטוס - מוקף חומה סביב סביב ת"ק אמה
 רכבו - ות"ק אמה רחבו רכוב - כתובו נכללו כל העזרות והאיכל - וכל אשר בשם שקדש
 וקרא - ורוחו זה הסגור בין החומות - זה שער אשר יקראו במרחל בשם דר הבית - שהוא מקנה
 ליה - אעפ"י שהוא שם בללו אל מול הדר האש - גם על שרם העודף שזן לבנין שלא נתקדש -
 כאשר קיימו וקבלו התוספות בפסקיהם על ש' מידות - ואלה הדברים דברו אמת והבדק -
 אמת כחן הדבר - כי אמנם לעתיד לבוא בשם קדשו בטקו - כי גדול היה כבוד הבית הזה בבנין - ובכר
 מפורש על ידו ומוקאל הכיף - חומה לו סביב סביב אורך חמש מאות - ורוחב חמש מאות קנים -
 שהם אמות ג' אלפים על ג' אלפים - נפקא מינה שהיה גדול מן הבתים הזה דכיה נחתינן - כי
 בשם הואת עונותיו הטו אלה - ונתמעט כמותו - מאזרו ממרחא - ועליו גולה כנאווה ככנין
 של שלמה - ומעין הדברים המכאורם במוקאל - על זה שמענו אנוכינו קו"ל מחלוקת שהיה לשם
 ששים כפ"כ דכונות - זה אומר קדושה ראשונה קדשה לשעשה ולעתיד לבוא - וזה ואמר קדשה דף י
 לשעשה - ולא לעתיד לבוא - הרמב"ם על פסק בספרא ראשונה - והראב"ד ז"ל בספרא שנייה -
 ואם קדשה לעתיד לבוא - כרוב דברים לא נחל - מלבדו אשר שעולו גולה ביומי עזרה עת בית
 ה' להכנות - נח לבנות ולנטוע ככנין של שלמה בדמותו ככלמו כתבנותו לכל מעשהו - לא פחתו
 ולא הותירו כמות האורך והרוחב - וגדול היה כבוד הבית מכנין של שלמה - בעדת הגובה כאשר פו'
 רמ"ב דרים הסותיין - ובאשר כניא בכו' כ"ה בס"ד - שכן אין ראיון להוסיף על העזרות ועל העיר - אלא
 בכל בני דתנין היתם ככונות כדרב הוצא - ותודות סבא נחשיה - וזכר עשה לנפלאותיו - דף ז
 ולא עלו לשם חוכה - ולעתיד נקדש את הקדש שנית - כי רוחו והלה ועמוד ליהודים -
 למען הרחיק את גבולם - ואם ישתנה מראה העזרה עמה שהיה - מי החכמה ופי' ע"ע פשר דבר מ"ט
 ז"ל כספר צורת הבית סימן ע"א - ואם קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבוא - אין ספק שהעזרה
 לקדשה שנית - ואם נפקד ממנו דבר - חדרון ויכל להממת אורים ותומים או מלך - ותהי האמת
 בעדרת - אותה לדרב נחמן דלמח' באמת מכל אלו - כאשר כח בהם לקדש היכל ה' באחד מהמה
 שלא בעדר - ומדות ששה כחמה הן הנה היו מקדושו - והוסיף שנית ודו עמד וקדש את תוך הסגור
 והעזרות - ולפי זה לא הווקאו לכנאו חמה לבנין שלמה - שלא כאשר עלה במחשבה להכרואת -
 מחשבה טובה דרופס למעשה אשר חשב עם היהודים - ואם היה לנו להתגאל נאולת עולם - וראונו
 ביאת עזרה כזאת והוסע - היה מן הדיון לכנאו בכונות ומוקאל ככל מכל כל - אלא שגדש החשב -
 וראו ראה וודעו שלא זכו - ולא היו ראויים לבוא בקהל גדול וכיד רמה - כפאמר סבא - על כן
 המנעו אחיו ההכנים מלבנות הבנין הנגזר לנאולת עולם - אלא דובגא - זה הדבר היה נסבה שלא
 נכאווה בכלם ובדעות של המעורר בכתוב - כי לא ראו זה כראוי זה ודמיהם שונות - לסיכור זה

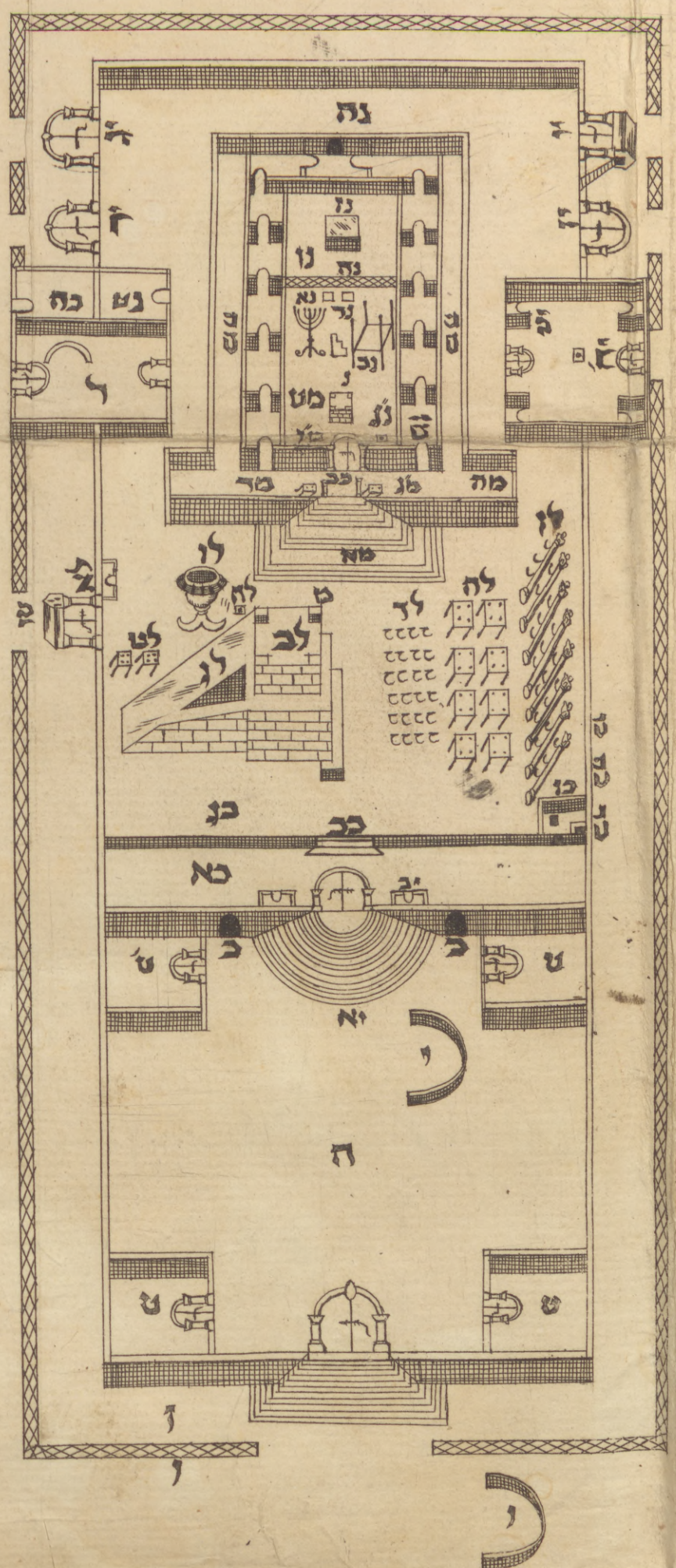
ספר תנובת הבית

הוא לו כן ודמה כמקבת * בעצמות את טעמו או במדת האורך והרחק * או בצורת חלקיו *
 הכיטה וראה ורתון גדול הכיטה השלשית שבת סנו * וגדול החצר המצוה * שלעתיד סוף אמה
 ארבע * וככית שתי קלף לבדן * גובה השערים שמה' אמות לר' טו' וככית סני כ' * ואפילו
 בקיר המומס שם אמה עיניה ובאן שמה' ארבות חלפה * מכלל מקום המנהג שכונה * שהוא מכותל
 העורה ולפנים עתה לא יבצר מהם * ובחורו למו לשנות את דרכו לא כמדה * אלא בצורה *
 ואולי שלא לחלל קדש' אם היו ממזין מדת מעון קדש קדשים * תא חוי בהיכל שלא פתחו ולא הותרו
 על מה שכתוב בתורה * כי אם בצורת שנוכה * ובמספר ובמדת גלעמותיו * וכמונה וכן כל
 כיוצא בזה : והעורה ענמה לא חפרה עמדתה כלל : אף על פי שכתובת בצורתה * כי
 תראה ביוקאל החצר הפנימית עמה באמה מרובעת * מעטר החצר הפונה קדום עד האולם *
 בראשם מהאולם והלאה עד מערב' הוא בון בכית סני בון בשלשית * ואפטר גם בשלשית ויתקדש
 פקדושת העורה כאשר פירש תוספת יום טוב בכפר צורת הבית * כי סתומים וחתומים הדברים
 עד עת קן * וככית הנכרז מעטר ניקנור עד האולם ע' אמות כרוחב קלף * כאשר יסועד
 עדת האמת * עם מדת האמת * יהיו שוות אם לא יהיו דומות בצורה * גא ולמד לנייר מרובע
 שום הצלעות * שיה אל מרובע ארוך או מסתנה הצלעות * כאשר בארו במוכתו המדות * והוא
 למתוח גלע גדול ממרובע הארוך כיוצא * עד שתשים התוספת שיה לגלע הקטון ממנו * וממאיתם
 תקח הנקדה * אשר ממנה כמו שרכו תנייר עגול * שהקו שהוא יהיה אלכסונו * אשר תאריך
 גלע הקטון גם כן ממרובע הארוך כיוצא עד שיתוך קו העגול המצוייר * ובקו אשר יסר תאשר נקודת
 החתיכה עם הערבו כבעורה שלפניך :

כזה אפוקל משל לעורה בכית סני שהיא מרובע ארוך * או מסתנה הצלעות א ב ג ד * אשר

M. F. AKADEMIJA
KÖNYV
TÁRA

ז

א הר הכית ת'ק של ת'ק •
 ב חומת הר הכית המורחית
 וכה שער המזרח •
 ג שני שערי חוליה בדרום •
 ד שער קיסטובים המערב •
 ה שער טדי כנפון •
 ו סורג סביב גבהו טפחים •
 ז חיל מקום י' אמות רחבו •
 ח וכו' מעלות יעלו מחוכו לע"כ
 ט עזרת כסוי קל' העל קל'ה •
 י ארבע לשכות במקצועותיה
 יא סנהדרין של כ"ג אמת בע"כ •
 יב ואחת על פתח הר הכית •
 יג שער ניקבור במדרג העזרה
 יד וכו' מעלות עולה אליו •
 יו לשכות פנחס המלכים •
 יז ועושי חביתין •
 יח שער הדלק לעזרה בדרום •
 יט שני לו שער הכניות •

טו שלישי לו שער המים •
 טד וכות טכילה על גביו •
 טג סכנפון שער הכניות ועליה
 טב על גביו לשמור •
 טא שני לו שער הקרבן •
 יח בית המוקד וכו' שער
 לעזרה •
 יט ד' לשכות במקצועותיו •
 כ לשכות תחת ע"ז להכניע
 כלי שיר •
 כא עזרת ישראל קל'ה • על ז"א
 כב דוכן וכו' שלש מעלות •
 כג עזרת כהנים קל'ה • על ז"א •
 כד לשכת המלך מחילה תחת
 העזרה •
 כה לשכת הפרוה גם היא מחול'
 סמוכה לה •
 כו לשכת המדחין מחילה גם
 היא •

כז גב בית הפרוה בית טכילה
 לכהן גדול •
 כח לשכת העץ והיא ל' פרהדרין
 לכ"ג •
 כט לשכת הגולה •
 ל לשכת הבזית חציה בקדש
 וחציה בחול •
 לא עליית בית אכשורם •
 לב מוכח לכ' על לכ' •
 לג ככה לעלות על המזבח •
 לד סכעיות להכניס בהן בואר
 הכהמה לשמוט • ו' פדרום
 סל ד' ד' •
 לח סמנה שלמכות להדיח כשר
 קדשים •
 לו סמנה עמודים ואוכקליות
 של כרזל בהן להכפייע •
 לז הכיור •
 לח טבלא של שיש לירד לשימין

לט שני שלמכות להניח איברי
 קדשים וכלי שרת •
 מ בין האולם ולמזבח כ"ב
 אמה •
 מא י"ב מעלות עולות לאולם •
 מב פתחו של אולם רחבו כ'
 ונכהו ארבעים •
 מג שני שלמכות באולם להניח
 לחם הפנים כיציאתו
 ובכמתו •
 מד האולם י"א אמה רחבו וק'
 אמה ארכו •
 מה בית התלופות ט"ו אמה
 כנפון וטו אמה בדרום
 להניח סכיכים •
 מו פתחו של היכל כ' על י' •
 מז לח' תאים ט"ו כנפון • ט"ו
 בדרום וח' כמערכ • להניח
 שמה הראוי למקדש •

מח ממזכה כנפון לעלות לגב
 התאים • וכית הדרגת
 המים בדרום •
 מט ההיכל מ' • על כ' •
 נ מוכח הוהכ אמה על אמה •
 נא המזורה בדרום •
 נב השלמן כנפון •
 נג טבלא של שיש ליטול עפר
 למוטה •
 נד שני כמי זהב כהיכל ופליהם
 כותן כ"ג דם הער דם
 השעיר כ"הכ •
 נה אמה סרקסין וכו' שתי
 פרוכות •
 נו בית ק"ק כ' על כ' •
 נז אכן שתייה שעליה הארון
 מוכח •
 נח י"א אמה אחורו בית הכפורק

נדו האחד ר"ג קל"ה אמה ונדו הקטן ג' ע"ו אמה - ועתה נמסך ק"ו ר' ג' עד ה
 ויהיו ג' ה' סוה אל קו ג' ג' - וכחפף נקודתו האמצעית כאות ר' - ומענה כמו
 מרובו נזויר - עגול ר' ד' ה' - וקו ב' ג' נמסך עד ז' - אחר כך נמתח קו אחר
 וקר מרכזו ו עד ז' - מכאור כמות שמרובע סוה הנלעות סונוור על קו ג' ד' -
 ויהי סוה אל המרובע הארוך א' ב' ג' ד' און להסוב - ומעמה בלשר ידענו
 מדת נלעו המרובע היה הארוך - נוניא בנקל ג' מדת קו ג' ז' - שמרובעו ויהי סוה למרובע
 הארוך הידוע - מפני שנלע הנדול של המרובע א' ב' ג' ד' קל"ה אמה ארבו - ונלעו הקטן
 ב' ג' ע"ו אמה - כך סוהיה ר"ח אמות - והיא מדת קו ד' ה' - והיה סונו קו ד' ו ק"ה
 אמה ומז' - אשר לתכלוס קל"ה מדת קו ד' ג' - נזחרו כ"ט ומז' - אשר יהיה מדת קו ד' ג'
 הגה כו כן ידענו מדת סני נלעות המסולס ג' ו' ז' - נלע ו' ג' - סונו בט ומז' - ונלע ו' ג'
 סונו ק"ה ומז' - כמדת קו ר' ד' - שהם סנו קוים ונזאס מן שמרכז אל ספת העגול שהם סוים
 וא"כ וקל לנו לדעת נלעו האחר ג' ז' - כפנכור שמרובע מזככת המסולס נכב הזווית -
 סוה אל מרו כעו סני הנלעות ססביב וזוית הנוכח - כאשר ותכאר בסיומן ג' כ"ט - ולפי שמרובע קו
 ו' ז' תסכת- המסולס ג' ו' ז' הוא אל ארף ק"ו - ומרובע נלע ו' ג' ח' אמות וסכסיה -
 מרובע נלע ג' ז' א' סס וקויה ו' אלכוס ר"ס בקורוב - אשר נדדו ק"ג סס כן בקורוב - כו כל אלו
 חסנונות הס כלו נדר אמיתו מדוקק הידוע לבעלו המכבר - והשוקס הוה כעצמו הוא בקורוב כמו
 כן לעשרת אלפים ר"ס אויר מרובע הארוך א' ב' ג' ד' הנעשה מאורך ד' ג' על רוחב
 ג' ב' היונו מהסלת מכפר קל"ה עם מספר ע"ו הלא מבאן ראיה שמרובע סוה הנלעות אשר ז' לעו
 ק"א ויותר בקורוב יהיה סוה אל מרובע ארוך שארכו קל"ה ורחבו ע"ו - וק"א אשהסידוס יהיה מדת
 הקנה הענומית בכית העתיד - כאשר תצרף כותליה - שיתרון להם כעכווין על כותלי העורה
 בכית סני אמה אחת כמורח - וקטרומוות כנפון ודרוס - דהיונו ק"ב על ק"א - וכל זה מכאור
 שאל לקורא וסונה כחכמות אלו - ועל זה לא אארוך עוד -
יהיה מה סוהיה עגולו גולה עשונו כנכין הוה - אשר אמה ערה - והה הכות לא היה כ"ה ת"ק
 אמה על ת"ק אמה - וכחמה סערים יבולו בו - סניס מן הדרוס - אל כמורח -
 אחד כנפון - ואחד כמערכ - אסנס סניס מן הדרוס - לטווח רוב כניסו מן הדרוס שכן רוב
 העיר כדרוס - ועל כן הניחו כנדר דרוס רוב מקיס הפנוי - ומסכו העורות לנפון הר הכות -
 וסני לו כמורח - סלסיו לו כנפון - ומעונו מן המערכ וכתבו מסל כוה - ומערו מדת הפנוי
 סכרה הכות כדרוס ר"כ אמה - והפנוי כממורח ר"ב - והפנוי כנפון קט"ו - וכמערכ ק" -
 שנה לך רובו מן הדרוס ר"ב - סני לו כמורח ר"ב - סלסיו לו כנפון קט"ו - ומזונו מן המערכ
 ק' אמות וקל להבין המסולס -
הר הכות סוה - בעלותו בשופכע כדרך הסרוס - יזכרו לנלות כמעלות בעלוות הנה -
 מפר סכית - לעזרת נסיה - ומע' נסיה לעזרת זכראל - ומע' אל האולס - ומע' -
 סכל המקדס היה כיופין ע" - כיופין סכני קבר סמיוס - וחלול מתחתו - עכ"ל און לכוננו כמסור
 כלו כסוה - כדאמרוין כ' איוהו מקומן - דרס רכא מלי דכתיב וילך דוד - ומסולס וסונו כנוות ד' כד
 ברמה - וכי מה ענין גוית אל רמה - אלל סהיו וסכיס ברמה זכ"ו - מלמד סב"ה גבוה מכל אלוכו
 כדאיתא התם - אלמל סל סונו קדוס מחבורו גבוה מחבורו - וקורוב לוור שלוח מנוכו דעשר קדוסות
 הן כדמתכו ליה כדלוי כמעמר סניו - וכס' דכלוס - ולזה הוה כל אחד גבוה מחבורו כפי מה
 מקדוסתו מרובע - ע' גבוה עשר ספנות - וע" ס' ע"ב - וע" ס' ע"ג - וכן כלס - והא דלולס
 נהיבל כו הדיו נכח אוכל למאן דאמה אולס והיכל חדא קדוסתא היא וכתבו התוספות באיוהו מקומן ד' כ"ה
 דההיא דסני שספסן ככית החלופות - איתא כמאן דאמה אולס והיכל חדא קדוסתא היא -
 כעמיתין

ספר חנוכת הבית

במתניתין

אחר כרור דהו עולין כמעלות כתיב העורות עד האולם - אבל בקאר הר הכות חוץ
 לעורות לא קאמר מדי: ולא דעבא לי הכי הנה ככוליה הר הכות או לא: דאר
 האם טעמא דאמרן: עורות דקוין כהו קדושה יתירה מאו לנו: טיבי כהו מעלות: אבל הרבכות
 שכוליה חדא קדושתא נמי לא: אית למיסכר דמאפע הוה אוהו כמו: וזית למיסכר אוכפא
 זק עניס לבאן ולכאן: מאן דכבר דכוס מאפע היינו טעמא דאו לא תמא הכי טעמי להו מעלות
 כנר צפון דרום ומערב כסך כל מעלות העורות דהו כבורה: דהיונו ל"ב מעלות ז' דע"כ: ט"ו
 דע"ז: וה' דזוכן לראב"ז: זכאם לא מדבר להו ולא מדי: ואו הו מעלות דיוקא קל סוכין
 דכמו לכל רוח: והראב"ה נמי מאפע דהכו סבורא לה: הכו דכרו בעל תוספת ווס טוב
 מר' ב' דמדות: דקאמר דהו סבורא סוכב לכל הדדן: ודהו נמי כגד השערים: ופכסכול
 זה פרוז מלכו וין כבורה ז' פרוז דוקא כנגד ז' שערים: מינה מאפע דלא הו מעלות כצפון
 ודרום ומערב: דאו הו התם יהו: ככל עת פורצין כבורה: דל"ב מעלות כרו אמות ותבי: לכל רום
 מעלה חצי אמה: וסלחה חצי אמה: והחול עשר אמות תנן כמתנותיו ומדהו פרוז ככל עת כגד
 הפתחים: ויכו תניו פרוזו כבורה מלכו וין כגד השערים לטעמיה: ועל זה נכאר כסיון ו'
 כס"ד: ונראין כן דכרו הרע"ב כ"ו דסקלים ז"ל: שפר העליון הר הכות הו מאפע ועולה
 ממורח למערב ע"כ: ואין להוכיח שר הכות לא הו מאפע מדכרו ד"ט ז' - בני ע' נקיים דקאמר
 וחי' קה' ה' תה בראשונה: ודקאמר אוהו וצריך לומר שמעקה הו לה כביס קשרו גבוה היתה ו' אמות מהר
 שכות עכ"ל: דמאפע מדיה שכות היתה גבוה ו' אמות: והו הר הכות לא הו מאפע: שאם
 כן לא הו נמוך בכל מקום ו' אמות מעורת נקיים: דאין מבין ראיה: שהו נמי למאי דסלקא
 דעתין הכא הר הכות לא הו מאפע אלא מעורת וקראל וזולך ולפי ע"כ לא הו מאפע שהו משה
 סלימה סכונ' ו"ב מעלות הו ע' דהיונו ו' אמות: ואין לומר דמ"ה הו מאפע הר לפני הגיעו
 למעלות ע"כ: דאם כן הא דמאפע תלמודא כו' לא כ"ב אמות גובה קרקעית פתח האולם מאפע המזל פי
 דאוכפו ליה פתח וכו' הו להו טובא: ולומר דמ"ה מן הדדן כגד צפון ודרום הו מאפע: וכאמנע כנגד
 גורת נקיים כמאמר: והו בלתי גבוה ומתקבל ובהרח לא יתחיל השפוע לא אחר ע"כ: וע"כ ספיר קאמר
 מעקה לה סוכי' כסדר כמורה היתה ו' אמות גביה מהר הכות: וגם קת כצפון ודרום: ואפי' יהוה מתקבר
 הגובה כגד מערב על ע"כ לית לן כה: ש"ט ופוס לא קאמר שכות גבוה היתה ו' אמות' אלא כגבוה היתה
 ו' אמות: והיונו כמורה: ומשהו' דלעתה הגוית נמי דקאמר בקיה שכול: ז"ל נמי לה מעלות
 אשר יעלו אליה מן החול שהו כמון וכו': לא תקפו דמ"ה לפי סדר השפוע: לא יפרכם כל גובה מעלות
 ע' נקיים וע' וקראל: בהגיעו לל' הגוית שמה מוקוב בעל ת"ט ע"ז: ונטרבו עס' כל זה אוה
 מעלות לורד להר הכות: ע"כ סבורא הראשונה: מיהו גיוול נמו' לאורך גושא: שהר הכות
 מחוץ לעורות הו כמאמר: וכצפון ודרום עליון אל השורה כמעלות: דומא דמראה דיוקא קל
 שכלאוהו מעין כמיונו: וכן מצאנו ראוינו כמה לשכות קחו מחולות תחת העורה: ואי לא תימא
 דהו פתוחות להר הכות: שהיו נמוך מן העורה: אס כן לא יהיוו הן חלונות: זה לא יתכן:
 ואי תפא' לך ללא מדכה למו מתנותיו: תרין דלא חייס למדכר מה כהר הכות: כו היכי דלא
 דף כ"ב מדכר אולמות שבה האודום כהר הכות: ככפרות רש' פ"ק דיו"מא: ולשכות ירכה שהו שמה
 כחין לדכרו בעל תכנית היכל וכלנו הגבורים: וככברא הוית ממתבר טפיו ועוד דהכי בהדיא
 שמעוין מפי' רש' כסלי - פרא' דכונד נולין: דקאמר שתת היכל ויתת' לא אמה שאחורי בית
 הספרות הו מחולות: ונפתחות להר הכות חוץ לעורה: אלמא הר הכות הו נמוך: ולא קיה
 לעורה: ולכרוי הרב"ה לא קאמר: דלדויה נומא דאין הכי כמו הו הר הכות כמון והו סורב
 סוכב סוכב לכל הדדן: אלא דחול עשר אמות כמורה דוקא קאמר: וכגד צפון ודרום הו רחבו
 ותר מעשר אמות: ואי דלמא סבורה הו עולה על המעלות כגד הפתחים: קלא וכנסו ערלי לכו

ומלכו

סימן א הר הבית

ומלכו ויון פרצוהו • כלומר אותו כורבן שעל המעלות נגד הפתחים לטעמיה דהראב"ה • ונמצא
הכרח מדבריו תוספת וזו טוב שהכאבו לעול מהיהוה דל' הגזות • שמשכסה לדבריו ת"ט בע"ז • וספה
העורה נכוס מהר הכות • וזו חני כרך כל מעלות דע"כ וע"ז • ולל' הגזות פתח פתוח לחול • שממנו
וורדון להר הכות: דאם כזמה הועילו בתקנתן • או מ"מ עולין ויורדין מן העזרה במעלות:
ואפילו לא יהיו בה מעלות אלא זו • או זכ • מ"מ מעלות נכסו: ומה הועילו • והר
קסוימין דבש"ס לא מדבר להו: וכמו כן צריך להיות ככל השערים • אם מעט ואם הרבה •
ולדבריו הראב"ה נמו לטעמין • מעלות של לשכת הגזות יהיו בהכרח פורזין בסורג: שהיו חצול'
גזות היתה בחול: והיתה גדולה הרבה • כאשר נבוא בס"ד בסיומ' ל' • ואם תומין עליה מסך
מושב מעלותיה לנד חול • יפרצו בסורג: וזה ענין סכור:

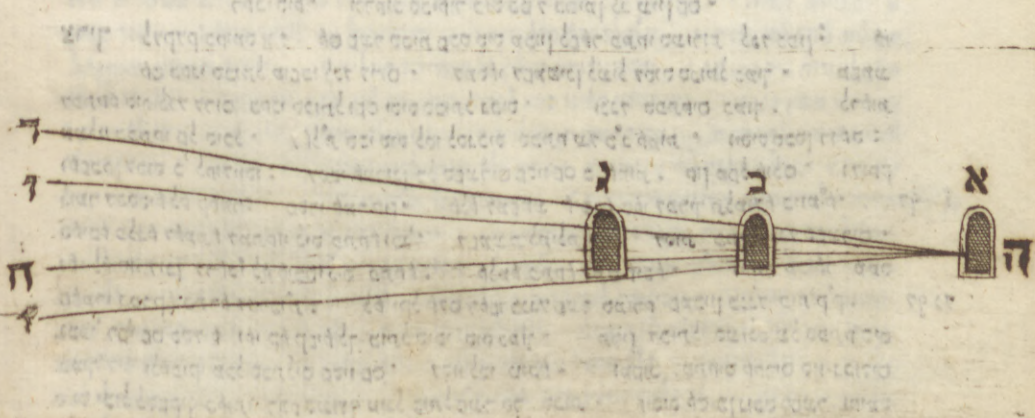
אות ב חומת הר הבית המזרחית

חומת הר הבית המזרחית • הוא המתולד לרגלו הר הכות • עקום כנו בות שגו במנחה
מפניו כהן הסוף את הפרה • העומד בהר המעשה • ומתכוון ורואה
מעל גובה ראש הכותל • דרך השערים שלפניו ממנו את פתח ההיכל כשעת היות הסם • שאם
היה הכותל גבוה כאשר כותלי הכות אף על פי שהשערים שבוים זה כנגד זה • לא יוכל לראות את פתח
ההיכל דרך פתחים • לפי שההר הולך ומגביה • עד שקרקע פתח ההיכל גבוה כ"ג אמות ויתר
מקרקע רגלו הר הכות • ושער המזרחי גבוה כ' אמות • כדנתן כל הפתחים שהיו שם וכן • הנש
קרקע פתח ההיכל גבוה שתי אמות • על משקוף שער המזרחי • לשובר עשו כותל של הר הכות
המתחיל ממנו • כדי שיוכל להשקיף מעליו דרך הפתחים • ולראות בפתח ההיכל: כל זה
ממתינותי דפ"ב מדות • ועוקו לה כראש' בנמרץ פ"ג דו"מ: דקאשר עזרת שהיו שם גבוה וע"ז דף ו'
ב' אמות ומענה • והיו קרקע פתח ההיכל גבוה מקרקע רגלו הר הכות כ"ג אמות וכדאמרן •
דאת ל' כרכני • לא יהיה גבוה אלא ז"ט ומי • והא"בא שלבא דאמתא דמתחילתיה פתח בגוויה • אלא ש' ע'
ראבויה • וכרטיב הכואר כזה בס"ד בסיומ' לג עיון שם •

צריך לדקדק בחימה זו: אם שער הכות שבה היה מכוון לשאר פתחי העזרות לנד צפון: או
אם נחתי הכותל מוכונו לנד דרום • דמאי דאשכינן לעול דהוא המהל כמון • משמע
דפתח הוא לנד דרום כחצי הכותל ואם יהיה הכותל גבוה • ונגד הפתחים כמון • לראות
מעליו בפתחו של היכל • דאל"ת הכי הוה להו להגביה הפתח עד כ"ג אמות • ויהיה הפתח רואה:
ואשכחן דהוה כ' לחודויה: דהכי אמרו כן כל השערים שהיו שם כ' אמות • סוף משל אולם • ודומק
לומר דכהיהו לא קאמר: שהיו אמר חון • אלא דמשמע איכא שו דפריך לתלמודא כוות"ל • דף ו'
האיכא שלבא דאמתא דמתחילתיה פתח וכו' • דמשעת למילתיהו: דהוה פתח נגד השערים •
ואי לא הוה דוכן דראש' לא איכא ליה פתח • אלא פתח התם איכא • וזוהי מבואר משה
שאמרו בפרק ב' בתרא דכרובי: לא יקל אדם ראשו כנגד שער המזרחי שמכוון כנגד בית ק"ן • דף כד
וכי' רש"י שם כהדוש ואי קא קאי לך כותל היכי הוה כמון • תרין דכותל הועלה על הפתח היה
כמון • ולא שקיף מכל הכתלים שהיו שם • דהוה להו טובא • ומאם דפתחים אחרים היו גבוהים
הוה יכול להשקיף באותו רוח העודף מעל כותל שער הר הכות • ויהיה אם כן גובה השער וחומה
על

ספר חנוכת הבית

טעל גבוו ב"א אמות • או פחות • דהוינו כ' אמות חלל הפתח • ואמה או פחות תקרה ומעוזבה •
 דף לא דהבו מוכח כפ' ג' דיומא נבי שער העינים • והאיכא תקרה ומעוזבה • ומאני שערים דבית המקדש
 כיון דקיסא נהשו כמסא עבדו להו • והדר פרוך והאיכא מסא • ומאני כיון דלא הוה אמתא לא
 חזיב ע"כ • מיהו קסא לן טובא • דבבית העמוד יוכב' ביומא קל כתיב וקומה קנה א' • ירדה
 קהומה המוצה היתה ו' אמות כלבד • ואיכא העבר שהו עשרים אמה גבהו • ואמרינן דבגאבו
 מעין הדברים המבוארים ביומא קל • ועוד קשה • דמה צורך להפסול כ"כ החומה • ובביתו העבר
 כ"ד אמות • ויהיה הכהן רואה • מיהו דלמא לא רשו לעשות הפרס בין שער צו ל שאר שערים •
 ועוד כמתרחק גדול • כ' אמות לחודויהו הוה ראוי על ידי הדמין • ואין לעשות פתח גבוה יותר
 מדאיו • ואף על גב דמארי דיומא לעצול שמע כן דבמלל מועט סגו • מדפרוך האיכא פלגא
 דאמתא וכו' • און להרהר אחר הפרבא • ואין הכו כמי דארי לא הוה מנו מוקפת לה כראב"י • דהוה
 מסני דלא גבוה להו • והראיה שככות העמוד אמרו ו' אמות • אע"ב דבבבית מהכו נמו הוה כגו •
 ויראה לפרש כדרכנו • שככות העמוד סתבדל במדתו על הגני • ויבוק לראות לגבוה ממרחק
 ריוח וותר גדול • וכסברא לא יכינו מעלונות סקופוס • ולא יבין פן המרכים • וכדי שעיניו
 סבה לכח וכינו כהרומה • ורחוק ה' לנו • ויעשו כותל זה עמוך הרבה • אמנם בבית זה הקטן
 ליכא קפודא אף אם לא הוה על כ"כ • ואף על גב שמרחק הר הויתוס מהר הבית אחד הוה ככל
 יתן • מ"ט יומא טפוי למיחוי בבנין הוה סמרח • דאית ביה ריוחא טובא חן לעבר הר הבית כגון
 זכין הר הויתוס • והארץ רחבת ודוים לפנו • עה קא"כ ככות העמוד • קוט ריוח רב בגור
 בבנין • כלומר סתוה לבית נשכוס וכרחקים מן המקדש כלמו הר הויתוס יותר עכית סגו • ונקל
 יותר להכתב כל ממרחק אל המרכים קרובים זה לזה מלהשקיף בעד הקלון רחוק • ומענו אל המלכות
 פורחים מענו • וענין זה הוה • לפי שעינינו נופה ומכוט • מן סטעס פמן הדבר הכראה ומשך
 נינון ונוגע לאוין כת עין • וכמו שכל עת שבראה כחות יותר גדול מתבדל הראיה עצמה • כן כל
 עוד שוכל להשפך הנינון מדבר הכראה • בוות יותר גדול • ומרחק לרואה ויתפסט מקום הראיה
 כיותר מן הדבר ההוא • ועין כעין נראה בו כהרומה • לא סגא אלו לעמוק עיניו • או הנהיה
 לעצמה • ואעפ"י שעיניו לא לגובה וכינו • ועפעפוכו לא ווסור אל מול פני הדבר ההוא •
 שכלי נטות ועין וסמאל • הנה כיון מנאר סתו לו לכהן להכוט דרך השערים הקרובים זה לזה
 בבית סגו • סתבדל תשבת הראיה • לכל מראה עיניהם • מלהסתכל כשער בית העמוד
 פמרחק יותר פן השערים תלפנים מענו • פיקבר הננון סהוא כואת הנורה •

סימן ב חומת הר הבית

בה יהיה סימן א שער פתח היכול : אשר ממנו צמח הניצוץ אל עין הכסוף - שהוא בין אות ד' ו'
 ויהיה ב' אות ב' שער הר הבית של בית שני. ו' אות ג' שער הר הבית של עתיד. הכוונה וראש
 שני קווי הניצוץ המתרחבים ה' ד' ה' ז' עד שיגיעו אל הר הוותים. יעברו בכיוון כלי
 מן פתח באמצע פתח ב' אמנם לא כן כשער ג' יעברו וכלם חלפו למו מן הכתה ומעלה -
 ושואר בהכרח מיוכלו עיניו הבטח ככות שני. אשר השער באות ב' לראות נקער היכול מכל מקום
 שוכנו מנקודת ד' ועד נקודת ז' כי הקוים ד' עוברו בכיוון באמצע הפתח ב' :
 ויגיעו לשער היכול באות א' ולא באות ב' יהיה השער באות ג' בבנות הקוים מזה לו לא תוכל עין
 הבטח להסקיף מנקודת ד' או מנקודת ז' : כי אף מראה עיניו הבטח ילך על קור הפתח למעלה
 מן המסקיף או תחת מכתן הבית ד' ויהיה צורך שהניצוץ יכנס ויתקצר כליו שיוכל לעבור בתוך כתח
 ג' כאשר בניצוץ ה' ה' ה' דהיינו שיכנס מראשו בין נקודת ז' לנקודת ה' לכך :
 ולא יעבור : אשר על כן צריך שיהיה שער ג' יותר גדול : כדי שהקוים ה' ד' ה' ז' יוכלו
 לעבור בו. ולא יעברו בהכרח : וראש הבתן : כמראה אשר בבית שני : וזו למכין
 בעינים שלו : ואשר הקוים שלל יהיה ב' אמות : איכה קוים : דככות העמיד לא אכפת
 לן אף לא הויכל השערים ב' אמות : שכבר אמרו שנבאשו מעין דברים המבוארים ביוקאל : ולא
 דימה משם : והיו כפלה מחלוקת בין רש"י ורד"ק בגובה השערים : שלא נתבאר בסודם ככתוב :
 הר"א ברנבאל זל נתן בעם לכמיכות בותל מורח : שהיה לנו זלופו : כדי שבתוך וראה כל
 הבא אל בית ה' לסקתמות כל בנין הבית : והפליג לדבר שגם כותלי פסון זרוע היו
 כעובים כמורח : ומלבד דמלאשר ככתוב וימד את רוחה הבנין קנה א' וכו' שמעיתן ליה דיוקא
 כמורח קאמר : מדקאזול ומודל לנד מורח : לא שבקינן דכרי רש"י זל דקאמר דהוה כמורח לכך -
 ולא זו בלבד : אלא בזכרנו כותלי המזרח הקדומה : אשר נבנה עד לשמים : ונורר לנו שבמבוכות
 כותלי הר שבת לא ותפלה לעון הרואה אלא כותל הבנין לכך : ושה לו כותל ראשון : או כותל
 שני : וגם אין הכרח שיעשו מכני זה לכתחילה כותל נמוך : וכבר נמנו ונמרו דכפסי תוס' משם
 מודית דאכור ליוון עיניו מניו בית המקדש : זל אכור ליוון עיניו מניו כ"ה דמראה אשור מדרכנן
 ע"כ ומקדש קרוי כל הר הבית : ואכילו תימא דהיכל דוקא קאמרו : שכל מקום כיוון דאכרי
 השם מקום קדושה : הבא מניו קדושה פורתא מיהא איבא : ולכתחילה לא עבדו ליה לבניו : כל זה
 שאמרו הוא בבית העתיד : אבל בבית שני אין להוסיף : או לגרוע ממה שהורו קדמוניו זל -
 באמרו כל הכתל ש שהיו שם נבאיהם : חין מכותל מורח וכו' : מדכריהם למדנו שכותלי פסון
 דרום ומערב היו נבאיהם : ומכאן צד דאיה פורתא מיהא : או יבא למראה דיוקאל דלא עבדו ליה לבניו :
 ועוד דכנאוהו מעין בנינו :

ה' ח' ט' י' פ' ז' דל' כ"ה כתב שבעל השער היה הכותל נמוך : זכר נראים דכרו המכרשים :
 וכאשר כתבנו בסמוך : אמנם גם הלום ראיתו דכרו התוס' זל ככקויב על מדות
 דכותל מזרחי בבית שני כמו : הוא ו' אמות לחודוהו : זל כותל מזרחי נבנה שם אמות : וכפשיה
 דואה למעלה לתוך פתחו של היכל ע"כ : ולא ידענא : מהיבני מפכו לה : דהדר קויותין מההיא
 דכל הסעדים שהיו שם ב' אמות חין משל אולם : ומה שיפליג עליו א"י סוגיות הנמדק בנפ"א : דאכרי דף י'
 ליה כתחיל כדכרשנא לעולם : ומתנין דכרשנא : לא יקל אדם דאשו בנגד שער המזרח : דף כ"ד
 דה' : השער המזרחי דמתברר שהיה מכוון לשאר : משמו בעזרות : דהוא היה דוקא שער המזרחי :
 דהוא ועליו שומן הבונה מורה : ששעלו מן הגולה : וזה מלכי פרם : דהוא נבנה דורת עיר שומן
 על שער הבית : ויהיה להם מורא מלכות : וזוירושו כשער הים :

ספר חנוכת הבית

אות ג שיערי חולדה

שני שיערי חולדה • מן הדרום • מורקו בו על עס חולדה הכבושה • וחסונה להם חלה
 ביתה ומזונה • וזה הוא יושבת כורסלים במזכה • כנז שני פתחים •
 מיהו לפרושים כיה צריך עטרם חולדה לא היה להם עס • דאלו בשער כוקמר שהיא הכוּס •
 היה מן הארון למנות שמש הקדוש ולקריתם על שמו • ועוד דקוקמר נעשו כוּסים לדלתותיו • והיו
 מזכירים אותו למשח • אלא בשערי חולדה למה הפכו למנות את הדוע • ועוד מחולדה הכבושה
 היתה בזמן בית ראשון • ולא עתה עתה ידו עתה עתה ראשון חולדה הכבושה היתה ויושבת עס •
 יקראו עס השערים שערי חולדה בבית שני • לכן נראה ויתר לומר שקראו שערי חולדה • להבדיל
 שרובת שמות מן הדרום כדאמרין כסומן א' והיו כל הכוּס כנכנסו בהם • קראו אותם שערי חולדה
 עת' כל ושביו חלד • ופי' שערים שכל העולם כנכנסו בהם • והיו משמשו ככוס וזויה • וכל
 שכתבום להר הכות כנכנסים דרך וימין ומקומן ויורדן דרך שמאל • כנז כנכנסו אלם בשערי
 חולדה • ופנו מפני צפונה • מהלך לנד מרח • כנכנס בשער מערבי • מהלך דרך שערי
 חולדה • וכן כונס כזה • וכונסותו מקיף וזויה דרך שמאל • כנז כשונס משער המים •
 מקיף דרך שמאל וזויה דרך שער המזרחי כן כלם • חן ממז' שארע בו דבר שהו מקיף לשמאל •
 והואהו קאל • והוא מקיב שאנו אבל • שאנו מכונה וכו' כפי' דמדות •

אות ד שער קיפונם

שער קיפונם מן המערב עמש בניוה וזויה • לא כנמא טעם לשמו •

אות ה שער טרי

שער טרי מן הצפון • לא היה לו משקוף • אלא שתי אבנים מוטות זו ע"ג זו כנראה במרה •
 והיו דאמרין כמסכת מידות כל השערים היו להם שקופות חן משער טרי • שפי'
 סק' מות כמו משקופות • וכן כנמא בויה הלשון במסכת אהליות פרק ז' משכנבד השקוף • ושאר'
 סי' שאף עבד טרי היה מרובע כאשר הפתחים אלא שלא היה לו משקוף לכדו • וכל השער לא היה
 אלא כ' אבנים וז' • שהיו כ' אבנים מוטות זו ע"ג זו • בא' חקוק חזי הכתה משקוף עליון
 וחקק חזי מזהו עכאן • ובאלד חקוק מפתן התחתון • והחזי מזהו עכאן ע"כ • ועל השנות
 הפתח הזה עמכ ריו לא ודעתי טעם •

כביאור • מלת טרי נחלקו המפרשים • וקנתה קורין טרי כרוס ואמר שהו ל' מונס • אך
 קודכרו כנענותך • א"כ ל' פיוט פמו הכו • טוידו ופיוט דבולו בהו קמירי גלותא ע"כ • ואולי כמנהג
 לשער כזה • היתה לשכה עסק הלויים לומרם כזונו המזמורים שהיו מזמרים • כן פי' ת"י וז' •
 ודוקא כפי' דאמר אבא יוסי כן חנן בני אב' שערים בשלהו פי' דמדות • ולעשותן כנפון סמוכים למערב
 מעה וככיה • שער הקרבן • שער הנשים • שער הסויה • ואלו הוא שער טרי שהיה אצל לשכת
 המזמורים אלא שמונה את שמו • לכבר עוקו להו בשקלים דהכי • ששערים בהדין חמשה דהר הכות
 קאמר ועל זה נאריך בס' כפי' ו' • ואם נאמר בלוקא קמא דתוספות • ויהיה פי' הנכנס •

אפשר על זה אמר ראובן סוף פ"א • דבעל קרוי ונא דרך אותו שתח לצניעותי שלא ידעונו בו המן קנים • וגם כן לפי שאמרו אל שאינו עמק כלום •

אות ו סורג

סורג • גובה עשרה טפחים היה לפנים מחומת הר הבית • קרוב לשומת עזרת נאים •

במקום • והוא עשה סכה • ירדה ממינה עשויה נקבים נקבים • במטה ממולת נקבולם • המחברת מדפי עץ ארוכים וקצרים • שמרכיבים אותם זה על זה כאלכסון • וטעם עשייתו ים מחלוקת כדבר • כתב הר"ם אל סכעשה לטבול שבת • וזהו הו' טפחים גבהו • כליון כל מנינה דהוקף הר הבית לא מהני • דהוי מוקף ולכופי ושב דלא מהני ועינין סימן • והקשה עליו ת"ט מהא דפ"ח"ס דמ"ן ונתא כת ראשונה ושכה לה כהר הבית • שבייה דף ס"ד במ"ו • וז"ל אותה דהוקף הר הבית לא מהני • הואך טלטלו פסחיהם לשם • ועל זה נתן טעם אחר • שכעשה להכדיל בון הניזים הבאים להתפלל באר • מנינו במסכת כלום דעשר קדושות הן • וקדושת החול מוכח מקדושת הר הבית כדתיבן שחול מקודש עמנו שאין גוים וטעם מת כנכסין לשם • הנה צריך א"ל להצב גבולות בין קדם לקדם • ולזה יצרת הסורג • ואין תו כומא לשווע קשוות ת"ט • דלא הוו לטבול שבת • דל מהכא סורג • אית תקנתא אחריות כדסדר לן שמואל כפ' עושין פסין • דהיינו לפרוץ בו פרוץ וכו' • וזאת"ל דלא רמז לפרוץ השמות • יען כי דף ס"ד כבנו באכנים וקרות • ותהיה ההנאה רכה • זה לא יתכן • דאין עניות במקום עשירות •

צמוד ללא כשופטני עם קיבן • ומעיקרא הרודים בעם והעושים בתלפזה • עיניהם לנכח זכינו • וזוה"ל ויקבו אל לבם • לתקן בתפילה באופן • שיהיה כשר לטבול שבת • ויעל

אחר • הדברים והאמת האלה • אובא למודק א"ס הסורג • היה סוכה העורה סבל גדולה • דאף על גב דלא מנינו ציבוריהו כמתניתין דמדות כלל במורה לכה • דהתם קאי במורה •

וקמינו סוכב וקול • ע"ה ה"ה בפון ודרום ומערב • וה"נ תוספת וי"ט יתוב מוכיח סוכובו בד' רוחות • וכן דברו הרמ"ב פ"ה מהל' ב"ה • וז"ל ע"ק"ג • ואמר הרמ"ב"ה ז"ל שסכול • בן פרצו בו מלכיוון ז"ל פרצות כנגד ז"ל שערים • כדן שוכלו להכנס גם הם בתומה אל הבית • וכך משמע קת"ה מלוכא

דסקלים דאמר שהשתחויות כנגדן שגם של בערים • הו' • אלא דקשה לי טובא • דאין עכוד ז"ל כרעות כנגד ז"ל שערים טעם • צריך לומר שהסורג לא היה פרוץ כהם מקום כנגד השערים • דאי היה פרוץ

עיקרא מידו בשער אחד • לא הו' פרצו ביה בתר הכי ז"ל פרצות • וא הו' גופיה קאמר דלא היה פרוץ אלא במורה • אלא לא עבוד בהו' אלא ז"ל • ותו דכות המוקד ול' הבנות שיהי חזין • בקדם

ואתיון בחול ופרצו בתנין סכמול בסורג • דהחול עשר אמות • ובבית המוקד ארבעין דבות גבול היה • זכ"ס להרע"ב דהוא כולו בחול • וזאת ועוד אחרת דאבא ויחי • בן חזן דאית ליה ז"ל שערים • שכה שני פססין שהיו לשער יקושרו • ושב לא יגיע בסורג בהיותו חן לעזרת נאים • ועוד דאעיקרא

פרכא • כו' א"ס לא היה לפנים פרוץ אלא • במורה • הוא כהיום ע"י דהק"ן • גלום כן מה • תקנו למתוח שנים שערים בדרום מערי מולדה • א"ס היו גרובים להקוף דרך העזרה לנכנס לעזרות • מה לי להקיף מנחון • לכן נבאם ויתר שהסורג פרוץ היה בכל עת כנגד השערים • ומה פ"ה הרע"ב

בפרק ה' דמדות • דמ"ד ז"ל שערים סכורא ליה כנגד ז"ל השתחויות • וז"ל ע"ד ז"ל שערים כותן טעם ל"ה השתחויות כנגד ז"ל פרצות • וסא דאפרוץ בקטלים • כנגדן משם סוכנו שהשתחויות דהו' כנגדן

ספר חנוכת הבית

ממש של שערום ברחו ולא הפרצות ואלו לא ידעתי טעם עשיית דוקא וזו הפרצות דדומח
לומר דהו"ו בקראו בעלפא ואלשי"ך הו"ו מתקנין ג' הסתחוויות כנגדן • ובעל כבוד
ופרח פי' שהיה למערב שער לעזרה • וקראו שער הכרבר • ותנא דידן לא חזיב ליה • ואו
סכרוס ליה כאבא ויחי בן חנן • וזל חמשה דהר הכות • תלתא הוו במזרח • ולא תרו • ועוד
מאן דהר שמויה דכרבר • ועו קרא לרש • אי אבא ויחי קאמר לא היה להם סס • ולפי סתבררו
וותלכו רבים כזה • ותרבה הדעת • רוח על פני יחלוף לפרס בענין אחר • דתנא קא חסיב
שערו העזרה ז' • ואבא ויחי ז' ולא פי' • אי הוו שערו העזרה • אלא כמס לן כנגד ז' שערוס •
דף ס"א ועיקר ליה בתמוד ספיר • דהני ז' שערוס עם שערי הר הכות קאמר • זל אפרא • רבו כתן
אומר לין סותתין מז' נזרין כנגד ז' שערוס • דל' דהר הכות פשו • ליהו חמשה דעזרה •
אלמא איבא תנא דאמר תמויה הוו • ואבא תנא דאמר שבעה • ואבא תנא דאמר חמשה הוו ע"כ •
ועדרכי נתן דהר ז' שערוס • כהדו דהר הכות קאמר • הכי נמי אית לן לשומר דכבר לה
אבא ויחי • ואף על גב דאיהו משנה שמויה השערוס מת"ק דמדות • אפילו הכי צריכוס אנו לכרוח
המחלוקת אס כוכל • דאפישו כלוגתא לא מפשינן • ועוד דעדלא מנה מחלוקת רביעית
בתמוד • דהיה ליה למ ער נמי ואיבא תנא דאמר ז' • ש"מ דליתיה למחלוקת רביעית
ולכך י' לנו לישבם כמה שנוכל דלא לכלוג • ועוד י' לדויק דאבא ויחי לא פליג אנתא קמא דמדות
דאמר ז' • דאי כלוג ס"ל לכיול כלוגתיה בהדיא כתר מולתיה דת"ק • ולמא שבעה
שערוס וכו' אבא ויחי בן חנן אומר ז' וכו' • וקאיתו איהו כאלוהי מסכתא בפרק אחר • ועוד
דאמילתיה דאבא ויחי בן חנן בפרק ב' קאמר ראב"ז אומר וכו' המים מכוס • ולאמרינן דמדות
ראב"ז הוא • עמע דאידו ואידו חלל סברא הוא • וא"כ אבא ויחי דאמר תמויה הוו בעזרה •
לא פליג אנתא קמא דכ"פ דאמר שבעה הוו • אלא הוסיף שער אחד • ואולי תלוג כתוון בעל
כפתור ופרח בשער הכרבר שהכחו לעול • ואף על פי ששמות השערוס אינם מכוונים ז' ל'
שמולקיס בשמות • כדרך שיהלוקו כסם ל' העין • ובסא סאר ל' סמקלד • ולבומוגנס על
מה שהביא אבא ויחי במנין שערו המזרח שני פשפין • שאם פשפין הם אינם שערוס • ועוד דהוף
סוף כי נומא ז' וזל חמשה דהר הכות • שנה לעזרה לדרוס שערוס שלשה • ובפ"כ דמדות אבא
ויחי מכו ליה כדרוס ארבעה • וזל תרו דהר הכות • הוו ליה תרו למוד לעזרה • וכמורח
דלא הוו אלא תרו • מכו ליה כהדי פשפין ז' • ואזניה לא הוו פשפין • אלא שער נוקדור
ושער המזרח • לכן נראה לדחוק ולפרס • להגן גס בעד הר אב"ה שהבאתו פי' לעול • זלעולם
אמאל לך • דלאבא ויחי בן חנן ז' שערוס וזל חמשה דהר הכות • פשו ליהו תמויה לעזרה •
והאו דקא מכו ליה ואוול לאו מכוניא קאחוי • אלא על השנות שמויה השערוס קאיתו • כליהו דקא
פליג אנתא קמא • והנהו דלא פליג לא מדבר ולא ידיו • דאנב דאמר דכלהו ז' שערוס הוו •
היכי קרו ליה קא חמע לן • ועלוב אנתא קמא בשמות • ולשער נוקדור פי' שיהו לו שני פשפין •
ולא שנוכללו הפשפין במנין השערוס • ודוגמתו אשכחן כפ"ק דמדות כהכוס שערו העזרה דתנוכן •
שבעה שערוס הוו בעזרה וכו' שמתוה שער נוקדור ושמו לשכות הוו לו אחד מיוכו ואחד משמאלו
וכו' • דהתם מכו ליה לז' אונטרובי לשכות במכוניא דשערוס • אלא אנב דקא מויתו שער נוקדור •
פירם שהיו לו כ' לשכות • הכא נמו מפרס דהו ליה ב' פשפין • וכזה אפילו לרצ"ה שאתר
שערנו כסורב כגד השערוס דוקא כוח • דהכו נמו כנגד השערוס היה פרק הסורב ככל עת לבאת
ולכוא • מיהו ככל מקום שלא כנגד השערוס • כוכב סוכב • והולך • והוא היה הכדל לע"כוס
שבאים להתפלל • ואם לא היה סורב גס כנגד השערוס לית לן כיה • דמכל מקום היו יכולוס
לכנס גס באותו הפרוז המזרח • או עסקיון כהו אלס • אלא כהדו תקופה עליהם • כהסין
בעלפא סג' ליהו לאמר לגוס גאו ולא תגשו משא והלכה • וכמו כן לדכרו ת"ק בע"כ שהיתה

סימן ו סורג

כדלת מצד בראשי הפסקין דהיכר בעלמא כנוי להויר אותו קלא בעכור נכוננו וועט אל יקרו לעלות אל ה' ומלכו וין פרנו ג פרנות כנגד הערוס יטו כלומר פרנו כל הסורג קלא שתחילת היה פרין כנגד אפערס • • • מ' קלא כנגד הערוס הו' ג חקוי הסורג קיוסו • • • עבשתעשה קו ערוש • • • ומשך בו ג רבעות תחתוך אותו לוג חקוי • ולפיכך פאך ראו סהמה עשונו לסימן לאמר ימטנו הערלים • פרנו כל הסורג דהונו כל ה' חלקים • ואם כן עשו כסורג ג פרנות • וכוה ונתרו כל הספקות עבשתפקנו כזה • ולדעת הראכה אל • וואי קא קאי לך דמ"ט סער נוקנד • הוה כנגד סער הסורג • והתם לא בעינן אלס פרן א' כנגד ב' סערוס • ולקוה פרן אחר בבית הסוקד • ואל כל הנות • מהו פורטין בהקפנו והא לך דמות

כל זה אמרתי לרומא דמלתא • ואין להסמאל • או להטון • עשה פורטו בעלני • ומספות אל כפרקא בתרא דכתובות גבי ג פרכות • ואל תועא אעאי עויתו רבא הכר • תנאי • עמתיתין עדות היה וכול להביא • דתנן התם ככ"ג ג' התמוות היו ס' • ויסיבן חנן אוקר כנגד ג' סערוס • ונעוד קיעא פהרו כאן מחלוקת רביעית • דעל כרחין • להויל תנא דסבורא ליה ד' סערוס הוו בעורה • לא מצו למיער דקסבר א' וכל ה' דהר הבית • דהא עפרה התם קאם על אנתם הפערוס ואין עזכור אפילו אשת מהר הבית וכו' • ואמר ר' ד' דלעולם סבורא להויל תנא ד' סערוס הוו בעורה • והא למאי ג' הוינו עם הפערוס הקטנים • דהכל חזיב • דעצמא חזיב • עפסקין דהו בערר נוקנד אכל גדולס לש הו' כ"א ו' וכו' • ואל לרבינן כמו דתנו א' סערוס מאו קמתה כנגד שו הו התמוות • אינהו כמו עורו דעם הקטנים • הו' ג' כדכריות • ואל בת כוין ללא חזיבו בעיבויהו ככ' סוקראו אותם סערוס • אין בראה סהיהו אמתמוות כנגדס' • אכל הפל יוהו כן חן קרא אותם סערוס עכ"ל • עניוהו עוהא סערוסין דאכא יוהו לא פליג ארבינן • כדארבינן לעיל • אלס שאין לכויר הסורג פאך דעווינו • ולפניו הפסקוס של סער נוקנד א' לסות פרין הסורג • סהיה חוץ לעזרת נקום • ותקאו אכתי להראכה • וכל קס לז נרסא אמת

סימן ז חיר

ז

והר' שמעון כתב • שהחיל חומה סובבת העזרה כפי' הרע' כס' • אלא דעשר אמות
 דקאמרו בתמיתין • ר"ל מקום פגיו כינו וכו' הסורג • ונבנהו לא נתנו שיעור •
 וזל החול עשר אמות פי' רחמן הסורג לחול שללא קתני • הכא נבוא בדקתני כסורג ס' ע אורך ורוחב
 קא חשיב עכ"ל • ואם החיל רחוק או קרוב לעזרה • אלא קאמר מודה • וע"ד כתב וזל ונבנהו
 לא נתנו שיעור • דהנן לקמן כל הבתולות שהיו מס' גבוהים וכו' • ואם לא היה נמוך כותל מזרחי
 זס של החול • לא היה מצויין רוחה מעל גבי פתח היכל כדמפרש ביומא • ע"כ • ועוד גבי כל
 הבתולות בתב' וזל חזן מכותל המזרחי של החול • שהיה נמוך • כעשר אמות לראות מעליו פתח היכל
 עכ"ל • ואמרו ההכנעה הכאמה דבריו אלו תמוהים • דהא דאמרו חזן מכותל מזרחי • הוא חומת
 הר הבית התחתונה ולא החיל • דאי לא היה כותל הר הבית נמוך • אף על גב דלא הוה החול
 געתיקו • לא היה רואה בתש היכל כדמפרש ביומא • וכדמס' דכותין • וכאשר בפרש • כל
 המעבדים • אין כוננה פה • ועוד אם נבנהו לא נתנו שיעור • מאי סאי דליהו אשכח שיעורו
 בעשר אמות • לראות מעליו ככתמו של היכל • והלא הכתן וראה • אפילו והיה גבוה • עשרים
 אמות • ויה דבר מבורא • אין טרף להאריך • ועוד שדיוקו דמדלא קתני • הכא גבוה
 ס' אורך ורוחב קחשוב • נראה שהיה סתורה גמורה לדבריו • דמדלא קתני הכא אורך ורוחב
 ס' דאלעזר סתין • ור"ל גובה כה' רמס • ובשלמא אי יומא • דמקום בניו הוא • כדכרי רס'
 זל • לא אינטיריך לפרש • דהכי כמו גבי הר הבית אמרו • דהא ת"ק אמה ולא פי' • כי וזה
 גבון מבורא • שדכשגער מקום פגיו ונאמר שהוא כך וכך • מעולא משמע • שהוא מדה אורך ורוחב גבוה
 לא סתין כיה • אלא אי אמרת דחיל חומה הו' ל' לפרש דאורך ורוחב קחשוב • לאפוקי ממונה •
 כדפורש בע"כ • ויה אמה אורך קלה • וכן ע"ז וע"כ • וכוון דלא פורש • משמע דכוון דאמר יקרא גובה
 דאמות חיל קמ"ל • ולא עוד אלא ס' א' להבין כדבריו מפשט המשנה • שאמרו לפניו ממנו החיל
 עשר אמות • ואם ר"ל שהחיל עשר אמות כינווכין הסורג • הלא בהאי לישנא לפניו ממנו עשר
 אמות החיל • וקל להבין •

אשוב אמת אל לבו • שאם כדבריו הרמ' כס' זל כמו • שהחיל הוא אמה • משגיב
 ונמא אינטיריך • דכשלמא הסורג בנקמיה כהראש • דכעס לטלטול סבת • או
 להכדול בין הנויים בתוספת יום טוב • אכל החול לא מצוינו על מה שישמך • ולדעתיה דהראש כמו
 תקשה • דמנו ליה בחיל לטלטל כהסת • מיהו לידוהי כוא • דמצוינו לשימר דשכורא ליה כרס' •
 דחול מקום פגיו כדאמרין • אלא להרמב"ם ולהרר"ם קשיא • ולומר שנקמיהו לכתמילה להפסיק בין
 הסתומ בע"כ • שחל להיות בסבת • כמו שאמר בעל תוספת יום טוב • וזה דבר אין הדעת כובלתו •
 ועוד שהיה קו' להם בהורג אחר • ולא חומה גדולה כזאת • אשר על כן נראה דכרי רס' זל
 וסיעתו • ותנא לא כו' • שהוא דבר מבורא • שאם החול רוחו בניו כשאמר שהוא עשר אמות •
 כדע' פרשבו קא משמע לן • וחיל דבתיב כיונות • וכו' פי' גר' התם • כפי' רס' דאמר חומה דף ס'
 קטנה לפניו עמונה גדולה • והיא מיה לקרקע העזרה • כדאמרו התם להשווק הקרקע • שלא
 יפלו ממנו עפרורות • ותזיק לחומה הגדולה •

לישב דבריו הראש' זל • שסקפה עליו תוספת י' כאשר הבאנו בסימן ו' לעיל • וכלו
 סנטריך לומר שדבריו סמוכים על הרמב"ם • כאשר חשב בעל תוספת יום טוב •
 כיוא הכי כמו דסורג לטלטול סבת הו' • ואי קא מעביא בהויא דיתע' כח ראשונה וכו' דמקשה בעל
 תוספת יום טוב זל שהבאנו בסיון ו' הכי מיתוקשא • דהאי דסבות לא גזרו במקדש • ה"מ
 סבות צריכא אכל כלאו הכי לא • והכא סבות צריכא הוא • כדקתני שמעיה להחילק בשלם
 בגות ובפיקוש דס' זל • ולכן הלפס בת ראשונה • וישנה לה בסהר סבות • שנייה בחיל •
 והוא לפניו מן הסורג קלושית במקומה • אף על גב דהוקף הר הבית לא מהבו •
 דסבות

ספר חנוכה הבית

דף כד

דשכות הוא * דשכות בההוה שעתא לא גזרו * זכן אשכחן בפי' תמיד כשחט * כינוד תולין ומפאטוין וכו' מק' לות דקין חלקים היו שם וכו' * וצפנת נמי התירו לטלטל דהלכתא כתנא קמא התם * מקום דאין שכות במקדש * אבל שכות שאינה נריכה * ואין בה קצת מצוה לא התירו * דכהדו אמרין בגמ' במעטו בחול כך מעטו כבת * אלא שכהניסו מדיוחם את העזרה שלא כדבון חכמים * וקאמרו עלה בש"ס * דלף על גב דאין בה אלא משום שכות * אפילו הכי אמרו * דשכות שאינה נריכה לא התירו * ובין בריבין פ' והדרכנו וכו' אינן דוחין את השבת * ואף על פי שאין בה אלא משום שכות * משום דהוה ליה למעבד מילתא שאורי * וכן סוכה ערק' ה' החליל בשמחת השואבה אכור' בשבת ויום טוב * וצדאמרין בש"ס דאינה אלא משום שמחה יתירה * ועשהו דעירובין שהיו ת'ט * ומכאן דנבתי * על כן עשו הסורג' לטלטל בשבת * אעפ"י שאינו אלא מאוס שכות * דנהו דשכות לא גזרו במקדש * מ"מ היבא דאפשר למעבד בלאו הכי לא * מ"מ הכא דאפשר לתקנו כסורג' הזה * אבל אין הכי עשו דלגודף פורתא שכות לא גזרו * כיו הכא בכתות * אלא דעיון דריבוס אבו למודעי * ולשוב לשאל' כקושייתין בסוין * ו' למה לא תיקנהו לדירה כדסדר' לן ספואל * ולמה מעורק חכמים לא נהרו בכניסת' לבנות' מוקף לדירה * ועוד נסוכ נראה אי טלטול שבת דהו' שכות לא התירו * משום דאפשר לתקנו כסורג' * אה זקסא על כל פנים * ולמה התירו כההוה דנתה בת דאשונה וכו' * אם הוה אפשר לתקן גם כהו' * כשיעשו הסורג' חן לבתלי הר הבית * זוכירו בו כל המקדש לטלטול * מיהו נוכל לתרן * שלא רמ' לתקן לדירה * ונחרו כסורג' בדי גסם ישרת להפרים חין הר' הבית לחול * ריזיה ויזימו בין הגוים ובינונו כדכרו מוספת ווס טוב ז' * אלא דאין כבא שועטוה לכתחילה להכדול כדכרו * דכראשו חספין בעלמא בגו' * כדעבדי חין עזרת ישראל * לע' כהניס לת"ק * אי לא הוה נמי לטלטול שבת * דשאת אבא חדא תרמי הו' לטלטול שבת * ולהכדול חין קדושה לקדושה * ומ' הו' עימא נמי לא עבדי ליה חן לבתלי הר הבית * דהתם לא בעו מפסוק * ואין למיעבד לכתחילה התם סורג' * לתקן לבת הראשונה * דשכות נריכה היא כההוה שעתא * ומצוה לשתחלק בשלש כתות * ולא איצטריך להכשיר שיעשו סורג' לכיבוש ערב פסח כבת * כמו שלא הצרכו בפ' תמוז כשחט להניס וכו' על כתיף חבירו כרכו אליעזר * אלא מטלטלים את המקלות כדרך' בחול וכדאמרן * ולכנאו מעורקא מוקף לדירה * לא יבולו * שפעולם לא היה בו בית דירה * ערס וקיפוסו * אלא אחר כך ששמו בו אפריס על שערו העזרה * ואו היה כקרא בית דירה * ומעול' להם הסיקף שיעשו אחר כך * אמנם בעלי תוספת ז' פי' כמ' עיון כס'ון ז' * העזרה חס' בא מוקפת לדירה שסיו שומרים בה כל הלילה ע"כ * ולמה לא עירכו כל יר' ובלים * דהא מוקפת חומה היא * ודלתותיה סעולות כלילה * עיון תוספת ווס טוב ז' פ"ע

בחול

אות ח עזרת נשים

עזרת נשים קל' אשה ארסה * וקל' ה' רמכה מרובעת * ולא הו' עולוין לה * אלא כעורק * ומלוקה היתה כראשונה * ורעה בלי אכסדרות עשו מעודת ישראל וכהניס מוקפת

סימן ח עזרת נשים

מוקפות סבוכ סבוכ • זהם עמודים סבוכ סמוכים לכותלי העזרות • ועליהם מקורה • להסתופף
 תחתיו מורם וממטר • ולאחר כך הקיפוה גזוזטרה • והוא סתנתו וזוין ככתלים לסדר הגזוזטרות
 כמין אבסדרות • לצורך המן סבכל סנה וסנה • ועליהם תסבנה הנשים ורואות כסממת בית האזנה •
 כדי שלא יבואו לזדו קלות ראב • כשו שאמרו כדים פ' ה' חלול והיו כפול רסו' וסר רס' זל • אכל הר מכם 77 כ' כ'
 זל פי' וסלקה היתה כראשונה • כלומר בלו סוס כותל כונה וכן הר הכית • פרנסה אין מוסה •
 ולפרנסו קשיא סהיה מכסול לעיבור נסב • ולרוב המון העם אס ודמפו א' ונסול • והיו כיום לזדי
 סבכה • כו הר הכית • כמוד עמנה • שס אמות • עד סלה סולמן • הרב תוספת יוס טוב
 ואמר סגריך לומר סהיה לס מעקה • ועוד להסס מוכס דכסג לכדו היו עסון יקון סגדול • דהוינו
 הגזוזטרות • ובסבורס פ' ס' מהל' בית הכסויה • אמר ע' כסום היתה מוקפת גזוזטרות • דמשמע
 סתעד היו סס הגזוזטרות • ומו סלס היתה כלי כותל סל' וברנה • ולא וסלקה • ולכן היתה
 סכתבה כרס' זל דחלקה ר' כנויה מכלוס מככנים וכן פירשו הסוספות כפסקי פ' מילות • אלא
 דקמ' קסיה לי מה פאמרו • כראשונה היו סאנסיס מככנים • והנסיס מכסון •

אות ט ד' לשכות ענ

ארבע לשכות בארבעה מקצועות עזרת נשים • ארכן פ' ע' אמה • אכל כרמכן לא
 נתנו שיעור כמשנה • וצריך לומר סהיה להן רוחס סלסוס • כרוכס חזרות
 סכפראה וסוקאל דכתיב כהו ארכעוס אורך וסלסוס רוחס דמיוניה ולוף להו כמתנתון דמדות •
 ולא היו מקורות סגן כתיב חזרות סקורות • ואון קטורות אלא שזינן עקורות • כדאמרו הסס •
 ומה היו סממקות **רומית מורחית** היא היתה **לשבת הנזירים** • שסמה מכסלים סלמיס
 ומגלסיס סערס • ומסלסוס תחת הדוד לסרסס כלס סתמת סנורה • סנה מכסלים סלמיס כדכתיב
 וכתן על סלס אסר תחת זכס סלמיס • **מזרחית צפונית** • הוא היתה **לשבת העצים** •
 ססס סהכניס כעלי מוסיס מכיריס העצים סמנא פסס תולעת סככוליס • מעל זכו סמוכ • **מערבית**
צפונית הוא היתה **לשבת מצורעים** • ססס סס עוכוליס בסמוכי לטסרתס • כסכא
 להכניס ידו ככניס למתן סהוית וקף על פי סכמערב טבל • והואלו וכמערב טבל לאו טבול ווס הוא •
 סהיה אסוד לוככס לע' כ' כדמתן כסככת • כליס • ובדו לוככס למתן כהויות היה צריך לעכול כעס
 אחרת • שאון אדס נככס לעזיס מעשר כוקנור ואולך עד סיטכול • וככילה זו היתה כזאת
 הלסכה • כל זה מפי תוספת יוס טוב ולאכופקי סהר' רס סכדכס לומר סלסכה הזאת לא היתה מקודשת
 האריך כספר צורת הכית סומן ע"ס • **דרוכית מערבית** אמר ראכו' סקמתי מה היתה
 מסמת • אכא כולו אומר סס היו מתניס ויון סמן • והיא היתה כקראת **לשבת בית**
עבירה • ומדראכו' קאמר סכמתי וכו' עכלל דרשאי ראכו' הוא • ועיון סומן ל"ג • והוכיח
 כעל תוספת יוס טוב טעות סמנוריס סלסכות סלסה מכסון כקרקע הר הכית • מדקאמרו הסס •
 כיומא' ולסכת מנורעיס סכפה עומדת כעזרת נסיס • ותמונה אסרת מעלמי כדככת ככוסארו כו סלוי 77 כ'
 גונא • והיה טוב וכפר הדנר כענו להתאר וסדר ע"כ • או לאו דמשתכניס סככרי
 הסמכות זל •

ספר חנוכת הבית

אות י סנהדרין קטנה

ב' סנהדרין קטנה כל כ"ג חו"מס. אחת על פתח הר הבית. ואחת על פתח העזרה.
 וסנהדרין גדולה כל ע"א מושבה בל' הגויות כאשר נבוא בסו"ת ל"ה
 דף ל' מבואר בפ"א דסנהדרין משנה כ'. ונרשן כמני גורן עגולה. בדליתא בפ"א דיוני מ"אבות
 דף כ"ו וכפ"ר ר"א ע"א. אמנם נראה לי שעות פומר בדכ"ו רש"י ז"ל בסנהדרין שאמר על פתח הר הבית הוא שער
 מזרחי שלפניו מן הקול לפני עזרת נסים. ונרדך להגיה שער המזרחי שלפניו משכנו הקול וכו'.
 איהו תוספת ויום טוב כפרק ז' פ' קצ"ו מקרבו הבית דין של המקום היותר מקודש שבאשר. נראה
 שהוא סוכר שתהיה הסנהדרין לא על פ' הר הבית. אלא משוכה למערב על פתח ע' נשים.
 והיונו דקאמר לפניו מן הקול. שהחיל לפניו ע' נשים. ואין מקור אגלי כלל. דאין משמע בן
 מדכ"ו המסנה. שהל"ל על פתח ע' נשים. ולא פתח הר הבית. ומאן דכר שמיה דשער הר הבית
 לשער ע"כ. וכן רש"י כפירושו למה ליה למקט שער המזרחי לשער עזרת נסים. והלא קראו
 במצנה ג' פ"א דמדות שער מזרחי לשער הר הבית. ועוד שמ"ל לא תהיה סנהדרין לפניו מן הקול.
 אלא בקול עצמו. דבבב"ק קיומו התם. אי הוה לפניו שער ע"כ. ודוק:

ושלש שורות של ת"ח לפניו. וכ"ג תלמידים היו בכל שורה ושורה. והטעם שאם
 יתלקו הסנהדרין קטנין לטובה. ורובן לרעה. ואין עטין לרעה על פי אהרן.
 צריך להוסיף עוד נשים נשים עד ע"א. ומאלו השלשה שורות מוסיפין. יהיה מן הראוי להוסיף
 ת"ח תלמידים לכדין. שכן ע"ס כ"ג כל סנהדרין יסלימו למכין ע"א. אלא דלאו אורח ארעא למעבד
 שורות לתלמידים של ה"ל כ"ד. ותהא כל שורה מרובה משל סנהדרין. ולא לעשות שורות
 קטנות. ולא שתיה של כ"ג וא' של כ'. וגם כשיצטרפו למקור מן הראשונה ד' תלמידים או יותר.
 וימלאו מקומם משורה שניה. לא יהיה בשלישית לעלוות מקום השניה. הלכך עבדוקו ב' שורות
 של כ"ג כ"ג. וכל אחד ואחד מכיר את מקומו. ואם הוצרכו למקור שומכים מן הראשונה ד' מ'
 אם הוצרכו לשפוך ד' מינים. באים נשים משורה ראשונה. ויושבים אצל הדיונים. ונאים
 שנים משורה שניה. ויושבים בסוף שורה א' לעלוות מניין הכ"ג. ובאין נשים מן השלישית.
 ויושבים בסוף שורה הב'. ונשים מגדולי הקהל באין ויושבים בסוף שורה שלישית וכן כוונת בזה.
 ומי ס"ם לו דין כל לו לבית דין שבעירו. אם שומעין אומרון לו. ואם לאו בא לו לאותו שער
 פתח הר הבית. אם שומעין אומרון לו. ואם לאו בא לו לאותו שבעזרת נסים. אם שומעין
 אומרון לו. ואם לאו בא לכ"ד הגדול שלל' הגויות. וכלל הסנהדרין הללו היו בוכדין
 הבתבין דכרוסה ג'.

אות יא שער ניקנור

שער ניקנור הוא עמין שבעה מערים שהיו בעזרה. ושער הזה לנדך מרח היה נקרא
 שער ניקנור. על שם האיש שהתנדב להביא בדמיו כו"מא פ"ג ניקנור בעשו
 כווסם לדלמותו. ובספר במד' דוד' והוא ס' של וחסין כתוב סקרא ניקנור על ס' קר נבא אשר הכו
 את חולו כו"מ חקמוכאים ועלו אותו על העץ כשער הסוף. וכן כתב ווסף בן גריון. ולא כהורא
 עכ"מ

מכמה טעמים * הלא דבוימא קאמרי טעמא דנענעו ניוסוס וכדאמרן ועוד שאך תלו אותו בשער
 ניקנור * הנהא טעמא מת לא הוה עיול התם כדמתן כפ"ק דכלים * מת גופיה לא כ"ס * ועוד דאין לומר
 שקודם אותו מעשה לא היה לו מס וכאשר הוכחנו בסיון ג' *
 מעלות ט"ו היו כע"כ עגולות העולות לשער ניקנור * רום מעלה חזו אמה וקלמה חזו אמה
 היו עורת ישראל נכוס מע"כ ו' אמות וק"ו *
 כל הדלתות נפתחו להיות עמל וזה חזן מאלו שהיה נפתח פניהם * וזה כאלו נפתח שעורב
 שנמצא לעת כזאת באנדרו שפליכס *

אות יב שתי רשבות

שתי רשבות היו לו לשער ניקנור אצל הפתח אלוטיוכו * וא' לשמאלו * א' נקראת ל' פנחס
 המלבוש * והוא היה מיומי קדם אום מפונה להלבוש הכהנים בעצת
 העבודה ולהפשוטן * ולקמור כגדי כהונה כלמכה הזאת * ולכך נקראת על שמו * ואחת
 נקראת ל' עושי הביתין * כה הוה עושין המנהג * שכל מקריב בכל ווס מהנית
 בבקר * ומחיתה בערב * ועל מס שאלמר כה על מחבת בשפן תעשה נקראת המנהג מעשה
 שבתיו * ולקנור דעתי הוה כנויות כתוך חלל קיר ע' ישראל וענין התאים שכמראה ומוקאל *
 שלא לסתם חלל עורת ישראל * שאז אמות לבד רחכה בלשכות אלו על אס הדרך ויהיה קצר המצע *
 ועוד דגבו ל' שבועות לא קתשוב להו ועיון על זה כ"ס' ככוסן כ"ד * ויהיו אס בן ככוסן כהנה
 דרך הפספסון של שער ניקנור אחד מיוטיו ואחד משמאלו * וזה שמנה אכא ויכו בן חנן אלו הפספסון
 ככוסו ו' שעריו דקא מני ואויל * דאוי כגוף הדלתות קייטו כהרמ"ס * לא הוה פני להו * וכבר
 ינו' כסומן ו' * ואת אס בהם נכנסים ללשכות * הנה לא יהיו שערי עזרה כדבר אכא ויכו *
 אל טעבא כהיתן * כמותות גב' לעזרות ישראל היו גבללים כעזרה עצמה * וע"כ קראם שערי
 העזרה * כדמנו רבנן שער בית המוקד * והשער הוא היה ככותל בית המוקד *

אבל או אמר לומר בן לדברי הרמ"ס ומיעתו * שהוא הוכר שהפספסון ל' שער קטן כגוף
 שער גדול * ולפיזה כשער ניקנור עצמו היו הפספסון * וחלוקים עליו חבוריו דנגלי
 תוספות אל כפסקיהם על מסכת מידות וז"ל * בשפן קורא * כשעומד אצל שער גדול * וכשהוא
 דחוק משערים גדולים נקרא גם הוא שער ע"כ * וכן נראים דברי הראשונים אל כמו שהכא בעל ת"ט
 י"כ ס' ד' דמדות וז"ל * ואין לומר שמפני הפספסון נקרא שער הגדול * שהרי שער ניקנור נמו
 י"ל מני פספסון עכ"ל * ומדאקוה פספסון שער הגדול * דלכונו עלמא הוה שערים קטנים ולא
 כשער גופיה * לפספסון השער ניקנור * ש"ע דכהנך כמו סכר דהוה שערים קטנים ולא כשער
 ויפיה * דאוי אלו הכי נומא דקרו לשער הגדול כעבור הפספסון * ולא קרו הכי נמי
 לשער ניקנור שער הגדול * דלא דמו אהדדו * דאנהו הוה שערים * ואילו סך הוה כשער גופיה *
 ולא שייך גדול לערך שפספסון דהוה כשער גופיה * ולדברי הרמ"ס קשיא * שהוה ביתן הפספסון
 שפספסון שער ניקנור לפספסון שער הגדול * וכמתניתין קרו שפספסון גבללו כחדא מחתא *
 ועוד דלא משמע כן מן המשנה * שאמר ושכי כפספסון הוה לו אחד מיוטיו ואחד משמאלו * ש"ס
 ש"א' מהימין ואחד משמאל * הנה לא הוה אס כן כגוף הדלת * ודיוקא נמי שהבואו אלו הלשכות
 ויכנסו

ספר חנוכת הבית

במקום שער השורה במצדה פ"ק דמדות * דמה ענין לשכות אבל שערות * אלא איתא
לפפסין כמה דאת אמר בני מערב הגדול שני פפסין וכו' * הכי נמי בני סערבוקוד ותי לשכות
וכו' כלומר בני פפסין ודוק:

אות יב שער הרלק

שער הרלק * כדרום * יקרא כן להמותו סוף למערב * ובו היו מכילים עצים למערכה *
כי לא היה שער במערב העזרה * ומכילים אותם דרך שער קיפונם מן היער
והיה להם לכער * והרע כדעיוורא פירש קהיה שער הרלק שער אל' העץ * שעם היו
מכילים העצים למערכה * עיון פרק ו' דקללים מצה ג' * ותמה עליו תוספת יום טוב עם וקאמר
שאזינו ויבול לייאמו * סככד כרוב פ"ק כתב דל' העצים מזרחית דשוכות של עזרת יבאים הואי *
ויאם כן לא היתה כדרום וכו' * ואני מוצד דיותר מן העזרה דכבר תוספת יום טוב אל דעבוד גרמיה
כאלו לא סבין ולא סככיל דכרו הרע"ב * הסמכותם באצת וכיוצא על גרסא דמידות בהקד' דל' עץ
לשאת היו בעזרה * יזכרו סככרום ל' העץ ל' הגולה וכו' * ויאם כן ל' העץ כדרום סוכה לשער
הרלק * כאשר תראה בניורתי כראצת הספר * וואו אצד קרא שער של לשאת העץ * דהיינו
ל' פרשדיון * ולא לבת העצים אצערות נאים * דאלו איתה לשה לז כקראת ל' העץ * אלא ל'
דיר העצים וקל להכין * אבל דכרי תוספת יום טוב כדרום ככל מכל אצדו ימ"ב * דגריס
בנקרא דומא סככרון ל' העץ וכו' * ול' הרלק בהיותה כדרום * לז תוכל להיות שער ל' העץ
שאינה כדמין כאשר נבוא כדירגן לקמן סימן כ"ד * וכל כר פסוקא כעזרה אלא דל' יתלז הדינו
לדכרו הרע"ב זל:

אות יד שער הבכורות

שערי הבכורות * אשר שער הרלק כדרום * משם היו מכילים הבכורות ששיתין כשרה אף
כדרום ועשם הכי כתייחד להם מקום קטן * לאו דויע דכשרים
למקום בדרום:

אות טו שער המים

שער המים * כדרום לבד מזרח * ויקרא שער המים * נסכו מכילים ובלמות של מים
בת * וכן המים עמבים * ועליו בית טובילה לכהן גדול * וראוי ששער הרלק
והיה סוף למערב * ושער המים יסרך למזרח אבל סוכות בהיותה גלומות של מים לכסך * ואמר
בזוהר השדפים * כל מערי העזרה שנקמוס למערב * וכל כותל דרום ונמין מקלו הויבול עד סדור
נסתם

סימן טו שער הבכורות

היום מכל וכל - לא נהגור ולא נבדור - דהא אכילו דאבא ויחי דקאמר סמוכים למערב עד כאן לא קאמר איהו - אלא כיויבוי דלא נישא דמזרח למערב קאשיב כרושא - כגון שער דללק מורגות - ואחר כך שער הבכורות לפנים ממנה - ושער המים לנד מערב - וכן בצפון - אבל לא תישא קיהו כלם לנד מערב כתיורם - והכי פירש כמיתוספת יום טוב זל גבי סגל למכות היו בעורה - וזל ל' המלא ל' הפרה - מדלק תנן הכא סבדרום סמוכים למערב כדתנן גבי השערים בספ"ט שמעוין דהכא מזרח למערב קאשיב וכו' ע"כ - הרי בהדיא דהא דאמר סמוכים למערב לא משום דבלהו סמוכי למערב - ואם כן התמונות ההנה אין להן על מה סיסמוכו - מלבד כו' למה ישרתו ג' שערים זה אחר זה מקום שהיה מעוט תשמישו לנד מערב - ולנד דרום בעורה לא יהיה שער -

ואע"פ דאמרינן בסו"ט דאבא ויחי לכליו את"ק דמדות אלא דקסבר דז' הוועריום הגדולים - וז"ל הוועם הקטנים - אכתי איתא למידק - דמי וימר דאבא ויחי לא החליף משות השערים מזה לזה - ושער הבכורות לת"ק אפטר שהיא סובר שהיא שער הדלק - דהא תשיב ראשונה שער העלוון כהדוד דהנך - ודלמא שער הדלק שנילו ואת"ל דקשיב בת"ק ושער העלוון יהיה שער ק"ן תינח כדרום - אבל בצפון אי אפשר - דהא קשיב שער וכויה שער הנשים - שער האיר - ועי וימר מאן קאשיב מעורח או מערב - וזל דהאזיל ואכתיב אבא ויחי בן יתן דתפס סדר ת"ק בשערים סבדרום - וקאמר שהם סמוכים למערב - מכתיב הכי כמי תטיב בצפון - אלא שקורא להן קשות - כשמות אחר קרא להן -

אות יז שער הניצוץ

שער הניצוץ כצנן סמוך למערב - וכדף בן לפי שבו היתה מדורה קטנה - ולערך בתי המוקד שהיו עם מדורות גדולות קראוהו שער הניצוץ - בן פירש הרב בעל באר שבע - ובעין אכסדרה היה - כלומר שבו עמודים של סוס אצל שתי עזוות הפתח מכאן ותקרה על גביהן - ועליוה בנייה קמה - שהכהים סומרים מלמעלה והליום מלמטה - ולאת העלויה היה פתח לחיל - כי מן החיל היו עולין לה - דהכי תנן ועלויה על גבו - ופתח הוא לו לחיל - כלומר לאיתי גבו היה פתח לחיל ודוק - דאל"ת הויכו אומרים שפתחו לעורה - ואין ושיבה בעורה אתאן להדר"ט שגבא בכיוון כז' בס"ד - וכדע"כ פירש ופתח היה לו לחיל קאו לשער הניצוץ - וקאו באחד מן הכתלים הסולטים מן המזוזה הוה פתחו לחיל - ואיכר ודע טעם לפתח זה - ועוד קאו לא נרדך סבכר כל עצמו על שער הניצוץ היה פתחו לחיל - ומה יתרון שיהיה מפולג מצדו ג"כ

אות יח שער הקרבן

ספר חנוכת הבית

שער הקרבן * בצמון אשר שער הכיזון * לאודיע שכצפון מקום שחטת קדשו קדמוס *
 ורוב הקרבנות * ועוד שלמו פירוש רמ"כ שכבא כסומן שלפניו כבית
 המוקד היה כלו חוץ לעזרה * תהיה לשבת טלמי הקרבן במקצוע מערכו דרומי כמובא לשער הזה *
 ואולי שלסכמה קראו קם השער הוא * שער הקרבן *

אות יח בירת המוקד

שער בית המוקד * ופענו בכסוס לעזרה * ולכן הכוונה כמנין שערי העזרה * זה שמו
 על שם המזרות גדולות כו * להתעמם קם כל כהן הסולך
 ערום ויחף * וכית גדול היה מוקף רוכדים של אבן * ונגזר כמין כיפה דומה לעגול וול'טו כהן
 לעז * בן גרסה מדברו רמ"ו והרמ"כ שאר המפרשים ז"ל * לאפוקי שאר הלשכות * שהיו קירותיהן
 כריכוב * וילמי מפרש מסכת תמיד קאמר ז"ל כיפה * כלומר לשבת בית המוקד ע"ג לשכה של
 אבנים היתה * וכסול שהכסוס קומרים לשם כדאיהו ע"ג כיפה * דשמירתן צריך לעשותה ע"ג
 מקום גבוה כד"ל מקרא * וכית גדול היה וד' לשכות פתוחות לשם * ועד מעלות עולוס מהלשכות
 שמה לבית המוקד ב' בקודש וב' בחול כלומר שתי הלשכות הפתוחות לו * ש' מהם כנויות בקדש
 בעזרה * וכ' בחול בהר הבית * וכית המוקד בנו חצו בקדש וחצו בחול ויה' זול'טו כיון שגב
 מקום גבוה היה בנו כ"ש * אם כן ארו הוא חול דגיס ועלוות לא כתקדשו * תרוץ ככפה היתה שיה
 לקרקע העזרה * לפיכך לא בטלה קדושת כיפה עכ"ל * שפענון ליה * דפירש האי כית המוקד
 כיפה * כלומר קאי על גבו כיפה * ותחתיו לשכה של אבנים * ויהיה אם כן בית המוקד עליוה
 דלא שאר המפרשים * ויהיה טעמא דכעו למיעבד כיה שמירה * ושמירתן צריכה לעשות במקום
 גבוה * כדקאמר ר' זאזל * והיה צריך לדברוי שתחת בית המוקד יהיה בית גדול * וכו' ד' לשכות
 וכדרך מעלות ועליו של הלשכות אל בית המוקד * ולפי ששם לו דגון ועלוות לא כתקדשו * והיה
 צריך שיהא חצו מקודש לנירך הפתוחות * דכענין בקדש דסבד כדש"כמו שכבא לקמן תרוץ
 שהכיפה היתה שיה לקרקע העזרה * כלומר דהזאזל והער גבוה * ואין לעזרה היה חמול כמון *
 פנו בית המוקד בקרקעות החול * עד כו הכיפה דהיינו תקרת הבית התחתון היתה שיה לקרקע
 העזרה * וקאמר דעל הכיפה היה בית המוקד בנו * ולפיכך לא בטלה קדושת כיפה * וארבע
 הלשכות היו מחילות לערך העזרה * כך נראות סברתו * מיהו קאי טובא * דאוי הכוונה מוקמו
 שתי לשכות שכו בקדש * ואיהו כמו קאמר בהדוא דהו בעזרה * והיכו קאמר שהיא דהו מחילות *
 וכו' תומא דקדושות כפתוחות כנגן לעזרה * אעאי לא מוקי ליה הכי בית המוקד גופיה *
 וכימא דבית המוקד גופיה היה עליוה * וכתקדש בהפתחו לעזרה * כדברוי הר"ם וביעתו
 דסבד דגין ועלוות נתקדשו כסין להם פתח לעזרה וכסכבא כסומן כ"ז * ולמה נלחץ לתרוץ הכיפה
 היתה שיה לקרקע העזרה * ועוד היכו מסבחת שמירתן במקום גבוה אם הכפה שיה לקרקע העזרה *
 ואין לומר דכיפה ע"כ כו היתה שיה לקרקע העזרה * עכ"ל מקום בית המוקד גופיה היה גבוה
 מקרקעות העזרה * מכאן תראה ומענינה * ועם כל זה היה קודש הזאזל והכיפה מקדשת *
 לא בטלה קדושת כיפה * ונגזר אחריה בית המוקד דצריך להיות גבוה מהעזרה
 לשמירה כדפירשית * דאם כן הווי ערובי מעלות לעלות מהעזרה לבית המוקד
 לכהן כדאין דברוי תמוהים * ועוד דכהדוא ל' המגנה * כדברוי שאר המפרשים * כית המוקד
 כיפה * ולא קאמר ע"ג כיפה * דמאמע דהו איהו כיפה * דהיינו תקרה שגב' בנו כמין כיפה
 ועגול

סימן יח בית המוקד יא

רגול - וזה לומר ולכוונת גדול היה * וכשהוא דורבנע לשבות כמי קאשרו בפתנותיו כהדוא
 דמקצועות הוו כמו סבכאר לקמן * אלמא לא הוו משילות *
בית המוקד הזה שהיה לכוון העזרה * מסתבר דהוא עאין לנד מערב * מכנגד המוכס
 ופעולה * שאין ראוי והוא בבית המטבחים מעני הכבוד * וכבר אפרו בפ"ה דשדות
 פון המנון לדרום וכו' מכנסין לבית העזרה שמה אמות * אלמא התם לא היה בית המוקד דלכל פון
 הנכנסין לכותל בית המוקד * וכן דעת הרמב"ם * דמסתמך תמיד אמרו ל' הטללים במקצוע
 צפוני מערבו * ופרוכין כיומא בדאיתא התם * והרמב"ם מפרש כלקמן סימן יט *
 שבאשרעין מקומה לנגד העזרה * היתה צפונה מערבית על עזרה * הנה אם כן נרוך שביא
 המוקד * ויהי עאין למערב העזרה * וכן כתבו התוספות כיומא בדבור וכו' אמר פ"ה *
 אפר על כן חסם אחד חשב בבית המוקד היה עמך במערב * דפוינו בכותל מערבו על עזרה
 צפוני ומערב הניזון ושער הקרבן מאזכיר לנד מורה * וכמו כן טלפת הנויות היתה בכותל מערבו
 דרומי על עזרה לנגד בית המוקד * דומת לכותל הקדש שבמראה יוסקאל * וטלפת הנולה וכו'
 העץ סמוכים לל' הנויות הם לל' מוראיים * וראיתו אמתנותיו דכל דמדות * דקאשרו שבע
 שערים היו בעזרה וכו' * שבדרום שער הדלק שער הכבוד שער המים וכו' * והתם ממערב
 לעזרה קאשוב לנד ומין מאכראי * והדר קפני שער כושור במורה לנד ומין * וכעני כתר הכי
 למשמש כמו דרך ומין שערים צפוניים * שער הניזון לנד מורה וכתר הכי שער הקרבן ושער המוקד
 לנד מערב * ואם כן באשרו טלפת כנפון שער הניזון וכו' ממורה למערב קאשוב * דאלת הכי
 לא היה מני שער כושור כתר שערים דרומיים * אלל בדמנו אכא יוסו סוף פ"ב * ועוד דלא יהו
 לא דרך ומין ולא דרך שמאל וכו' * ואל' הנויות היתה מערבית כותן טעם דכס"ט דמדות
 מתגותין קאשוב לבלתי ממורה למערב כדמיו * והשתא ל' הנויות היו לנד מערב * ואנחנו בכל
 אלה לא פרטו מדברי הקדמונים ז"ל *

אורת יט ד לשבות בית המוקד

ארבע לשבות היו בארבעה מקצועות בית המוקד * דקתבו בתעוד * וארי לשבת הטללים
 במקצוע וכו' * אלמא במקצועות הוו * וכן פירוש רש"י והרמב"ם ותוספות
 ז"ל כיומא בדבור ומה קאשוב וכו' * והיו כקטנות פתוחות לטרקלין * ודנה כדמות בתו הסיכה פ"ה ד'
 הפתוחות לטרקלין גדול ומה היו משמעות * מערבית דרומית הוא היתה ל' טלאי
 הק"בן * שהיו הטללים שמה מבוקרים * דרומית מרחיקת היא לטקס שעזין בה
 לחם הפנים * מרחיקת צפונית כה נזוו בית שמאל אבני מזבח * ששקטם מלכו
 וכו' * וכאל' הנותנות דאמר בתמוד * צפונית מערבית כה יורדין לבית הטבילת -
 וכן אלה בתמוד ל' בית המוקד * על קס שמורה שהיתה קס לפתחם כה הפסן *
 כפעולה מטבילתו *

אמנם הכיוון במסכת תמיד ל' הטללים במקצוע צפוני מערב * ופרוכין עלה כפ"ק
 דוע"א * ותיירו האי לטקס אקצווי מקצוים * ודלתי עמנו מתחיל ליה כדרום ודלתי
 כדרום מתחיל ליה כנפון * ומסתברא דמערבית דרומית הוא * תוספות ורש"י ז"ל
 מפרשי האי אקצווי מקצוים על' הטללים ארובה היתה * ועודת במערב * ומארכת לנד נפון ודלתי
 פ"ה

ספר חנוכה הבית

עד קרוב למקצועות שמכאן ומכאן ולתמי מצנן וכו' . והיה בעיני תוספ' לומר דבלהו אקצווי אקצווי
 אלא שגדלה לה דוחק קצת . ומלכד הדיסק קצת . או אפשר שהיו כלם מקנים .
 שהיך יהיה לנד דרום ונפון לכני השערים לשבט . ודוחק נפיו לפרט זה על ל' הטלאים . דלמה
 יהיו כלם במקצועות . וזו לכדה נחשו בית המוקד . והלא דכרום כהתכן אמרוזן בתמיד והלא
 ל' הטלאים במקצוע . ואיך נתרן שהיה באמצע . ועוד דכבו האי גזנא . לא מצויר ל' הטלאים
 בקדם . כשהיה בעמרב באמצע ולא במקצוע דרומו דהוונר בתוך העורה . על כן אפרוין
 נמטייה להר מבס זל פארם בפירוש המגנה . וזל אמרו דקאו בצפון ומתחילא וכו' . וענין זה
 הוא . שהיה בתוכה כבית המוקד עצמו מערבית דרומית . וכשמשערין מקצמה לנגד העורה .
 תהא מן העורה צפונות מערבית כמו שזכר בתמיד . כשנתן אותם בלשבה וזוהו בעורה והוא איל
 ודכר כן וכו' ואני ודעתי שאין מכוונם זה במשאל וכו' ע"כ . הסתכל בו הוא לכדו פועל גבורות
 בפירוש מגנה ו' . ואמר דהאי אקצווי מקצווי ר"ל שהיה במקצוע . והבא מדרך דרום היה רואה
 ל' הטלאים לנד נפון . כי בית המוקד עצמו לנפון העורה היה . ואף על פי שלשבת הטלאים
 עומדת במקצוע דרומי מערבי על בית המוקד . הבא מדרום העורה . לשבת הטלאים הוא לו
 צפונות . ועל כן הממונה שהיה בעורה . היה אומר צאו והטוואו וכו' והלא ל' הטלאים במקצוע
 צפוני מערבי . שכן היתה לערך מקומו . וקל להכין .

עס והתוספות גם כן הלל הבוא פירוש כ' רעבס . בעס הרובא . דאמאי לא משני . דל' הטלאים
 צפונות מערבית של עורה . ועוד דאמאי לא קאמר דעס לשבות היו עס וכו' .
 ותורנו דלא מסתבר לומר שהיה אומר על זה ארבע לשבות היו עס . כיון דלא היו עס בעורה
 אלא כ' . ועוד דאיך יתכן קרנות בית המוקד וקרנות העורה סוות . ומסתמא העורה גדולה
 ותר מצדת המוקד ע"כ . מיהו כל התיורן אתו על הקושיא שניה . דמסתמא דעס לשבות היו עס
 ושתים בעורה וכו' עיון עס . ואלו אקושיא ראשונה לא תרנו מודי . ואי בעו לערכינהו הדנו
 וליתרנוכהו כמדא מחתא . אחרי דרישת המילה תירוצא לא קא קוויבא הכא . והרע כס זל אי בעו טעון
 הכי . דאין הכי כמו באותו מקצוע דעורה הוא ארבע לשבות . כלומר כבית המוקד דהוא במקצוע
 העורה שהרי בתמיד קאמר ל' הטלאים במקצוע צפוני מערבי . ובאותו קרן הוא כל ה' לשבות .
 ומדלא קאמר בתמיד ארבע לשבות היו כבית המוקד בפירוש . אלא היו עס סתם . כלומר באותו
 מקצוע . לני דעתיה דקרן העורה אחר . ובאותו קרן הוא ד' לשבות כדקמני ואולי . ודייקא כמו
 דלאמני בתמיד כדפני כסדות . צפונות מערבית . צפונות מזרחית . אלא קמוותו להו
 שתמא . אחת ל' הטלאים אחת ל' הקותעות וכו' . דהתם כמדות סייכור מזרחית . צפונות
 וכו' דלערך המוקד קא מני להו . והבא דלערך העורה . לא סייך בהו דרומית מזרחית וכו' דכלשו
 בצפון ומערב העורה נכהו . ועוד דאי ארבע ועומדת כדדשו לא תהיה א"כ במקצוע . אלא
 באמצע בית המוקד . אלא שאי אית לן למישר דלערך העורה דאתו לנד דרום וכו' הכי כמו אית לן
 למישר דלערך העורה קאמר .

דף י"ז התם בדכור ופר קחאיב דרך שאל וכו' קשה להו לתוספות זל דאמאי לא משני דאידי ואידי
 דרך ימין קחשני . אלא דלשבת לחם הפנים נמי אקצווי מקצווי דקיימי בעורה
 ומאן דאתו מצפון וכו' דלשבת הטלאים צפונה מערבית . ול' החותמות דרום מערבית . ול' המוקד
 דרומית מזרחית וכו' תוסה לוי טובא . דהכי נומא דל' המוקד . שהיא ל' בית טבילה דתמיד
 דרומית מזרחית הוא . דא"כ הווי מן השתים שבקדם . ואיך בעל קרו היה יכול ליכנס לשם .
 או מעקרה היה יס ונחמיה שחול והקלו במחנה לוייה . לפי שנטמא בפינים . ולמה וכנס כעקום
 עס קדם לטבול . וכו' האי גזנא מקשיני למנוח דהתם מפאיו פלדמונין לחם הפנים אלהם הפנים
 ומשני וכו' וכפירוש קד"י . דלפי הסלקא דעתין לשבת המוקד מזרחית דרומית . סיכו הנה
 כככה

סימן יט ד לשכות בית המוקד יב

בבנים כעל קרו התם וכו' - ועוד קשה לפסקנא דמרש' דהתם דסוף סוף מאי משני • ואמאי לא
 רשעין ל' החותמות • ול' בית המוקד • אלמנת טבילה ול' אכני מוכח דמדות • דכי נמיא
 במי דתנא דתמוד דרך שמאל קאיב • תהיה ל' בית המוקד דהיינו בית טבילה במזרחית
 גפנית • ול' החותמות דהיינו ל' אכני מוכח גפנית מערכות • וכמות מתני להו

איתבא • וק"ל

לשכות - האלה תנן כמתנותיו דהו כ' בקדש • וכ' בחול • ופירש רש"י ז"ל כ' בקדש וכו'
 בחול גפנית המוקד מקצתה כנויה בתוך העזרה מקודשת • ומקצתה בחול ע"כ •

ממעט שלשכות שתיים שהיו בחניה שבקודש דהיינו בתוך העזרה • היו קדש • וכן משמע
 מדברי התוספות ז"ל הו"מ ב' בפרק המתחיל • ואחת בית ל' המוקד • שאמרו שהתירו עם חניכה דף ג"ו
 להטעור במזרות בית המוקד • לפי שהו לנורך המזבח • ושלפי רש"י ז"ל שהתירו להטעור דכוין

דכעורה הוא לא קרינו כיה בכל מוקבותיה וכו' • מנייהו שמעיהו גפנית המוקד מקצתו בקדש •

כדי שהיו המזרות שבו בקדש • אבל קשה • שאם שתי מזרות היו בבית המוקד ה' כגדול • ואחד

בקטן כדמשמע בלוחו לדור • היכי התיירו להטעור בקטן לרש"י עם חניכה • אם הוה בחול דאמרינן

עלה שהיתה מערכות גפניות • והא קרינון • כה בכל מוקבותיה דהוה חול לעזרה • אלמ ש"ל

פלרש"י לא היו מ' מחוץ ויחית האור עם חניכה בעבת • אלמ בבית המוקד הגדול • וכמסתמא מיעד

פירש המפרש בדברי רש"י מהו בקדש ומנו בחול • וצ"ע מיהו חיוני • לפי שלא נטאו דרך בכון

להוציא שתי הלשכות שבו בקדש • ולפי שחזי בית המוקד בקדש והכי משמע מלשכת דאמרו שתיים

בקדש • דהל"ל קדש • ומלת בקדש דוקא בתוך קדש משמע • דהיינו בתוך העזרה • והכי

שמעינן מד"י התוספות ז"ל פ"ק דיומ"א ב' ל' פירשיו ז"ל וז"ל ל' אכני כמו ל' בית אכני • ודפי

ז"ל דלא קאי אלמ ל' שבמקדש שבו בית המוקד • אבל ל' בית אכני בהרבות הוה ע"כ • לדבריהם

במי בקדש מקרי בתוך העזרה • וכן נבי השם טפילות ועשרה קיומין טובל כ"ג ומקדשו כיוס

וכלם בקדש על גבי בית הפזיזה • ובתוך העזרה היתה דכדרי התוספות ופרק ג' דיומ"א • וכן דכדרי דף ג"ה

ס"ג ומסתמא ז"ל טוב והרע"ב ז"ל • והרמ"ב כ"ז ל' בפורושו לא פן ודמא • הלא הוא כתב בהל'

בית הכמורה פ"ו ז"ל • וזכיר גדול היה כד העזרה בפסוקה מכתון בין העזרה והחול וכו' • העולה

מדכרו שכל בית המוקד בחול חול לעזרה • ולפי זה וקשה לנו היכי הוה שתי לשכות שבו בקדש •

ז"ל כו אמר כך אמר וארבע לשכות היו בו שתיים קדש • ושתיים חול וכו' והחליף ל' העזרה ולא אמר

בקדש • וההפך משנה כתב עליו ז"ל שתיים בקדש ושתיים בחול • כל בית המוקד מקצתה

כנויה בתוך העזרה מקדשת • ומקצתה בחול ע"כ • איזה אכני דיהיה תפס פ"ו ד"ט • ולא ירד

לסוף דעת הרמ"ב כ"ס • דסבורא ליה דכל בית המוקד היה בחול כון חומת העזרה והחיל • שהו

לפניו וכן מה שהסוכת העזרה • ואלו בענינו ה' הלשכות שבו קדש אם לא היו בתוך העזרה כתב

כ"פ דמדות ז"ל ולפי שהיו אלו שארבע לשכות כ' מהם • והם מצד העזרה קדש ושתיים חול • עמו

בקרקעיתם מעטל שכמת להכדיל קרקע השתיים של קדש מקרקע השתיים של חול ע"כ • בין

כמראה • דקרו להו קדש לשתיים לשכות דהו לגד העזרה • וזה באזלו לפי שפתוחות לעזרה •

מיהו קשיא מאי בעו התם ראשי הפסחים • דלרש"י כיוצא דמכני להו להכדיל בבית המוקד ענשו • שיהו

חזו בקדש • שלא נפתחו הפסחים בו מנהח חול • אבל לרמ"ב כ"ס דהכל בחול • ולפי זה קאמר

שעמו הפסחים להכדיל בין הלשכות • כל זה איכנו שיה • שמהפ"ח הלשכות מוכדלות זו מעו

בקר' או בחומה • וז"ל לא אייפו פ"פין • ועוד מ"ו קאמר עמו בקרקעות מעטל • שאם

היו בקרקע לא היו מעטל • ועל כרחין צריך לדחוק ולומר דמכר הרמ"ב כ"ס פלגמות היו שתיים כגד

שתיים כנראה כנראה לקמן ומשוקרא לא היו מוכדלות זו מעו • כלומר של' הטלאים איכה מוכדלת מל'
 גפנית הטובלה נחומה • וכן ל' לחם הפנים • לא כדלמא מל' אכני מוכח • וע"כ שומר ל' עמות
 פ"פספין

ספר חנוכת הבית

וספסוף • פוהו עכדילין כון קרקע מתי הלשכות של קדש • לקרקע מתי הלשכות של חול •
 והיונו סוכדלו כון קרקע ל' הטלאים • ול' לשם הפנים מהם קדש • לקרקע ל' הטבלים ונ' •
 אבני מונח מהם חול • והכתבל כהונה זו סגירותי לך • והטביל פירושיו העוב •

מערב

דרום

צפון

מזרח

וזאת בקרקעות מעבל • ורצה דהואיל ותחת בית המוקד חלול • שהיתה עם מחילה ההולת
 יתחת סוכיה • כדלותהתם • לכך אמר בקרקעותם מעבל • ורצה בבית המוקד • ולא
 יתחשו כשחלה • וזאת הכרישו לטרע' כס לפרט כן • לדעתו מכתבר: • מדלא אמרונו חזו
 בקדש וחזו כחול כדקאמר בל' הגוית • ועוד דלא מנו יתיה בהנך ל' דנשורה גבו טע לשכות בעורה •
 ועוד דלשאי אנטרין קבו סקד • לשאי דעכדו לל' הגוית קצוה בקדש • פנים דכס ספסוף •
 ופנים בקדש אכעו • למיך עכדו הפוכות בחציה סנקד • אכל הכא לבל פיוס • ולא צריך
 יחכו בקדש • ורמ' כס לטעמיה • דכל ספוכות הו' בל' הגוית כמר אה בהל' בית הכמורה •
 אכל סתוסמת ול כפסקיהם על ת עוד אפרו פפיוס סראפון הו' בבית המוקד • ולפירוש הו' צריך מקצו
 פס כן בקדש • דכעובן פיוס כפסוף קדש כדאפרון כות' • וכדכריהם ספצע ל'המשנה כהי' •
 כריס ס' דתמיד עבהותם בבית המוקד מן • העמונה בא וצפן עליהם • והס פתחו לו • אמר
 לכן פי סטנל יכוא ויפיו • ספוכו וכס מ' סוכה בו • ועל כרחין כל וס הו' קודס הכ' כס לעורה •
 קצוה כן אמר כול את הספתה ופתה וכו' • וככנס עבית המוקד לעורה וכו' • ועל סכן סלל
 קול צדין ללכת הגוית לעשות הפיוס • וכן פירש הספר • וכן לפון סר' ק' ול' • גלגה כעס

דף כ"ה

סימן יט ד לשכות

יב

רס"ז זל והסובי בות המוקד חזיו בקדש * וא"ת לומר איכנסו לא' מן הלשכות שבקדש לעשות מים *
 פכלו קטמו חזי בות המוקד בקדש * זל דלא סלקא דעתך שיוכלו ליכנס שמה כל הכהנים המכוינים
 והן קטנות קטנות * והאי דלא חזי בות המוקד כהדיו' שבעורה לפי רס"ז * דלאו ל'
 פקרו' * אלא בות * כדקתני ובית גדול היה :

מכל מקום יש לדקדק * למה * איננו רשאי לומר בקדש ויהא חזיו מקודש * מדקטונון דלשכות הפתוחות
 לקדש וכנויות כחול * תוכן קדש * שביא לן דבות המוקד פתוח לעזרה * ויהיה חזיו נמשך אחר
 פתחו : ואלו שלוח כיון הרמ"ב * איברא לאו מלתא היא * דהא בותא גבול הגויה הוברה *
 לומר אף על גב שהיה לה פתח לעזרה * שיהיה חזיו כדו שיהיה חזיו פקודש *
 ויתבאר לנו מזה * שהלשכות הכנויות כחול ופתוחות לקדש * תוכן קדש * כנויות בקדש
 ופתוחות לחול * תוכן חול * אבל הלשכות הכנויות כחול ופתוחות לחול *
 אף על פי שפתוחות גם לקדש תוכן חול * שזוים בקדש וחזיו כחול * ופתוחות לחול

ולקדש * חזי שבקדש נמשך אחר פתחו * והחזיו כחול נמשך אחר פתחו * וכו' האי גווגא כמו *
 במחילות * דלא נתקדשו או פתוחות להר הבית * ובתר פתחא אולוין כמו בהו * בענין שאם
 המחילות פתוחות לעזרה תוכן קדש בקדושת העזרה : ואם פתוחות להר הבית תוכן בקדושת הר
 הבית * אבל פתוחות חוץ להר הבית תוכן חול גמור : כן נראה מדברי רס"ז זל : וכן דיון נותן שיהא קדושת
 המחילות : הולכת אחר פתחהם : לא קבא כהר הבית או בעזרה * והיה אמת ומשפט אחד לכלל :

סיהוב' ק בתמיד פוי המפרש דוקא בעזרה אמרוין הכי' אלא כהר הכי' מחילו הפתוחו' לו לא נתקדשו כלל *
 גם בקדושת הר הבית * ובשפתו הולך הרב בעל שאר טבע * ועל זה נתקדש קדו' גדול ורם על רס"ז
 זל כפי' אהיה דפס' חים פ' ופ'ו * אמר רבי יוחנן מחילות לא נתקדשו * שפירש רס"ז מחילות

לא תחת העזרה ולא נתקדשו בקדושת העזרה עכ"ל * הקשה עליו דמשמע כפי' כיצד זולתו ומפרש דף ס"ז
 רס"ז עצמו שמחילות שחתת העזרה כשאינם פתוחות לעזרה * לא נתקדשו אפילו בקדושת הר
 הבית * ובעל קרי עומר לויכנס לשם * ואם כן מאי קאמר שלא נתקדשו בקדושת העזרה * אם
 אפילו בקדושת הר הבית לא נתקדשו : וכו' האי גווגא קשה לו בלשון התוספות שם ענין עליו * אמנם

לפירושו קשה מאד מאד * ש"ס רבי יוחנן קאמר דוקא בפתוחות להר הבית * ואלא נתקדשו
 מכל וכל * ועליו קאמר רס"ז שבעל קרי שחתת חוץ לב' מחנות ומותר לויכנס בהן * הוכיח שהכנס
 כהן אס' הם מחילות תחת העזרה * והלא לא היה יכול לויכנס אפילו כהר הבית * וא"כ הוכיח שהכנס

במחילות לעזרה שהיו לכנס מהר הבית * שהרי במחילות שחתת העזרה ופתוחות להר הבית
 עבקינן * ולכך נוח לנו לפרש דברי רס"ז ומוסמות כאשה אמרנו שלא תקשי * ועוד שלא
 יהו דברי רס"ז כותרים זה את זה * ולכאן דיון נוטה * דמה הפרש יש בין הר

הבית לעזרה * לכאמר דמחילות הפתוחות לעזרה תוכן בעזרה דבתר פתחא זולתן אבל הפתוחות
 להר הבית לא יהו כהר הבית * דלא אולוין בתר פתחא * אלא דלעולם האי דקאמר רבי יוחנן
 מחילות לא נתקדשו בלשון כלל אמר * היינו לא נתקדשו בקדושת גגן * ככל מקום שהן כשאינן

פתוחות לשם * כלומר אם הם תחת העזרה לא נתקדשו בקדושתה כשאינן פתוחות לעזרה * ואם
 הם תחת הר הבית * לא נתקדשו בקדושת הר הבית * אם אינן פתוחות להר הבית * ומייתי

לפ' דרבי יוחנן גבי שלוח בעל קרי עומר לויכנס במחילות דהר הבית דהיינו במחילות שחתת הר הבית
 ופתוחות לחוץ * וכשיגנון זה יש להבין דברי רס"ז שם זל ובעל קרי שחתת חוץ לבני מחנות ומותר
 לויכנס במחילות דהר הבית ע"פ * שר"ל במחילות שחתת הר הבית * דאל"כ היה לו לפרש ועומר

לויכנס במחילות הפתוחות להר הבית * והראיה שסמך לזה קאמר גבי לשכות הכנויות בקדש ופתוחות
 לחול * זל ופתוחות לחול שאין להן פתח לעזרה * אלא להר הבית תוכן חול בקדושת הר הבית *
 ולא בעזרה דבתר כתיבה זולתן ע"כ * ועוד שם גבי מחילות * כתב זל וכו' מיהא יהיה דמיון

דלשכות * וכן נראה שיש להבין דברי רס"ז שם זל ובעל קרי שחתת חוץ לבני מחנות ומותר
 לויכנס במחילות דהר הבית ע"פ * שר"ל במחילות שחתת הר הבית * דאל"כ היה לו לפרש ועומר
 לויכנס במחילות הפתוחות להר הבית * והראיה שסמך לזה קאמר גבי לשכות הכנויות בקדש ופתוחות

לחול * זל ופתוחות לחול שאין להן פתח לעזרה * אלא להר הבית תוכן חול בקדושת הר הבית *
 ולא בעזרה דבתר כתיבה זולתן ע"כ * ועוד שם גבי מחילות * כתב זל וכו' מיהא יהיה דמיון

ספר חנוכת הבית

קדש בכתומות לש ורש להכי נקט כתומות דבמר בתימתן אולעין ע"ה * וכן כתב בעל בקף עמ"ס *
 הא קמין מנזר דבמר בתיסה אולעין במחלות נשי * ואם כתומות להר הבית * קדושמן כבד
 הבית * ואם כן לא קאי מירי לא לרש' ולא לתוספות דכיתוס סכירא להו * ולא תטעה בדכרי
 שנמרה ודכרי דר' זל סמארו תוכן סול * פתומות לחול * דלאו היינו חול עבד הבית * לחיל
 שמוס לו * שקדומת הר הבית שולחיל * לערך העורה * כאשר משמע בדכרו עבדאנו לעול *
 תוכן חול בקדישת הר הבית * וכלא דכוס * וכן כשער הכינוי ופתת הוה לו לחול * והוה פתוח
 לפר הבית * ועוד אל תקסד דקאמרו בגמרא כי קאמר רבי וחסן בפתומות להר הבית * למשמע
 דוקא במחלות הפתומות להר הבית קאמר * ולא בכלל איתמר * כדפרש"א * וא"כ כי קאמר
 לה גבי שלום בעל קריב הכהן קאמר * דאין וו קאיא דשאי דניקטו בגמרא הכי פסוס דהתם בלשכות
 שמת שבויר עסקין * ולפיכך תרוץ התם דבפתומות להר הבית קאמר * ולא בתקדמו בקדושת
 העורה כפירוש רש"י * ולא שרבי ווסק דוקא בעורה קאמר * וכן נשי בתר הכי * דמקאין והתניא
 רבי ודא אומר מחילות שמת הויכל חול * יתרוץ כי עביא הוא בפתומות לחול * וחול
 קריבן להר הבית * שפתומות לו פטי רש"י * דה"ל בתימיה הוא בפתומות להר הבית * ולא
 לחול אלא דליקא קאמרו * דתימיה מחילות שמת הויכל חול * ומהו נשי נקט חול * ודוק
 זאם כן דכרי רשי בעל קרי סהיה סתלח חוץ לב' פתומות * לא הוה ככוס במחילות הכתומות להר
 הבית * ובהוא דכיתוס סמארו הוה הולך בעסובה שמת הכירה * הקילו לפי סממא ככוס כדכרי
 הרע"ב סוף פ' דמדות * ועוד אולי סממילה הוא היתם תחת הר הבית * שהוא חול גמור *
 ופתומה מין להר הבית דכיו סאי גוואל הוא חול * אנפ"ו שפתומה גס לקדם * כמו שהוכחנו לעיל *
 אמנם בגמרא ועליו דין אחר ים בהם * ולאו במר פתח אולעין כה * אלא אם סוים לקרקע
 דף כ"ו העורה או לא * כאשר תראה כפ' כו"ד ז"ל'ין בגמרא * וכאשר ביבא כסוים כ"ו * ולהר"ם

בוה דעת אחרת עיין פ"ס

ער חנת עורמה * ונדעה נרדפה של דעת הרע"ב הוה כל בית המוקד בחול * והלשכות
 שבנד העורה קדש * ולרש"י זל חנו בקדש כדאמרוין * והוא דמתן כתיבתה וקמי
 בית אב ימנים פ"ס * ככר מירוס דדוקא כתיבו סבול הוה ימנים * דהא כתיבו סבדקס אינס
 וכולים לזין * ולפירוש הרע"ב * ימנים ככלו * ורכיבו שפיעו זל פ"ו זל ובית המוקד הוה כלו
 כחול * סכן וקני בית אב ימנים פ"ס * אלא הלשכות שבו חנויין כחול וחנויין בקדש ע"כ * ורעה
 סמני אחרבעה לשכות * שהוא סכוס היו במדך העורה שקאמר בקדש * ואם כן לא סוו ככות
 המוקד אלא חונה לו * וזולו סאלה הוה במקצועותו עכחון כמו שצבעו גבי עורת נשים סימני' *
 וסאם דאמנו סלונת אלא מתסין * יש למרס הוה בקדש דהרש"י דמירוס הרמ"ם * ור"ל
 סהויו קדש ולא דוקא בעורה * וכמו שהוכחנו לעיל * ואם כן הוה הוה דעת הרמ"ם זל *
בית המוקד מוקף רובדיו סל אכן * וסם אצטכאות סכוב סכוב * אכני גוית סקוקעות
 ככותל * וכולטין ממנו * ססאם הוה עולין ע"ג מיטותיהם * סכתוך כנוסות
 סתימה * וקניו כות אב ימנים פ"ס * וכן מוכח בגמרא סלא ע"ל אלו הרכודין הוה ימנים * דאמרו
 רובדיו סאי ניהו גורתא דאצטכתא * דסלקי בהו' לאצטכתא * ופרחו בהוה הוה ימנים אום כסותו
 סארץ * וקניו סיה סם אמה ע"ל אמה וזככל סל סים סם וטבעת קבועה בה * וסללת ססמכתת
 הוה תליוות כה * סגוע וסן לנעול סערו העורה * הנוס סהכס סמוער אה סטכלס כטבעת *
 ונטל אה ספפתחות סן סלסלת * ונעל סהכס סכפניס * והלוו סכחון * לפי סלא הוה סמה
 פלגיה לפמירס סהכניס * והלווס סתתיהם * ככבית אכוטנס * וכית סיוצן * ולכן סלוו
 הוה סער סכחון * גמר פלנעול סמויר אה ספפתחות סלסלת * וסא סטכלס לפקוסה * כסן
 ספנתו ע"ליו וסן לו * פעלית ססמר סא ססמנה וספן ע"ליוס וסם פתחו לו * א"ל

על טעם יבוא וקום • קיום • נטל את המכתב מן הטבל • וכתב את המכתב •
וכתבו לעזרה לעבוד :

בשלה מקומות הפנים שיערים בבית המקדש • בבית אבינו • ובבית הניזון
ובבית המוקד • והלוי ככל מקום • מלכה נהגו מקומות הפנים שיערים •
בבית אבינו וניזון הכתובים מלמען הניזון מלמען • ובבית המוקד כפי עכפנים ולוי הכתוב •
המטה על המטה שיערי הר הבית • ארבעה על ארבע פמתי מתוכו • המטה על המטה שיערי
העזרה • דתרו מנייהו לא דריכי סיפור דהיינו ניזון ומוקד • סבבר שיערים קמה כתיבה ולויים
כמו קמרו • ארבעה על ארבע פנות העזרה שיערי • אחד בלכות הקרבן וא' בל' הערכת ואחד
לאחריו בית הכפורת • כן פירש המפרש בתמיד וסג' • אכל הדיר' אל מערב' פלויים לא היו
שיערים אלא ככל מקום • ובכללם בית המוקד וניזון ואבינו • ואזי דאמרו'ן על המטה שיערי
העזרה דתרו מנייהו לא דריכי סיפור • לפי טהא תכופים לעשר שיערים • או אלא'ן למ' דמטה
שיערים היו בעזרה • ונראין סגן דברי' דר' כס' וארע' ותוספת וס' טוב • וכן תבין המטה
תוספות וכדבריהם מטעם הדיוט לטמא דתלמודא בפרקא קמל דתמיד :

אות כ רשבות בלי שיר

לעבור הוא תחת עזרת ישראל • ופתוחות לעזרת קנים • שם פלויים נותנים
כל בלי שיר

אות בא עזרת ישראל

עזרת ישראל ארבע קל' אמה ברוחב העזרה • ורחבה באורך העזרה א' • שכל מדה
יתירה קרויה ארך • ואף על פי טהא ברוחב לזולתה • וסמועטת קרויה
רוחב • העזרה פסתמה היא מעבר בקיבור ואליך • וסביב היתה מוקפת גזוזטאות • וסם
לכסדראות דקתבו כמס' תמיד אלו תולכים באכסדרים דרך העזרה וכו' • יתן טנה בעין עמידים על פיס •
אמר הבית נכון עליהם ומקרה להסתופף תסתיהם לנל • בעין שתקון הגדול שיערים כע' כ' כמקפת
הקואכה • ופירך כס' ומי הוא אכסדרות בעזרה וכו' • ותרך דהו' כל בנין ואלא על עץ • ונכי
בלוכסות של ארו דלולם • תרן העל כסף טמנה כפי' דע' ל' בית סכסרה • דלא קנועין טמא
הו' ועיין לקמן סימן כ' וכו' כ' :

אות כב דוכן

מעלה היתה עם גבוהה אמה • והדוכן כתיב עליה וכו' טלם מעלות של חגי חגי אמה • כין
הכל ב' אמות ומגי כפ' דמדות • ואלי בראמי • דכמגדת ט"ב גבוהה טעז' ב' אמות
ומגי • וזה היה טכדיל בין עזרה לעזרה • ולא דריכי פסתמן • אכל טס' ע' קס' ג' טקב בין
הכל אמה ומגי • וזל ואמר ראב"ז טמנתו קב ומגי • מעלה היתה כיוצא בגבוהה אמה • והדוכן
כתיב עליה • פי' הו' עם הלויים ועודים בטעה שאמרו טרה על הקרבן • וכן טלם מעלות
של חגי חגי אמה • כמגדת ע"כ גבוהה טעז' אמה וטמנה ע"כ • וזל טרה גרסא אחרת • ולא
גרים כפתותין כמגדת ע"כ גבוהה טעז' ב' אמות וטמנה • ולתבא קצף דקאער כמס' סוף סם
מכדילין

ספר חנוכת הבית

מנדולין: ז'ל דלא הווי מסוקעות ככנין * אלא מוכחם בעלמא * מיהו לא זמנע הקופי
על הכמ' כהל' בית הכמירה פ"א דקאתי אלוטקל דהרפ"ס: דקאמר ועוסי' בתוך העזרה גבולין
ע"כ ליקראל * ע"כ לכהנים וכו' * ומיותו מיהו עליה הא דאמרו בפרק ב' דמדות וראשי כפסמים
שנדולין בן עז' לע"כ אלוטקל דת"ק * ואין הדבר כן * שהרמ"ם כהר"ו פ"ק כראב"ד מעלה היתה
פ"ס * ולא בפסקין וק':

אות ב' עזרת הבהנים

עזרת בתנים * זו אמות רחבה * וארבע קל"ה * כעדת עזרת ישראל * גבוהה מפנה
ב' אמות וחצי * תקלת רחבה לכוף רוחב ע"ז * עד המזבח * וזנבאים
אלוה דרך פתחו צפון ודרום * או אפילו דרך המזרח במעלות הדוכן * וראויו אם כן כעמלה היה
ויהיה מיהו סמוע * או בעמלות * כדי שיהא נוח לירד ולעלות מעזרה לעזרה * דכמעלה
גבוהה אמה היו וירודה ע"ז הדק * ומצינו שהיו אטקי המשמר וירדו לע"ז משם כבקר למזבח חבתי *
כדאיתא בתמיד כ"ק * מיהו חכ"ס מקבלי דורנו אומר שקל הוא הדוכן ופעלמו משוכים ככל העזרה * משפון
לדרום אלא עד כנגד המזבח * דהכי קרא בדבריו הימים ו"כ והלויים וכו' עומדים מזה למזבח וכו'
דמשמע קנת דמכנגד המזבח לא כפון לא היה דוכן * וכן צויר הדוכן בעל עומק הלכה * ויהיה
אם כן צריך קלנ"ד * פון לראב"ד תהיה העזרה כשכונע * לפרשם "בל גבוהה ב' אמות וראשי
של דוכן * וזהו ל"ק:
כלל * העזרה תה מוקפת גוונטאל כביב סביב * כדרך שפירקנו * לעיל בעזרת ישראל:

אות כ"ד לשבת המלה

לשבת המלה * לשבת בעזרה שנותנים בה מלה לקרבן * זשם לשבות היו בעזרה * אפ"ל
בצפון ושלם בדרום * הכו איתא במדות * ויתיעה ד"ח הווי לשבות בעזרה כהד"ל
המורה * וזל דלא חסוב אלא השבות הכנויות בתוך חלל העזרה * והנך דלמא הווי בקור המורה *
כדאין לן בסופן וכו' * תדע דלא חסוב גמיו שתי לשבות דבבית המוקד דהווי קדם * משום דכבית
המוקד הווי ולא בעזרה * אי גמיו משום דהווי ווטרו עובא: לא חסוב להו' * כיהיבוי דלא חסוב
עלויות בית אכטובס * וגם בית הפרוה אף על גב דקדם הווי דוטריוהו * וכתיב המוקד אף
חסובי דלאו לשבת הווי אלא בית * מיהו הרמ"ם כס תבא כרובלא וחסוב להו' * ולא חסוב עליות בית
אכטובס * וגם בית הפרוה * דעלויות כהווי ולא לשבות * ולשבות דבבית המוקד לאו בעזרה כהווי *
אלא בבית המוקד * אבל קשה לדודיה למה לא מפא"ס * בעמנה:
לפי חלוף שנהאזות * כתחלף לנו מדר מושב לשבות אלו * במסכת מידות נרסו סבבין
ל' המלה ל' הפרוה * לשבת המדחין * שדדרום לשבת העין ל' הגולה הגוית *
הענין הובאם עמנה זו כיוצא להנך * וברסונון התם סדדרום ל' המלה ל' הפרוה וכו' * עבבין
לשבת

סימן כד לשבת המרח

לשבת העץ ל' הגולה וכו' • ועל גרסא זו דכיומא עמדו הרמ"ם ותוספת יום טוב • לא כן הר"ע
 ב"ר טובורא • אלף גרם כמתניתין למדות • דהכי אשכחן כפרקו דלשקלים עמדה ג' וזל שער הדלק •
 הוא שער של ל' העץ היתה בדרום ע"כ • ותוספת יום טוב אבן קטופה לא דק בדבריו קם כמו
 שאמרנו לעיל סימן י"ג • וזכור דהכי כמי גרם הר"ב ל' כמו סכנוא לקמן • ולמען הודיעך קורא
 נעים את אשר כלבבנו אל ל' הסימן • אם להאמרי • הנה אנו למטין סוגיות התלמוד כיומא דף י"ג
 ואחר כך כיומא אל בוכותינו • וזל המרח • מסדרו וקני בית דין לקני ביהמה וכו' • תנא
 ללמוד חגיגה • אמר רב פפא שתי לשכות היו לו לכהן גדול • אחת ל' פרהדרין • וא' ל' בית
 אכטונים • אחת בצפון ואחת בדרום • א' בצפון לתנן קל לשכות היו בעזרה ג' בצפון ואלף בדרום •
 שדרום ל' המלך ל' הפרוה וכו' ועל גנה היתה בית טבילה לכהן גדול ביהמה וכו' • קלם בצפון ל'
 העץ • ל' הגולה ל' הנוות • ל' העץ וכו' אבא אבא ל' אומר ל' הן גדול היתה אחוה שתיהן •
 וגם שלשתן אה וכו' • אחת בדרום • דתנן סבעה שברים וכו' שער המים וכו' והתניא חס
 טבילות ועשרה קדושין טובל כ' ומקדש בו ביום • וכלם בקדש בית המדרש • יומן מוז שהיתה כחל
 על גבי שער המים • זכנד לשכות היתה • ולא דענא אי לשכת פרהדרין בצפון ול' אכטונים
 בדרום או וכו' • ומסתברא דל' פרהדרין בדרום הואי • מ"ט מקדים קאז ומיסק רגליו וטבול •
 ואזיל לצפון ובמר חפונה ואזיל לבית המקדש • ועבוד עבודה כוליה וזמא • להדי פניו ימדו עלה
 והדר אויל לדרום וטבול וכו' • דאי אמרת לשכת פרהדרין בצפון • מקדים קאז ומיסק את רגליו
 ואזיל לדרום וטבול ובמר חפונה • ואזיל למקדש ועבוד עבודה כוליה וזמא • להדי פניו מדו עלה
 והדר אויל לדרום וטבול • וכעני מיהדר ומיול לצפון ועו כח • ומי טרח מטרמינן ליה כוליה האי •
 אלא לא מטרמינן ליה טפי • דאי דדוקי הוא לפרום • או כמו של תווח דעתו עליו • דאי לא
 תומא הכי כעבדוהו לתרווהו כהדוסדרו • אי כמו תבני ליה כחדא • ע"כ לשון המרח •
 תלמודא בעי למסכר דלשכת פרהדרין בדרום הואי • יטעמא דלא מטרמינן ליה לכהן גדול •
 ומקרין דלמא מטרמינן ליה וכו' • ואם כן מהאי טעמא לא מצית למילף דלשכת פרהדרין בדרום
 ונשארה בלי תידון • ורמ"ם כס זל על אדני הקושא הואת נטע סברתו • והאובי ל' פרהדרין
 דהיינו ל' העץ בצפון • והנה נאמן עלי דהיינו • דכל הבגויז דכחא מצופקת היא • ואם כן
 שאי אולמיה דהאי אהאי • דאי גלי דעתיה רב פפא דהואו בדרום • וכעני למ הכ טעמא דלא
 מטרמינן • אע"ג דליתא להאי טעמא למקאן • מ"מ מו יסר לא בדרום הואי מטעמא אחרניא •
 היתה אלו אונך וקמע דאי היה סלקא דעתיך דלשכת העץ בדרום הואי • מהאי דמדות גם ל' הגולה
 יז' הנוות בדרום דהא בג' שלשתן אה אמרינן התם • ואזי לשכת העץ בצפון • גם הם בצפון •
 זהאזיל ועלוות בית אכטונים ללמוד חפונה היה אלא ל' פרהדרין דלוקן בה הוה • הוא הנקראתל' העץ •
 זכך סברת כל המפרשים והר"ם כס בוכיה דל' פרהדרין היא ל' העץ • אין פונה פה ומצנף • והשתא תימא
 לרב פפא • דלא ידע אי לשכת פרהדרין בדרום אי בצפון הואי • שאמקא גרם סכנוא ל' העץ ל' הגולה
 וכו' • תיפוק לום דבצפון הואי • דהא ל' העץ ל' פרהדרין היא ובית אכטונים דעליה הוא • לא מנא
 למהיו גנה אה לל' הנוות ול' הגולה • ענה אחר מחפשו הדור • דהאי דסכר ל' דל' העץ
 הוא פרהדרין • הוינו כפי דמיות במרחא התם • דסכר דל' פרהדרין בצפון • ואם כן האי
 דתנן סכנוא ל' העץ • הוא הוא ל' פרהדרין דהות בצפון • ועל זה פירשו כלם וזכרסו דל' העץ
 סינו ל' פרהדרין • אלא אי לא נמשל דל' פרהדרין בצפון • אלא בדרום • אם כן ל' העץ דתנן
 דבצפון הואי • היא ל' אכטונים • ומ"ע הוה מצו למיטו גנה אה למרחו • אף על גב דעלויה
 היא • שהיו ל' הגולה ול' הנוות בבהות שמנה • והמאכול וכו' • אף אכתיב אחריו לו •
 דאם עלויה היא • לא דענן אף וקראו אחר שתתיה • ולמה תהיה עלויה • אם תוכל להיות
 כהנה ל' פרהדרין • ואם תהיה לשכת התורה • או הוה ל' בצפון ולא • וכאלא אי קיימא לן
 דלשכת

ספר חנוכה הבית

דלעבנת העץ הוא ל' פרהדרין • היונו טעמא דל' אכטונס עליוה הוא • למי שהיה על גבי סעף
שמים אהל בית הטבול • אלא אם ל' העץ הוא ל' אכטונס כדאמר קאיא כדאמרינן • ועוד קאי
דלמא פעם יקרא ה במכה לכה • ופעם עליוה • ועוד דהא דלא עביל • אכטונס כהדו ל' סעורה •
מאוס דעליוה היא כדאמרן ברוס בו וכו' • ואי ל' העץ היונו עליוה אכטונס וקמיו לה כהנך דבעורה •
מט' דלא טנו ל' פרהדרין כהדיונה • ולמאי דקרו המפרטוס ל' העץ לל' פרהדרין כפי הדיונה •

דרך לרקדק לכה דע ברטורכא דגרוס כמתנותין דמדות דל' העץ כדרוס • ולמאי דקרו פרהדרין כפי הדיונה
ל' פרהדרין • אף על גב דרשא או דע כגויות הגמרא כיומא • אלא סבר דדיונה הואת לאו

דף ל' 4 מסקנא הוא • וכללאו הכי ל' העץ היונו ל' פרהדרין כדכרונו • וכקושותין מקינן לסג' כה ל'
מקדש ע' קס' ג' אמר וזל • ואותה ל' העץ הוא הנקראת כיומא כפ' קל' פרהדרין • או שמא

הוא ל' בית אכטונס ול' פרהדרין כדרוס • כיומא מסוסק התלמוד כיומא עכ"ל • דע' כ' ל' העץ
הוא ל' פרהדרין כדאמרן • אלא שממאי תיעלת כדכרונו לעורמגו טס הספק בגמרא • ואינה

מסקנא כסכרת הרמ' כס' זל' ודוגמתה אשכנזי כפ' ד' דע' ג' נבו ופרו היה עומד בון האולם ולמזבח •
ודוק עליה בגמרא מאן שמעת ליה דאמר וכו' ראש' הוא • ופרטונן עליה אפילו תומא וכו' ותרינא

אין הכי קאמרינן • והדר פתחון לה • וקאמר דדיונה עיין על גב הכיטין ל"ג • וכמו שאמר
תוספת יום טוב פרח ג' דיומא טכנה ט' • והרמ' כס סכר התם דדיונה היא • ואינה

מסקנא • אע"ג דמאן דדיוק מאן שמעת ליה וכו' מקנן הוא • ואפילו הכי קאמר הרמ' כס דתורין
דדיונה הוא • ואילו הך דהכא אף על גב דקוסיא היא • דקאמר בלי תירון • מאי טעם דמסקנא

דף פ' ה' הוא • ופ' א' אולמיה דהא מהא • וככו היא נזנא פנינו פסכת' מולין כמי גבו כהו עיני
דבאלא • דקאמר רב הוצא דלכוהיה עלמא טיבא דעו כנה • ואף על גב דאיתו עליה דרב הו' •

פרכות • וקארו כספק • מסיק הרמ' כס כותיה • דלא כפאר הסוסים • וכאזר תמא
עליו הרב המגיד ככל' פאכלות אסורות פיקא' טכנה ח' ולקסי ל' מאי טעם • אמנם לטור סוגיות

רב פפא דיומא כדכרו הרמ' זל' וס' לומר שלמו תליף גרמאות לא ועד רב פפא או גרסוין כגפון או
גדרוס • דאי גרסוין בגרסתה פפא דיומא • ככצפון ל' העץ וכו' • הוילי וג' טלפתן קוה •

לאמנות אסרת דהיא הנקראת בות אכטונס דהיה עליוה • אלא ל' בית אכטונס כדרוס •
ואי גרסוין בגרסתה פפא כותין דמדות כדרוס ל' העץ וכו' אלא בית אכטונס כגפון • והכי גם כן

פסתפק ה' ס' באערו ומסתברא כדרוס הוא וכו' • ודרך אלא ל' • וקאמר כספק •
אמנם האמת וורה • דלא מטרחינן ליה לכהן גדול • דהא אמרינן כל הווס חותה וכו' • הא קמין

דלא מטרחינן ליה אפילו במחתה גדולה • וכן דכרו תוספות כפרק ג' דיומא כד' עין עיטוס וכו' וזל
מסתמא כל מה שהיו יכולים להק' מעליו מאוס חולקא דכ' ג' היו עושין וכו' • וס' פ' ד' ג' טנו לתרין דהא

ד' וראב"ג' לא מתייבא שחיתת הפר כה"כ כלא אמה מקום דדיות רגלי בההניס לר' • ולראב"ג'
כגפון העובד מאוס חולקא דכ' ג' כפי' דר' • וכן ס' היה כ' זקן או חולה • מאחילין חמין וכו' •

ובכרוותא מלבנן עשיות טל ברזל וכו' כדאיתא התם • ובכמה דוכתין טובא • אלא
לא מטרחינן ליה • ולמא דאמר הדוחה דמטרחינן ליה טפי • דאי דדוקי הוא לפרון • הא ליתא

דאפילו כיומא דמטרחינן ליה וכו' כפי מילי מקמו דעבד עבודה • דאי דדוקי הוא לפרוס • ולא
יעבוד עוד • אבל לאמר דעבד לא • דהכי לפרוס או עבד ככר • והרי כל הטרחה יתירה •

אינה אלא לסדו פניו • כדאזיל וטביל • והדר לגפון וכו' • דאלן מקמו דעבד לא טרח
פ' ד' יתר אלו הוא כגפון או כדרוס • אלא תווח דעתו עליו כמו ליתא • דלא אמרינן הכי •

אלא כפולי דסכחי כהו ור' • כיון גביל' העץ • דעכודא ל' עץ ממא כו הוסי דלא תווח דעתו
כדוראה לסבתו שטוס טל עץ • כדכרו תוספת יום טוב זל ככלא מדות • אבל כפולי דטרטא ל' •

אמרינן לא תווח דעתו עליו • ולא תווח דעתו אף על פי שלא יורכח כ"כ • שאין האחד כגמלת לאמר •
נדלפת

דף ל' 4

דף פ' ה'

דף ל' 4
דף ל' 4

סימן בר לשבת המלח

וידעם אשר בא תזוז דעתו עליו כשיתברך בלבבו לאמר: את כל אלה יודיעתה * ועלי מאז
 כל העם הזה * בכח יודיעתה ובכחתי כי נבטנתי והזי דאמר דאי לא תומא הכי נע כדנזא לתו ויהי
 כהדי הדדי * אז נמי תכני ליה כמדא * ים לתרן * דאלו כ מאז דאין הכי נמי כהדי
 נטהו * ולא אמר רב פפא דאמת נכפון ואמת בדרום * אלא לפני הרמא דמיייתו התם * ואז לא
 מני שוקמת ברמא הויה * לא אמר מיודי ועל זה עיניו כסומן ל' לקמן כ' ד' * ואז נמא דמאמר רב
 פפא דאמת דרומא דאמת נכפון סו * אלא דלא ידע * הי עניוהו נכפון או בדרום * האמני לא
 קאי דמנינן למימר דעבדי לבסוף גדול הכי לכבוד ולתפארת שיהא לו לבסוף אמת נכפון * ואמת
 בדרום * יליכא למימר תכני ליה כמדא דע' כות אבונגם כה סו מעפטין הקטורת * ואין
 סברא שיהיו מעפטין את הקטורת בלמכה פשה כ' ה' סו וסן * הנה מכואר הפיו הדברים האלו * סים
 לרומ כמתניותו דמדות * ולרב פפא נמי מכת ברא דל' כהדרין בדרום היא * והקשויה דקיים
 יאוכה מסקא * ויסוה הדין כותן לפסוק כמתניותו דמדות * עמס דהתם עיקרא דמלתא *
 וזוה כלל גדול * ונקטיה תוספת יום טוב נזכיה תמורה ב' משנה ה' בענין חמן בכחם ישרף *
 ונפרק ב' משנה ג' דכריות נבי בלוגתא דר' זורא דנענים :

יבר

שתדע ותסכול בברת הרמ' גם ות'ט ז'שה ראו על כה * ומה הניע אליהם *
 סים לכך כל אשר אנו מראה איתך * בהסוכה ל' ישרדון והוא ל' העין ככפון *
 יהיו עמה פשה גם ל' הגולה * ול' הגוית * שהרי נג' שלשתן סוה ואמרן עוד סהו שלשתן בעורת
 ישראל * אשר על כן הקשתי לשאל מן הכרוחם לפרש כן * ואם סהברות אשר לזה הכוונת *
 וזגאנס אלעו וכדעס אותם * ולמה יכחו כל צד כפון שמורח למערכ כפון * ל' הוסיבם בעז' דוקא *
 מקום צד דחוק * ומסו שנג' שלשתן סוה * ול' הגולה אמרו סתין * ראו אס כן סתיהן
 תהינה זאת אשר זאת כסוה * וכשתכנה ברוח ע' סתין ללכות * באשר הם זל' דמו * כר חס זל'
 אמות * ותוניתא שרוחב זל' * ג' אמות לג' כתלי הלשמת * ושארן י' אמות לל' הגוית ולל'
 הגולה * ומהיה ל' הגוית מושב כמס זקנים ובהים וכל ישראל לדן בת ד' אמות ותו לא * רשעאל לוי' לן
 ואין לומר סוכה כע' כ קמ * שהרי נבונה הוה עע' ב' אמות ומאנה * וא' כ קסה עד מאד *
 דמכדי נברא באמתא יתוב * וכדי סיסבנו בחנו גורן ע' זק: יום זריכים אנו לבנות בית ארן ס'
 אמות * ול' אמות רחבו לפחות * וזה ברור * שאם יסבו ע' זקנים כע' אמות כחני עגולה *
 וסעגול שלם יהיה קמ"כ אמות * וכל סים כהקופו שלט' טפחים * ים בו רוחב טפח * רוחב סעגול
 יהיה ז' אמות * ומכלתו סאכס' סחבנות רבים ע' פ' סחמת סמדות להק"ל על סעעיון * כרוד
 ימבואר סהלמסס הויה כנעמס זריכא סתיה סרוכה ע' אמות * דלא סנא כרוחב חני סעגול *
 לרוחב עגול סהלס * ואפילו אס נאמר סיסבו כדוקח צפופים * מכל מקום

ויעברו ויתר ע' אמות לדיונים לכדם * וזה או אפשר יבערות

ישראל שלכד חמני סכקס * דהא סעני סכחול דוקא

בנהדרין יתבי * ירוחב סהלמסס הויה

כסכול סהיתס כחני גורן

יהיה רחבה כ' ג'

אמות *

שלכד

מקום סטופרוס

יכעלי דינון * וכשתעיון כנורה

תמצא את אשר הגתו

לפניך באר

היטב

ספר הנובת הבית

כאשר תתכונן כנורה הקודמת * כיון תבין מה אשר ויעדנו * ולך נאה להודות * כי אין להם
 עקום כעז כלל ועקר * ומה כאשר בחזו סבבם : אשר הונף ואשר הורס ען העורה לצורך
 הפיוקות * דקושו ככנו בעגול * ואיך יעמדו בעקום כר אשר אין דרך לנכות ומיון וסעאל *
 מי שמע בואת עו ראה כאלה : ואל תאמר שהם דרך כס * דהורדום לא היה כ"כ מלימד בניסים *
 שיעשה לכתחילה בוח של ארבע אמות * להזקוב בה כל העם עקפה * לכמוך על הסם שב ליצור *
 ולא עשו חומה באמה טרקסין שלא לסמוך על הנם * וכסלמנות של שים סבין העושדים לבטן הבקר *
 ולא עשו של כסף וסב המסרוקים * לסמוך על לא הסרוח בקר קדם מעולם * כדמפרם הרע כ פרקו *
 דקלום מטה ה' * ואין יעלה להוסיב לשכת הגוית כנד צפון מקום מעוט תמסו * סהוה הכאים *
 לדין צרוכים להקיף לבוא שמה * ואצל המטכאים מקום כתעב זכאלח * ויכנו ל' המלח * ול' *
 המדויקין כדרוש * דהו לצורך בית השטחים סהוה בצפון * ועוד קדוגמא מאלנו כוקאל לכה *
 כמפון

סימן כד לשבת המלך

כשפון העזרה עם ידימו את העולה * שהוא ל' המלחין כבודו דיון * ולמה יעמיה כדרום ככות
 סמי * וגדולה מו שאין לה מקום ככל כד צפון ולא למערב כמו * שהרי גמורי סנהדרין גדולה
 בחלקו של יהודה * וכן היו בחלקו הר הבית והלכות * וכל שאר הקדש עד סוף המזבח היום בחלק
 של בנימין * ואם כן כל צפונה של מקדש היה בחלק בנימין * ואולי סגוית כשפון הוא * הוסי
 עסקת סנהדרין גדולה בחלקו של יהודה * דאלו כדרום מסכת לה בחלקו של יהודה * שהרי
 אמרין לנועה יוצאת מחלקו של יהודה וכו' בזכרים וכמה דוכתין * והיתה נמסכת דף כ"ד
 כדרום מכנגד המזבח * אלמא כל דרום המקדש היה בחלק יהודה * והתם אלו עבדו ל' הגויות
 מסכת לה שפיר בחלקו * אלמא בבבון לא מסתויעא מלתא אלא מכנגד המזבח ולקמן לנד מורח *
 וכבר אמרנו שלא מצוינו לה מקום סם * והראב"ה זל כמו הכירא ליה הכי * כאשר הביאו תוספת
 יום טוב גביל' הגולה * דאמר סנקראת כן משום כור הגולה * ירצה סגלגל * והוא מוכני
 עבשה בין קעין לכור * וסנקראת הכור הוא סגלגלין אותו * נראה מדבריו של הגולה כדרום *
 דסכור כמו הוה כדרום * על זה בארוך סימן כ"ד זל * וכמו כן הביא בעל תבנית הוכל
 הלכות סמו שפירסנו * אשר על כן אמר סנקראת ל' העין לפי שהיתה סמוכה לשער הדלק
 כנראה בספרו :

את כל תוקף דברי אלה הנגתי לכניך קורא נעים במצוה ועושה * משום דרום וקבל סדר * ויהי שיהי לך
 זאות לקרביאן לרחק * כאשר יוצט בעיניך * וכי לא תוכל שאתו מההו כא מספרך כי עלך המלאכה לנעור
 שרש * אלה הלכות היו לשבת המלח * ל' הפרוה לשבת המלחין * ומסתבר של' השלח
 היתה הראשונה לנד מורח * מדלא תנן הבא סמוכים למערב כדתנן גבי השערים *
 דמ' מ' התם דמעערב למורח קחסיב * כבסיון ט"ו * אלמא הבא סמוכ ממורח למערב
 בין מ' תוספת חס טוב זל פרק ה' למדות * וזאת הוה ליה למימד הבא סמוכים למורח *
 כבשערים סמוכים למערב * זל דלא אנטרוך * דמלתא דפשיטא הוא * דממורח כריש
 משכיב * אבל מעערב דלאו אורח ארעא הוא אינטרוך * הלכתה המלח היו נותנין עלה לקרבן *
 והוכיחו התוספות שהיו חלוב' לשבת ומחילת * ועיין לקמן סימן כ"ד :

אות כה לשבת הפרוה

לשבת הפרוה * סם היו מולחים ערות קדשים * ונקראת כסם מרה * והוה עכס' א' *
 סמח מוילה תחת הקרקע בקדש * עד סירא עבודת כ"ג * והרשב"א
 כו וקראו אותה למכה על סמו * כן פי' הערוך והביאוהו המוספות * וזמנים ליה דכרו הרמ' כס *
 יצוה מודעא רבא דלאפרי המוספות סבוב כסיון כז לקמן שהיתה מחילה תחת הקדש * ויראה
 שזותו אמנושא מתר לראות כטובלות כהן גדול כנג בית הפרוה שעל גבה * והרמ"ם כתב שהיתה
 נקראת כן על סם עורות סמים * יזכר לדכר זכב מרוס * שמועה לדם ספרים :

אות כז לשבת המדיחין

ספר חנוכת הבית

לשנה המריחין

ססי היו מדיוחן קרכי קקיס: מעס דאסונה ססיו כאלסוס * ולאחר כך עסס
בקר קקיס מדיוחן על האלקנות של סס סכין העמודים * עיון
כפורוס תוספת וסס טוב פרק: למלות ססנה ג *

אות כן ג בית הפרוה

ג בית הפרוה * הוה בית טובה לכ' ג דתנו רבנן חסס: טובלות ועשרה קדוהן טובל
וכו' וכלס בקדס על גג בית הפרוה * והאו בקדס כח' רסו' זל כנויה:
כתוך עורה מקודסת דמסמע דדוקא בקדס קאמר * ווהו דעת התוספות גס כן * וסבלתי דכרוסס:
כסומן זט * וכן דכרו' תוט זל *:

דף ל"ט הקשו * פתוסכות זל כוס' ס' מהויל דמעשר סני דגנין ועלוות לל' כתקדשו * ולס כן ג בית
הפרוה לל' הוה קדס * ותורנו דגג פרוה הוה: סוס: לקרקע העורה * דהוינו דכות
הפרוה מקולה הוה * וקסס לכו דכסלמל או גג בית הפרוה עלויה ככס ד' מעוקרס סוינו דלויכס ססויס:
על' המדיוחן לעלות אליו * אלס אס סוס לקרקע העורה * פסויבה למל' לו * ה' ל' ליהנס כו דרך
העורה * ותורנו דגג בית הפרוה אף על גב דסוס לקרקע העורה * לא הוה ליתת לעורה פסוס:
גניעות לסו סססו גזול טובל סס * אלס הוה ככנסין לו דרך מסיכה של' המדיוחן * ועוד אערת
דעל כרומן המדיוחן טובה קדס * דלויכס תוסל סני * הוה ליה גג בית הפרוה * כמול' הכנוות
בקדס וסכחות לחול דמחן סול * ואף על גב ד' דמחילה הוה טובה קדס כיון דפתוחה לעורה * לכו
עויה קסוי * סוכו מצות סוקמת לל' המדיוחן פתוחה לעורה * בהותה פחילה לנד מערב
וכדאמרן * וזל דהו סלסמן פתוחות זו לוו * ול' המלח פתוחה לעו' * כמעלה סהית סס
והדוכן כתון עליו * כאמר תרסס כעורה סכוללת כרסס סספר * וככיו הוה כלהו קדוסות *
סוכי זל' המדיוחן פתוחה לעורה כגנה * ומה סככרוס התוספות זל לוח ספירוס * וזל תורנו
דג ג בית הפרוה * אע"ג דהוה עלויה * הוה קדס * כספתוח לעורה * מסוס דעס כל זה לא

דף ס"ו וכן דתהו בקדס * דהא אמרינן כפרק ז' דפס"ס * דגנין ועלוות לא כמקדשו * כסאינס
סווס לקרקע העורה * ומדלס אסני התס תלמודא סכתוחות לעורה * וכן כאלכות ועונו סחומה ס'
דלס סני כספתוחות לעורה * אלס אכעו להו גג סיון לקרקע העורה * וככרו התוספות *
כן פסס רס' כס כפרק ז' פסלכות כ"ה * אמנס כרוס: סכסכת עדות אהויל דתכן והלווס
ככ"ל מסוס וכו' ארכעה על ארכע פנותיה סכתון וכו' * כתס רכוכו סמעיל סלמת מבחן קלוי
אלסו * אככות של עורה וסערוס כמו * סססומרוס על סערו העורה הוה סומרוס מבחן *:

דף ס"ז וכן כתבו סמ"ג תוספת ווס טוב והרע"ב והמכרס כת"מיד * ומסמע מניסו דלוי הוה סוסרוס מבכנס
על סערו העורה * לא הוה יוכלוס לישב דכעורה פקרו * וכן מורסו ררע"ב והמכרס כהדיס:
ויתויסכ לפירוסס גס פירוסס כסומן ז' לסער הנינוח * דאמרין ועלויה כנויה על גבו ופתח הוה
לו לחיל * ופירסנו סלותו גבו הוה כתוח לחול * דלוי לא תוסל סני אלס סהיה פתוח לקדס: אס
כן וסיה כעורה וסילך יסמרו סס בלי יסכיה * מיהו קסול סוכס הוה דאמרין דגנין ועלוות לא כמקדשו
וכל סכנויל דיומל וכדאמרן * ולמפרס דתמיד קסוי אדויה סכרוס תמיד פירס אככ * וזל סיה
סומרוס ווסס ולילה שלס ככניוס וכ"ל בלווס * וסעילו הוה אותן עלויות כנוות מקמתן כעורה
יכולין

סימן כז גג בית הפרוה יח

יכולין להניח לפיכך כהו יעפים * דגנין ועלוות : לא נתקדשו כדאמרי בפסחים וכעורה אין אלה
 וכול לייב וכו' ע"כ * וישו אם כן דבריו סותרים זה את זה * מיהו ול דקמרים על סערי העזרה
 לאו דוקא על הסער קאמר אלא לעסה בקרקע העזרה : והיה טרומ על סערי העזרה * כמו אצל
 סערי העזרה * ואולי כן סכרת הר"ר וסיעתו ולא תלבו ודחף כמו שהר"ע כס : גופיה בכ"ה ל' בית
 הבחירה אמר שהסמרים כסערי העזרה סימרום מנחין :

ותי' : ול פרק ה' דמדות קאמר דהו ל' מדיומן ב' פתחים * הפתח האחד : המשמש ללשמה
 ענמה להדהה * והב' במקום שהיא סמוכה לטל כרוה * וכפתח הוא מיד היתה
 המסכה הוזהר : שלא יתכן בעוננו למיר : מכ' ג' יעלה לכות טובלתו דרך מקים שסיומן כו' * ופטעם
 זה לדבריו התוספות דמילה היא * פתח האחד כנגה * והכ' ל' הפרוה * אחד להניס למלאכת
 ההדהה * ואחד לכ' ג' * וקצה על התוספות ול' * דלויא דגג בית הפרוה הוה פתוח לעזרה *
 ונאי כטריבא מסיכה ל' הלשמות סתת הקרקע * שת מייכה כקדש * כשפתוח לעזרה מיהו : ול'
 ידלכו לא אינטריבא מסיכה * למלא בעינין דלחון קדושות * אי לא אינטריבא לגג : הכרוה דכענן
 בקדש כדאמרן * ועוד דלעכידו מסיכה * עולה לעזרה ולא לגג : הפרוה מכ' ג' טוכל קס :

אות ב"ח לשבת העין

לשבת העין : אמורכ' : הגות ול' הגולה * והיא הכרמית כנמרא ל' פרהדרין * מתוך
 שהכסנים גדולים בבית שכי אחר שמעון : הדיוק רשעים היו * ולא היו משליטין
 שנתן * מתלמים כל זכ חסד כפרהדרין הללו : מהם פקידו המלך שחלוטין אותם כל שנה * והיא
 ל' כהן גדול : למסמרוטין אותו שבעת ימים קידם ויה הכפרים כדאיתא ביו"ט ועעם : לקראתה
 של עין * כתב בעל ספר תבנית היכל * לפי שהיתה סמוכה לשער הדלק * שמעם מכניסים עינים
 למערכה * וכן דבריו הרע"ב ול' * וכתב תוספת ווס ול' שהיתה של עין כדו שלא תווס דעתו עליו
 בפרק ה' דמדות * וסקסא הראב"ד ול' עהא דלא תטע לך אפהה כל עין * ויתירך דלא אסרה תורה
 אלא אצל מוכה ה' * והיא משער ביקור ולכניס * אכל בע"כ ובהר הבית מותר עכ"ל הקס
 עליו תוספת ווס טוב דל' העין היתה כע"כ * וא"כ לא היתה בהר הבית * ואנאיאמר דאין וו ענשה
 כלל * שכבר ידענו של עין פתוחה להר הבית * וכדסיים למלתיה תוספת ווס טוב כמו התם *
 והו כמו לשבת הכניות בקדש ופתוחות לחיל * דתוכן חול * ואם כן לא קאי מידו להר"ב ד'
 דפיר קאמר דלא הוה בעורה * אלא בהר הבית * שהרי היתה בהר הבית לכל הדברים * אכל
 מה שקרא עליו ערעד * על מה קאמר דלא אסרה וכו' * אלא כע"כ במשער ביקור וכו' ודאי היא
 טענה וכדסיים ואולי * שיהו תומא לוי טובא * דאי שמעין דל' העין קול היכי קמיני לה בסנין
 לשבת שבעורה * וכי היכי דקריכו בעזרה לאותן לשכות הפתוחות לה * אע"ג שפכניות בחול *
 בעו סבעלי התוספות אמרו בקדש ל' הפרוה ומדיומן * אף על גב דמחילות הן *
 ה"ה ל' שבעורה ופתוחות להר הבית * דאין לתת לתן קס : למנות
 שבעורה וכו' :

לשבת : העין קאמר במדות והוא היתה אמוריתיהן * ופירוש שהיתה אמרו כל אחת משתייהן *
 כענין קל' הגולה ול' העין היו כנויות אמור' : הגות כסיה * ונג שלשתן באחת *
 והנה הגתו לסנין ונרתה ככוסו כ"ד * בה תנחום אף תשכיל דברו אלס באשר הראות * ולשי
 שהר"ע כס שניה סדר לשבת אלו והעתיק ל' הגות ל' הגולה ל' העין דלא כס הפסחה * סכ
 כעל מוכסת ווס טוב ול' שהיא סוכר : שהו וו אחר וו כסיה * ושל' העין היתה האחרונה : לנד

ספר הגובת הבית

סגרב * וקלכך אמרו שמענה והוא היתה אחורי שתייהן כלומר לנד מערב * קאלכ הוינו אומרים
 שהיתה לבנו שתיהן כמורו * וממורה למערב קססוכ כי הוכי דסאוכ ל' המלת ול' הפחה ול' המדיוחין
 שבצפון * מוזה איוו ראה שכן דרך הרמ' כס לטכות דבריו מדבריו המענה * כאשר מצינו במנין
 הלכות שכעורה שהעתיק מעונה ולא שם * ואמרו במתניותין שם לטכות בעורה * והוא העתיק
 בעורת ישראל * וכאלה רכוס * וכמו כן הכא אסיב ל' הגוית ברשא הנאול וגדלה מכלם *
 ואחר כך ל' הגולה שהיא בקדש ואחריו ל' העץ שהיא מול בדאמרן * ועוד שם מלמן והיא היתה
 אחורי שתייהן בא לשמועוין שהיתה מערבית * למה לא תפס וס' הלסון גם כל' המדיוחין * דלא
 גומא דמעערב למורה קסטיב בדאמרינן כשערים דאבא וסוי בסוף פרק ה' דמדות *
 וכנסתין ג' *

אות בט לשבת הגולה

לשבת הגולה על שם כור הגולה הקובע בה דהוינו עט גלגל * מל' וגלה על ראשה שזאכין * ע"ז
 ידומים מן הכור * או יראה כדעת הראב"ה זל שזיה הגלגל שמלסלים בו הכוור
 כבור * שלא יהיו מושוו נפסלים בלונה * ונעשה דמסתבר הוא * דלא ס' דיקראו לה ל'
 הגולה * על שם כור שהיה לו גולה לאור מים * אבל או מקרו שבי כסביל מוכני דכוור * דכר
 גדול הוא * ומסתבר שיקראו הלכה על שמו * ועל פי דבריו ממע דכוורא ליה דל' הגולה
 בדרוס כאשר יועדנו למעלה ביומן כ"ד * מכור שזיה מוסקוין מים לכל העורה לטות שהיה
 מתקיים * ולהדחה היתה אמת המים בדכרו הר"ם זל ועיין ביומן ל' ה' *

אות ל לשבת הגוית

לשבת הגוית שמה כנהדריו גדולה של ע"א ויסקת * במציה כחול * כקדש איון ויסקת
 בעורה * והיתה אכני גוית לכבודן של כנהדרין * ולפי שציה למוד עבדי
 לפנהדרין * וציה אחר לכיכות * לכן נדריך שיהיה גדולה ורחבה * כאשר תוכל שאת כל
 סביבם וסנהדרין * ויתר העם המתאכמים לקרוש את שבע דתנן בס' דתמיד * ואמרינן
 דף כ"ה כפ"ק דיומא אמר אבוי ש"ל הגוית מציה כקדש וציה כחול * וס' שני פתחים היו לש' ש' פתוח
 לקדש * ואחר לחול * דאז"ל כלה כקדש וקן וסב כמערכה * והאמר ער איון ויסקת בעורה
 וכו' * ואז"ל כלה כחול כיוון כמורה וכו' כדאיתא התם * והאז"ל וקן וסב כמערכה * ר"ל
 לפי שהיו ויסקת כחיי גורן היה אותו גורן לנד מערב של ל' הגוית ופניהם למורה * ופיהם למורה
 עומדים צפונים כמורה ופניהם למערב * ומורה וערב דאותו ל' הגוית קאמר *
 בתב הרמ' כס זל במסכת עדות זל * וכן נתבאר במורה ופא * של' הגוית מציה קדש
 וציה חול * וס' על כ' פתחים א' פתוח לקדש * ואת פתוח לחול * וסמחה של חול
 הוא לנד מערב * ובאותה מצה וכולן לשבת ע"כ * משמע שאינו מפרש איה בקדש כדקאמרי'
 דף כ"ה במרא דיומא * דוקא בעורה * אלא שהיה מציה עקודס * וכו' איה גובת כתב כהל' בית הכחירה
 קציה

סימן ל לשבת הגזית יט

חגים היה קדש • ומצוה היה חול • ולא אפר בקדש וקפוא טובא • לנסא דגמרא התם • ובאפר
 שארכנו בסומן ז' כל המוקד • וסם טרחתי לויכחי • דהתם נמי קאמר קדש ולא בקדש עיין סם •
 אבל כהן לא ידעתי מאי קאמר • ולא אדע לנייר מצוה של חול לנר מערב ומצוה של קדש לנר מוקד •
 ולומר שהיתה כלה חול לעזרה • אלא שהיה המזרחי היה פתוח לעזרה • ומצוה הפערכו היה פתוח
 לחול • לא נהיר ולא סביר • שכהדוא אמרין כיומא אפר חנוי ס' ל' הגזית היום בקדש ומצוה
 בחול • וס' מ' שני פתחים היו לה וכו' דמשמע שכדי שהיה מצוה בקדש • לא בני דפתחה לעזרה
 כפתוחה גם לחול • אמנם לכי דעתו אפר לומר דל' הגזית עצמה לא היתה כלה לשבת אחת •
 אלא כותל בה היה מפסיק בין היום שבקדש למצוה שבחול • ואם כן מצוה שפתוח לקדש אשר נמשך פתחו •
 ומצוה שבחול נמשך אשר פתחו •

וטעם עשויות הפיוס כל' הגזית • הואיל וכולין לעשותו בעזרה עצמה פורשו התוספות זל
 כיומא דאין דרך לעמוד בעזרה בלא מצנפת • והיה נריך לטובל מצנפת של אחד מהם סם
 בפיוסם • ועוד שהיה אחרויהם א הוכל ה' שרובים לעמוד בעגול • והכי נמי אשכחן התם דף כ"ב
 מעשה שהיו שניהם רמים וכו' עמד רבי דדוק על מעלות האולם וכו' • ומרש רש"י על מעלות האולם
 פהר הכית • מעלות הרבה בנה סם הורודם • והאיל ולא פי' דעל מעלות האולם דוקא יתיב רבי דדוק
 דהא אצל המזבח הוא • מונה שמעינן דאסור לעמוד ואחריו אל הוכל ה' • וא"ת אכתי כימי ותבי כל'
 הגזית בלא מצנפת כמצוה שבקדש דהוה בעזרה לכל הדברים • יש לומר דאין לעמוד בעזרה בלא
 מצנפת • מאוס דמתחיי כמצופות לכי הוכל ה' • אבל בלשכה דמוקפת ממצוה • לא מקרי
 מצופות דאין רואין משם הוכל ה' •
פירוש הגזית שבחול יורדין לקרקע סר הכית כשעלות שהיא קצת פשוך מן העזרה שכתבנו בפסוק
 א' • וכן כל' העץ •

אות לא עריית אבטינס

עריית אבטינס סם היו מפטמים את הקטורת • וערב ווס הכפרים היו מעלים כ' ב' שמה
 ללמדו חבובה • ועל כן נקראת גם היא לשבת כהן גדול פפ"ק דיומא
 וכתבתי בסוגיא באורך בסיון כ"ד • והשתא דמוקחא סילתא התם לפי הסברא • דל' פרהדרין והיא
 ל' העץ כדרום האוי • וכברסת מתנותין דמדות • היה נריך להסובי ע' אבטינס בצפון • סכן
 אחת בצפון ואחת בדרום הוו לרב פפא • ואיל' פרהדרין בצפון • ל' אבטינס בדרום כדאיתא
 התם • וכן תוספת ווס טוב ההולך אחרי הרמ' כס זל דסבירא ליה דחיות הנמרא דהתם מסקנא
 הוא • ול' פרהדרין בצפון • איהו נמי מתיב ל' אבטינס כדרום על בני עשר המים • דהכי
 תנאי התם בני טבילת כהן גדול על גבי עשר המים • וכנד לשכתו היתה • דמשמע שעל גבי
 עשרה הוא גם הלשכה הוא כנויה • ולדכרונא"ל להסובי שמה ל' העץ דהא אמרין דגג
 שלשתן סוה לל' הגזית וגולה • אלמא לא היתה עליוה • שקאמר שתהיה על גבי עשר המים •
 ולפי זה נריך לומר שגם כות אבטינס כדרום היתה על גבי עשר המים כנד הטבילה • וכיומא דלפי
 גרסת רב פפא • דגרום ל' המלח וכו' כדרום • ל' העץ וכו' בצפון • דלא כברסת מתנותין
 דמדות • היינו דמוותי עליות אבטינס כדרום • דכדרום אמרין וכנד לשכתו היתה אלמא לשכה
 איתה לובדרום • אלא חיי גרסוין כשתנותין דמדות דל' העץ כדרום • ואמרין דעל גבי עשר
 המים

ספר חנוכת הבית

המים נעו היתה נקבה לבד גדול כד הטבילה אלמלא כלכו בדרום כנחו * ולא קפאו מימי אשה ילד
 פבא * דקאמר אמת בנפון ואמת בדרום * דרב פפא למי גרמתו קאמר * דלכאורה משמע
 דאמת בנפון * ואמת בדרום הוא * ואילו לא מוקמת גרמא הכי * הא נעו לא תיקום * אלא
 דהרוויח בדרום כנחו * וזו לבגמא * דלמלא לעולם סבירא ליה לרב פפא דהו אמת בנפון ואמת
 בדרום * אלא דבעי למסדר אוי * פהרדיון בנפון * ול' אביטנא בדרום או איבכא * ואי תיפוך
 סגרבא דל' פהרדיון בדרום * הא נעו תיפוך * דבית אביטנא בנפון * ולכיו זה היה ב' ל' דשאו
 דאמרוין וכד לטבת היתה * ללא דוקא קהיתא על גבי סער המים * אלא דכמיבא לבית
 הטבילה * היינו על' העץ היתה כד הסער * קעל גכה היה בית טבילה לבתן גדול *
 וזאלי סכונו ז'ל באמרס וכד לטבתו היתה ר'ל שלא להעריטו * וכל זה הפק
 הפקא * יצריך עיון רב :

אות לב מזבח

המזבח * תבץ למיף רוחב עזרת * כהנים * ארכו לב' אמה ורחבו לב' * וכן היתה מדתו
 עלה אמה וכנס אמה זה היסוד * נשאר ל' על ל' * סקרו בונסוס אמה לכל רוח *
 בענאו ב' אמות באורך * וב' אמה ברוחב הריו ל' על ל' * אחר כך עלה חמש אמות וכנס אמה
 אחרת סביב * נשאר כ' על כ' והוא הסוכב * אחר כך עלה ג' וכנס אמה אחרת סביב * למקום
 הקרנות נשאגב המזבח כ' על כ' * ולפי שהאמה שבה במזלות הקרנות שבארבע וזוית המזבח
 אינה הילוך * שהקרנות מפסיקין * נדוך אה' כן להפרות אמה אחרת לכנים * שמה' סביב להלך דגלו
 הפנים * דהיינו אמה לכל רוח * נשאר כ' ד על כ' למקום המערכה :

אמות * המזבח משה טו כתי חמשה טפחים * וזו כתי טשה טפחים * וגובה כל המזבח עם הקרנות
 חמשים ושמה טפחים * כך העסקא כתי סתי ה' ל' * וזלפי כן להו חתם מדכתוב
 ביוקאל * ואלה מרות המזבח באמות אמה וטפח פי' מדת המזבח תהיה
 כאותן אמות שאמה כנונית תחזיק עין אמה וטפח * וחי' אמה * זה יסוד שהיה גבוה אמה כתי
 ה' טפחים * ואמה רוחב * זה כנונית הסוכב באמה קטנה כמו כן * אבל כנוסה דיבחד
 באמה כנונית כתי טפח טפחים * וגבורה אל שפתה סביב אלו הקרנות שהיה גבוה
 אמה בת ה' * חזרת הארד * דשאמצעות האבן מודד * והוא ורת לכל רוח * דהיינו אמה
 דכל דתי חזר אמה * שתאן כסך לרס' ז' * שיהו להרס' כס' ז'ל לא סגא דלאמה רוחב בכנוסת
 היסוד לכנוסת הסוכב דכלהו עיווי * וכי פשו להו פקוס המערכה ארבעה טפחים * קרא
 בטפחים לא דקי' וכפסקא כמו לדויה הבי עסקין * ואנחנו נלך למכרת הוי דמסתבר טעו על
 פי העסקא * דאלו להרס' כס' קשה * דכשהו עסקין במערא * למאי דקס' ד מעוקרא *
 דיוק אמה כנוסה * הא ב' ח על ב' חוד' טפחים הוי * וכי תומא סוין דלא הוי אמת לא סביב לה *
 פקוס הקרנות אמה מזה ואמה מזה כנשא כ' * הא כז הוי וכו' * ומערתיון אלא חיק אשה כנוסה
 אמה רוחב כנוסה * גבולה אל שפתה סביב לא * סגא הכי ולא סגא סבי * ע' וידיקאמרי במערא דלא
 סגא או פקוס הקרנות באמה כתי ה' או בת ז' * ט' דלא הוי כנוסה ביסוד נערי באמה בת ה' *
 בדכרו הרס' כס' * וגב המזבח לאו ב' חוד' טפחים הוי * דלאו הכי מאו לא סגא הכי בכנוסת
 הקרנות * הא פשו להו טפחים בכנוסת הקרנות * וזה דרש קוטייתין כל הוון דוק * וכתב חזק
 ז' :

צ"ד

סימן רב מזבח כ

ז' כרית' י' ג' דמות דקרנות רחבן באמה בת ה' לרס' • ולהרע' כס' באמה בת ו' • וזה לדברי
המקרא קהבאנו לעיל • וכוונתו אל שפתו סביב לא שאה' זה ולא שאה' הכי • וינה' לנו מהו קלרסן האמר
לכניסת היטוד באמה בת ו' • פשו' לה' ברוחב כ' טפחים לה' ויהיו ככניסת הסוכה כשוא' באמה • בת
ה' • ואפילו יניח' דרוחב הקרנות באמה בת ה' כפי' דהא' במקרא אחרון לא שאה' • פשו' ככלהו
ש' טפחים לה' ויהיו • וקרא' בטפחים לא דק' • מיהו' אינו מוכרח דהוי' הכי • שהרי אמרו בלשון
לאשא' • לא' שהכרח' שהיה בנייתו מקום הקרנות באמה בת ה' לרס' • דאלו' הוא' לרדיו' נמו'
באמה בת ו' בהרע' כס' • אלא' דלא' שאה' קאמר' אי' הוי' באמה בת ה' נמי' • וכן אמר' כמו' תוספת
וזה טוב גופיה' באותה מקנה' לעיל • אכל' להרע' כס' זל' • בהכרח' הוי' באמה בת ו' • כי' הוי'
דלא' תקפו' הא' ב' הו' • שהרי הו' פשו' להו' ו' טפחים אי' קרנות נמי' באמה בת ה' • וכדאמרן •

כך היו בונים אותו • מכיון דפוס מרובע ארבעה קדושים מצדיו • כל קרס לב' אמה ארבו' •
ורחבו' ה' טפחים • ומלאים' מלל' הדפוס אכניס' וסוד' ופת' ועוברת' מהחך • וכעשה' מקשה
אחת של לב' אמה על לב' אמה • וכוונתו' טפחים • וזהו' הסוד • אמר' כך מכיון דפוס אחד
מרובע כמו' גובה' ה' אמות • וחללו' ל' אמות על ל' אמות • וכוונתו' על הסוד' באמצעיתו •
כאין' שיאר' מהיטוד חלק קונו' לו' אמה סביב סביב • ומלאו' בראשון' • וכדכ' ביסוד' וכעשה'
מקשה' אחת של ל' על ל' • והחלק' עשאו' בקרא' כוכב • חזר' והכניס' דפוס' שלוש' מרובע' ה' אמה
על כ' אמה • וגובה' שלם' אמות • ומלאו' בראשון' וכעשה' מקשה' אחת של כ' על כ' • כאופן'
ש' אר מן הסוכה חלק סביב כביב אמה אחת כביסוד' • ועל' הדפוס' השלישי' הוא' היה' ג' פעמים •
ועליו' עושון' הקרנות באמה' השניית' סביב כוונת' המזבח • וכך' היו' עושון' מתנים' ד' דפוסים
של אחד אמה על אמה כגובה' אמה על ארבע' פנות' ג' המזבח • ומלאים' ופת' וסוד' בראשונים •
וכעשים' מקשה' אחת • ואמה' הוצת' סביב סביב בראש' המזבח • הוא' בקראת' מקום' הקרנות •
ולפנים' ממנה' אמה' אחת סביב למקום' הלך' רגלו' הבנינים' • ואם' כן' ישרו' כ' ד' על כ' כגז'
המזבח • וזה מקום' השעריה' •

הקרנות היו בקצה' הו' ות' • לאפוקי' מדעת' שראו' זל' שאמר' בהקנות' • אלו' היו' לפנים'
מהארבעה' טפחים שוותרים • דלא' אשב' להו' קרא' לכניסת' הקרנות מד פני המזבח •
וכבר' הציב' עליו' הכס' כראו' • והבאה' הוא' דהרר' דהוא' דלא' הוה' כניסה' לקרנות • לא' קאמר'
תבא' עלה' ג' וכנס' אמה וכו' • ואפילו' אי' קאמר' כדגמר' הכמ' ג' עלה' ג' וכנס' אמה • זה מקום'
הקרנות • לא' תימא' מודו' דשמי' לא' משמע' דכניסה' עצה' הוא' מקום' הקרנות •
יסוד' המזבח לא' הוא' מקיף' מארבע' רוחותיו' כמו' הסוכה • אלא' היה' עיך' על פני כל' הצפון'
ומערב' • ולא' היה' כדרוס' וכמורח' כו' אש' אמה אחת' סמוכה' לקרן • אמה' מודעת' דכנסה'
ליסוד' צפוני' • והדרומית' ליסוד' מערבי' • הכי' איתא' בסודות • ופיתו' לה' כפ' אוהו' מקומן • דף כ"ד
ומוקין' במרא' • אלו' בא' דרש' שתייתו' דמזבח' לב' על לב' • דמן' כנד' קאמר' דוקא' • וכו' רש"ז' אל' מן' סוד'
לא' כד' רבעו' קחביב' • אל' מצד' צפון' היה' לב' • אכל' במורה' ודרוס' לא' היה' אל' ל' • דקרן'
שורחית' דרומית' חברה' לה' אמה' לדרוס' ואמה' למזרח' • ומותיב' במרא' לרב' הא' דתבוי' פינד' בוכין' את'
המזבח' סביבון' עיבן' לב' על לב' וכו' • ומתוך' דמחית' מודו' מתותו' וסוקול' פיה' • ופירש' רש"ז'
כלומי' כמקומו' על כנד' חלקו' של' ויהיה' הכי' עץ' ארוך' ועפוי' כעובי' העלבן' • וחלק' בתוך' העלבן' •
אלא' ויכל' למשכך' עם' חלוקי' האבנה' על ידי' שפכת' המשו' של' וכוד' בקונו' • ולכביב' קצת' כטלו' •
וכשאר' מקומו' חלק' • וכה' נלם' בעל' תוספת' וזה טוב' כס' • פירש' הכי' טעות' המעוררים' המזבח' כמו'
הרע"ס' • ולא' היו' מניחים' פניו' ב' א' הקרן' דרומי' מזרחי' • וצננה' הוא' היבולת' מלפני' המדפוסים' •
ועם' חסרת' היסוד' עבאר' בערק' אוהו' מקומן' • אמר' רבי' אלעזר' לבי' שלם' היתה' בחלקו' של' יסוד' • דף כ"ב
דאמר'

ספר הנובת הבית

לדמר סמואל מוכח אובל בחלקו של יהודה אמה * פירוש רש"י טורף בנימוני דפתח ביה בלומין וז' יטרף * צדקד ואכל עד * מתרומותן באחסנתיה יתבני מדבא * וזה הכות והעדרות היו בחלקו של יהודה עד קרוב למזבח * זכור וזררו חלקו של יהודה היה כנכס כמזבח אמה כרוחב היסוד * ולכן לא נפשו סמה יהוד * דלא ליהו מוכח בחלקו של יהודה כדאמרן * זהאי דאמר רש"י מן הכד ללא כד רבעו קסמ"כ * פירש דלא חזיך לב' אורך ורוחב מזבח רבוע * אלא כנד צפון אס תמדוד בירכתי היםון שמרתי למערב תתנאס לב' * וכן בירכתי המערב מצפון לדרום לב' אמה * ואניד לך ככוף מו' סלמנינו * אשר תראה כניינו כיוצר הוטב :

הסוכב * היה מונח אמת בת ה' טפחים סביב סוכו * ואמה אחת למטה מכניסותו חוט הסקרא חתה סביב לה כדכילין דרמיס בעלומים סהס דמו טעאת בהמה ועולת יעוץ * **דמיס צורק לעלה** * לדמיס התפתוחים סכלאף הקרכות * קדמין צורק לעטה * וזלפון קרא * כנאמר ויהיה הרקת עד חמי המזבח * הפורה נתנה שפחה להכדול בין דמיס לדמיס * **לכ"ל סתי סל"ח ספוק דמזבח היו כ"ח טפחים** * עלגוס דמזבח כ"ט * שקרנות זעד כוכב ב"ג דהיונו יא דמקום המערבס זה דקרנות * כמה כצור לפלגוס דמזבח סתא * דהיונו אמה אחת לתין לדאמרן שהסוט היה אמת למטה מהסוכב * זתנך נמי אס יעשן למטה מרגליו אכילן אמה אחת בקרה * נמצא נבה מן הארץ עד הסקרא כ"ט טפחים :

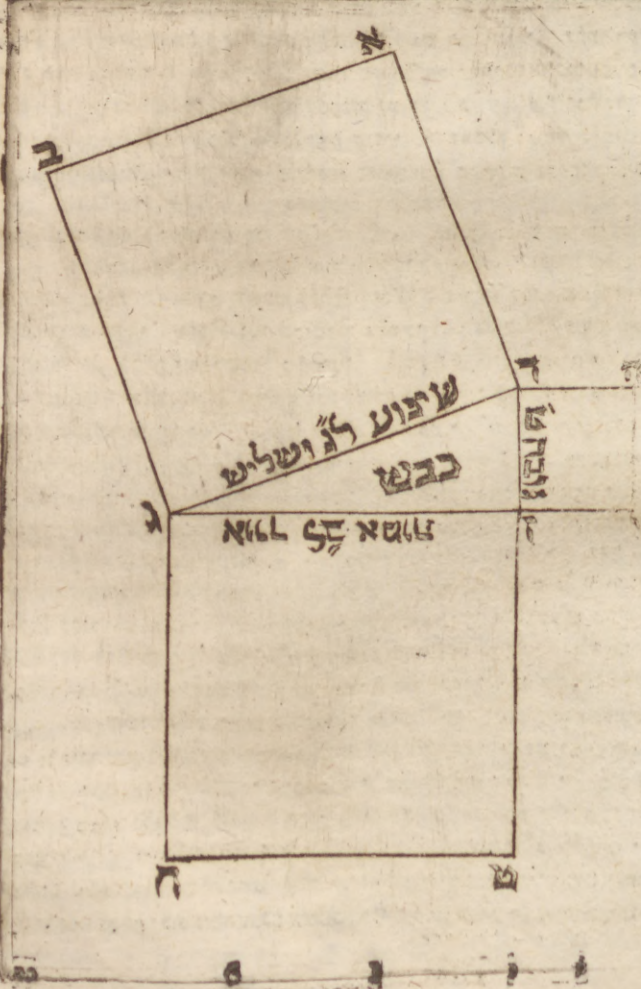
המזבח כ"ח על כ"ח * זכסרתוס סמנו אמה סביב למקום הקרנות - זאמה אחרת סמוכה לה * סביב להלך רגלו הכהנים * סכאסת הקרנות רגליהם לא יענחו סקרכות ספסוקין * וסארו כ"ד על כ"ד - וזהו מקום המערבה :

ההקטרות * נבנה אמה אחת סת ה' רגל ורגל כס * זכרחקן להרמ' כס בתו' * לרש"י לא סתא סת ה' ארבת ז' * זתולות סיועסוקן * כן פירוש רש"י * זהאר דאמרין אכניס קטנות * כנר פירשו עמיתו וידו עתותיה וקול ליה * כדרך ספי' כיוסד * ונכניס דקיס ונקניס כדכרבעת' * קיפול דס הסטאט וכלע כתוכו * כקרן מערכות דרומית סל סכוד סת עש' נקיס * כפי' סני חוטמין דקין וסס סקראיס סתין * סקדעוס סניטתין על סכוד ספסוקין * על סכוד דרומי יורדין סתין * וסתערבין באמה סקרבן כה וזנאין לכתל קדרון :

אות לנ כבש

קדש'נבש * סוס לדחמו סל מוכח * כדתנא ב' קדו' קד'סום כל סוכות סתת' פונה לא וכו' סלל דרך ימין * קילפינן מיס סל סתת' * וקאמר קרא סתעפוד ככס כרוח הדאווה לפנות סיוכס לעורה * עסס אמה סכניס לומין * זאין סה רוח הר'ווה לכך אלא דרוס * כדלאתרובן סתת' * ארך סכסס דתרוס לפסון לב' אמה * ירהסו פעורה למערב זו אמה * זאורכו ר' אורך סתתתו * גמי סבת סתומו כארץ לא' סוס סלל ל' * כדמקצין כנמרא * סככס והמזבח ס"ב סני סתין ילרבעה סו' * עססוכעבא סורס אשה על יסוד זאס ועל סוכוב * זאיונו לפו סקרא סתת' סתתתה יעד ב' סוכוב * ינריך לערוס סתי אמות על יסוד סוכוב * סלסל כאורך סתתתו סתתתה * סתתתתה לי זנאס דבי יודוק סתור * לא סתא לבנין סתוע * לטוב סתתתה * וססתתתה לטקף :

לסוף חשבון העמון • כמה יתר אלכסון של מרובע על גוו • תקשה לך טובא הכל דלא עבא לן •
 זעתה שתוכן והכל לך • שבאמרס כמדות פה • הכנה והמוכח מקום וקשים • געם כל זה הכנה
 ל"כ והמוכח ל"כ עדיון • אלא שהכנה עולם ב' אמות על יסוד ועל הסוכה
 להגיע לגב המוכח • ואתה ב' אמות כפללים כסכום אמות גוף המוכח • אבל אמתו כחומר
 בדעתנו • שכנע דרום אין למוכח לא יסוד ולא סוכה • ושהכנה כלה גם כקרקע למוף ל"כ עמון לגב
 המוכח • אשר לו דאש הכנה ענינו • והמוכח כלי יסוד וסוכה דרומי יסוד ל' אמות לבדן • דהיא כ"ח
 לגב המוכח • ואשה סוכה זאמה וסוד כפוכים הר"ל אמות • ואף כן שפוע הכנה דהינו מקום
 דרוסת הרגלים • על כראון צדדין שיהיה ל' אמה ואלוה בקרוב • ולא ל"כ • אם תמדוד אותה כאלה
 ז' עבר כמדות • הם אמרו שבעמולם שיש לו זווית נכב • המרובע שיהיה הצלעות הנעשה שן הצלע
 שכנגד זווית הסדר יהיה שיהיה אל שני המרובעים שנים הצלעות • שיעשו על שתי הצלעות אשר זווית הסדר
 צדוקים • ויהיה א"כ מה שיהיה מרובע הראשון • שיהיה שיהיה שני המרובעים כבזאת המורה •

ספר חנוכת הבית

כפי והיה הכנס ג' ד' עשוקם סוף לו וזוית ככב' והוא וזוית ז' ועל סלם בלענתו צוורכו סלסל
 מרובעים כנראה בצורה והתבאר כמות שמרובע א' ב' ג' ד' שהוא על בלע סכננד וזוית הישר
 ז' ויהיה סוף לשני המרובעים הכתובים עתה בלענות אשר כהם הזוית הקדש דהיינו למרובע ג' ה'
 ט' ד' ולמרובע ד' ה' ו' ז' ואם כקמם להניב אל סוף העכוין ולידע מדת שטח המרובע
 סכננד הזוית הישר כדויסכדע אה' כ' אורך בלעו האמת גריסיס אנו לרבע מהסר סני המרובעים
 אשר זוית הישר כוביסס והואל לקבן ומד' ומן המקובל להניב אבדרו ושרשו והוא אורך בלע ג' ד'
 דהיינו שפוע הככס וכן תעשה מרובע ג' ה' ט' ז' שאמרנו שהוא ל' על ל' כרבע
 המסר הוא ויעלו אללף ועשרים וארבע אה' כ' אנו אל המרובע ד' ה' ז' ו' ז' שהוא
 ג' פ' ה' אמות וכרבענו ויעלו למתוס ואחד נקבנס יסד והו אף ומאה ומס' כל האמות האו
 בהכרח באמר ויב' ל' שטח מרובע א' ב' ג' ד' שכבר אמרנו שהוא שיה אלוסס והנרכנו למזב
 גדר הסר פר הוא כדויסכדע בלע של המרובע ונא לבו מספר ל' ג' ולסס בקירוב שהוא שרס אלף
 ומאה ומס' וכך תהי מדת אורך שפוע הככס ולא ל' וכהדוי דקא' מני רומב' עזרה קסטיב הככס
 ד' פ' והמזב ל' כ' כפי מה שה' בארן ובקמק' אמרוין ל' כ' גס בסופווע דלמר רמי כר חמא כל ככסו
 בכסו ג' אמות לאמה חין מככסו של מזבח שהיה ג' אמות ומחנה וארבע וסליס אנכע לאמה
 ויורס ר' ע' ין ס' הדויסכדעו פי' דכשכוע נמו הו' ל' ולא סכאלן אף על גב דכדקדוק
 ל' וסליס הו' למערא נמא' דלא' קטיא מידוי' למענין למימד דלעולס במקוס תפוסת
 הקרקע קאמני להו' והאי דלמר כל ככסו בכסו וכו' בתחמית הככס קסטיב אלל לכל
 המפרטיס ודלוי קסלי'.

ד' פ' ז'
 ס' ה'
 ד' פ' ז'

ס' ה' א' ת' א' חרות בתוספות דוח' סו' וכמנח' ב. ככסוס הככס דגדוים כל ככסו בכסו וכו'
 חין מרדכו של מזבח שהיה ג' אמות ומחנה ומני טפח ואנכע וסליס אנכע לאמה
 (והסוף חזי ט' ט' ב) ופירס כקוט' דלמסכוז זה לא היה ראש הככס שיה לראש המזבח אלל
 נמוך ממנו רביע אמה ואמרו עליו התוספות דלא דק דאין נבנה אלל חומס' אמה חסר מסהו
 והכי מייב' שא' כמות אורך הככס ל' אמות לכיון איתו לנביה המזבח ע' ד' נרסס הסניויה
 צדד ל'מר של' היה הככס נבנה' אמות כנובה המזבח אלל כמות ממנו חומס' אמה חסר מסהו
 שאס תחשוב על גובה ט' אמות יבוא לך יותר של' אמות וע' כ' צדד שהככס לא היה גבוה ט'
 אמות כנובה המזבח אלל ח' אמות וד' חמיס' וז' והיה לפי זה הככס נמוך מן המזבח חומס'
 אמה שאס תחשוב על' אמות וד' חמיס' וז' אמות ומחנה ומני טפח ואנכע וסליס
 אנכע לאמה ועלה לך חסכוז מכוון ל' כ' אמה לאורך הככס והקסגס כן פוקוטרוס סרו
 אמרה תורה לא תעלה כמעלות על מזבחי ומורן רכיו נתן מידויו דכפ' שתי הלסס אמרוין
 דאמס על ג' וכה' היסוד באמס כת חמשה ואס כן המזבח יהיה גביס ט' אמות פחות ססות
 ויהיה עכוין ככנד ראש הככס או למטה ממנו מעט מוער ע' כ' למרוס התוכפות
 מיהו אונכה נמו לא דיוקי סהרו ע' כ' היה גבוה חומס' אמה ומסהו ולא חסר מסהו ואס כ'
 זה הוא שאמר בקובע' רכוב אמה ואע' ג' דהוי פורת' ט' כיוון דלא הו' חומס' א' דק' גא ולמד כדך
 אשר אמה מראה אלל הו' גובה הככס ח' אמות וד' חומס' אמה דהיינו נמוך מהמזבח חומס' אמה
 לכל אמה של גובה נרוך אמה לותן ס' כ' אמות ומני טפח ואנכע וסליס אנכע נגד' התוס'
 רבה אומס והיוו כלס של' ס' בודוך של' אמות ומני ס' טפחים סכל אמה ו' טפחים
 וכל טפח ד' אנכעות סרו' ד' אנכעות והמני טפח כ' אנכעות סרו' ע' ו' והאנכע וסליס
 סרו' ו' וסליס עשה אומס של' ס' ויעלו בודך למככר רס' כ' סליסוים אשר והיוו לה'
 גובה אמה ואס והיה גובה הככס ט' אמות ויעלו ל' סליסוים וסליס אמות וחמס' וסליסוים
 כהס פחס חומס' אמה אשר היה נמוך הככס מהמזבח דהיינו חמס' רס' כ' סליסויות הקיובות לכל אמה

ויקיה

סימן ל"ג כבש

ויהיה המושב כ"כ שלקיות וזכו • וקצרו אל לבים וקבלו מלאות וזמנו • כפוס אמות עתה לאנכנות
 יהיו כעב מלות וקסים וקסמה וזכו • אחר כך לטעמים אלה ותשעים וקנים וזכו אנכע • אחר
 כך לאמות וזעלו למכרם שלקיות וקמים וזכו אנכע • ראה קצו אנכע המוסף ויותר על ל"ב אמות
 של קטובת המושב • ולהסדרנו בזה נריך להעשות גם כן גובה הכבש • קטובת נעוך מן המושב
 מכלו המושב עוד קטבו • ואם מעט אף על פי כן איננו מומם • הכר משהו אלא יותר מקומם • ואם
 כן נראים דבריו רמז קטמר פביע אמה שהיא יותר מקומם • אף על נכ"ל לחדק • שהרי לרביע אמה
 נמוך • ונכ"ל ל"א אמות וקמם פכוס ומשהו למדויה • ועל כרמין נריך להיות יותר גבוה
 ודוק • לכו זה תהיה פעלה גבוהה קומם אמה בין ראש הכבש לראש המושב • והקפה מדבתו
 לא תעלה במצלות • ומנח רבי נתן פדולח דיכוד הוא בלמה בת ס' • דהינו קטית אמה •
 ויהיה אם כן גובה המושב ס' אמות וס' קטיות • וישאר המושב גבוה מהכבש עוד אנכע א' יהיון
 קומם למסית • ומיהו אין לחוס לו • ולכירוס רמז הראשון דלא גרוס חנו עכ"ל • היה הכבש גבוה מהמושב
 טכס אחד קומם • שהרי היכוד בלמה בת ס' • ואם כבש אמי לגובה ס' של אמות כדאמר
 בפירוטו • ולכאור בשו כתבו התובנות דלון לחוס • או נמי אמות של כבש היו לפני
 אמות של מושב חברות קטבו •

שני • כבשים קטנים • ונאמר מהכבש הגדול שבהן כזנים ליכוד ולכובש • היה שמונים כולל כובש
 ינא כמורחו של כבש למיון • ומתחיל בשפלו של כבש ומסך ועולה באלכסון עד שפניע
 לכובש • זהבנה ליכוד ונא למערבו להולך כו סירים של חטאת שורד • מן המושב פונה למאלו ליכוד
 דרומי • ומתחיל לבאת בשפלו של כבש בחוק מן המושב כדי שיהא נוח לטבע ולורד ליכוד • ואשרתהו
 למכרם מן המושב כמלא יומא • וכך הכבש הגדול מכהם של כ"ב כ"ב • ויהא חוק למקוב כל דאוראו הו
 מחברין טוב לון סיקר • דלכיל רבנות השערה ין אלס יכול לכבשו • ובעל ק"ה כל כ"ב צורת הכית
 קטבו אורן • שפועש כבש היכוד ג' אמות יוכש הכובש יס • ומפיק להרמה דליתא התם כל כבשי כבשים
 ג' אמות לאמה עיון עליו • מיהו קטיות דער לא ידעכא • שאם אמרו כל כבשי כבשים וכו' לאו
 בפכשים קטנים של מושב אמרו • אלא בכבשים דעלמא • דארא דמלא קאמר • קלכל אמה
 גובה נריך כבש באפוע ג' אמות לעלות עליו • ואין יתכן זה על כבשו המושב • דיוורון אלהים • מן
 הכבש הגדול ולא עולים • ובפ"ק אמר רב יוחא • שני כבשים קטנים ונאום מן הכבש וכו' • שמעיון
 מיהו קטנאים • מן שכבש הגדול ויורדן כפופים אל היכוד ואל הכובש וכו' רמז ס' • ויאכבה
 אס כן כפופה ג' אמות לכד ורדו מן הכבש הגדול אל היכוד • וקמה הכבש הגדול גבוה כפופה
 אמות מן הארץ • והיכוד גבה אמה אמת • האס נוכל לירד כפופה ג' אמות לעומק כפופה •
 זה דבר יחסי כפופה אמת • ולמה דקבכר דמתיל לטבע מן הקרקע • אס כן לא ירדו אליו מן
 הכבש הגדול • ודלא כרמז • ותובנות יוס טוב גופיה קאמר התם שדרך להתחילו דחוק מן המושב
 שיהא בוח וכו' ואס בין קטיל גדולים •

דף ס"ב

שלישי • מן מהבא קלא הוה כבש לכובש • כעב מקום פקסין המוסכות זל כפ"ק כד"ה דף ס"ד
 יותר מל"א אמות וכו' • דבני ד' מתנות שבתא היה נריך אס כן לחזור על עקובו •
 וקסם הכי אמרו קהיה כבש לכובש כעבר נמי • אלא דלכתו קסה להרדל חקוב ליה בני שני כבשים
 קטנים ונאום מן הכבש • ולרמז התם כהדואל לא הוה כבש לכובש כעבר • ואל תטעה כד"ה דף ס"ב
 דבני וכל העולים למושב עולין דרך ימין מן ע"ל וכו' שפירש שם וזל שהעולה למושב מוכה לכובש
 למען זל דאס כן קטיל אדויה מעוקרא פונה לכובש למאל • והדר קאמר דלא הוה כבש כעבר •
 אלא דסוכ דהתם קורא למקום הלך רגלו הכהנים סכראס המושב • ונקרא כובש שהלך הכהני
 למקום העבר • כמו שפירש מוספת יוס טוב כ"ק קטנה ג' • ודוגמתו כסוף פרשת תרומה
 בשפוח כבש המושב קורא למקום הלך רגלו הכהנים סוכ • וטעמיה דרמז • דקאצרו כבש דף י"א
 וכו'

ספר חנוכה הבית

הכי נכבד עליה בכבד ופנה למאכל ולא קאמר לכוכב * אלמא לא הוה כבד לכוכב למאכל דהוה
 למערב * ולכך אמר למאכל סתם * כלומר לראש המזבח * והואיל ולא היה כבד לכוכב במערב *
 ומדנכבדים בראש המזבח עבדי לכו * סבוכו עולת העוף * דבחדל מחתא מחתא ויהו עולת העוף
 גסוף המים והיון * מקבלתם אין מקיפין דרך ימין לפנות למזרח * ולהקיף את המערכה כלה להגיע
 לקרן מערכי דרום * כדאמריו טעמא בגמרא * נכבדו קלא ותעטרוכו * ושמיא דאמרו בעמרא כל
 העולם למזבח וכו' מ"ט אמר רבי ויהי נכבדו קלא ותעטרוכו * קנת ראי' * דכראש המזבח עבדי
 לכו * דחייב קמא ותעטרו בעטן במערכה * דאלו עבדי לכו ככוכב לכוכב אשכ כ"כ אעפ"י סיקוף
 את כל הסוכב * דהתם לא ותעטרו בעטן טעולה ואינו וורד וכ"כ עטן המערכה שמתמר ועולה *
 מיהו קנת דוסף לדודיה הא דמקטין המוכפות דאשרן * שהיו צריך לקוור על עקיבו * ולדבר
 המוכפות לא ק"ט מידו * האי דתינון עליה בכבד ופנה למאכל * ולא קאמר לכוכב * דתני
 בלשון קנה * ואצטרך כבד במערב לכוכב לד' מתנות שבמטות * קלא יצטרך לחזור על עקיבו *
 והאי דלא תביב ליה בני סמי בכבד קטנים * אולי לפי קלא היה כבד בפני עצמו * אלא כדברי
 תוספתא וס טוב סס - אותו כבד שהיה כונה ליסוד דרומי * הוה מנביה במקצתו ועולה
 עד לכוכב :

דף ס' ד' עולת העוף אנכ ד'תא לידן * נוחו אכן מאי דמקטין התוספות כ'דכחיס כדכור מפני שקרובה
 לבית הדשן וכו' * דאמרו כהיה רבה בעורח סכא לוי לקרן מערכות דרומית * ואמרו כן
 עליה כל וראה כמה גדול סתן כל כהנים * שאין לך קל בעופות וותר מעוראה וכוזה * בעמים
 שההו וורקן יותר מכל שאר אמה * כדי להקליבן לבית הדשן דהו ל' אמות כדכרו רס"ס * הקשר
 התוספות למס הוא הולך עד הקרן וכו' : דאין לומר דכל דמים טעונים קרן * דהא דאשרן מודה רבי
 ויודא בדמים דמיד נקליה ונשפך אדוכתיה * ואי כל דמים טעונים קרן מאי קשיא ליה ע"כ : יש
 לדקדק דאמריו בגמ' דרבי ויודא סבר דקדש כל העזרה * ורבי יוחי סבר דלא קדש * וקאמר רבא
 דמודה ר' ויודא בדמים דע"ג דעזרה מקודשת ה"ע להקטור חלבים * אבל לזריקת דמים לל' מדתניא
 רבי ויודא אומר כוס א' היה ממלא מים התעוררות וסופכו על בני המזבח * שאם יפסק דמו קל אחד מהם
 נמשך זה מכשירי * ואי ס' ד וכו' : ומקטין בגמרא ודלמא עמו דשפיכה עכא אדם כעין * ותירץ
 אס כן נקליה ונשפך אדוכתיה * אלמ' ע' דמודי רבי ויודא בדמים דכעו מזבח * והדר פריך ודלמא
 מאס דכעוין מנוה מן העובר * ואין הכי כמו דלא כעו מזבח לפוס הלכתא * וכאשר כפרת * והשתא
 מאי קשיא ליה לתוכפות דאי כל דמים טעונים קרן מאי קשיא ליה * שהיה כל עצמו מהדר לאוקומי
 דטעוין מזבח לזו לרבי * ויחי לחוד אלל לרבי ויודא כמי * וזל דקשה להו כי כעלמא טעוין קרן כדאשכח
 הכא בני עולת העוף כשהו ר' רבה בעורח שהיו הולך עד הקרן * אש כן מאי קא-טורח ס' סתם *
 בהנה קשות * להקרי דמים טעוין מזבח * ולא מתקדש עזרה לדמים לרבי ויודא *
 ונראה ואיל בתר דיוקא דמיד נקליה ונשפך אדוכתיה וכו' * ומיטוק ליה מהכא * והכי פירושו דאין
 לומר דכל דמים טעונים קרן : דהא דאמרן לעול מודה רבי ויודא בדמים דאולי כמר דיוקא * דמיד
 נקליה ונשפך אדוכתיה וכו' * יצריך וכאד בלי תירוק * ואי קיימא לן דכל דמים טעוין קרן כדנפקא
 לן מהכא * מאי קשיא ליה * ולמאי כעו סך דיוקן * זאי לרבי ויודא מקדש עזרה לדמים * ולא
 כעו מזבח כדכרי דתנין * ליקא אס כן לדודיה למה הוא הולך עד הקרן בעולת העוף ודוק *
 סס דיוקא כמו דלעול מ' מיה אמרי התוספות וזל מודה רבי ויודא בדמים תוסא מאי קס' ד' עיקרא והא קרן
 והכוונתו יסוד עכבין ע"כ :

רבוכה היתה בבכב למערבו והוא במין חלון חלול כגוף הכבב אמה על אמה קטע מכוונת
 פמולי חטאת העוף להכניס לידו נותר ונאלו לבית הקרופה ולא אמנע עלצויר
 אן גם כן דמות השוכה עם הכבבים בטמח אחד פדו קתקבול את אקר הצענה
 למטרך לעיל :

כה דרש דרשנו כפרדוק המזכר והכבב והמלאכה היתה לים והותר אמנם בטל
 לבו בכיבור מקומו אשר שמענו וכן ראינו שלא יאמנה לעולם דהכי בזכמים תב"ל דף ק"ב
 ראב"ז אומר ג' כניאים עלו עמם אחד שהעיר וכו' אבל רבו עליו המעלות בן גדולי ישראל
 בפ"ק דיוט"ל רבי וולא אומר מוכח שמוצע ועמד באמצע עזרה עקר אמות כנגד פתחו של היכל דף ק"א
 וא אמה לנכון וזא אמה לדרום ורשב"י בפ' אוהו מקומן אמר דכוליה מוכח לנפון קאי חז"ל דף ק"ב
 מוקוד דרוטי וכו' ולראב"ז כהמה דוכתי כוליה מוכח כדרום קאי דקאמר קרא צפונה לפני ה'
 קיהיה צפון כנוי מכלום ואפילו מן המזבח וקיימאלן כראב"ז דמסתמו קב וכו' ותו דסתם לן
 רבי כוותיה כפרג' דיוט"ל דקאמר לנפון השוכח ודיוק תלמודא מדקאמר לנפון המוכח מ' מוכח דף ק"א
 לאו כנפון קאי מכו ראב"ז היא וכו' וכיהאי גוונא דיוקו כנמרא כיוט"ל והכיאו הרע"ב דף ק"א
 בפרק כ' דמות כההו דע"כ דקאמר ראב"ז סכמתי מה היתה מצמנת וכן הסכימו רוב המפרשים
 וזלתי הרמ"ב זל הכוה כספר סוד דלא כהכך תכאו וכסמך על סתמא דשדות כחוסכנא דחויבא
 שתתיתין כסכום רוח העזרה כפרק ס' מן הנפון לדרום קל"ה הכבב והעובח ס"כ וכו' והעותר
 בין הכבב ולכותל ומקום הנסיון דקדק הרמ"ב לחלק הנותר לחציין חנו בין הכבב ולכותל
 וקמי לעקום הנסיון ויבוא אם כן מוכח המוכח אמות כנפון דלא כהכך תכאו או חמש אמות
 כפרדוק רג' אשר גם הוא כמסתפק בפ"ק דיוט"ל והנה גם אלו שמעתי את דעת העלויים
 על פירוקו שהיה מהיה דיוט"ל שמעוין דסתם שדות ראב"ז ואם כן הוכי שצנון למימר
 דמתקוק הנותר לחציין דלא כראב"ז פקח עוביך וראה גוניה דסתם דשקיל וטרו תלמודא
 מן תכא שדות ראב"ז הי' דתכן ע"ג היתה פורך וכו' דמלו למשפר דכותל פורקו הוה נמוך
 משם

ספר חנוכה הזית

101

עצום זוכן דראב"ו • דאכתי לויס פתחא • אלס לרבנן דלית להו דזוכן וכו' אמרת וכו' לא אריבתי
 פתחא • אס כן סתמא דמדות ע' ע ראב"ו היא • וירכ אדל בר אבהא אמר סא עמי רבי וירדא היא •
 דקאמר מוכח ממנו • ואיכתי פתחא בעובא ולא בזוכן דראב"ו • ופרוכין עלה וסתנן במדות
 גוטיה • מן הננון לדרוס קלס וכו' • וע' כסתמא דמדות רוכיז דעובא בדרוס קלוי • דאי
 תישא ממוצע • אס כן לא יכו מקום הסלחנות והנכסון ג' אמית וכו' • סא לא מצינת אמרת •
 אלס ע' ע סתמא דמדות לאו רבי וירדא • וראב"ו היא • דאמר מוכח בדרוס קלוי • ולא דמקן
 להלק הנותר למנאין • אלס תן בדכריו רב"ה אמית וכו' כין ככס לבותל • וסאמר מקום הנכסין •
 ויהא מוכח בלוי בדרוס • יתשתא קלוי טובא על הרע כס זל דלתי ונפיק דלא בראב"ו • ודוקא
 לומר בדכריו טובעת ויס טוב • וכמי עטביא רש"י עס דלא גרם ע' ע ראב"ו היא דהכי קאמרו התיס
 התוספות זל • התיס קוראים תגר על סו • דלוי למחוק סהכסרים • והאיל דלא אשכחן סא
 שלתא אלס • שמלוקות • ומנין למקמא כמד מביניה • און לנו לכדות מלכוד מחילת רביעיט
 לומר דתבא אחר הוא • וקסבר דמולקיס הנותר למנאין ויהא מוכח ז' או ס' אמית כנפון • אלס
 ע' בראב"ו הוא ולא תמלוק הנותר למנאין • מלבד דהכי קאמרו כנמרא • ואון למיריות לסנות
 ממה שאורו זל • זמס קאמרו התוספות כקס וזל צריך לקדק • במתיותין דמדות סלס תקסס
 דראב"ו ס' ל הפא כוליה מוכח בדרוס קלוי • וכ"ק דיוסא מוקמינן מידות בראב"ו עד באן • וכעני קלוי
 למצוא סיייע לדכרו כספר נורת סכית כסופן ע' ג • למ וו הדך סהרי ימחא שמע דלית להו דעת
 רביעיט וסא כן מאי קלוי לנו • אלס דהתיס אתו אמילתיה דר"י הנלילו כביור שטוך באר ככרס לקמן
 כס' דביסין לז' ולא אמתנותין דמוכח • וסא כן און ראיה לתוכפת ויס טוב זל סוגמנו דמדות לאו
 בראב"ו במקום סעובס • והאי דאמר תוספת זיס טוב זל לסייע להרע כס' • דמאן תבא מדות ראב"ו
 היא • לאו כללס הוא • דהיכא דלא מצינת מוקמת כ' תניה • כי סך דהבא לא קאמר כלל •
 בלאתו כלכלס לא אורל • דאי בהדוי סעובין כנמרא • דמקוין דמדות ראב"ו היא סהכס • דהאיל
 וסמותר כין סהכס ולכותל וכו' לא מצינת שוקמת כרכי וירדא • וכס' כרסב"ו • וסא ע' ע ראב"ו היא
 דמצינת לאוקמא כותיה • בלדיתא התיס • היכי ענינן למישר דלאו כללס הוא ללותה סכס • דמניס
 על סופן דמדות ראב"ו היא • והיכי לא ענינן מוקמת • בראב"ו מתיתוין דוסמותר כין סהכס ולכותל וכו' •
 אס היא ענמס סכרס דמדות בראב"ו • ועוד לטעמינן לא מצינת מוקמת כותיה • עמס דדוקא סא
 או לא תמלק הנותר למנאין • סא בני לית • דאדרבא דלמס דוחק סא למלוק • דאי הוס כחלק
 למנאין • הוס ליה לפרס ולישא • מני כן סהכס ולכותל • יתניו למקום הנכסין • וכיון דלא
 פי' ע' ע לאוקמיה בראב"ו • ואיכין לך כהנס וכהנס • דלפילו לא תגרסו ע' ע ראב"ו היא בדכריו רש"י • סא
 לומר דלתי דעת רביעיט ושוכח כנפון כעז' אמית • דאכ' ויהיס סעובס סותס כל סלל דוחק פתח
 סעורות סהרי דוחק כל שער סעערו סעורה ל' אמית • ס' לדרוס ז' לנפון • וסעובס ז' אמית כנפון ססו
 להו כ' אמית על סעער • ולא סעעס סכו כנמרא • דסא אמרינן סעסבא בראב"ו היא • דמנין כל
 סכתיס סהרי סס' סיו גבוהים און מכתל מרזי סכסין סארף את ספרס וכו' • ותנן ראב"ו אומר מעליס סותס
 עס וגבוהס למע' והזוכן נתון עליה וכו' • או אמרת כסלמס ראב"ו סא סיינו דאיכתי ליה פתחא
 (בעבור דזוכן סהיס סותס קלל גוכס ספתח) אלס איאמרת רבנן • סא איכא סלמס דאמתא דסתמו ליה
 פתחא כגוויס וכו' ע' כ' • וקבעו תלמודא לעומר כתר סכו' • דרבי וירדא היא דאמר סוכס ממוצע •
 ואיכתי פתחא בעובס וכו' • וסעני דלס סלקא דעתינן • דלמאי דקאמרו כמדות כל סעורה סיהס
 אורך וכו' ע' כ' רובא דמוכח בדרוס קלוי • אלס ע' כ' לאו רבי וירדא הוא וכו' • וספתח אי' איכא
 דעת רביעיט דז' אמית דעובס כנפון • מאו סא דלא עסני דלתי כדעת רביעיט
 דאיכתי לויס פתחא בעיבת:

בשובה נדעה דכדו תוכתת יום טוב זל * אקר טעמו לטבח על דרמ"ס כס לא מתאיל על מה
 סימוך * בו אטכס או קיימא לן דמדות ראב"ד הוי * אלל דהכא כמזבח לא מניין
 לאוקומיה כוותיה * אסאלך והודיענו * שהכא תותי לן א"ס דמדות ראב"ד הוי * מהכא לא תמוק
 דלא מניין מוקמת כוותיה * ודעת רביעית איכא לטעמך * ומכאיל דכותל מרחו נמוך * דאי לא
 הוא מעלה * ויתורה דראב"ד לא אינטריך מביבות כותל * לא תיתו מודי * דאתא נמי כרכו וילל
 דאמריו כגמרא * ואם כן מאן תנא מידות ראב"ד הוי * ונכללתי עד שאל דהרמ"ס גופיה
 בפרק ו' דה"ב * ה"ה קאמר דכותל מרחיהו כמין כסביל פגלה דראב"ד וקסא אלויה * ועוד קסא
 אלויה פסוקיב הכוור טמון כלמי דהרום דהיינו כרו הגלילי ודלא דדעת רביעית וכאשר נאריך כסומן
 ל"ב כס"ד * ומה אל תעבור כו' ועוד ללמון מילין * דכפרק ג' מסל' עבודת ייב אמר הוכן ענין
 במורה העורה לנפון המוכח כליקטא דמתנות * ועלה דייקין בגמרא * מדקאמר לנפון המוכח * 77
 (כלומר שבועך למיטכיו מכנגד המוכח ולנפון) * פכלל דראב"ד הוי * דאמר עובת כדדום * ואי הוה
 יתוב כנגד המוכח מידתא אלויה כפון קאי * ואם כן הרמ"ס זל דכבר דמזבח כנפון כשן קאי *
 הוה קאמר לנפון המוכח וחסת לן כראב"ד * עד שקשה להרב בעל כסף פגלה על מה פסוקיב קניית
 ידו כפרק ד' קס ואמר ופרו היה עומד בין האולם ולמזבח וכו' דמקשה דכנגד המוכח נמי כפון * ואם
 התם לן הכא כראב"ד * צריך להגיה כבין האולם ולמזבח וכו' כדדייק התם תלמודא * כלה ראב"ד הוי
 ומבי כבין האולם ולמזבח * אמנם לא אמר להגיה מה שאמר בהל' בות הכפרה במקום המזבח * ללא
 כראב"ד * אשר על כן נתקשה פגל תוספת יום טוב זל בפרק ג' דיומא מנחת ט' * ונכסר נורת
 הבית לדעת הרמ"ס * להאיל וכל עורה כפומית כהרה לטחוטת ק"ק * למה אמר בהל' פגלה
 הקרבנות דפס"ס מחיטב כ' אמות ומני * והו' להוסיף ומני כל מני רוחב העודה * ולפיכך הוכרתי
 לתרץ דלין לומר כנגד כסף פגלה דדעת הרמ"ס לכסוקי כראב"ד * אלא דלעולם כניתי ליה כהך
 דמידות דלעת רביעית איכא * ומדמזבח' אמות כפון * לא משתו וירא עורה כפון שכנגד המזבח
 אלא ס' ומתנה * וסוכר כרכו דמוסיף כל ר' חכ' העורה נמימות * ודוקא מה שנין כותל המזבח
 צפוני לעורה * וסוכר דאפילו תימא וכו' דהתם דחיהו הוי * ולמי האמת לר' אינו כהך אלא כנגד
 מה שנין קור המזבח ולכותל * ולא מוסיף אדראב"ד כמה שנין האולם ולמזבח מכנגד המזבח *
 ושהיה רבי לר' במה שזכר וכו' * וקאמר דאין להקשות הוי דאמר לנפון המוכח * דס"ל כל מה
 שכנפון המזבח וכו' עיין כפרות פס בנורך * התבונן קורא יודו ההקפות האלה בעיני שכלך * כאשר
 יכרח הנורח פן הפתחים ופגל בכוחות * האשר ויום אית פפני הארו ופגעו הדוב * כו' ליישב
 ולבונן דמונה * אמות כפון * יצטרך להסוך אל עמים פגה ברורה * ומי יתן אישה וינדקו מילין
 דר' מודה לר' כחדא * ופליג עליה כחדא * ואפילו תימא סבו * מי וישר דאפילו תימא דהתם
 דחיהו הוי * או מוכח התם דאינה דחיהו * שהרי פוק חוי סובגא דנפרא דהתם כיומא * ע"ן דף ל"ב
 קמעת ליה דאמר בין האולם ולמזבח כפון ראב"ד הוי * דתניא איזיה כפון פקור של מזבח צפוני
 ועד כותל העודה * וכנגד כל המזבח כלו כפון דכדרי רבי ויבו כר וילל * דאב"ג מוסיף אף בין
 האולם ולמזבח * ר' מוסיף אף מקום דרוסת רגלי הכהנים ואף מקום דרוסת רגלי ישראל וכו' (מקשין)
 למאראב"ד הוי ולא רבי * (ותרין) אפילו תימא רבי ורבי השתא אדרכו ויבו מוסיף אדראב"ד לא
 מוסיף * (כלומר ולדיוה נמי בין האולם ולמזבח כפון כראב"ד שיהי אדראב"ד כפון מוסיף * ומתניתי
 אתיא נמי כרתי) אכן הוי קאמרין או רבי הוי נוקמיה ככוליה עורה * (חורר העקשן כלומר אכן נמי
 קאמרין דלרבי נמי אית ליה בין האולם ולמזבח כפון * אלא ביקאמרין לישא דלא כרבי * כלומר
 או אתי קרבי דשכחיד כל כפון העודה למה ליה לקרוביה לבין האולם ולמזבח דוקא) * אלא שאל
 דאב"ג הוי ונוקמיה בין המזבח לכותל * (משום הותרין ולדודך מי כיוא * לראב"ד נמי דכבר בין
 המזבח לכותל למה ליה לקרוביה בין האולם ולמזבח) * אלא מאי אית לך למימר משום חלשא דכ"ב
 (כעני)

ספר חנוכת הבית

(בעי לקרבוה לכוך האולם ולמוכה) לרבי נמי מקום חולטא דכהן גדול (ואתא מתדונתו נמי כרבי)

דף כ' ע"ב

דאיתא מתניתין נמי כרבי ובהדא חזינן דאבילו תימא איכו דהי"ה אלא תירין ועוד דאביל קאי כדקאי ליה נמי האי דקאמר לצפון המזבח ואין לומר דאין לדקדק בלשון המוסק כ"ס דתימא סיבא דלא איהמר הדוק בגמרא אבל הובא דאיתיה ביה דיוקא בגמרא כי הך דהכא גלי דעתיה דהכי סיבא ליה ועוד בה עשריהדקס מהדר לאוקמו מתכותין לעיול בין האולם ולמוכה כרביב וקאמרו דתכי כהן האולם ולמוכה כל זה לפסוק בראב"י דהלכתא כוותיה ואתו רמ"כ וביבין דלא כראב"י איברא דהאי דקאמר תוספת ווס טוב זל לאו מוטעמיה דרמ"כ ס' אלא לעולם דפיקו כראב"י כדכרי בעל כסף משנה ואו קאמר בהל" בית הכמורה דמוכס בצפון נמי קאי ובה"ה הקרבנות דרובע ס' ואינו קאמר לפוס סברא דאינו מעלה ואינו מוריד לענין הלכה שהיא מחלוקת במציאות וכן דרכו בהלכתא למציא כאשר כתב תוספת ווס טוב גופיה בפרק' דיומא משנה ז' וכן במוכני דיבור מ' דלאו בלישנא דגמרא בהל" כ"ה סוף פרק ג' כמי שהיו עליו דקאב"ז וכוו שפראה כסף משנה באר היטב זכבאל לו לירי הלכה בפרק' מהל" כואת מקדש פירש איפכא ממש בלישנא דגמרא הפך סברתו עיין לקמן סימן לז וכן בפרכות בסיומן כ"ה לקמן וכן בקדושת המקדש פסק בהל" בית הכמירה דקדשה לביעתה ולעיתיד לבוא וכפ"ה דמעשר שני פסק איפכא דאם אין מקדש ירקב דהיינו כמאן דאמר דלא קדשה לעתיד לבוא ואמנם תמה עליו בעל-הסף משנה ז' וכן במורה דפסק בראב"י ואחר כך כרבי בסיומן כ"ה אף באן בשבאל לו לירי הלכה כי הך לפסוק סדר העבודה לא קאמר כלל ולא זכר שמעמו וזכרה"ה אלא גרוד עצמיה אחר הגמרא וזהו הביא לישנא דתלמודא כפשוטו וסבר כרבי בהל" פכל כל' שהאז מייזף אף ע"כוע"ז ור"ל כל צפון העזרה ובאשר פירש הרע"ב בפרק ג' דיומא משנה ז' ולעולם דכובר דאבילו תימא דהתם אינו דקויה ואין לדקדק כבעל תוספת ווס טוב התם במשנה ט' דלכלה הכי תנאי מוכח בצפון נמי קאי מקום דקאמר איורו צפון מקירו של מוכח עצמו ועד כותל וכו' ולא קאמרו כל צפון העזרה מכנגד המזבח וכו' דלאו מלתא היא דאדרבא משמע דמוכח לאו בצפון קאי עדאמרו כן דיומא ביומא ב"ה לא לומר העזרה לצפון המזבח ודיקוין עלה בגמרא מהל" דמוכח לאו בצפון וכו' ולקסי לן דאי מוכח לאו בצפון הוה לכו לומר ב"ה לא לומר העזרה בצפון ותו לא מודי והואיל דלצפון המוכח דהתם משמע דמוכח לאו בצפון קאי הכי נמי מקירו של מוכח הנכחי משמע דמוכח לאו בצפון קאי לכלהו ולעולם דדעתיה דרמ"כ זל לפסוק בראב"י ועוד דלתוספת ווס טוב נמי מכנגד המזבח ולאולם לא מצי קייט' דלאו רבוע הוא בדאמרן ואם כן הו דאמר רמ"כ וכו' הוה עומד בין האולם ולמוכה משמע איפכא ועל כל פנים דרוך להגיה כהן האולם ולמוכה כבעל כסף משנה וכדקאמרו בגמרא ועל כן לא כתב כן גלי דעתיה דכלשנא דמתכותין סיבא ליה וזהו צקט לישנא דכין האולם ולמוכה כמתכותין ועוד דלא קיבא רבוע מקום קייטת ס' אמות ומתנה לאודויה דהואיל דיוקין בגמרא מדקאמר לצפון המוכח מוכח לאו בצפון קאי שמע מינה דאי הוה מוכח בצפון נמי הוה כקדשה קייטת בין המוכח ולכותל מורחו של עזרה וזכינו לאולם כל שהאז בצפון וזקן ולפניו נמי מה קאמרו כירושלמי איורו צפון של מוכח שהאז כמר לשחית ק"ק מקירו של מוכח צפוני עד כותל העזרה שערויה ע"כ דאמר בעל תוספת ווס טוב זל דלפוס זה מוכח בצפון נמי קאי דאי הוה כולוה בדרום הוה ליה למיאר כל צפון העזרה לא תימא מודי דמ"ה דמוכח לאו בצפון קאי ובשמעתין דיומא דאי מוכח בצפון נמי קאי הוה ליה למיאר כל צפון העזרה בדיוקין כיוסא דעדל"ה קאמר הכי אלא לצפון המוכח ס' מוכח לאו בצפון קאי וכדאמרן ועוד דלאו ורשמינו כקט

דף ל"ב

לשון מחלוקת דתלמודא דידן

סימן רג כבש כה

חובת תוכוח מכל אשר דברנו עד כה - שהמוכח כלו בדרום כראב"ז • וכדכרו האמ"ם • אמנם בכית
 העתיד כפארה לנו לאכן נגזר ולגזר מכסול קוסיות ת"ט זל כס' נורת הכות • שאם המוכח
 כלו בדרום כראב"ז • ונמירו דליון משתכס מקומו לעולם עדאמרויך ברוך סי' זה • גשקן ססקו
 הפוסקים • המוכח בצורתו ובמדתו כ"כ אמות • וא"ל שיעמוד כתי העברה בכית העתיד שהיא ק'
 אמות לכד • ונעוין לדברוי רב"ז גפונה לבני' • שיהא צפון ככוון עין המוכח • ויהו ע"כ זכ' אמות
 של מוכח בצפון דלא כראב"ז • מיהו ושל תרן דלפי תראסה דיוקואל בכית העתיד • והארואל זכ' אמות
 כתיב • וככית סני קרא דקסו • ויאמר דוד זהו בית ה' אלהים וזה מוכח לעולה וכו' והוספו עליו
 ד' אמות • ודלמא בבית עתיד לא עבדי להו זהו להו כ"כ אמות לגוף המוכח • פשו כ"כ אמות
 לככס' • וכ' אמות פורח על יסוד וסוכב סרי כ"ד • וגף שהיבא ל' התוספות במוכח דמשה למאן
 דאמר נכה עמר דלא משכמת כ"כ עשרים לככס' • והנה ליה הלך ע"ז דמק וכו' • הכא דכנוכה
 ט' הנה ככס' כ"ד לא שמויה הלך ע"ז דמק • ולרשב"ז נמי הוה קציל לך דאמר באזוהי מקומו דמוכח ^{דף כב}
 כוליה בצפון כהך דלעתיד דאורך המזר מאה אמה וכל צפוניה חמשים פשו להו זמ' אמות לח דויהו לשלחנות
 למוכעות לנכסין ולמקום שמיטה • דכעני להו טובא • אלא דליון להשוות בית זה לכית העתיד יוכב • דלמא
 קראי בדרום כדאמכמן ב"פ ק"ק לא נרובא דכנרו כנרו • ובאשר אמר תוספת ווס טוב בהקדמתו למסכת ^{דף כס}
 שו"ת • ואמכמו לא נדע מה נעשה • ועשה כאין עונים נגאשה עד יבוא מורה נדק:

אות לד טבעות

טבעות הוו לנפוכו של מוכח פורחקים עמנו שפנס אמות • לנאטו ששה קדשים שמיטתן
 בצפון • ששה סדרים של ד' • וזא פוערים ד' סדרים של ו' • ולדכרו הכל הוו כלשו
 כ"ד • לפי שאין כומתין את הטלס וכו' דמתנן במסכת ממיד מרק ד' שתקין יומין בהן גדול כ"ד
 טבעות • לכ"ד מאשרות כהנה • והו קבועות כרצנה כמין קצת • שמוכסין בהן צואר הכהנה
 בשעת שמיטה • ונזעטין ראש הטבעת כארץ • כל אלה הטבעות שפרבסין עקום כ"ד אמות באורך
 דהיינו ברוחב העורה מדרום לצפון • למאן דאמר ו' סדרים של ד' היו כל אחד רסוק מחנורו ד'
 אמות • ולמאן דאמר ד' סדרים של ו' כל א' רסוק מחנורו אמות • כדאמרויך במרס' ה' דמדות
 מקום הטבעות כ"ד • ואי הוו להו ד' סדרים של ו' • הוו רחיקין אמות אהדדי • דהדו ד' על
 ו' הוו כ"ד • והכו לאורך כמיו' על ד' הוו כ"ד כדאמרן • ותריו פורוים איכא למצאע כסו •
 שצורקא פסתבר דלא פלוגי דהאי קסאכ פמורה • והאי מדרום • שאן דאמר ו' סדרים של ד' ד'
 מצפון לדרום מכו להו • ומאן דאמר ד' סדרים של ו' שפורה למערכ קסאכ דהויו' של ד' מצפון
 לדרום • ואודיו ואודיו קדא הא זולא פלתי • ולמידום סני פלוגי אהדדי • דהאי דאמר ד' סדרים
 של ו' • והאי דאמר ו' סדרים של ד' קסאכ כלסו מצפון לדרום • כלמער מאן דאמר ד' סדרים
 של ו' עממע ד' סדרים מצפון לדרום • סלו ו' פמורש למערכ • ולאורך ו' סדרים מצפון לדרום
 של ד' ד' פמורש למערכ בכנורות קלפמך:

ספר חנוכת הבית

ו' סדרים						ד' סדרים					
מערב						מערב					
סדרים			סדרים			סדרים			סדרים		
א	ב	ג	ד	ה	ו	א	ב	ג	ד	ה	ו
א	ב	ג	ד	ה	ו	א	ב	ג	ד	ה	ו
ב	ג	ד	ה	ו	ז	ב	ג	ד	ה	ו	ז
ג	ד	ה	ו	ז	ח	ג	ד	ה	ו	ז	ח
ד	ה	ו	ז	ח	ט	ד	ה	ו	ז	ח	ט
מזרח						מזרח					

אודות הנה עיקר דמדתו לא אמלתי דת"ק ק"מ דפליגי עליה * וכן פירשו המפרשים -

אות לה שלחנות

שלחנות שמונה בצפון אבל הטבעות * כתובות ארבע בראש ארבע ברוחב * ועליון ודיוחן
 בשר וקרבי קדשים אחר שהדיוחם פעם הראשונה כל המדיוח * והוא דלא מדבר להו
 מתניתין דמדות כהדיוחא פני רוחב העזרה דקאמרמן הטבעות ולשלחנות ארבע * מן השלחנות
 לכנסין וכו' ובין השלחנות לא קא חשיב * כחלקו דמ"ו והרע"ב כ"ז * זה אומר שמקומם ארבע אמות
 וצריכ'ם אנו לנרען מהנותר החלק למאין לפי פירושו * וזה אומר שמקום השלחנות הם שמונה אמות
 דמכרי במתנות מן הטבעות לכנסין * ור"ל מן הטבעות למחנות השלחנות ד' אמות * ומשחנות
 השלחנות לכנסין ארבע הרו שמונה * וכן כתב בעל הסף משנה ז' * ונתנו המוספות אחרו רש"י
 ד' פ' ד' השלחנות אהם בחבנות' אמות כפ"ק דיומא * והקצו התם מהא דאמרינן במסכת תמיד שכהן תולין
 ומפשיטין על שלחנות של שש שכן העמודים * דמשמע דכין העמודים הוו קיימין * והכא אמרינן
 מן השלחנות לכנסין ד' * דמשמע דרחיקי ארבע אמות מן העמודים * ותורנו דהכי אמרינן נכחו *
 שבלויס מכיחם הקרבים * ואינהו דתמיד מפשיטין עליהן * וכן כראש לשון הפסוק פרק ג'
 מדות דגרים שכהן תולין ומפשיטין * ושלחנות של שיש וכו' * דמשמע דאמרינן הוו * אי כמ"א
 על גב דרחיקו קרו להו כון העמודים * ולפי שנוף הכהמה גדול * מביע היה אל השלחנות * מישו
 לפי מתניתין דמדות בראש יותר דכרו הרע"ב כ"ס * ועוד דלתוספות קשה לתירוח הראשון *
 דבפרקו דשקלים לא מני להו * כדתני כל השלחנות שהיו במקדש * ולתירוח שקני דוחק
 שיקראום כון העמודים * וירחקו מהם ארבע אמות *

אות לו המטבחים

סימן רו בית המטבחיים

בית המטבחיים לנפוכו של עובד אלל הסלחות * וקמה עמוה עמודים נמוכים * וחתוכות
 של ארו על בניהם * וזוכקלות של ברז קמועין בלותן החתיכות * זנ' סדרים
 של חזקלות היו זה למעלה מה * בהם תולין הכהמות להפאין * וכן הנכסין הללו לכותל העזרה
 בצוכי עמוה אמות *

אות לז ביער

הביור בין האולם ולמזבח מאך בלפי הדרום * יתקלה לא היו לו אלל סני דדים * ועקה לו
 בן קטן זכ' דיון * כרו סיהיו כל הכהנים העוסקים בתמיד מתקדמים בו עאלד * ואף
 הוא עקה מוכני לכיור שלא והו ממשו נפסליו בלונה * ופירוש מוכני ל' הכנה והזמנה * שהיה
 מבין המים * והוא נגלל טעל ידו משקעים הכיור בכל ערב כבוד * שלא יזיו ממשו נפסלן
 בלונה * למיכך משקעים כבוד בערב סיהיו מיימו מחוברין למי מעיין וזבלה קדושתן * כדמירש
 שנמרא פרק ג' דיומ"א * זכפירוש דט' וכן דעת הראב"ד * וכן פירוש הרמ"ב פ"ה מה"ל בואת דף כ"א
 ימקד * אלל טהה ל' בית הכמירה פי' איפכא * יזל ומוכני עקו לו סיהיו בה המים תמיד *
 והרטיב דעתו כזה בפירוש המשנה * יזל וזה עשה כלי סביב לכיור זיהו בו המים תמיד * והיו
 סותתין מאותו כלי לכיור כדי הנורך * ואותו הכלי נקרא מוכני עב"ד * ואין משמע בן מדברי הנמרא
 דקאזרו התם מאי מוכני * אמר אביו נגלל דהו משקעא ליה * ואף על פי שדק בעל כסף
 משנה לייסבו * ופי' נגלל דמשקעא ליה * שעה כלי עגול נגלל כתיבות הכיור * שהיה הכיור
 משקע בתוכו * ובסיהיו רגום היו פותחים פו אותו הכלי * והמים איתתין ממנו לכיור כדי הנורך
 וכן * מכל מקום לא ערש לייבש מה שאמרו בסדיו בפרק י' ד' רמ"ב כיור שלא שקעו מכעבר מקדש
 משנו לעבודת הלינה ולמחר אינו מקדש * דמשמע שהיו משקעים אותו * ולא בדברי הרמ"ב
 שמוכני הוא כלי סביב הכיור * ולומר כאשר הכיור תוספת ויש טוב פ' ק' דמעידי * דדעמיס דהרמ"ב
 שהיו משקעים הכלי סביב הכיור * לאו מלתא היא * שכל עצמו של הרמ"ב מפרש שלא היו גריבים
 לשקע הכיור * אלל דסנו ליה להבשרת המים בכלי ענקו סביב הכיור שהיה חול * וכן המים לא נפסלו
 בלונה שאינו כלי שרת * כמו שאמר בפירוש בסוף פרק ג' דה"ל כות הכמירה וז' ומוכני עקו לו סיהיו
 בה המים תמיד ויהו חול * כרו שלא יהיו המים טהה נפסליו בלונה * שהכיור מכלי הקדש ומקדש *
 זבל דבר סיתקדש בכלי קדש * אם לן נפסל עב"ד * אלמא לא משקעו ליה לטעמיה * ויפס
 פירש בעל כסף משנה לוסנא דמרא נגלל דמשקעא ליה * שהיה הכיור משקע בתוכו * אלל
 ד' אמתותיה היא דפרק ב' דוכה"ס כיור שלא שקעו מכעבר וכו' * ועוד קשה דמה לוי לשקע הכיור *
 אין סכלו * דאין מרך בכלל אם היו וכולין לשקע הכיור עצמו * ואין לומר שהיו שוקעין אותו סכלו
 למ"ז מן העיניין כדי הנורך * ויהא איתת אחר כך לתוך הכיור * דלא הכי תקעה לן סוניה דוכה"ס
 דמ"ז * ד' דעת מיכה כהני דקשיפת הכיור סוניה הכשרתו * דקאמר כיור שלא שקעו מכעבר וכו' *
 ז' אם היו משקעים אותו למלאו מים * למה למחר אינו מקדש * וכל סוניה דהתם אולא הכי * ועוד
 ד' שקעו לכיור בפירוש קאמרו ולא המוכני * ופירוש הרמ"ב בס' בפרק ג' ד' דמית סהכ"א תיש * אין

ספר הנוכת הבית

הפרש בינו ללמדו דה"ל בואת מקדם כמו שאמרנו * לכן נראה לו לקיים דברו כסף עמנה *
 שהדמ' כס מפרש כנפירותוס * והנהייה ליה שיטתיה שהבאנו לעיל בסומן ל"ג * כרובע צפון
 מקום קטויה * שנה"ל בית הכמירה פירש מה שפירש * דלא בעינן הלכתא ביה * דהלכתא
 למאיא נכבו * ויבוא אליהו ויגדמה שבכר היה לעולמים אשר היו מלפניו * אבל כה"ל בואת
 מקדש וכה"ל הקרבנות דשיך הלכתא כהו * כתב כלשנא דמגרא לא נטה ויין וקמאל * ולזה
 בהלכות בואת מקדם פירש ברמ"י * דהכו תלמודא דידן כהדיו * וכדפירושא לעיל * וישאר לנו
 ס' בזה דעת רמ"י והראב"ד * והראב"ד * ותוספות פרק ב' דזכחים * וה"דע ברטורא * דעובדי
 היונו לגבל שעל ידו פסקעוס הכיור ככור שבעורה * ואולי הוא היה כור הגולה שכלכת הגולם
 כדברי הראב"ד ז"ל שהבאתו בסופן ב"ט * ולפי דבריו היחיה ל' הגולה כדרום * שגדרום סוף
 הכיור נמי וכאשר יועדנו בסיון כ"ד לעיל :

הקשה בעל כף נחת כפירותו * שהיקף הכיור היה זכ אמות כנגד זכ' דדיון לזכ כהנים והיה צריך
 שרוב פי הכאר והיה ג"כ רחב כמותו * ולא מצינו פנוי מקום בין האולם ולמזבח שיכול הכיור
 שהוא והרחיב בעל ת"ט קושייתו בפ"ג דיומא * דלמא דתנן זכ' מעלות היו סס וכו' לא היה מקום כנח
 בין המזבח ולמעלות * ולכן לתרץ הקושיא * דחסרו מן המעלות במקום הכיור וכו' עיין עולו *
 ואנו אומר דברא חייבא * תיובתא ותירצא לא חייבא * שהרי כפירותו אריון כמידות *
 הכיור היה בין האולם ולמזבח ומאך כלפי הדרום * שלא היה דוקא כון המזבח ולאולם * שלא מאך
 כלפי הדרום ככיון האולם ולמזבח * והיה סס רוחב גדול * ותוספת יום טוב עמנו הכוב' ל'
 הר"ש חל ומאך כלפי הדרום שלא היה עומד כאמצע כמתים אלא ככיון האולם ולמזבח :

דף כ"ט **ט"ל סוגיית** הגמרא דזכחים * דקיל וטרו התם ומסוק דהאי דמרינון מאך קמעה כלפי הדרום *
 איתא כשאן דאמר דכוליה מוכח כצפון קאין * והאי דמוכחו כלפי הדרום דלא ליהו
 מעסוק בין אולם ולמזבח * דאל"כ מאי קסבר שלא קיים את המקרא דמתים בין אהל מועד ובין
 המזבח והוא מוכחו וכו' כדאיתא התם * לא תקשו לן מהתם * דאף על גב דמזבח אצרת דאי
 קיימא לן כראב"י דמזבח כדרום קאין * דליתא התם טעמא דלא ליהו מעסוק * כוור נמי לא היה מאך
 כלפי הדרום * דלמה ליה למוכחו שלא לקיים את המקרא וכו' * ואם כן לדידן לא היה מאך אלא
 דוקא כיון האולם ולמזבח * ויפה הקשה בעל כף נחת דלא מצינו מקום פנוי כיון המזבח למעלות *
 שכל מקום לאו קושיא היא דאם כן לקסי להרמ"ם ולכל העוסקים דאמרי דכיור מאך כלפי הדרום :

דף יז ולא ככור דמזבח כצפון קאין * דלא ליהו מעסוק * ותקשו לרבנן גופייהו דאמרי בומ"א דסתם
 דף כ"ט מדות ראב"י הוא * וכבר נפלל זה לבעלי התוספות ז"ל פ"ק' וז"ל * שיהא צפון פנוי מכלם ואעילו מן
 המזבח * צריך לדקדק בשתיתון דפדות דלא תקשה * דראב"י ס"ל הכא כוליה מוכח כדרום קאין *
 וכפ"י דיומא שוקמינן מתניתין מדות כראב"י ע"כ * פירוש * דאי דעמיה דראב"י דכוליה מזבח
 כדרום * ושמעוין מהכא דמאן דאמר במסכת מידות והכיור וכו' מאך קמעה סבור' ליה כוליה מזבח
 כצפון * היכי שוקמינן בומ"א * דמתניתין מדות כראב"י * והלא כיוור לא מצינו לעשר דאמי
 כראב"י * והו נראה לי כוונתם על כוונה * ולא קיתמרמו על מאי דכלקא דעתין דאיבא דעת
 דכועות במקום המזבח כאשר חשב בעל תוספת יום טוב כספר זורת הבית סומן ע"ג * וכדכתובנא
 לעיל בסיון ל"ג * מיהו לזה כבר מוחך הרב בעל לחם עמנה כפרק ב' מה"ל תמידין ומוספין *
 דהא דמוקמינן התם דמאן דאמר הכיור מאך * ככורא ליה דמזבח כצפון * היכי דוקא דמאן
 דקדריש קרא כרו' הגלילי וכדאמרינן * אבל לרבנן דקאמרי דמזבח קאין כדרום * איקומו לכיור
 מאך דמגרא ומיורי ליה * ולא דרשו קרא * והכי פסקו הר"ם כס וכל העוסקים * וכפי הדברים
 האלה בין לרבו וכו' הגלילי * בין לראב"י הכיור מאך כלפי הדרום * והארץ קמה רחבת ודום לפנוי
 ויין מקום לקושיות בעל כף נחת :

אמנם הרמ"ב כס דפסק ככלו במסכת מידות סוף סוף מאי קסבר * דאי קאמר דמזכר ז' אמות
 כצמון כדעת רבועית * וקסבר דלא קאמרו רבין דמדות ראב"ז היא * למה הבוא הכיוור
 משוך כרכו ויסי הגלילי * דאי במזכר לא מציון מוקמת כראב"ז דאמרוין דדעת רבועית אוכ"ז *
 הבא כמו לא מציון מוקמת לכיוור משוך כדעת רבועית * דהא לדודיה נמיר רוביה דמזכר כדרום קאי *
 ובקלא לדודין דקיומא לן ככוליה מידות ראב"ז הוא * נצטרך לדחוק ולתרוץ דהאי דכיוור משוך כמו
 ראב"ז הוא * ונמרא נמיר ליה ובדאמרוין * כי הוכי דתיקום כולה מידות ראב"ז * אלא לדודיה דלא
 אכפת ליה אי כוליה מדות כראב"ז * ולאו כללל הוא * ומזכר אתי כדעת רבועית * וקאמרוין
 בגמרא דמאן דאמר כיוור משוך רבי יוסי הגלילי הוא * דקסבר כוליה מזכר כצפון * אמאי מיתני
 איהו דכיוור הוה משוך דלא כדעת רבועית * דאי מדות לאו ראב"ז אלא דעות סוכות אי פסק לן בעזכר
 כדעת רבועית * אמאי קאמר דכיוור משוך כרכו ויסי הגלילי אי לא פסק כיותיה כמזכר * ודא
 ע"כ לא תיקום ספיר * אי לא תומא כמו שהסכמנו בסיומן ל"ג וסכן דעת התוספות כיומא דמדות
 ראב"ז היא * וא"כ ההיא נמו דכיוור משוך ראב"ז הוא * והואיל ולדודיה מזכר כדרום קאי * לא מציון לאדרג
 קרא כרכו ויסי הגלילי דמזכר לאו כצפון קאי * אלא לית לן להאי דרגא * ועסתבר למנקט כוותיה
 דמאנתו קב ונקי * ואף כי הסת' לן תנא כראב"ז כפ"ג דיומא שהבאנו לעיל *

דף לז

אות לח טבלא

מקום היה כרצפה בקרן מערכו דרומי אמה על אמה וטבלא של סיס וטובעת קפועה כה * עכש
 יורדין לשית והוא היסוד חלול שתחת קרקעית המזכר ומנקין אותו :

אות לט שלחנות

שלחנות שנים היו במערב הבכס אחד של סיס * ואחד של כסף * ועל של סיס היו נותנין
 הפיכרים * שהשם מצנן הכשר שלא וסרות * ועל של כסף כלי שרת ששוו פונזאיש
 ככל בקר כדתבן במסכת תמיד *

אות מ בין האולם ולמזבח

ספר חנוכת הבית

ובין האולם ולמזבח כ"ב אמה רוחב ואורך קל"ג אמה מצפון לדרום -

אות מא שתיים עשרה מעלות

אב מעלות היו ע"ס • עולין לאולם גבוה מן העורה ז' אמות • וזהו האוטס ו' אמות שהביא
 יבסבס דום הדיכל כפ"ד דמדות משכנס ו' דום מעלה חזי אמה • ובלקד (דהיינו
 מקום מדרך כף רגל) אמה • יחזן ממעלות ד' ז' וזכ • שהיו רחבים ביותר • מעלה ד' ו' היו
 שלחיסן שלם אמות לכל אמת • ומעלה זכ שלמה ד' אמות • ואף על פי שמדבריו השפנה פרק ג'
 דמדות היה נסו לפרש שבכל שלש מעלות היה רוכד ג' • ימכל מקום אי אפשר לומר כן דלא משכחת
 ליה רוחב בין המזבח ולמעלות אלא אמה אמת • ולרבי יודא דאמר העליונה רוכד חמשת מעלות
 במזבח • ולפי מה שאמרנו לדברי ת"ק היה רחוק שלם אמות ולרבי וידא כ' • ולהרמ"ם כ"ס דעת
 אחרת כפרק ו' מהלכות כ"ה ז"ל ועולה יושם לאולם כ"ב מעלות • דום כל מעלה חזי אמה ושלמה חזי
 אמה ע"כ • יענין זה אינו לפי שיש לו גרסא אחרת במתניתין דכפרק כ' דמדות • אלא שהוא נותן
 ריוח בין הדכקיס גבי ז"ב מעלות היו ע"ס דום מעלה חזי אמה ושלמה חזי אמה ורוכד ג' וכו' • הוא ז"ל
 מחלק השפנה למזבח הכי • דום מעלה חזי אמה ושלמה • אמה ורוכד ג' וכו' • דוסא דום
 מעלה חזי אמה וכו' על מעלות האולם שהיו חזי אמה • בכל מעלות העיקר • וזוהי אמה אמה
 וכו' לאו במעלות מיוחד • אלא מלתא אחריתי באפו דפסה קמטמע ז"ל • דהיינו הנוזטרות שהי
 סביב ככוב לבותל האולם לפי דעתו כאשר תעיון כ"ס ד' כתיבון מ' שלפנינו • מ"ה אפילו הכי נרדך
 לומר דלא גרם כפרק' כ' דמדות כל המעלות היו חזי אמה קון ע"ל אולם • ומה שפירשתי הוא
 המוסבס :

אות מב שער האולם

שער האולם גבוה ארבעים אמה ורחבו עשרים • ולא היו בו דלתות אלא ערוכת כדאות
 בקללים • ולכנו עשו על גבי השער שבמזב"ס קורות מצוירות כל אחד ארוכה
 משכרתה שתי אמות • הקורה התחתונה שושכבת על המשקוף עודפת על רוחב הפתח אמה שבאן
 ואמה מכאן • נמצא ארבע כ"ב אמות • שלמעלה שמה כ"ד • השלישית כ"ו • הרביעית
 כ"ח • והאחרונה ל' • וזאת עודפת על רוחב הפתח חמש אמות מכאן וחסם מכאן • ולא
 היו נובעו זו כזו • אלא בין כל אמת ואמת שורת אבנים וכל זה תאר לוולו הדר • יכאשר
 תסתכל בצורה :

אות מג שלחנות

שני שלחנות היו באולם מפניו על פתח הכותל: אחד של שיש ואחד של זהב. על של שיש
 בנתנים להם הפנים בכניסתו ועל של זהב כוונתו סמליון בקדש ולא מורידיון. ואף דף ט'
 על גב דגרסינן בם קלויס אחד של כסף ואחד של זהב. והשתא כמו הוי מעליון בקדש מכסף לזהב.
 מכל מקום כרוב הספרים גרסינן של שיש בדכרו תוספות פירק ד' דתמיד. ומוד שאפה מניחין אותו באולם על
 דקיש אינו ערתיח ככסף וזהב כדמאכיו בגמרא פירק ד' דתמיד. ומוד שאפה מניחין אותו באולם על
 של שיש סאינו ערתיח בדר שלא יתעסק. ולא הוי מניחין סם אלא להראות סמליון בקדש. דעבשו
 מניחין על שיש. ומוד כושאן להיכל ומסדרין על של זהב של משק. וכיציאתו הוו מניחין אותו על
 הקטרת הכושין על של זהב: דאין מורידין להביתו על של שיש או כסף. והשתא לא חיישינן
 לעיסקו

ספר חנוכת הבית

לעופות • מכבר אשר הקטרם מחלקן אותו לאכול • וכבר נעשית מצותו עינין תוכמת יום טוב
מאנה ו' ערקן על דמנחת • ועיניהו כשלמן דאשה דהיה על זה גורת הכתוב הוא • ועוד דבהפול הוא
קטנים העשירים הלחם מעופות :

אות מד האולם

האולם היה רחב וא' אמה ממזרח למערב • ואדרבו מצפון לדרום תשעוים אמה • ועובי כתליו
ה' אמות לצפון וה' אמות לדרום • סך הכל מאה אמה • ועל שהיה עודף מן האולם
היה בצפון ודרום על כתליו התאים עשר אמות מזה ועשר אמות מזה • געם הכתלים ט' ו' היה נקרא
בית החלופות כדאפרס לקמן :

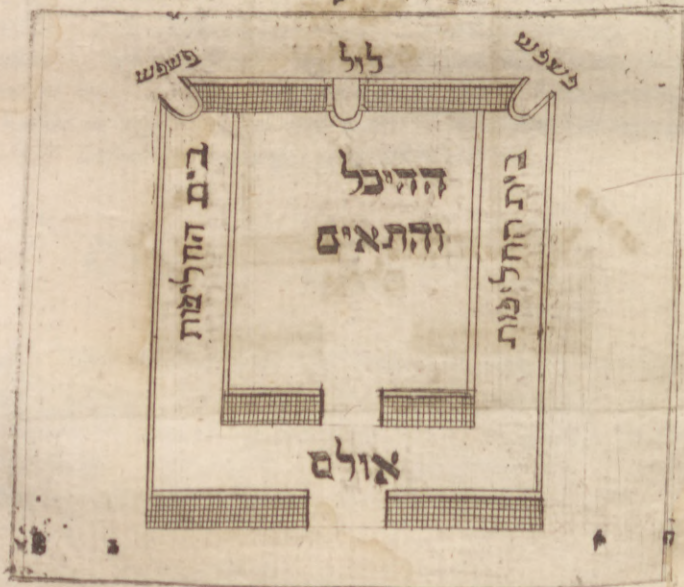
גובה האולם מאה אמה בגובה ההיכל שנבוא בקדוה • אלא שהיה הכל גובה אחד עד הגג •
וההיכל נחלק לשתיים • וכדי שלא יבעטו הכתלים באולם לרוב גובהו • סמכו בלונכות
של ארו משוכים מרתליו של אולם לכתליו של היכל לכמוך הכתלים שלא יפלו • אמנם לא היה צורך לזה
אלא כותל מזרחי של אולם לבדו • דאלו בותליו שעדכי שהיה גם הן בותליו של היכל ככה היה קצור ע"ז
תקרת העלויה שעל גבי ההיכל • ואם הן לעגל ופה גרסיכון כעשנה ח' פרק ג' במידות וכלונסות
של ארו וכו' לכותליו של אולם כדי שלא יבעט • ל' ומוד מוכס לכותל האולם המזרחי לבדו • ולא
אסורא איכא משום לא תיטע כך אשרה כל עץ • דלאו קבועין הוו בכנין • אלא מוכחין בעלמא
כלא כפין • וקשררות של זהב היו קבועין בתקרת האולם • ותלויות למטה • שבתן אוחזין פרטי
כהונה • וענין ורואין את העטרות שכתלונות • ובבית ראשון היו באולם עליות • ולא היה כלל
גובה אחד כבכתיב שני עינין סימן ג' לקמן :

זו היתה מדת האולם • כשנכנס אלם כשער האולם פניו למערב • אורך האולם לזמין
ושמאל הנכנס ק' אמה • ופתח ההיכל כנגד פניו דמוקף מקיר האולם המזרחי וא' אמה •
וזהו רוחב האולם • ולפי שהיכל לא היה אלא עשירים על ארבעים • עשרים מצפון לדרום על פני
אורך האולם • וארבעים ממזרח למערב על פני רחבו • קראו להיכל ממזרח למערב אורך אעפ"י
שנערך האולם הוא מדת הרוחב • לפי שהאורך תקרא מדה היתירה והעושת רחב • כאשר עבאנו
בע"ז ובהנים • ובהיות ההיכל והתאים סביבו רחב שבעים אמה בלבד • על כן אמרו שהיכל היה
צר מאחוריו (בלומר בעערב) • ורחב שלפניו (דהיינו מזרח) • בדמית ארו שרחב שלפניו וקצר
מאחוריו • כי גם האולם בדרך כלל כשם ההיכל יקרא ראה במדות שאמרו ממזרח למערב ההיכל
מאה אמה • וכלל בהם האולם • וכל זה דלא כהר"ם כ"ס זל דאמר כה' ל' בית הכתרים • שהאולם היה
סובב להיכל בצפון ודרום • ומזה ען הצפון לדרום מאה אמה • (ולא שבעים כדברי המקנה) •

פף כה' עובי כותל האולם חמש • ומכותל האולם עד כותל הקידש עשר אמות וכו' • וכברק איהו שקולמן
גבי שני פססין היו בכית החלופות וכו' פירש רש"י זל שני פססין היו בכית החלופות • עודף שהאולם
עודף על רוחב ההיכל לצפון ולדרום ט' ו' אמה לכל צד • וארכו ממזרח למערב אלא ז' • ובכותל
שמערבי של אותו עודף היו חלונות וכו' ע"כ • וכתבו עליו התיספות זל • זל שני פססין היו
בכית החלופות • כמסתמ מידות האולם עודף עליו ט' ו' אמה מן הצפון וט' ו' אמה מן הדרום •
והוא היה נקרא בית החלופות והיו לו שני פססין • להספור את כל העורה דאיתו חצר עד כותל
שמערב • קלוי עורס • ולא כמו שמירס כקונטרס שהכל קרוי בית החלופות עד כותל שמערב ע"כ •

אמנם עו דקיים להרמ"ב כ"ס ולרמ"ז לפרט בן - ומה ראו על ככס ים להכין - הלא תראה לטון העשנה
 בעדות - דאשר מן הצפון לדרום סבעים אמה' ומאן דכר סביב דקבעים - או איתא דמאה
 על מאה היה בקוב - ואו סלקא דעתך תירוץא דתוספת וזו טוב דלא כלל התבא ברוחב האולם -
 דלא סביב אולם אלא במורה - כבר חזר והקשה דאע"ג שלא סמיה אולם - ה"ל להשאיל לו סם
 כדמשאיל הרמ"ב כס לכותל ההוא כותל אולם - או היה לו לכללו בקס ריוח בהרמ"ב כס - דקאמר
 שכותל האולם עד כותל הקדם י' אמות וכו' - ועתך כך סכרוח בעל תוספת וזו טוב זל שלא היה
 אולם לצדדיו - וכדברי התוספות זל - וסכן הסכים הראב"ד - וסרר"ג זל - ועל כל זה אעוקר
 דדיוקא פרכא - דאס דכדברי הרמ"ב כס - איובכה נקיים וסהכל היה נר שאחוריו - נס סרע"ב
 כהתמק בדבר כאלה: פקד ד' דעות - וקשה סהרו ראש דכרי הרמ"ב כס - ספורס הו"ך כפירוש
 העשנה - וזל כל ההובל ק' על ק' הוועטין סכנון פעט לנד מערב - ובסמך לנד ספורס -
 מתרחב כדעות סהרו וכו' ע"כ - ואף על פי כן תפס ונזוח הו"ך היה נד פאחריו אס ק' על ק' היה
 בקוב - אלוהי כו לא ככונסו בעיניו - ואס סהרו מאה על מאה היה בקום - סאלו היוו שטון סכנון
 לנד מערב ונטרבו נטוה נטויה רכה ולא מועטת - כו הוכי דלועבוד הוכרא לעין סרושה סכנון
 סארך מאה אמה - ואס פן לא ויהי' על ק' - וגס לעט כרוחב הכתלים א"ס - סהרו לדעת
 סרע"ב כס סלס סלולים - כאמר תראה לקטן בסיומן ע"ח : וגס סרר"ג זל תלמוד סרע"ב נטש
 פדכריו - באורו נר פאחריו סבעים אמה - ורסב עלפניו ק' אמה - ולא זו אף זו
 קמבי ככרן אוהו עקיון סכו פספסין היו ככית החליפות וגבהן עשנה - כדי להסכיר את העורה דף כ"ס
 כלה לאכולת ק"ק - ולסמיות קדסין קלים - ומסיון והאיובא צדדיו (דהיינו צדדי כית סחליפות
 סכותל אולם עד כותל העורה לנפון וכן לדרום) ותרין דעצויל להו כקרן וווית ע"כ - ור"ל סהו
 מוסוכין הפספס כקרן כית החליפות - ורואין באולם היוסכין כמערכ העורה : וגס היוסכיס
 כנפון או בדרום כית החליפות : ולפירוש הרמ"ב כ"ל דהו כקרן ספונה למערכ העורה - כעקוס
 סבית החליפות כלין למערכ - ותראה כאל סוטב - דעתו כצורס סלפניך :

בית החליפות לדעת הרמב"ם ורשי ז"ל

ספר חנוכת הבית

ולפניו תקשה לשרש' כס ולרא' • דאי הכי הוסי' • הוסי' סנו למימון דרך הפקדון בקרן העערכו •
 להאזין מ' דותיב כנפון או כדרוס לנד מורח • ורמיקא ליה אורחא טובא • ובקלא לדכרו התוספות
 דכות החלופות וא' אמות רחבן למוד נוחא למימון למאן דיתוב כנפון או כדרוס בות החלופות •
 עמדעיויל לפקדון בקרן ווית שפכה לעערכ • עכל מקום פורתא מוהא קא חוי • כדמסתבר
 כגורה דלקמן • אלא לדדו קשיא • ותו דאפילו נוחא דמימון מדרוסזנפון • עכל מקום קשה
 דמין סוף מ' מקשה תלמודא התם • אמורי בות הכפרות מ' • ת' דאשר רמי בר רב
 יודא אמר רב לולקטן הוסי' אמורי בות הכפרות וכו' • דלול למ' איצטריך • דאי נוחא לן למימון
 כפקדון כמערכ ככל אורן צפון ודרוס • כ' דמימון כנד מערכ כפקדון דבקרן זיוות • אע"ג
 דלא עבדו לול • והדבר ברור ומבואר וקל להבין • אלא כראון דכרו תוספות סלא הוסי' אולם כנפון
 דדרוס • ועדהו מני עסקין לנד מורח • איצטריך לול אמורי בות הכפרות להבכיר גס מערכ
 שעורה • וכדעת הראב"ד • וסמ"ג והר"ם • ומובנת ז' טוב ז' • והוסי' נראה ליוסב גס
 דכרו קא' ז' על ארך זה כקל • אמנם התוספות העידו עליו שכן דעתו • ואת אשר פיערו ז' דאש
 מונב לענין כואת סעורה •

בית החליפות לרעת התוספות הראב"ד • הררש' • סמנ' • ותוספת יום טוב ז' :

אות מהבית החליפות

בית החליפות

נקרא עודף האולם - יפיה סרוח על צדו ההיכל - ט"ו אמה לנכון וט"ו אמה לדרום. ונקרא בית החליפות על שם הכניסו שמימים שמה

ונקרא עודף צפון ודרום לנד מערב של בית החליפות היו שני עסקים בקרן וזוית - כדי להכסוף כל העורה לאכול ק"ק כדאיף בפרק איוכו עקרין. ובאשר צוירנו במענה ה"ל לדעת דף כ"ה המוספות.

אות מן שער ההיכל

שער ההיכל

עשרים אמה גבשו - ורסכו עשר - מכון כנגד שער האולם - אלא ששער האולם רחבו עשרים אמה וברחבו עודף על שער ההיכל ה' אמות שכן ה' אמות מן הדרום - ונקרא שער הגדול - לא לפי גדלו שהרי שער האולם גדול ממנו - אלא להלוק כבוד להיכל - וכן והנהר הגדול דאשרו בספרו וכו' גדול הוא וכו' - וד' דלתות היו לו שמים שבחון וסמים שבפנים וכלן נפתחת לנד פנים - החיצונות מונקות בכוף אמה על עזוה - וכסיפתחוס וסוי מנסות את כל עובי הכותל - דהיינו חמש אמות שבאן וחמש שבאן. ואמה של מוונות הרי' אמות של עובי כותל ההיכל - והפנימויות נפתחות לפנים - ויוסוי מנסות את פני רוחם הכותל חמשה אמות עמין וה' מלאך - שכל הבית טופ כוהב חין מאשרי הדלתות כדאיף

כסדות :

שני

שפסאין היו סמוכים לשער הגדול - והם הם פתחו התאים - שעליהן במסכת סדות כתוב לאמר - ובקראן ערמי נכזבי היו חמשה פתחים וכו' ואחד לשפסאין - ומן השפסאין האלה דהיינו שני שערים קטנים - היו נכנסים לתאים אחד כנפון שער ההיכל - ואחד כדרונו - השפסאן שכלדרום והוא כנצורה כתוב אכלו מר לא יפתח ולא נכנס בו אדם שעולם - ועליו עמרה על ידו ויחזיק ויאמר אלו ה' השער הזה סגור והיה וכו' : והוא לכבוד ולתפארת אל המקים ב"ה - לא שנצטרך לקבוע מקום לכניסתו ות' - אם מלא כל הארץ כבודו ויקרו - השפסאן שכלנפון ממנו נכנסים לתא שכתוב בו מן וממנו אל התא שכלנפון - וממנו אל התא שכתוב על התא הדרומי סגור - באופן שכובדים ההיכל משלם רוחותיו - כשל את השפסאן ופתח את השפסאן וכנס לתא ושהתא ההיכל - ומגוע לשער הגדול - ופותח את דלתותיו שפסאין - ובא לו אל הדלתות שבחון כסוף עובי הכותל ופותחם :

אות מן לח תאים

לח תאים

או וזעום סוככים ההיכל כשגם רוחותיו צפון מערב דרום - להנח כהם שראוי למקש - ט"ו כנפון וט"ו כדרום וח' כמערכ כזה האופן - כנפון חמשה על גבי חמשה וחמשה על גביהן - וכן כדרום - אבל כמערכ שלשה על גבי שלשה וסמים על גביהן - בין הכל ל"א : ולפי שום ככלן הפרש גדול בין רש' והרש' כס' זל. אתהלך במישרים כפי עירוש רש' - הואיל וסגונון דפתחתיו דמדות שחשוף בוותיה : ומיתוקמא לדיוח שפיר : ואחר כך כשיון

ספר חנוכה הבית

דף סא בעיון בדברי הרמ"ם • וכפי פירוש רש"י ביוזקאל חיונין כמי בעלוי התוספות במסכת כ"ב • ובמסכת
 דף נב וימ"ל • גם הר"ם תלמודו אחריו • ולקון המענה במדות משמע בדבריהם הדרוש • וזל המענה •
 מן הצפון לדיון פנעים אמה כותל המסיכה חמש • והמסיכה שלש • כותל התא חמש ותא שש •
 כותל הנה כל שש וכו' ע"כ • וקצאוב כנגדו בדורס • דהויי כותל המסיכה עוביו חמש משש •
 והמסיכה דהויי ריוח הפניו מכותל עד כותל התא וזרבו ממורה למערב • והוא מסיכה ודרך להלך
 אחורי כל התאים • ורחש ג' אמות • וכותל שבין המסיכה וכוון התאים קראו כותל תא •
 לפי שתקרת התאים מסיכה עליו ה' אמות עוביו משש • והתא שש אמות רחבה והוא הריח שבין
 כותל תא לכותל ההיכל • וכותל ההיכל עוביו ד' דברים ככתבן • ובהיות התאים כלם בסדר
 אחד סבוב ההיכל ממורה למערב באורך • על כן נסמם הוה דמדות קראו לאותו הריח כסם תא
 ויודו • לפי שתא אחד לכדו היה בין הכותלים רחבו • וכל התאים זה אחר זה ממורה למערב •
 וככה מדתם • כל תאות ה' היה בקרוב י"ב אמות ארכו עם כותל שבין תא לתא • למעשה תאים
 שבפניו הרי ס"ה אמות בקרוב פרנסת בהם כל אורך ההיכל והדבור עד סוף כותל ההיכל המערבי
 והיו נמו בדורס • ובמערב פרנס אורך ג' התאים לפי רחב ההיכל וכותליו • מכותל תא
 בצפון לכותל תא שבדרום דהויי ע"ב אמות לג' תאים עם כתליהם • וכתבן כל זה בצורת המקדש
 שצוירתי לך בכר בראש הספר • אשר מענה תראה בפירוש • משמתינו בפירוש זל •
לא כן דעת הרמ"ם זל וסביעתו • אלא סבר לפו להפך תאים דלא בלוישא דמתנותיו • וכו
 קאמריבין כותל המסיכה חמש • כותל התא חמש • וכותל ההיכל שש לאו דוקא קאמר •
 אלא הכותל ועם החלל פניו שכתובו היה חמש ושש • שכאנתו החלל היתה לשכה • וכוון כל אלו
 החללים יתמלא שבין המעשה תאים שהיו בסדר אחד זה אצל זה • וכאנתו תא האמור במענה
 לא היו בו כל התאים • אלא אחד לכדו יאוך ממורה עד כותל מערבי על פני כל אורך ההיכל ורחבו
 שש אמות • וכן היו כל החללים שבין הכתלים תא אחת ממורה למערב וזרבו אמה אחת או שתי •
 הבין צורתם כעל תוספת יום טוב במסכת מדות ובספר צורת הבית קחנו משש • וליושב הפסוק
 ש'אמ' כמלכים הוינו שהתמנוש חמש באמה רחבה וכו' • ומתנותיו דמדות דקאמרי התמנוש ה'
 ורכב ששה וכו' • דתרוויי קאו לדיוס • תרוץ דלאו אתאים קאמרי • אלא אנוטרואות •
 דקאמר שניעוים היו חן לכותלי המסיכה ולכותל השולם שבחון תמתיים שניים זשליס • כל ש' רחב
 משכוראמה א' לכניסת אמה של קורות • לבלתי אהו בקירות שכות בדברו המקרא • דעליוהו אתי קרא
 לדיוס ולא על התאים ועל קיר ההיכל • ואת מאן דסבר דככלהו קאמר הרמ"ם כס דהו הערבות
 נפ'יעים וכתאים • ובתעיון בדבריו תוספת ווס טוב בפירושו לפרק ד' דמדות ובספר צורת הבית •
 תכין היטב את כל פירוש הרמ"ם • ואת אשר הוסיפו על דבריו • הנה אם כן לדבריהם זל ויעוים
 לאו תאם נבטי ותאים לאו ויעוים • ויודו ויודו לאו חז' הוא • וכל זה בפירוש עדבריו הרמ"ם זל
פרק ד' דל"ב ב"ה ובפירושו על מידות • ולכן נקסין לי דבריו תוספת יום טוב זל ברוש פרק המוכר
 את הבית דכתב זל הוינו כתב הרבמיון חדר ששוקן סביבות וכו' כמו שהיה במקדש • ויש שגוים אותם
 בעוביו כותל וכו' כל וש מדבריו הר"ף • ולפי פירוש הרב והרש"ם ששכה ג' פרק ד' דמדות היו ויעוים
 המקדש בעוביו הכותל כו' ועיון מה שנאמר שם עד כאן לאינו • ובתעיון שם במענה ד' תמצא
 שניעוים דהתם קרו לדורים סביבות הכותל שבחון וכאשר אמרנו • ובמענה ג' דקאמרי
 בעוביו הכותל אתאים דוקא קאמרי דלאו קרא הוא לטעמיהו • ונ"ע בדבריו •
 ולבאירי נראה מהר"ף מפרש בדבריו הרמ"ם דיונו לאו תא • אלא שגוטרואות
 שהיו במקדש סביב הכותלים • אבל דאותי את דבריו ואפטר עם כל זה לפרשם בדבריו רש"י ותוספות
 עזבו הוינו תא והוינו ינוע כדתאני רבויוסף בככא בתרא ובדלקען • ולכן קאמר זל והוא כמו
 חדר ששוקן סביבות כותלי הבית מכאן • כמו שהיה במקדש בדמתינו שניעו התמנוש וכו' עכ"ל •

סימן מז מה תאים

רא

ד'הוינן ליה דק'ו אתאים דהו כביבות כותל היכול * כדקאמר מתניתין וכפירוש רש"י * דהו הוה קאמר בדבריו הרע"כ הוה ליה לפרש ולמאז הכי * ויניע הוא כשון גזוזטרף וכו' * ומה שיינו מבינים מהם לשכות קטנות שיונאית מן כותל הכות כאויר * להכדיל בין התאים כדמסקנה לפירוש רש"י * מהם לשכות סמוכות לבית על הארץ מתחת * ועוד דסויס לפילמיה הרף התם זל ויש שעושים כך בתוך עביו של כותל * אלמא מאמע דמקדש זל הוה בתוך עביו של כותל ולאפוקי מפירוש הרע"כ דקאמר שהתא הוה בעביו של כותל במקדש * ועוד דלכוליה עלמא הגוזזטרף אינם בעבוי הכותל * זום בן לאו בדדהו מאתעו הרף אלף בתאים * שיש שעושים אותם הכיב כותלי הכותל כדקאמר לפירוש רש"י * ויש שעושים אותם בעבוי הכותל * כאשר אמר הרע"כ כס שהיו במקדש * ורע"כ הכיב דבריו הרף גם הוא * ואפשר יפרשם בפירוש הראשון שיכונו לדברי הרע"כ * או דלמא אנב טעמיה בקטן אף על גב דכורף ליה בהרע"כ :

הקבצו ושמעו כמה דחקים הסוכל פירוש הרע"כ זל כאשר האזו בספר צורת הכות לבעל תוספת יום טוב * ובפירושו למסכת מידות * ונס ראיתי את הלחן אשר נלחן לתקן מעוות לא יוכל לתקן * עוד כי נלמא נפוא גם הוא את להג ויניעתו כי רכס הוא * ולמען דעת כל עמי הארץ כי כשר הדבר ראיתי להביא סנה מה שיקשה על דבריו ואף כי ראיתי כל פסל וכל תמונה * אף כלם כתרסקו מפירוש הרע"כ כס וזכרו דעת רש"י כי ראו תמונת בקוליה * אף על פי כן שאוני ואבני אדכר ואקוה דעו אף אבו :

שאלה א' יקשה מאד שאם כלם הוה תאים * וכללן כלם בשם תאים כמסקנה : למה אחד יקרא בשם תא * ואחד בשם כותל ואחד בשם מסיבה * אם אמר אומר שיש לו חדר באמצע ארבעה כותלים * היקמיע העם מהם אמצע בתוך כל כותל קר אחד * אם כללם בשם תאים * למה אחד גדיל עמביו עד שאחד היה רחב שש אמות * ואחד אמה אחת או פחות :

שאלה ג' אנה יעזא חדר רחב אמה וארצו שענים * הכהיה בדבר הוה או הנקמיע :
שאלה ד' מאין יניצו השעם ויפיעו להאיר בתאים הללו לפי פירושנו * אשר רוב קנותם נסתר מחמתו' הלא תראה כי בהיותם שלשה זש על גב זה ומקשה זה אצל זה כרוכב' האם יכול וכל לפתוח להם ארובות כ"א בתא החיבון * וישאר כשאר התאים אשר למנים חוץ ענין זערפ"ל * ותוכן כדיוטח העלוונה כדדקוק לומר שיעשו להם חלונות כמקרה * אלא כדיוטות התחמוכות מאי איכא למימר * וכל סכן אם באמר כדיוטח התחמוכה היתה כנגד האווס לבוא בספילות עשר * הלא בעל תוספת יום טוב ככתובו ונעצמו השתופס על המראה באין עיניו כפ"ד דמדות מעשה ג' * זאם תשוב דלאו לאורה הוא צריך * גם אנו אשוב למאול ולמה עבוי חלונות בכל המקדש * אלא דלאו לאורה הוא צריך בהיכל דוקא באמר : למכר את האוון להציב עלבן של צדוקים שלא יאמרו לאורה הוא צריך * יעכל מקום אף בכית עבוי חלונות אף על פי שהיו מקומים * זאם בן בתאים שהיו לצורך כהנים למה לא יעשו חלונות מכל וכל * לא בתוים ולא אטומים * ולמה יהיו עם הסולכים באשך היושבים כקברים * ילינו כנצורים :

שאלה ה' אף ועפ"ה הכותלים בנהס * אם יהיו חלונות * שהרי בכל פותל חלל כהנים * והכותלים שמכאן ומכאן קצרים בתכלית * משנזו תיהם ורגו ונתפול החומס

מסקנה

מסקנה

ספר חנוכה הבית

שאלה ו' אם הרע"ב נס גור אומר ויקם לו כל זה בהקשות על עבוכי כותל הבית המופלג * סנה
ושאל השואל * ולמה בעורה לדברי הכל היה כותל ההיכל עב' ו' אמות והיה
בין * וכסא רוחות חלול * ולמה לא עשו גם ככותל ההיכל בעורה תאים כבצפון ודרום וככותל
עמיד נמו שנאנו שהיה ב' כתלים עבים בעצרכ לפירושו גם כן ומה נכתבו אלו שאלו *

שאלה ז' דאמרתין במוקדאל להיות אמונים ולא יהיו אמונים בקיר הבית * וכן בכנין של שלמה
ככתוב וברעות נתן לבית סבוכ מונה לכלתי אמו ביקרות הבית * וענין זה הוא
כי לכלתי אמו הקורות ביקרות הבית ועשו מברעות ככותלים לסמוך על בליותן שלמה קורות
התאים * וכאשר נפרש לקמן בס"ד * ולדברי הרע"ב כ"ז א"ס זה נאמר על כל התאים כאשר חשב
בעל תוספתא ויס טוב יהיה שן הנמנע * שאם ככותל התא שהוא חמש אמות מלבד החלול שבין חמשה
שן הכותל שכלן ועכין שלש פעמים * החלול לא יאמר פרסה * וזהו
דבר עובד *

שאלה ח אם יענו פסוק להיות אמונים כאשר דוקא על הגזוזטרות שהיו מחז * אף אתה פתח
לו * שכבר נאמר אמונים בקיר הבית * דמשמע דבקיור ההיכל היו המברעות
דף כ"ז ולא ככותל המסיכה * וכמו שדווקא ר"ז כיוצא * ולומר דבית שם כולל הוא דמותא הוא * וראיה פסוק
וראיתו לבית גובהו * דאין למד דבתאים נמי משמעו הם * ועוד דא"כ כבעילמעבד המברעות
בכלהו ככותל ההיכל ובככותלי התאים * אם שם כולל הוא לכל המקדש * ואפי' מות לכלתי
אמו ביקרות הבית ככותל המסיכה לכדו ולא באחריו * ולא בהיכל גופים * דאקרו בית
לכולי עלמא *

שאלה ט' טעם למברעות הללו הוא דלאו נוי לקיר ההיכל לכיכב אורין ככתליו כפי' רס"ז
אז דלמא כדי שלא ירקבו ראשי הקורות בעירוש התוספות * והנה לפני פירושים למה
ועשו המברעות לדברי הרע"ב ככותל המסיכה ולא ככותל ההיכל * הכי התא ככותל ההיכל לא
איכפת לן וככותל המסיכה איכפת לן * וגיבא בארעא וגורא בשמי שמים :

שאלה י' אם לכלתי אמו ביקרות הבית כאשר על הגזוזטרות שקורותם לא היו נתמכים ככותל
המסיכה השיטון * או ככותל האולם * אלא עשו בהם המברעות * ואני אעמיק
שאלה * היכן פונחות * ואיכבה עושות באויר * שהיו באמצע הכותל אשר שהיו מתחילין
הגזוזטרות * ואם לא יתחברו ראשי הקורות ככותל באויר אינן * אם היתה שונמת הקורה
על הכניסה לכד והראש האויר במשפט הגזוזטרות לא תעמוד בלי ספק * וזהו סקר שאין
לו רגלים *

שאלה יא שלא ראונו טעם לאלה הגזוזטרות ולמה ישרתו :
שאלה יב איכבה נקיים התחנה ה' ורוכדו' וכו' כעמסת מדות * וכו' תימא על הגזוזטרות
הלא תראה דקאי מתביתין אמאי דקלית עיניה : דכו מיום בתאים אשר התחנה
יכו' ואם על הנוצעים קאמר לא היה מחבר הספור * אלא היה אומר ויניעום היו חזן
לכותל הבית וכו' וקל להבין *

שאלה יג אם ככותל המסיכה אשר חמש אמות עביו היו אלו סיניעים * כמנעם חלול בתוכו
להיות בו תא אחד במאמרם אל * וכאשר שהיה לפחות אמה אחת רחב * וסארין
שן הכותל ארבע אמות לשני הכתלים : ואם כותל החזון תעשה ג' מברעות וכל מברעת אמה אחת
כאשר דברו * גרין שלפחות יהיה ארבע אמות * כדי שכלבד המברעות יאשר כותל אמה שלא כנערך
לגרוע עוד ממנו * וכמה נפרנס הכותל סבין * ומה גם ג' המברעות שככותל שני לדברי האומר
שכל הכותלים היו המברעות * ואף שהיו לפי אורך הכנין מכל מקום בחיזון לא היו כגור שאמה
לכל מברעת : למלאות דבר ש' ככתוב הנוציע התחנה וכו' * ומתנותן דעדות דהתחנה

א' ורובד ל' וכו' שהן הן הנווטרות לדבר הרע"ם זל' ומסך גם הוא שיהיה התא רחב אמה וארכו שנים:

שאלה זר על הראשונים היונו מצטערים. ומוסף עליהם שגם על כותל האולם היו יושבים סביב והכוי דאיה בעל כסף משנה פרק ד' מה"ל כ"ב. ע"ד אמרין פרק ג' דמדות אמה אמה ורובד ג' וכו'. והם הם דברי הרמ"ם זל' כפירוש ל' פ' דמדות. לפי שהוא מחלק המשנה לשכונן כמו שהכינו כסיון פ"א. וכוכר דהאי אמה אמה ורובד ד' וכו' לאו כמעלות מיוזר' אלא ככותל האולם שהיו סובבים אותו בנווטרות. ור"ל אמה אמה ורובד ג' שכ ותל האולם היה חלק אמה וחמד בין בנווטרה בולטת שלם אמות גבה והעלמה ד' אמות גבה. וכשתו הולך בפרק ד' כמו. בני התחנה ה' ורובד ו' מפרם על היציעים שסביבות ההיכל. זאף אמנם תקשה לו מתיבין דפרק כ' דמדות דקתני כל המעלות היו חצי אמה חוץ משל אולם. אלא סיפא דמתניתין אמה אמה ורובד ג' ארוש קאי. דהיינו אמה לות האולם ולא בנווטרות. ועוד דומק עבום לפרם דמתניתין לנדדן קתני כפירוש. מעיקרא במעלות והדר בנווטרות.

שאלה טו' לל ודעמו למע הנווטרות שעל האולם קצרות מנווטרום שככותל המסיכה. ומה נשתנו אלו שאלו. ויותר היה עין שראוי שנווטרות האולם ונדלו במדתם על בנווטרות המסיכה.

שאלה זו הרמ"ם זל' הכר דיתיע לאו תא אלא באוטרט. זלכך פירם דהוון חוץ לכותל המסיכה. ואמנם קשה עד מאד דכרוש העי"כר את הכותל כהדיו תלמי רב ויוסף ד' פ"א שלם שמות ים לו יגיע. גלע. ותא. ומוכח התם דתאים הללו דכמתניתין דמדות היונו גלעות דיוקאל' ויוצעים דלמשה. ואידי ואידי חדא הוא.

שאלה זו הא דתנן בפרק ג' דמדות ונ' בתמים היו לכל אחד ואחד. אחד לתא עין הימין ואחד לתא עין השמאל ואחד לתא שעל גביו וכו'. לפירוש רש"י זל' אחי ספיר. דלדודים כפרנס שלשה פתחים אחד מן הימין ואחד מן השמאל ואחד על גביו. אלא להרש"ם זל' כל המלעות סביב ההיכל ושכלפי חוץ. לא היו להן אלא שני פתחים. ומאן לומא לן דהאי שלשה פתחים לא לכלהו קאמר. דהרי חד תא למדוד דהוון ליה חמשה פתחים דהיינו התא שנקרן מורמי שבנוי קסביב ליה מתניתין כהדיו. ואי שוון באיך כמו תרתי למדויהו הוה למתניתין לשינויבהו כהדיו. וכל שכן הבא דרובם אלא יסו להם אלא ב' פתחים.

שאלה זח הא דאמרינן התם ובקרן מורמי גבויי סח חמשה פתחים אחד לתא עין הימין. ואחד לתא שעל גביו. ואחד למסיכה. ואחד להיכל. לדעת רש"י עיתוקמא ספיר כאשר תראה בצוור באר היטב וכדלקמן. אלא להרש"ם זל' עיון קרן צפוני קאמר. אי קרן דלגד חזן דהוה מורמי צפוני לבני התאים הא לא עינת אפרת. דלא עזי למהו ליה פתח להיכל ולא לפתח דלאו בקרן צפוני הוא ואם כן מאי קאמר.

שאלה זט כיון שזכר דכר לאמר שהאם התא שבדיוטא האמצעית וכו'. אף אתה אמור לו זאיככה היה פתוח להיכל. ואיככה היה פתוח למסיכה. ואיככה היה פתוח לפתח שהאם בדיוטא התחתונה. ומאי קרן אוכב אי באמצעית הוה. ולמה לא אמר א' לתא מן הימין ואחת לתא מן השמאל שהיה לדכרו בקיר ההיכל. אי פתוח להיכל לאו דוקא קאמר אלא לאתו תא הוה פתוח להיכל. ועוד כפש דוחקים כוה כאשר תראה בתוספת ווס עוב כפרן ד' דמדות משנה ג' באורך ובספר צורת הכותל סימן ס"ט. כי האי לכה

בלתן אל הקיר לתרובם וירא
כי לא יוכל
לכס'

ספר הנוכת הבית

שאלה כ באמרו טמה שאמרו ואחד לשמיכה וכו' לאו לאותו הרווח דקרוי שמיכה קאמר * אלא לשמיכה שקיהו לכל אחד ואחד העולה ממנה לתא שעל גביו * והנה לא ראינו פעולם שיקראו לאותו הפתח שמיכה * דשא דאמרו ומסיבה היתה עולה וכו' היא היתה באותו רווח הנקרא בעדות כס שמיכה לנפון * ובסג הורדת המים לדרוס * והוא הרווח שכתוב בצורה עליו **בח** שמענו עולה לבנות התאין * ולא שתהיה שמיכה מתא לתא * דאם כן ה"ל ככלבו ואחד לשמיכה ולא לתא שעל גביו * אז הכא נפו ליעא ואחד לתא שתחתיה * וק"ל *

אלה הם השאלות שירד המורים כוה * ואם כה יאמרו להקוב עליהם דבר גם אנכי אקית עצות כנפשו ומוחר כלואתו אקע * **אין** ידעתי כי יתבררו ויתלככו רבים ונאספו ונלכדו במכשורות

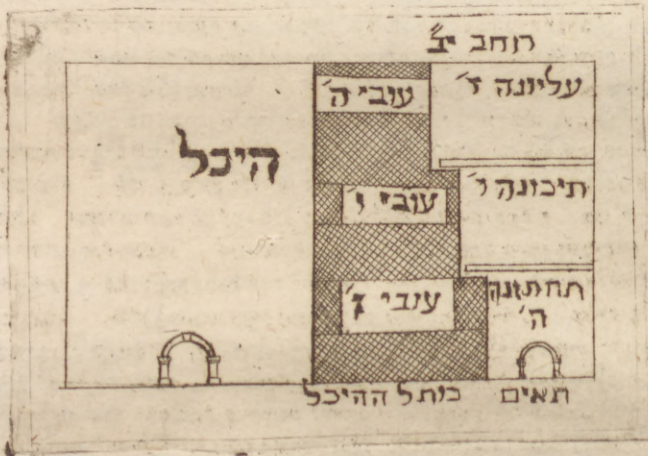
הלמחם והדוקים אשר עד כה כתבנו לשדו * כאמר שמענו וכן ראינו בעל תוספת יום טוב ז"ל * אשר ברואו את כל החדה הוא * ובפענו את דברי האלמות הללו אשר כיהדן עם רש"זל * ועם כל זה אפילו חרב מוכת על צוארו לא ימנע עצמו מדבריו הרע"כ ז"ל * והתרחך בלכבו לאמר בעריות לבו ארך * ואף כי בעלי התוספות נטו לדבריו רש"ז אשר בו אלו ראו דברי הרמ"כ ז"ל שקלו גלומיהו ורעהו אבתרים * אבל לא קמר דרכו זה בענין האולם שהיה גם בצפון ודרום לדבריו הרמ"כ שגם רש"ז כדעתו ופליגי עליהו התוספות * וקמה תוספת יום טוב ז"ל בחר בדרכם נגד הרמ"כ ושק"ז היה בעורו * למה שמך אם כן עלוהם אם אינם נאמרים בענינו ולא פלא לבו אמרו הרמ"כ * אמנם במכתבו ולמדנו בדבריו אלו בלי ספק * כי כרוח חכמה ויוסף דעת ותכונה להגן בעד הרמ"כ ז"ל * ואם רבו עליו חכריו ודון ודכרוים ים להם * וורה וורה ופלוז ענה ודול תוקים לבס ספלו למרום וברכים כורעות ואמן להגיד לאדם וחסרו ואמונתו * ולקיים דבריו נזהו וסוקרה אמיתו * ואני אמרתו לא כן אלא אמרו רבים להטות * והתוספות ז"ל לא שאו ודברו ומכיהו בתחיים שמעתתא * ופה גם כן כלה כדעה לדעת מימר הסבל * נדק ומישרים *

קורא נעים אם לא מטיב שאלת * קח נא פירוש הרמ"כ ותוספת יום טוב כאמר ויטב בעיניך ואמר דברו תלעיו * ואמרו נתפוס פירוש רש"ז ז"ל ותוספות אחותו ולא ארענו *

וכאמר פירש רבינו שמעיו ז"ל דהגויין דשמעתא כוותיהו * וכדכרוהם ז"ל תראה כפי שנתין דעות אין כהם כמתל ועק * והא לך פירושו לפירוש השנה * אמרו בעדות ונ' פתחים היו לכל אחד ואחד * אחד לתא מן הימין ואחד לתא מן השמאל * וכו' מבואר שכל תא ויהי פתוח לתא מן הימין למערב * ולתא מן השמאל למזרח * ולתא שעל גביו מן הן העליונים שאין תאים על גביהם * ובקרן מזרחית צפונית חיו חמשה פתחים וכו' שיק ספיר * שהיו קרן מקרו התא התחתון החזן לצד מזרח בצפון ההיכל * לפי שקרן התאים הוא * והוא התא שכתוב בו **בז** בצורה - כדיוטא הראשונה היא הדיוטא שאין אחרת למטה משנה *

והיות לו חמשה פתחים הכן במראה * אמרו אחד לתא מן הימין לצד מערב היה פתוח לתא הקרוב אליו ואחד לתא שעל גביו הוא מבואר * ואחד לכסיבה לאותו רווח הפנימי אמרו התאים שלם אמות רחבו ממזרח למערב ואינו מקורה הנקרא מסיבה והוא שכתוב בו **מ"ח** כסו שאמרנו * אלו פתוח זה התא * ואחד לפשפש כבר אמרנו כסו מן סוף סוף פשפש כסוים למערב ההיכל * ויהי עמוד למעלה היותם שני פתחים פתוחים לתאים * ובכאמר שהתא הוא פתוח לפשפש * כאלו באמר שהפשפש פתוח לתא * שמהו אחד ומקטט אחד לכנידוים * ולא מיהו פתוח ככלל קור הפשפש * ואחד להיכל שהיה לו פתח בקיר ההיכל עצמו הפשפש בין התא להיכל * דהונו שהתא הוא יהיה פתוח להיכל דוקא * ראה גם ראה קהן הנה כדכרוהם ז"ל כיוון *

ויתיישב כמון חומר נמו טענת התחבולה ו'רובד ו' זכו' דכ' קשה לפירוט הרע' כס' זל' כי לפי דכפקא לן ביוקאלל מקרא דכתיב וכוות בקיר אשר לבית לנלעות סבוב להיות אחוים ולא יהיו אחוים בקיר הבית * וככניין דלמה כתיב נמי כי סגרות נתן לבית סביב חונס לבתו אחוה בקירות הבית * ופירוט שאין ראשון לנקוב חופת הסיכל להניח בחורין ראשי קורות המאוס מפני כבוד הסיכל והקדש * או כדי שלא ירקבו למד כדאית ליה ולמד כדאית ליה * לכן שגורבו לבנים בכל פעם אמה מקיר הסיכל מבחוץ * להניח על הכניסה ראשי קורות המאוס ולא יהיו מחוברים ככותל * ועל כן התחבולה חמש אמות רחבה וקיר הסיכל שבע אמות עביו * וכשעולים להניח ראשי קורות התא התחבולה * מעשטים כותל הסיכל אמה אחת * וכשארם כל ימיה אמה להניח עליה ראשי הקורות * באופן שתא אשענו' אמות רחבו * סככר ביתו וסוף ברחבו אמה לבית אמה על כותל הסיכל * וכשעולים להניח קורות התא האשענו' מרחעין עוד אמה אחת שכותל הסיכל * ועל איתם הכליטה מנחין אותן * באופן שתא העליון שבע אמות רחבו * כשכל כניסה אחת סככרו לתקרת התא הבני * על כן חופת הסיכל מכנפד היניע התחבולה שבע אמות עביו * כנגד התחבולה שש אמות עביו * וכנגד העליונה חמש אמות עביו * כל' סן סבין כותל הסיכל והתא * יש רחוב זכ' ככל מקום בין למעלה בין למטה כאת שגורם :

וכשמה רוחב הסיכל ואמר כותל הסיכל שש והתא שש ענה כדיוטא האמצעות שש התא שש * דנחא ליה למחב סוכא דהיה כותל הסיכל * כמו בעורח שהיה כמו כון * כמו שתירנו התוספות פ"ה דומ"ח ידף כ"ב ואומר ר"י קאזלו היו המגדלות ככותל הסיכל וככותל התא * חזי אמה מבאן וחזי אמה עבאן ולכך לא חזי כדיוטא התחבולה דכותל הסיכל ר' וחזי וכותל התא ה' וחזי * ולא נתנו שיפורן למחצין אלא חקבו בתיבונה דכותל הסיכל * ועוד פירש ר"י שש דכותל הסיכל שש ולפטם קסאבי * ואף על גב דאמרינן התחבולה חמש באמה רחבה * היינו בכנין של שלשה דתש הכי הוה * אכז' בבית שני לא היו המגדלות כמו שהלוק לבנין דיוקאלל בענין המאוס וברחבן * ולדודו קסא' לי עובא * דהיכי תירן מחניתינן דס' חת' נה חמש ורובד שש וכו' במסכת מדות * דעשעע דכתיב סני נאו הכי הוה * ואין למרסע ע' ד' אחר דהא שויתי התם ראיה מקרא דכתיב בכנין שלמה הניע וכו' * ואם כן גרבו המגדלות כמו בהו * או לא נומא דסכר דשתכותין שאי דהוה בכנין שלמה קסאבי * באקר

ספר חנוכה הבית

באשר תירץ הרב בעל חידושי הלכות בריש פרק המוכר את הבית * וזו דוחק עגום * ובכבודו כו' הרב ביאור דף כ"ב בחידושי על דבורו זה:

דף כ"ב

דחאי דמסוים התם בשם רבינו יצחק הכהן * דכמתל הסיכל לא הויתם בניסה ולא בליתא * והיו עם אמות עמורה למערב * והאז לאמרזון התחמכה חמם ורובד עם זכו' מצפין לדרום קחשיב * הכו עופרתא * ידוחב התאים היה טוס ממורה למערב * עם אמות סיניו תאים דכמערב הסיכל דאסך דכמערב קוימו כנשר דיומ"א התם ועלה קאמיר ד"ר הכהן * זמנייהו מסתפע לכל התאים ככצפון ודרום כשי' * לכל עדרום לצפון היו המערבויים התחמכה ה"ר וכ' זכו' התאז ככצפון ודרום היו ממורה למערב התחמכה * ורובד זכו' לכל מצפין לדרום כלם שוים * אמות זכל המגדעות היו חני אלה ימה וזכו' אמתוס כותליו התאים המגדודים בין תא לתא כמערב * זכו' בתאים ככצפון ודרום דבלהו ז' בתלים נכהו כדשטא ז' * ככצפון וכנגדן בדרום ז' כמערב * ולכן אורך כל התאים (והוא צד המגד התאים זס אחר זה ובנד שחמד עמות לאחר נקרא אורך) היה כאופן זה * שהתחמכה חמם והמיוכנה עם והסלישית כבע * אבל ברחבן (והוא רחב שבין כותל תא לכותל הסיכל) היו כלם עם אמות כביוון * וזכו' עם שאמרו כותל הסיכל ו' והתא ז' וכותל התא חמם בין למעלה בין למטה * דהתם צדוהב התאים קחשיב סהיו כלם ז' * וכי קאמרו התחמכה ה' ורובד ז' זכו' כאורך התאים קחשיב סהיו כצו זכו' ז' אמות אלא קראשן הקורות הן מונחים מכותל תא לכותל תא כאורך * דמ' תאים ככצפון ודרום היו הקורות שונחין ממורה למערב מכותל קטן של תא * לכותל קטן של תא סאלניוכן כמערב * והוכרבו למעלה כניסה ככתלים סהם חני אמה מוס זמני אמה ימיה * ויכח אס כן התחמכה ה' התוכנה ז' והעלוינה ז' * זעשעור עובי כותלי התאים לא תפדש * אלא קיעורן כעיעור רוח הנקאר מן החממה תאים ממורה למערב * ונתלקים כדו תפוסת כל הרווח הפניו מן התאים * עזד כאן לדעת ד"ר הכהן זר' קאחר שהמגדעות היו ככל הכתלים ככותל הסיכל וכ' כותל התא זכו' * עי' לכל תא היו ז' כתלים סובבים אמות לכל רוח * אחד מן הסימין זאחד מן השטאל * זאחד מאורות * ומלפניו הרביעי והוא כותל הסיכל * והמגדעות היו חני אמה ככל הכתלים לשרבע דמות התא * חני אמה ככותל הסיכל וחני אמה ככותל התא ככצפון * וחני חני אמה ככתיב ככתיב התא מיומין זשטאל * וכן בתיכונה וכן בשלישית * כענין שהתא התחמך ה' אמה זרכו' זחמם אמה דכחו * והתוכו זעל ז' והעליון ז' על ז' * וכן כלם * מיהו למדווייהו קשיא טובא בין לר' וכין לר' הכהן * דלעילוי אוגרי כ'א כניסה או בליתא ככותלי התאים * זכל שבין לר' לחודיה דע' וייהו לדידיה לא * סונו מנחי הקורות אלא מכותל הסיכל לכותל תא ככצפון * זאס כן לצה ועצו כניסה ככותלי התאים ללא נורך * ועוד קלא תפדא למלאות אורך רוח התאים ממורה למערב * שמצפון סהים זרכם קרוב לכניסה אמה עם כותליהם * ויהוה צריך קויהו עובי כל כותל * ככניסה סענה אמות כקירוב * ווס ללא נורך * קאין כתוב סיאמר סיהוה אורך התאים כמיו' אמות לכדן * זעוד דכותל התא חמם זמתא עם אפריקין * יתחמכה סמקורובד עם זכו' ולא אפריקין עם על עם סעב על סעב ככדורי ר' * זעוד קשה דמוכח לתאים ככצפון ודרום * אלא לתאי המערב לא מצו למיטוי השלישית כבע * סהיו כמערב היו סענה תאים למדווייהו שלם על גבי שלם וקתים על גביהם * ובדונוט העלוינה סניס תאים לא יפלא שקוס הסלקה סתחמכה * כענין סיויו שאמצעים עם ורובד סעב ז' והעלוינה סעב אמות וקל להכין * עיון בעל חידושי הלכות זל דכתב אשו *

עמו דלון מדוקדק *

השאה כותל עמי לדין כסידור הר"ר זל * זכאמר לנו להקים דעת דכ' זל אסר כמעט נטונו דכליו סכדרי תלמידי * כאמרו כסידור וזוקאל סליו התאים היו ממורה למערב כאמר אפריקין * אלא סיהוה אמה אורך כל תא זכ * זלם' כותלים כה' אמות * זקשה עליו כעל מוספת יום טוב זל כהמר טרפה הבית סימין * סלחאשה תאים נרובים סעה כותלים ולא ס' * כדליתא *

התם וכן להגן בעדו נראה לתרץ - שלא רצה לעשות זכרון מכותל התא המודיע * כי פתוח הדבר ביוקאל * כמו שלא זכרו כותל מערבו של בית החלופות שכנגדו * וכן נשוי א"ל קיהיה כותל אלא דק עד מאל * מחלל בית החלופות דלעתיד אינו אפילו חמש אמות * וזהו כי ריוח חמש אמות של המונח * הוא במקום חס סז כותל האולם הערבו שכבות שני * העפסיקין אולם לתאים * לעלות ק' אשה כדבר ה' של אורך הכית * הנה א"ל קיהיה חס כותל לערבו האולם * אלא מסיפס בעלמא ואולי המוכח הוא במקום הכותל ונאמר כרץ מאכא ומכאן * ולכך שלא להכניס ענשו כדכרו ספר הש"ס * לא זכר כותל התאים נשוי הפתוחים למיכה * כאשר לא זכרו ולא נין עניתל לאילס נשוי וכמו שאמרנו * וזה נראה לדקוק לפי דעתו עם כי פתוח הר"ס תלפידו עסתבר טע"ו * מכל מקום אולי פגמה הוא הווצתת עלפניו השליט לפום רהטא * ודומתו בפרשת תרופה בלחם הפנים אפרד שכאנשין היו עסקה פעולין ונריך לומר חספה * ע"ן הרכב פורחי פרשת תרופה *

גובה התאים לא נתפרסם במסנה ולא ביוקאל * אך מדפתיב בכניון שלמה ויבן את הוציע חמש אמות קומתו * אולי גם בכית שני כמו כני * והדוך נותן שיהו כלם נמוכים מגובה ההיכל * ליתן מקום לפגמות הכית כדקאמר קרא * ויהיה לפי זה גובה כל השלל דווחות ומקדש פעלוטן עשרים אמות כקדוכ * וגובה ההיכל ארבעים אמה * הרי יגבה ההיכל מן התאים עשרים אמות *

אות מח מסיבה

מסיבה היתה כצפון לעלות לגג התאים * וכנגדה כדרום בית הורדת המים * קמסס המים ממכים ויורדים על גבו עשר המים * היה דרך המסיבה לגג התאים שכנגדו והפך פניו למער' סלך על כל פני הצפון עד שהא עניע למערב * הלך על כל פני המערב עד שהא עניע לדרום והתך פכו לעורח * היה פה סלך כדרום עד שהא עניע לפתח של עליית בית ק"ק שהיתה פתוחה לדרום * לכשיצטרפו לעלות אליה לשלל אובנין לחוק את בדיק הכית * ומה שהיו כובנים בדרך צפון * אם היו יכולין ליכנס כשפסג פדרומו ולעלות לגג התאים שכדרום * שכבר כל תא היה פתוח לתא שעל גבו ותא האחרון לגבו * כבר מפורש הטעם לפי שלא הור ראין ליכנס כשפסג פדרומו דכתיב ביה האער שיה סגור והיה לא יפתח ואח' לא יבוא בו כי ה' אלהו וקדאל בא בו *

אות מט היכל

ההיכל ארבעים אמה ארכו מעורח למערב ועשרים אמה רחבו מצפון לדרום * וארבעים אמה קומתו ועלויה על גבו כיון ההכל ק' אשה * וכך היתה מדת גבהו * האומס והוא היפוד ו אמות

ספר חנוכת הבית

אמות • המה מה שהאולם גבוה מעל העזרה • גובה ההיכל ארבעים אמה • אמה כוור והיא שקורה התחונה המזווירת • אמתים בית דלפה והם הקורות העלונות הנשענות על הכוור • ואמה תקרה הם הכורים התמכים על הקורות • ואמה מעובה והיא הטוט והאכנס על הכורים • גובה העלייה אמה אמה כוור אמתים בית דלפה • אמה תקרה ואמה מעובה וג' אמות מעקה • ואמה כלה עורב והוא כוור • חד לא ימוק העורבים לכוז על המקדש ולטכנו • הרי כן כלם מאה אמה •

עליית ההיכל היתה פתוחה לדרום • וכשער ב' בלונכות של ארז שבהן עולום לגבה של עלייה • וראשו כשפסין מברילין בעלייה בין עליית ההיכל לשל קדש קדשים • וגם שתי פרוכות סוף שם כמו שהיו באמה טרקסין ששהיכל • להודיע שהמורה העלייה מכית קדש הקדשים עצמו כ אשר פירש תוכפו יום טוב ז' • ולולגן היו פתוחין בעלייה לבית קדש הקדשים שבהן היו משלשלין אומנין בתיבות להחיות את כדק הבית • אל אשר ומצא שם כדק • כדו שלא יורו עיניהם מבית קה"ק •

רוחב ההיכל מצפון לדרום עם הכניון שסביב לו ע' אמה • א' ב' כותלים המזוונים אחד מצפון ואחד מדרום נקראים כותל מסיבה מבין • ומכאן כותל הורדת המים • חמש אמות לכל כותל הרי עשר אמות • רוחב המסיבה לצפון שלש אמות וכן לדרום הורדת המים שלש הרי שם • כותל בין המאים ובין המכיבה חמש אמות כצפון וכנגדו כדרום הרי עשר • בין כלם כ"ו • רוחב המאים שם אמות וכן לדרום ז' הרי ל"ח • כותל ההיכל שם אמות מבין ושם אמות מבין הרי חמשים • ועשרים אמה רוחב ההיכל • בין כלם שבעים אמה •

אורך כל הבית מעורח למערב מאה אמה • כותל אולם המזרחי חמש אמות • והאולם אחד עשר ז' • כותל ההיכל שם וההיכל ארבעים הרי כ"ב • אמה טרקסין ועשרים אמה הדכיר הרי פ"ג • כותל היכל מערב שם והמאים שם וכותל המאים המערבי חמש • הנה לך חשבון מאה אמה •

אות נ מזבח

מזבח הזהב הוא מזבח הקטורת שהיה כהיכל ממוצע בין המזורה והשלחן • משך קמ"ג בלפו המורח כדאיתא כו"מ • היה מרובע אמה על אמה בת חמש טפחים • וכתב ממנו רש"י בעירוש המקרא אין להאריך • ועיין לקמן בימין כ"ה •

אות נאמורה

חמורה בדרום ההיכל מחזו הבית ולפנים כנגד בית קה"ק • לככת העלמן שפגדה שצפון • ופניה למערב או לצפון כי בזה נבוא משלוקת לקמן בע"ז • ופגעה קיום הול"ה שלשם מבין והלמה מבין וגוף המזורה באמצע • ופה היו גביעום • פתורים • וערמים • ככתוב

ככתוב בחזקת משה. הנביעים כעין כוכות אלכסדרים ארוכים וקצרים: והכפתורים כעין
 תפוחים. והפרחים כפרחי העמודים מצוירים. וזה סדרן. גוף המנורה גבוה ששנה עשר
 טפחים. הרגלים והפרח סעך להם שלשה טפחים. שני טפחים חלק הרי מעשה. טפח שבו נביע
 כפתור ופרח הרי טפח. טפחיו חלק הרי טפחה. טפח כפתור שממנו יוצאים שני קנים אחד מכלן
 ואחד מבין הרי טפחה. טפח חלק הרי טפחה. טפח כפתור שממנו יוצאים שני קנים ויוצאים הרי ז'.
 טפח חלק הרי ז'. טפח כפתור שממנו יוצאים הרי ז'. טפחים חלק הרי טו'. חלק
 טפחים לשלש נביעים כפתור ופרח הרי ז'. וכל אחד מעשה קנים היוצאים מן המנורה היו נביעים
 ופתחור ופרח. נמנאו בכל המנורה כ"ב נביעים ולא כפתורים ופרחים טפחה. וכפתורין כ"ל
 בית המנורה להרמב"ם ז"ל. תכון ותשכיל דמותה ונלמה בזה הטב. חלק שנתקצוהו אם אלו
 הנביעים והכפתורים ופרחים שהיו בכל קנה וקנה היו זה אשר זה מאחרים ראש זה כמד עקרו של זה
 באשר בצורה שלפניך:

אז אם היו הנביעים והכפתורים מפורדים באורך הקנה. ד' נביע אחד כחמולת הקנה אצל גוף
 המנורה. ונביע שני רחוק ממנו קצת ורווח בינו ובין הראשון. וכן כסליו. וזה הנייור הנו כספר
 בראשון של מדרן לפרשת תרומה שם תמצאו. ורש"י ז"ל בפרשת תרומה פירש בפסוק ובעשית קצרות
 זהב טהור וכו'. ז"ל כפתורים. כעין תפוחים הם. ומניין שלשה כתוב בפרשה כמה כפתורים
 בולטים. וכמה חלק בן כפתור לכפתור ע"כ. ותמה עליו מה שכתב מורי ז"ל למה לא כתב גם כן
 כנביעים כמה הם המקומות שבו נביע לנביע. וע"ד מבין מודעא דבא שרש"י ז"ל סובר בדעת
 הראשון אשר הכינו צורתה. לפי שבדרך הזה לא כתב חלק בין נביע לנביע בכל המנורה
 לא כן ככפתורים שהם ארבעה בגוף המנורה. ופרח לך הכתוב סודתקו זה מזה באמרו וכפתור
 תחת שני הקנים וכו'. וכסדרם יהיה חלק בין כפתור לכפתור. באוהיה ריוח בין קנה לקנה.
 ויצא לנו שהרב מורי נמר לה איוב ז"ל. וסובר בדעת מדרן דלדודיה וס' חלק בין נביע לנביע כפי
 ולפיך

ספר חנוכה הבית

ולפיכך על ראש חנוכה * וראיתו סיוע לדעת הראשון * מהא דאמרן סבגוף המנורה אחד ג' כפתורים
 קיו פניו טפחים חלק * ואחר כך ג' טפחים לג' הנביעים כפתור ומרח * טפח בקאר הקנים יס' חלק בין
 גביע לגביע * מאי טעם בקנה האמצעי * יס' כולל מפתחן כקלפה טפחים * וא"ל שיהיו בו אלא
 דף כ"ח דבוקים זה נזה כצמנים * דהא אשכחן להו לתוכפות זל כפרס הקומץ רבה דתקשו על הגביע וכפתור
 וברח דהיה בגוף המנורה למטה למה היה שמוכה מאר הנביעים שהיה לכל אחד טפח * ואם כן מאי
 טעם כמו לדודן בהנהו דלעיל * ולוי סכלס פיו כן * וא"ל טעמו הכא דלא אפשר שהיה הקנה קצר *
 וצריך ליתן ריוח בין הכתור שתחת הקנים לגביעים * מכל מקום למה שויר טפחים חלק * הוה
 נוס לחלק טפח אחד בין הנביעים להשוות הקנה האמצעי לכל הקנים * והכי שפיר טעמי * עלומר
 דנביעים שבאמצעי יסתנו *

ואולם מה שאמר הכתוב אל מול פני המנורה העלה נרותיה * כתב רלב"ג זל סיקראו לה פנים
 ואחור מצד נד הדלקתה * בוי אל עבר מה שאור הנר יקראו פניה * ובהיות נד הדלקתה
 לנד בות קדם הקדשים ר"ל טראם פתולת הנר האמצעי שמוא גוף המנורה היה לנד מערב שמה והיו
 פניה * וכל שאר הנרות יהיו נוסים למול האמצעי * וזה שאמר אל מול פני המנורה ואירור שכעת הנרות -
 ומיהו זה הוא כדכרו רש"י ודלא כדכרו * וכיוצא דכריתם ככמוך * חרזה לפרס שהיול ולא מצאנו במקרא
 מיצה היות הקנים ביוצאים מן המנורה כעיקרם - כאופן שישתרגו ועלו כפיין קשת ש' מול פני המנורה - עד
 בי גרות שעל גכס וקתונו בגבהם לנד האמצעי * להזהיר אתנו לכלתו כאמין ש' צאל מגוף המנורה כיושר
 בזאת הנורה *

כי אז לא יאירו ששת הנרות אל מול האמצעי * אלא יתרחקו ממנו : איצטרך לאשמועינן אל מול
 גבי המנורה כלומר ששת הקנים האמצעים יהיו בדרך שאורו אל מול פני המנורה * ואעפ"י שיוצאים מן
 האמצעי עכ"פ צריך שישוכחו ויתקרבו כלו טראם הנרות ואירו למול האמצעי :
שורותיו אלה אשר הנגתי ל בדנה ונגדון כל זה ע"ד הפסטי * אבל מה שרצו בזה דברותו זל
 בענין נר מערבו * הלא תמצא כפ' שמי הלחם שנחלקו בו גדולי עולם : רבו וראב"ט *
 לדכרו רבו מצורה מורה ומערב מונחת * וקורא נר מערבו הנר השני ככתחיל למצות מצד מזרח
 שאם דלון מעבורין על שמות * וכו' עיול כהיכל בקמח פגע כרישא * וכו' לא מצי לאתחיל ר' *
 דכתוב

סימן נא מנורה

דכתיב וערוך אותו לפני ה' ברוך הויה אחר מזה לו * דאי לאו לא קרינן ביה! לפני ה' * לפיכך בגר
שני דאיהו לגבי הראשון הווי מערבו * ואתיא כרבי הא דתנן במסכת תמיד כנסם ומצא שתי נרות
מורחיות דולקות וכי * הראשון לנד מורה הוא המורח * והשני הוא הנקרא מערבו לעתה *

קלעדרך הראשון הוא מערבו * וראב"ט סבר דגוף המנורה צפון ודרום הוא מנח * כענין שהיו
כניה למערב ומורה * ולא שוימי ההם נרות מורחיות שכל הקנים היו נגד מורה ומערב * ולדכריו
נר מערבו הוא נר האמצעי * לכו שמי הפתילה מצודד כלפי מערב * בהפרס שאר הנרות שמי
הפתילה שלהן מצודד כלפי האמצעי * ומימימי לה מקרא דכתיב אל מול פני המנורה ואיזו זמ' * עלמד
שהיו מצודדן פיהם כלפי האמצעי * אבל פי האמצעי היה מצודד כלפי מערב * ולכך קריליה נר

מערבו * ואענם לרבי דמז מרס ומערב היתה מנחת * ול דסבר איהו צמי דהווי מצודדן פיהם
כלפי האמצעי דכתיב איתא כהדיא בספרו * אלא דאין לקרות האמצעי מערבו בסבל זה * דלאו
מערבו הוא לא גוף הכר ולא פיו * ואמאי מתניתין דתמיד כותיה * ואין לומר דכתיב דהפרו
הכיהו רש"י כפרפת בהעלותך חולקת לדתנן במנחות * שתהא מושה לר' בחדל דמנורה מורה ומערב *

ומלגא לרבי כדאף שהיו מצודדן למול האמצעי * אלא כיומי דהויה הויה דעת רבי * וקרבי נמי סוכר
שהו מצודדן פיהן כלפי האמצעי * אלא דמקום הכי לא בלקא דעתן דאיתקרו מערבו וכדאמרן *
וכבר ספליא ענה הגדיל מושה עליו המורחיו בסאלותיו * בהשקוב על דבריו חסס אחד וגם זה לעומת
זה שארבו לענינים * משמע עין לראות משלל און משמע * עינין סס * והוקה סס *

סס

דבמנחות משמע בפירוש רש"י דכתיב דאמר מורה ומערב הווי מושה * נר מערבי קרו לנר הסביבו
לנד כות קדש בקדשים * וזאס כן קראו אידים למאי דמירס כמה בפרס מדליקין * ויתורן דרש"י זל
קאמר דוקא לפי הבלקא דעתן דסבר דפיות המנורה הו או לצפון או לדרום * בענה המלכים *
שאז אר' אפטר שהיה מערבו אלא השבועי אלא הפרוכת * אבל לפי המסקנא דקאמרן שהיו מצודדיו
כלפי האמצעי * וקלרבי צמי הו כן * אלא דמקום הכי לא סמא לן דיתקרו מערבו * התא

אי אפטר מיקראו מערבו נ' סכנד הפרוכת דהא פיהם לנד מורה * ולא האמצעי דלא היה פונה כלפי
מערב * בשארן פלגה המורחיים * הראשון לנד מורה אלא שהיה אינו מערבו אלא מורה * באר
אס כן מערבו מסופק בין כר' לנר נ' * וזאס דאין מעבודין על העצות כו פנע ברושא כתיב *
ואיהו הווי מערבו דלגבי הווי מצודדן מערבו מתקרו * אע"פ כן קרימי וסנימו במסכת מנחות ויעמי ולא
עלאתי שרש"י זל כן ודמה * כי הווי דמקלו ליה * וסדבר הוא סגורם הראס כדכרו רש"י במנחות
בדברים הללו * אלא מורה ומערב הווי מושה * והפנימו של נד מערב קרו ליה נר מערבו ע"כ *

ולפיכך קשיא ליה סהפנימו של נד מערב משמע נר שלפני הפרוכת וקאי אידים * שאמר בספר
פלה מדליקין שלדכרו רש"י מערבו קרו השני לנד מורה וכדאמרן * אמנם לכפא דידן לא קאי דף כ"ב
מידו דבדמיון והיו צפון של נד מערב * זאס כן מצוין למימר דהווי דעתו ספרס כמה מדליקין *
וד"ל חיון דהיונו נר מורה אלא של נד מערב דהווי פני * שהוא חיון מערבו * ולא יהיה נרין
למקום כדכרו * או לומר שרש"י חור בו כדכרו ברמ"ן זל *

אבל

רש"י נס זל פירס במסכת תמיד סנד המערבו הוא נר הו' שהיוצן שהוא הויתר פנימו
מכלם * וכל סכעס הנרות מצודדיו כלפי הפרוכת * ומעקרא יפ' לשאל סהלכות
כה"כ כתב שהמנורה צפון ודרום הוא מנח * וזאן משמע שהוא סוכר שתהיה מורה ומערב * ופי
תימא דכתמיד מפרס הכי * לדעת מתניתין דאיתא סמאן דאמר מורה ומערב דהווי רבו *

מכל מקום קשיא למה הכוה דכל סכעס הנרות מצודדיו כלפי הפרוכת דלא סרבו * דהא כריותא
דמפרו דאיתו כרבו * ס"ל דלסקה מצודדיו כלפי מורה נ' כלפי מערב * וזוסק לומר שתהליק
כריותא דהתם למרא שלכו * ולמתניתין דמפרס * כל סכן הכא דמיונו לחומא כרבו * ולא
יתקיי מידו דלא מתורקך לומר ששכשתא הויה * כאמר כתב הר"ם זל ועוד דטמי עדוף למימר הכי *
מלומר

ספר חנוכת הבית

שלושה דפליג עליה כיון דלא אשכחן כהדוש דפליגו * דאל"כ הא דפריך תלמודא כהמה דוכתוין מתבא
 דבריותא והתניא הכי * אמאי לא משני ליה תנאי קא שקלת מעלמא תנא הוא ופליג * אלא ע"ב
 לומר דכל היבא דלא אשכחן דפליגו כהדוש בה תנאי לא מצוין למומר הכי * ולכוין כ"מ שמתבא
 בתלמוד תנאי הוא ופליג מויותא בריותא דפליגו בה כהדוש * פסוק דכלאו הכי לא תני למוקמינהו
 בפלוגתא * וכל סכן הכא דקרא דאל מול כתי הסכורה לזכא לפרושי לה אלא למצד להו אדודו
 עכ"ד * וכתב עוד דפסוק הרע"כ הוצרך למקום מן המעשה הוא מורחיים * וקרא גרום בפרק ו'
 דתמיד ככנס ומנא שתי גרות דולקת ותו לא * ואכי פצאלי ככנסא אחת ככנס ומנא שתי גרות
 מערביוס דולקיס * ואולי דוגמתה הקרא ה' לפניו * ולכנסתיוני קשיא טובא * ועוד שדכרו
 תמיהוס לפידוס המעשה * ותמה עליו הרע"ב ז"ל עיון סס * ועוד קשה דמיון להרמ"כ דמותר
 שורה צפון ודרוס כדאמרן ובסדר ההטעה בה"ל תמידין ומוספין פירם כהכלעה * קמתלה מטוב
 שמש גרות ואחד כך שני גרות כשתניתין דתמיד דלא כראב"ט דפסוק כותיה * ואם כן פליגנהו
 שמש גרות * ומאי שני גרות דקאמר או שורה צפון ודרוס שמשא * אמנם כבר ידענו שכה"ל
 בה"כ לא כתב הלכה למעשה * ולעולם כמעשהו כהג" * כמעקב שחייב * וכיור שהבאנו לעיל
 בקיפון ל"ג * ועיון לקפ"ו * ולפי שפצאנו ראוינו ששנה ט' דפ"ג דתמיד * דלכאורה כלבו אמתניתין דרוס
 פ"ו * כי בראשונה קתני ככנס ומנא שתי גרות מורחיות דולקת מדען את השאר וכו' * ובפרק ו'
 ד' תני מדען את המורחית ומניח המערכו וכו' * וכלהו הנהו מתניתין פליגי אשנה ב' דכ"ק דיומ"א *

דעתם קטורת ברשא יהדר * מטיב את הכרות וברבנן * והכא קטורת לכוין ובאבא שאלו * אלא
 דנראה קצת דכלגי כמו במילוי אשכוחי לדעת הרמ"ב * דלפ"ג דתמיד שמשע דשכבו המורחיות
 מדען לבלאו כחא ולא מפקיס * בקטורת ולא בשום עבודה * לכן כתבנו שזה דוב הכוסקים
 והמפרשים ז"ל ואכי אמתו ומרתו להכיא כהה דעות כלם על הסדר וכניא אשך וקשה ויתאמת לנו
 עליהם כפי עומק המושג * וקיי"ר השתנהו *

סדר ההטעה להרע"כ כס"ז * פי שזכה בדיוסון המנורה ככנס אם מנא שתי גרות מורחיות דולקות *
 שניסם ומטיב חמש גרות אחרות ומדליקן * אחר כך עושה עבודה שו עשה ואחור ועטוב
 שתי גרות שהניח ומדליקן * אבל אם מנא אותם המזכות * ויטיב חמש גרות מורחיים ומניח שתי
 גרות המערכיים * עד שיעשה העבודה ואחור ומטיבם * ואם אח"כ עדיין דולקין הן ויטוב המורחיות
 דהיונו השנייה לגד מורח * והראשונה דקרי לה מערכיות לא וכנה אותה אלא מתקנה ומניחה עד
 הערב * ואם ככתה מדליקה ממזבח העולה ולא מן הדולקין * ולערב חוזר ומטיב ומדליק כל
 הגרות * ע"כ לפי סדרתו * כפקא לן מהכא דבלאו מתנותין דתמיד דפ"ג דפ"ו בהטעה של בקר
 פיורו * ולא קמו אהדיו דזה קודם העבודה וזה לאחר העבודה * שכל מקום כמה תפיהות ודוקוס
 הסובל פירוש כלם ככוחים למנין * ולא אחריו כהם שכבר תמצא בתפיהות הרמ"ב ע"ט י"ט *
 ובאשר כתב הרמ"ב אשך הבאתי בעם אחת ולא אשנה אלו * מלבד מה שיקשה דפקס הכא ברב
 וכה"ל בית הכאורה כראב"ט * ובדקאין לן לעיל * ואי בויא דכתמיר מפרס הרמ"ב כדכרו רבו *
 דאזו כותיה וליה לא סבורא ליה הכי * אלא פוסק כראב"ט * גרוך לומר לפי דעתו שלרבי
 דמנורה מורח ועערב * ויהי גר מערכי בר האחרון לגד מערב וכל הגרות מנדודין כלבו כפירוש
 ותחלוט בריותא דספרי לגשרא דודן * ונראה ש' ככנס כותיה וסובר דשורה צפון ודרוס * יתלק
 ההטעה כדרך שיהיה מעקרא חמש * והדר שתיס או מצוין או מדרוס * ולכוין כה"ל תמידין
 ומוספין כתב בתם מטוב חמש גרות ואחר כך שתיס ולא

מירם מאן נזכה :

סדר ההטעה להרע"כ כ"ז * הנה הוא כפאלותיו פירם פירוש אחר והכא שלישית דלא כהרמ"ב
 דלא כהרע"כ שכניח כס"ד וסובר דלאו היונו הטעה דפ"ג דתמיד להטעה דפ"ו * דחא

סימן נא מנורה

הטובה של כקר * ואלא בהטבה של כון הערכים מוירו * וזכר כהרע כ כוה דטובה לאו הדלקה
 שוא * ואינו מדלוק אלא בערב דלפני ה' תמיד לא כאמר אלף על הכר מערכו לדברו ראב"ק ובקני
 המרחיים לדברו רבי * וזהו סדרן של דברים * מדאן המנורה נכנס אם מצא שני נרות מורחיים דולקין *
 מדאן את האר סבכו ומנוח את חלו דולקין * ושי שאינו ככה אינו מדטכו אפילו במערכיים * אלא
 מנחה עד הערב דולקים ואם מצאם סבכו כלם מדאן את כלם * ואינו מפסיק בעבודה לדברו
 שכתב תין דפרק ג' דתמיד * ולמתניתין דיומא מפסיק בעבודה שיעשה * ולערב נכנס אם מצא
 עדיון שני נרות מורחיים דולקין מדאן שמש נרות אם דולקין או כבוים * ומפסיק לדברו הכל בקטורת
 או בעבודה ואמר כך משב את המורחיו לדכו * ומניח את המערכי דולק ששמו מדלוק כל השעה
 נרות בפתילה אפואו כידו * ואמר כך מדאן המערכי וכותן בפתילה האר ושדלוקו חפתילה היטבה
 שבידו * ואם מצא סבכו כלם מדאן השעה ומפסיק בקטרת * ואמר כך מטיב המורחיות ומדלוק
 המערכי ממזכה העולה * ואמר כך מדלוק אר הכרות * כל הוה מדרכי אלותיו ש"ט וש"ט * אעט
 אחריו נטולה רשות מכבודו של הרשב"א * וס וזמר פן התומה דכרתי מדכרו הרמ"ב וזכור
 קתם * והס ראשונה אס לא היה מבכה אר הכרות אס היה בהס דולקים כדי להטובין * מצו קאמר
 שמתניתין פרק ג' דתמיד * ואמר כך מדאן את האר * הל"ל מדאן הנרות סבכו * ולא
 האר דמצע בלשו :

שנית כאשר הקצה עליו באזלתיו החכם האול * מאס מצנה דפרק החלו עולין בהטבה של כון
 הערכים מוירו * אך קצבו מצנה וו ככאן ללמד על עבודת הערב * וכל פיה
 שלפניה ולאחריה בעבודה של כקר * ואמר הויב סס תירוח מלוח הוא כמו דכדרי תוספת ווס עוב
 אס היה משיבו לרב האול * כל סבן לדכרו הרעב דאינו תירוח דלרדון לא קאזא למה ליה למתני הו
 תני לה ומא אחרותי בדמקאי לרב האול * מהרו מתניתין דפרק החלו עולין מוירו לאמר שטות
 שמתיד וזרקת דמו סבכסם להטוב נרות המורחיים :

שלישית אס מצנה דפרקו' בהטבת הערב * למה לא הזכיר מצה אלא שני נרות * ואולי אס מצא
 גם האר דולקים לדכרו למה לא הזכיר במצנה מה ועצה בהס *
רביעית אס מתניתין דפרקו' דתמיד בהטבה של כון הערכים מוירו * א"כ קשה ליקנא דהתס
 דקתני ומניח את המערכי ד לק מצענו מדלוק את המנורה כון הערכים * דמצע
 דלא מוירו הנתא כון הערכים * דאס כן הולל שמענו מדלוק את המנורה ותו לא * והאי כון הערכים
 מצעע לאר זמן שאינו הויה * ותיירונו דחוק עד מצד *
חמישית שהוה מוסק בהטבה של כקר כמתניתין דיומא * וכטון הערכים כמתניתין דפרקו' *
 דתמיד וזהו דחוק עצום :

ששית שהוה מפרס מצנה דפרקו' דתמיד לדכרו * ונקטי אס כן לדודים * כאשר הוה
 בעצמו זל הקצה עליונו דללקמן באזלה שמוכות הרע"כ *
שביעית שהוה נותן מחלוקת כון תבא דתמיד לתבא דיומא * גם בהפסק כון העבת שמש נרות
 להטבת שתי נרות * וסוכר דל מתניתין דתמיד אינו מפסיק כיניחם בעבודה * וזה
 ללא צורך ואפואי פלוגתא הוה *
שמינית למאי דקאמר אס מצאם סבכו כלם מטיב החמש ומניח המורחיים כבקר עד אחר העבודה
 לפתניתין דיומא * וכן כון הערכים לדברו הפל * ויעוב אס כן כר מערכי בלתי
 הויהו דולק זמן רב * והתורה אמרה לפני ה' תמיד * ויותר קשה זה מן הראשונה שסקקה עליונו למה
 מכתבין כר מערכי כדי להדליקו פעם אחת :

תשיעית שאמר שכרות היה פסח סמן כמדת לילה * ואמר סבון הערכים אפילו כון דולקים מדאן
 וכו' ואו מאכשת להו לאר נרות כשי דולקין עד שילובה אס כן לאומעט או סבכס לא
 יהיה

ספר הנובת הבית

ואם ישיה לזיבור כאשר נע כרות אחרים
 דולקין כמות:

עשירית • מנא ליה דבעינן ספקא בסלקת הערב • זאף על נב דקאער אויה כפאלה
 ג' ט' דתב דמנא וכהעלות את הכרות וכו' • וכל מקום לא כתיב כערב בערב
 כמו בכרך בכרי •

כרך • הטהבה להרע"ב הוא כפידעת דמ' וסראב"ד • ונתוספות ורוב אהוינים • אלא שלדכרי
 הטהבות ול בומ"א הם לא היה כרך המערכי לבדו אלא כפי השניות המזרחיים כדעת
 ר' ע' • ר' ע"ב לכהרובי • והרע"ב זל סר לה בהרמ"כ כס כדף דלכסי כהטבה של כף • ככה וכהרע"ב
 כדף כהטבה דכנס ומצ' תי כרות מזרחות • וככה הוא מוכר • מי שוכה בכרך בדיוק סמורה ככנס
 ומנא את' כרות מזרחות דולקת קודם מיתת שמעון הדוקן שהיה המערכי ד' לק תמיד דרך צ"ס • מדגל
 את השאר ומנא אלו דולקין כקמון' ומדגן דקאמר היינו מספיר ימיתר השן והספילה הסיכה ומתן קמל
 וסתילתהקדש • מנא סמורחיים כהטבה לשאר שמעון כדדוקן שלא היה סגסום קיים • מדגן וזאינו מטיכול
 לגמרי • אלא מסורחיהן קבראם הפתילה ומנכיהן כדו סוף ה' איר' זאחו כהן יפה • ומדלוקין על
 הדולקין את מנא ככאר • ואם לא עבא מדלוקן ממוכס העולה • ואחר כך ימדגן יעטיב חמשה
 האדום • וזה היה עומה כמענאם ככבו לעשות סיכר יבין הטבת הסנים להטבת חמשה • דאמרה
 פורה בכרך • בכרך חלק הטבה לפני יבקרם • כשוראם הרואה יבחקן קאמר סככס אוכה להטיב
 הכרות עדיין • סני הכרות דולקין וזאב סעדיון לא הטיב • אלא השמשה • אלא היה פניאם כמנאם
 יתפוב סוכס השדגן דגן כלם • ולכן היה מדלוקן כמאסן • והלו יעטיב ה' כרופא וזהר סניס
 עלה קמל וזהר מד דלגן הטבה פחות יעטיב • יאכרי אתפול עבדי רובא כרופא • יבוא יפירשא
 ספור ספגמיון דפרק' ד' דתמיד • אין כן מעבול יאוסין • ולא קאא עידי דקקשו להרע"ב
 לגמרי • יאמר כך היה כל למטת סתמיד • או לכקרת כקורת כי כזה לכד נחלקה

דף ע'

סס

מתניתין דומא למכותין דתמיד להטביק בן סטבת יתעס כרות להטבת הסנים כדאמרוין כיומא •
 ואחר סקריב • או סקטור למד כדאית ליה זלמר כדאית ליה ישיה ככנס סנית (וגל זה קאפי
 כתיבתו כפרק' ד' דתמיד) אם מנא המזרחיים עדיין דולקין סניס הסניקים • מדגן ומטיב
 המזרחיים לבד ומנא את המערכי דולק עב' בין המרכים ובערב ומטיב אחר שמעון מדלוק את המורה
 בלש' • מנא סככה שלא היה סנס • מדגן ומדלוקין ממוכס העולה דכוכן לפני ה' תמיד • וזהו דמדגן
 המורה לבד כשהיה סנס קיים אף על גב דאין הטבה פחות מנ' כהי' עדיף מטיב יאוס פרוח ומנא • אבל
 אחר יאוסת שמעון הדוקן שלא היה סנס • לעולם יעטיבין סניס • יאל לך כיוון פרק' ד' זרקה'
 דתמיד ולל סלגו מורי אהדדו ככארין • וזהו פירוש סמוכס והמסוד' • וכל כך היה תנבל סניאוס
 דתמידות סמשה שרע"ב זל על כפי סכניא האל סתאובת צ"ב והכיאס ת"ט כמו כפלי ס"ב דתמיד •
 דקאמר סקתם עוליס נס כן למירם סרע"ב • יבדו ה' שטובה עלו • ית' לאל ידו לתרנס אחת
 לתת • ואם דברף אף יתה סהמיט דרכאוסת יאוס נג' זל לסתוקס סנס וצלו למתמבכני יבני
 יתארל וסמכתן כדורן ואלו כן •

ד' א' יתה • יקסה הרע"ב זל למה יעס סנחת כר מערכי דולקן כפרק' ד' תמיד כמה שמעון
 מדלוקת סת סמורה כין מערכים סאינו עוברם בכתיב • והנחום העקר העפרים סיהס
 חלק לפני ה' תמיד • יתובה • אדסקא יא' סני לקאי צמי לדמנא כספרו • דתניא לפני ה' תמיד
 סיהל כר מערכי יתמיד שמעון מדלוק את המורה כין מערכים • ואמ' • לפה מלה הטעם סמנא
 מדלוק את כרות סתוב סא • והכי סל' לפני ה' תמיד סיהל כר מערכי תמיד ותו לא • אלא
 סלואו שפול קאמר • אלא הודיעו שמעון מדלוקין סכרות • דלא תישא דמדוכת סחרוב
 מדלוקין • ובהי סני סמנעיון דתמיד לא לענפא קאפי אלא להסתא •

שדריך להדלות ממנו שאר הנרות בערב . וכלו אשר וממנו מדלות את המנורה וכו' כו"ו

שנית הקסה זל למה היה מדתן ומדלות כר מורא . ואם מכני הוכר ההכנסה: אדרבה היה יותר יוכר כשהיו כבו כחמשה אחרים . תשובה לדברי הרע"ב היה מדתן

ומדלות המוראים קודם העבודה ולא הטבה עמם כדאמרן כל זה לקרב הדבר אל הכנס שלש ויבדק להטובם כהיותם דולקין . והרואה יראה חמש מדושים . וזאתם דולקין . והיה הוכר גדול לשפסק הסתבות דבעינן כבדך בבקר : ולאחר העבודה חוזר ופסוק . והשתא אפילו כשאם כדברי הרש"ב שיתר מן ההוכר יהיה כשיחוסם כנויים לרואה שפסוק השאר ואלו מניח כנויים ולפיוך קסה לו לדבר המפרס בומו . מכל מקום לדבריו לא יוקסה . שהרי אינו פסוקם לגמרי . וטעם פדוף הכו להיכרף . לא מכעיא לאשר עמה ועמדו . אלא גם לרואים יתניחו מנוד אשר ההטבה פורא סני נרות דולקין והשאר כנחים . ואחר שחטת התמיד וכו' כשיחור להטוב ימנעם דולקין . והשאר מדושים . ויראה בעיניו כללו לא כנע בהן עדיין . ודולקין מן הערב כדרך שהיה בזמן שמעוף הנדוק .

שלישית רביעית והמישית הקסה . שנמצא מדלות לערב כשמן ופתילה יסכים . ונתחבר מדת השמן עד הערב . וסויהו עדין שמים

תחלה ואחר חמש דלף כסלכתא . להרע"ב כל זה לא קפא מידי שהרי כבר אמרנו בהפסק מן סודות סוכא להרשב"א : שהטבתן תחלה אינו אלא דיוקן . ומורר ועינין אשר שחטת התמיד :

שישית הקסה . מכלל שמעוויכ לכבות הנרות מן החמשה אם מצאן דולקין עדיין . ואדרבה מצאנו שהיה דספרו לאשר לכבותם . תשובה כראש פסוק בבקר דתמיד .

דמנן מי סוכה כדאשן המנורה ככנס ומנא סני נרות מוראים דולקין מדאן את השאר . דמשמע אף על גב דולקין מדאנן . דתני גיפא מצאן אבו מדאנן ומדולקין מן הדולקין . ואחר כך מדאן את השאר אלמא משמע דים דולקין כרישא . וכסיפא מדלוקין מן הדולקין ומדאנן אף על גב דולקין פין . ואי קפא לכריותא דספרי שהיו זל בתוכתו . כבר תירך השאל שיש לו גרסא אחרת ועוד דלקין כמו לדיוה דקאמר כשאלם ע"ו דבשעת העלאה אפילו כולם דולקים מדאנן . ואם אשרו כנוי שאו שאל דלערב כדו לדשנס עותר וכבקר כדו לדשנס יהא אכור . ועוד דפסי שפיר פשום פרומוי כוסא בשערבו . שהא הוא לבדו דולק עד הערב ולא השאר כמו . דאם כן לא יהיה הכנס כיבר אם גם נרות אשרות ילקו כמוהו . אלא שהיו עדינות שנותן בו שמן כמדת חביריו וכלם יכנוו והוה לבדו דולק והולך עד הערב .

שביעית הקסה למה אשר מעוקר כשמצא מוראים דולקים מדאן את השאר ומניח אלו השמים לאחר התמיד . שאין הטבה פחות עב' . ואחר כך אשר מדאן המורא ומניח

המערכי פתח בתרתו ומסוים כחד . זאת לדברי הרע"ב לא קפא מידי דזה קודם עומת שמעון הנדוק . וזה לאחר מיתתו און בורך להאריך :

שמינית הקסה . היאך כפרס עשה אחת דתמיד לזמן פנים קיים . והאחרת לזמן שאין פנים . וכפולן כאשר מצאן שכבו דמשמע דעקובן ככלהו כמי בשאין הכנס קיים . וא"כ מתכיותן

לנדדון קתני . תשובה כבר מבואר שלפי דברי הרע"ב בלאו מתכיותן דתמיד שיהיו כזמן הכנס ושלל בזמן הכנס . ולא תומא לנדדון קתני . והיה פרכינן בהפירא מתכיותן לנדדון . כגון משנה בסתם ומכעו לאוקמא לנדדון רישא . במציאות אחד ופופא במציאות אחר . אבל כפולן לא תקצי מיד . דמפרס בהולה כדריא . דכשאר מצאן דולקים ממילא משמע שהו בזמן שמעון הנדוק . וכאשר מצאן סוכו ממילא משמע שאין הכנס קיים . ומתכיותן הכל תשוב בשעת הכנס ושלל בשעת הכנס . באשר

ספר הגובת הבית

בכדק' נכנס ומלא שתי כרות דולקים • מיורי כשעת הנס • מצאן שכבו שלא כשעת הנס •
ובכדק' מצא שתי כרות דולקות כזמן הנס • מצאו שכבה לאחר הנס • ודוק

תשיעית הקשה כמה שאמרו בפרקו מצאו שכבה מדשנו ואי לנדדון קתנו הל' מצאן שכבו כמו
בפרק ג' • ועוד מצאו שכבה והלא מצאו דולק נמי מכבה לפירוט הוא •

תשובה הב' בכדק' ו' אחר שמיטת התמוד מיורי ובשאן הנס • זלף קאמר מצאן שכבו בכפרק ג' •
שכפ' ג' קודם התמוד מיורי שלרין לרשן שניסה ולא להטיב • אבל הבא אחר התמוד אינו טוב ומדליק
אלא המערכי לכדו' וצ' ג' שמיטת נמי המורמי • ע"ת לא זכרוהו בעתניתון דפרק ו' לפי שלא בא
ללמד אלא על המערכי • ששלוקאן אותו אם כבה מעוכה העולה • ואפילו אם לא כבה הואיל ואין
הנס קיים מכבה ומדשנו ומדליק • ומה קאמר מצאו שכבה לאו דוק • אלא כלומר כזמן שדרכו
לכבות דהיינו כזמן שאין הנס •

עשירית הקשה • למה יכבה הכר כזמן שאין הנס קיים • אפילו מצאו דולק • דלמא חור הנס
למקומו עתמא כוכב עדותו • תשובה כבר אמרנו שאין הטבה פחות מכ' • והאי

דמטיב המורמי למד כזמן איש הנס • דהכי עדיף משום פרומוי נוסף לעדות כדכרו הרע"ב •
אלא אם אין הנס קיים דליתא לטעמא דפרסומי נוסף • כגון לאחר שציעון הדיוק שהיה הכר כבה
והסוק בכמו • למה יכחו להטיב שניסה לבעור על דכרו הכתוב • דכתוב בהטיבו את הכרות
ואין הטבה פחות משנים • לסמך על ספיקת הנס שאם יחזור • ודוגמא כאלה ש"ט הרש"כא גופיה
קאמר דלא אמרינן כיון דליתא עבוד רובא שכבו המורמי • שאו קודמת הטבת שתי כרות להטבת
חמש לקויט לפני ה' תמיד •

אחת עשרה הקשה • היך וכבה כר מערכי ואמר הכתוב לפני ה' תמיד כדאיתא בספרי •
תשובה שלא בא בספרי לאסור הכבו אלא כזו מיהלעט באין רצונו להדליק מיד •

שהי עיניו לה מקרא דלכני ה' תמיד • דמשמע דכתיב כדו שלא יהיה תמיד אסור • ולא כדו
להטיב ולפזור ולדליק • דאם כן לקאי לדכרו הכל כיון המערכים אף בזמן שציעון הדיוק שכבה אחר
שדליק בארס ומור ומדליק • זלמא כ' נמי כשמצאו כזו מניחו עד לאחר העבודה • ולקאי
לן דלפני ה' תמיד • אלא כדאמרן שכבו כדו להעלות לא מקרי כזו •

דף ט"ו שתיים עשרה הקשה • שהאי דאמרינן בפ"ק דיומא בעידן העלאת תהי מקטור • ופירש
דלא קרינן בעידן העלאת אלא באמצעה ואם כן להרע"ב נמי דבין הערכים לא

שפתיק כקטורת • קאז סוגיא דיומא דלכני עלמא משמע דבין הערכים בעידן העלאת מקטור
דהי נא באמצעה • תאנא סוגיא דהתם מתיקמא כהדיא כעירושנו • שהיו משלחן בהטיבו את
הנחת משמע לפני הטבה ולא באמצע • ואי לאו דבעינן הפסקה בשחר • עבדינן לרנכן בשחרות
כזו לקשרת קודם הטבת הכרות ובפירוש רש"י • אבל כיון הערכים מקטור קודם הדלקת הכרות
דלא בעינן הפסקה דלא פתח אלא בכריכבקר • שהיו הכי קאמרו • תניא לא יזיטוב ואמר כן וקטור לא
יקטור ולא כ' ייטיב וכו' • אלא לרנכן בעידן הטבה דקאמרו ר"ל קודם הטבה • ולהא טעמא לדכרו
הרע"ב כדלכרי קודם הטבה עבדו לקטורת לרנכן • וכן לאבא שאול דאזני התם דכתוב אותו כד אמר
בגמרא • דוק ואצת דבל זמנא דהתם מתיקמא שפיר הכי • וכל ההערות שאל הרשב"א על דכרו
האזל על זה • לפי שהאזל מפרש לרנכן בעידן העלאת ר"ל בין לפניו כיון לאמריה • אמנם לפי
פירושנו מר"ל לפני הטבה • מפני יתורנו כל • והארכנו עד הנה למדי •

דף ט"ז בבבוי תל פלמסקא זמרי כעירא בפתי הל"ח • עזר פנורות עשה שלמה • ועב' ס' חנות • מהדרי
התם לאקיימיהו לרבויהו ר"ל כ' • דלכני עלמא כפרו דרו הוו מוכות דמאן דאמר מורה

ויערב דהיינו רבי עזרה ושלמה של עשה לא הוו מוכות כיון שאמרו • אלא דמדלי להו ומכא להו לנד מערב
דהיינו שתי מוכות המורה והקלמן על משה לצד עזרה וראשן כנגד איור שתי קורות • כזה

סימן נא מנורה

אלהן דלער צפון ודרום דה יצו דלכח ב' ב' סוכנות בין בקורות דוקא ב' כח

ספר הנוכת הבית

לרבו היו מכונין מן הכותל שתי אמות ומשה * ולראש סל * מכתיובא מלתא * דמשה סלחמי
 בעשר אמות * מצומצמות ימי * ואם כן יהיו כשוכות לכותל * וכבר הוקעה לתוספות זל התם לראש *
 שתניתין דמסוך כ' אמות ומזו מן הכותל * ומירצו דשאי מסוך למלחן דמשה קאי * ולא אשלתות
 דקלמא * ומיעה דגמרא מקוין למאן דאמר מורח ומערב * מכדו שלחן כשה מסוך מן הכותל שתי
 אמות ומזו * ואמה לדידה וסתי אמות ומשה דבינו כתיובא אסתבא דקאכול מלגא דאמתא כדרום *
 דמשה דכשלתות סל סלסה כמו דניא הכי וכעין מסוך * זל דלרבו מקסונא הכי * דאל"כ לא
 מצינו מסלחן סל משה כמו ולכותל שתי אמות ומשה כ"ט * דבעינן לכפי בהניס המכדרים כאחד *
 שהיו כתיובא כשוכות לכותל מקשה שלמות דקלמא * אמת דדכו * שמו אמת ושלגא למלחן דמשה *
 כדו סתיה רחוק מן הכותל שתי אמות ומזו * וזהו דוחק דלא מצינו שתי בהניס לכדר כחד בלשה ומזו *
 אכל למאן דאמר גפין ודרום * שלחן דמשה סביב הכרות ומזו למתא ספיר רחוק מן הכותל שתי
 אמות ומשה * אכל אחתי קאי למאן דאמר מורח ומערב למכקא * דשלחן דמשה הוא מסוך
 למערב בין אויר הכדרים בכורה הראשונה * דאי שלחנות דקלמא למאי דמקסי דגמרא הוו מוכיסי
 מן הכותל שתי אמות ומשה * שלחן דמשה הוה רחוק טובא * ואם כן האי מסוך לא אלא למלחן דמשה
 בדלמרו התוספות * ונת לומר דמ' דנפון ודרום הכי סבורא ליה דכפרה היהוכות * אלא מאן
 דאמר מורח ומערב ס' ל' דכתיב מסוך או דלשה או דמשה * והתא דמשה לא אשכח * כוקיס למסוך
 לדלמא * מיהו עוד קשה למאן דאמר גפין ודרום * דלדודיה כדאמר התוספות לא שיתר מסוך
 בשלחנות דקלמא * אלא בשלחן דמשה * אם כן ימאי גמרי בהבא דאמרינן שלחן כגפון ומורה
 דרום דוקא בשלחן דמשה קאמר * ומזו הכא בהניס דקלמא דלא אשכח * ולא אוכפת אי שלחן
 כדרום או מורה ככזו * כי הכי דלא תצטרך לאוקמוס כדקאמרו בגמרא בתא * ואכיל
 סם הכי אשכחן בגמרא דקאמר * וא' ה' מ' מ' הפתח וכו' עמאל הפתח * אם כן מצינו שלחן כדרום
 והמורה אמה והשלחן אמת על גב גפון וכו' והכי נמי במנורות * וא' ת' מ' מ' הפתח וה' עמאל
 הפתח אם כן מצינו מורה כגפון התורה אמה את הפנורה נכח השלחן אלא וכו' * דמשינן הכא דכתיבו
 מ' מ' כגפון או כדרום * ולא מלנינן למורה או שלחן דמשה * למנורות או שלחנות דקלמא *
 זל דקאי הכא דשלחן כגפון ומורה כדרום כקאי ל' מקרא * ולהכי לא שאל דכל הויא דאמיה שלחן
 אויל לכזו * ומורה כדרום * אכל כתיבא משה מן הכותל דהוי לנורא דהניס המכדרים *
 למדר שניהם כאחד * לא עבדי דקלמא דאוקמקום מספיק ועוד דלא איכיל למאן דאמר סלח * הו
 מסדרום לא על סל משה * אבל אימקרא דוכא פירכא * למאן דאמר גפון ודרום * דלא אשכח
 מקום כגפון סביב מוכח הוכח * שהיו אמרינן דממוצע היה גפון כגפון ומזו כדרום * ואי קאי
 מ' מ' כגפון השלחנות לאו מ' מ' כגפון קאי * וצריך לומר דלאו ממוצע ממש היה אלא כלפי חוץ *
 דהכי מנינן כיה כלפי חוץ קמעה * מיהו ככזו סל סלסה לא הוה קמעה אלא טובא שהיו צריך
 למשכו מן לכל הכדרים ולא קמעה הוא * וכתיבא דהתם הוא קמעה מסוך שלחנות דקלמא *
 סל לא שנית אמרת * דלדודיה מסוך מן הכותל כמו שלחן דמשה למורה קאי לדברי התוספות *
 והכי נמי מסוך דמשה * ומירצו התוספות נמי בהאי דמוצה כמו בין הסודות לדברי ראב"ם * סג
 שמה כגפון סלסה * ועוד ים לתרין בתירין דאמרן * דכלהו מתניתין דמסוך בשלחן דמשה כמובח
 הוכח * אלא לא למלחן דמשה או לשלחנות דקלמא * כאשר יוכל שאת * וכו' הוה דכשלתות
 דקלמא למ' דגפון ודרום לא מסתמא להו מוכיסי מן הכותל מן המקום מספיק * ולהכי קאמר
 דקאי שלחן דמשה * ולמאן דאמר מורח ומערב דשלחן דמשה לא מצינו לפיכך מסוך מן הכותל שתי
 אמות ומזו קאמר דקאי שלחנות דקלמא * הכי נמי דלעיל כגפון ודרום מוכח הוכח לא אשכח ליה
 מסוך קמעה משלחן סל משה * תרין דקאי אשלתות דקלמא :

בהא לא אומסקא הלבתא אי מנורה גמון ודרוס * או מורה ומערכה לכתא למשיחא הו"א *
 מוחא אנאבו ודכרו הרע"כ ס"ל כפרק ג' מה"ל כות הכמירה וז"ל * וכן כרות המיורה היו
 כנגד רוחב הכות בון הצמון ובין הדרוס * ומשמע מזה דפסק כראב"ט * ויקרא חס כן משנה
 דפרק ג' דתמיד דאיתא כרבו * אכולו ניומא דמקנה דפרק ו' לא ברוס מורחיות סדתינא לעול *
 ועוד האידאמרינן כל הכלים סמקדקס ארכן לארכו של בית דמכות דאיתא נמי כרפי כדכריהי ספוט ^ה ^ב
 ואף על גב דהצין עליו בעל כסף פגמה * דהיה דתמיד כרבו ולא סכר הר"מכס מותיה * מ"ט איתא
 סתמית כותיה * ואשר אמר דהיה דבל הכלים וכו' לא ידוקא דהא איבא ארון דארכו לרחבו של
 בית ותבא וסויר * זה אינו טעם מספיק שהיה אית לן לעומר דקמי בעל תוספתא יום טוב ז"ל דלפני
 לפנים לא שוירו * ועוד דכנמ"ל אמרינן ת"ר כל הכלים סמקדקס ארכן לארכו של בית ^ה ^ב ^א
 וארון סארכו לרחבו של בית * והכ"ל לא שוירו מידו * ועוד דככות שבי שוירו וככות סבו לא הו"א
 ארון * ועוד קשה מהכ"ל שישלם ע"ס ארכו באורך הכות * והרי לראב"ט דאמר גמון ודרוס *
 בשלמא נמי גמון ודרוס לרחבו של בית * דהכי כפי סתי הל"ס * ולא כן פסק כרבי
 בשלמא וכדאב"ט במנורה * ועוד דהתם בשלמא מחתא מחתו וכו' ואידו ואלו סדא סכר"ט
 הוא * ומאי דאיתמר בה"א איתער כהאי גמי * כדאמרינן כנמ"ל ת"ר מורה ומערכה היו מונחין
 דכרו רבו * ראב"ט א"ר צמון ודרוס * מאי טעמא דרבי גמר ממנורה מה מנורה מורה ומערכה
 אף שלמא וכו' * ומנורה גופה מכלן דכתיב ככר מערבי לפני ה' מכלל דכלהו לאו לפני ה' נכחו *
 וראב"ט גמר לה מארון * מה ארון צמון ודרוס אף הכי צמון ודרוס * ורבי גמר מארון דמין
 מין משין וכו' * וראב"ט גמ"ר ממנורה אמר לך ממנורה גופה צמון ודרוס הו"א * והכתיב וערוך
 איתו לפני ה' דעמד להו אצדודי עד כאן לצון הנמ"ל * והשת"י לדיוק ס"ט ראב"ט לא גמר ממנורה
 כו רבו לדמיה הוי מורה ומערכה * סבי גמי ראב"ט דלדימיה ממנורה צמון ודרוס ליגמר מינה שלמא ולא
 מארון דלא תדמוק להעת דין סוף פנינים * אלא סיגו טעמא * דרבי גמר ממנורה דנפקא פקרא דלפני
 ה' דמשע מורה ומערכה * אלא ראב"ט דאקוים לפני ה' למדוד אצדודי * לא פני גמ"ר דמנורה
 פנקס צמון ודרוס מקרא * בי הו"א דלעמר כתר סבי מינה שלמא * ולכן גמ"ר שלמא מארון והו"א
 הדין למנורה דאיתא ואיתא דלא הו"א * ואם בן קשה לעידו דרמ"ס ז"ל * ידלי עוקר ילבותא איתא
 לשלמא * ומינה למנורה * אמאי פסק בשלמא כרבי וכמנורה כראב"ט דאיתא אב גר"א * דהרי
 טעמינן דלו לא ולפנין שלמא ש' ארון דהוי צמון ודרוס לראב"ט * לא ילפנין ממנורה נמי * ואנה ה'
 לדין אחר כך ספר לשם משנה * וכה"ל תמידו ומוספין קשיא ליה כן קשיין דאי דכי גמר שלמא
 ממנורה * כי ליתוס במנורה ליתיה בשלמא ע"ס *
ואב"ט היתה לפני המנורה וכו' שלם מעלות * מעליה סכנה * ועוד ומעב א"ב
 כרותה

אות נב השלחן

השולחן צמון הסיכל כנגד המנורה עמך דין הכותל סתי אמות ימתי * היכי תביל כותל * דף ג'
 ואם כן אף בבית עולמים הכי הו"א * ולא כשאמר בעל תוספתא יום טוב כספר אורת
 סבי * איתא כ"ו ויסין בן * קוד כלאמר בכנין פשתין סבו הנחם סייכל עמך אמות * ולא כן ככתיב
 הכית

ספר חנוכת הבית

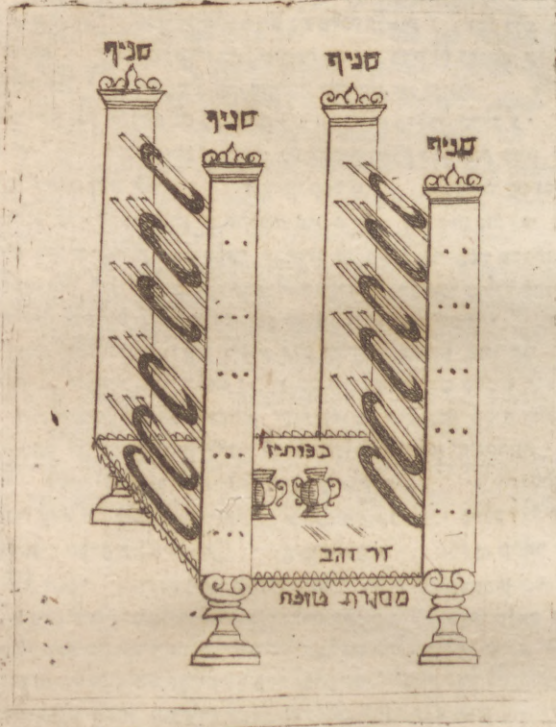
דרחמו עשרים וזהו מקץ חמש אמות * דכדורתא הוא שהרי כנשרא דהתם ככניון של שלמה שוויזי
שההיכל כמו כן עקרום אמות *

אורך

השלחן לאורכו של בית ורחבו לרוחב הבית כדבריו רכבי * דאמר מורח מערב מוכיחין
כדפרישנא לעיל * אורך השלחן שתי אמות ורחבו אמה באמת הכלים דלא שכת
לדכנין לרבי מאיר דהיינו טעה טפוס ולרבי יודא באמה בת' כ' דלאמרינן כפ' שתי הל"ס * ורמ"ב
זל כסך רכבי מאיר * זכ טכאים ארנו וטעה רחבו * וארבעה ספינן של ובה לו מפינלך
בראשית * טכאים כומבים שתי המערכות של לחם הכנים * שמים שבראש השלחן בשתי כנפות
היו מסדר אחד * ושמים בראש השלחן האחר בשתי פנותיו מסדר אחר * ועליהן סבדרים כ"ח קנים
של זהב כל אחד מהם הקני קצה חלול ז' מבל צד * ראש הקנה מונח בפנול הסניף האחד * וראשו
השני בסניף סכנדרו * להוסיב על הקנים ז' חללות של לחם הפנים שז מוכאן ושז מכאן * ולהכדול
בין לחם ללחם כדו שתכנס הרוח ביניהם ולא יתעפשו * וכך סדר הנחתן * מניחים על שולי
השלחן כמערכת החלה הראשונה * ואחר כך מניחין עליה שלשה קנים מעכניף זה לכסוף שנגדו ועליהם
שני קנים חלה אחרת * ואחר כך מניחים שלש קנים אחרים ועליהם חלה השלישית * ולגשה קנים
ועליהם החלה הרביעית * ושלשה קנים ועליהם החלה החמישית * ואחר כך שתי קנים אחרים לבדן
ועליהם החלה הששית * הרי כמערכת ז' קנים ועליהם שש חלות למערכה אחת * ומערכה
אחרת במורג השלחן כתכנית מערכה אחרת * הרי כיון כלם כ"ח קנים *
הואין קנים עשר חלות של לחם הפנים * ולפי שהחלה העליונה אין לה כובד כל
כך שאין עליה אחרת * לפיכך לא היו החתיה אלא שני קנים כהפרש שאר חלות שחתיהן שלשה
קנים והקנים הללו הם הנקראים בתורה ענקיותיו * שמניין ומשמרין הלחם מעפוש *
ושני הכובין שמניחם בהם הכונה על השלחן כד המערכות לרבי מאיר * והן הנקראים
כפותיו * ורש"י פירש בחומם שהיו לכל סניף טעה פנולין * וטען עליו הר"ם שעל השלחן לא
היו קנים ואם כן לא צריכו כדפינן אלא חמשה פינולין * ואם כן צריך לנהיה כדבריו רש"י
דבעל כפר מנחת יהודא בקס להגין עליו ואמר שאולי רש"י סוכר טאף על השלחן היו הקנים זשאין
לשכס הספרים וכו' * ואלו הלחם התחתון שמונח על השלחן לא היה צריך קניסין * כיון שאין מונח על
השלחן שהוא של זהב * אינו מניחו להתעפש * וככל הספרים גורסים טעה * ואפשר דשל שנים
לחם התחתון שהיה מונח על השלחן * היה מונח על חזי הקנה שלא יתעפשו * כיון שאין רוח
כנכב למטה מן הלחם * ואין צריך למיחם הספרים כמו שכתב הר"ם * טעם תלמוד חשב כן *
כיון שהלחם היו טעה גם הקנים שביניהם היו טעה * עד כאן לשונו * מיהו אסוף
דלא מגן הוא * שהרי כפורג ש אמרו כנשרא בפרק ב' הלחם שארבע חלות לבדן היו הנריכות
ארבעה קנים וכו' וכדפרישן ואולי ושהתמונה אינה צריכה כל עוקר * ואחר ככתב הרב שלא היה
צריך קנים כיון שהוא מונח על השלחן * שהוא של זהב * ואינו מניחו להתעפש * קאיא
טובא * דכנשרא פרק ד' דתמיד שמע דזהב מרתוח * ועל כן נותנין לחם הפנים ככניוסתו על
של שיש וכדכתיבנא לעיל בסוין ע"ב * ות"ל לתרין דאינו מניחו להתעפש דקאמר * כלומר אינו
מניחו לריו עיפוש * דלאו היינו דכר המעשר החוס * לדבר המנכנו * והוא אינו מוסיף הכל *
אלא מקיים החוס * אבל הטעם לא מביא דאינו מקיים אלא מקרר ומנכן * ועל כן כנכניוסתו חס
מניחין אותו על של שיש המנכן * ולא על של זהב שהיה חס כן מקיים חומו ויתעפש אחר כך כהיכל *
וכנכניסין על של שיש באלום * תו לא חיוסין לעיפוש על של זהב דהיכל * שהיה אינו מוסיף חוס
וכדאמרן * וע"כ מניחין הלחם הראשון על טהרו של שלחן וליבא קפידא * ואמנם חס לא היו
מניחים קנים בין לחם ללחם * וישו מוסופים חס כענין * ומתעפשים כהיתן כלם

זו ע"ב זה:

מסגרת טפח היתה לו סביב * ונחלקו חכמינו זל בדבר * פהם אמרו טפח הדף
 היתה כוללת ולמעלה כמו לבזבזין טכספת שלחן הכרים * ופהם אמרו
 נשפת הדף למטה מרגל לרגל בארבע רוחות * ודף השלחן סוכב על אותה המסגרת * ועל
 ארבע המסגרת היה זר זהב סביב רעות כתר * וארבע טבעות והכ על ארבע רוחותיו תקופות
 ברגלים כנגד ראשי המסגרת * להכניס בהן הכדים ונשא
 בהם את השלחן * והאלף
 דמותו וצלמו :

מערב

מזרח

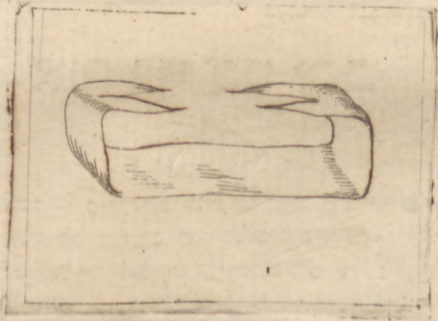
לחה הפנים נקרא שהיו לו פנים וזורתו במיזן תיבה פרונה הכי פסקו רש"י והרמב"ם כיצד ערו:
 חלה ארבע עשרה טפחים וכו' פלו סני טפחים מכלן * וסני טפחים מכלן * כשני פנים
 וקופים כסוה * וכדפוס היו עושין אותו כדמותא כפרק שתי הלחם * והא קתים עשרה חלות
 סני עשרונים לחתה מונחות על הקנים סה מכלן וסג מכלן הרמב"ם * השלחן ארכו
 שתי אמות באמות של טפח טפחים לרבי שאיר דפסק הרמב"ם כוותיה וכאבא שאול * ודרכו אמה
 דהיינו טפח טפחים * ואורך הלחם עשרה טפחים ורחבו חמשה * מניח אורכו לרחבו של שלחן *
 כמזאת הלחם עודפת טפל השלחן סני טפחים מכלן * וסני טפחים היונאים מכלן
 ז' וכלן במיזן פנים וישאר רוחב באמצע * והיה עכוין ארכו לרחבו של שלחן * וכן הסכית על
 הקנים וכן השלישית וכן כלם * ולרבי יודא דרוחב השלחן חמשה טפחים * כופל טפחים ומחנה
 וף א וף א וף א

ספר חנוכת הבית

שכאן וטפחיים ומחנה שבאן * ורוחב המלחמה חמשה טפחים למערכה אחת מכאן * ומחנה למערכה
 אחת מכאן כיון שניהן עשרה * והשלטון זכר טפחים לרובי מאלי * ועשרה טפחים לרובי יודא *
 לרובי מאלי כגארו טפחיים דיוח באמצע כיון מערבה למערכה שסס היו * ממנו כפי צווי לנכנס *
 ולרובי יודא מערבות שעלאת כל יאורך שלטון והכחיון על המערכות היו צמחים *
צווי * הלחם לא יאמר כמקנה * וכתב הרמב"ם ירושה שבע אנכנות * ופירסונו דעוסי
 הלחם קאמר שהיה עביו שבע אנכנות * וזמנים תעב יעלו הרלב"ג * שכפי
 שפצאנו שהלכות כמות שני יעברונו * לחמת * לא יתכן שיא עוביון כ"ל פחות מאנכנה והארך סס *
 דף נ' וזוהו עפרם קרבות דקאמרו כמתמתון דפרק שתי הל"ח * וקרנותיו שבע אנכנות * שלא הוה
 לכל חלה ארבע צמיות לנדון * שלא כל חלה היתה כח שמינה דלעומ * וכל בלע שבע אנכנות *
 והסס אשר קראו קרנות * והקשה עליו בעל מוספת יום טוב פרק ז' דמנחות מליטתא דנמרא דהתם
 דקאמר והאיכא קרנות זכו * דמשמע שהיו הקרנות מוכיפות על הנכנס * ולא כן הקרנות שבע
 אנכנות דתכן כמתמתון ולא משכמת לה לא בדבריו הרמב"ם ולא בדברי הרלב"ג * ועל זה נראה לה
 לפרש בדברי רש"י * שלא קניו הפנים שבאן ומכאן היו מדכוין בצק לכל צווי בעין קרנים * ושאלו
 הקרנות לפיכך רש"י אורחם שבע אנכנות * ולפיכך קשה לו * מה שאמר שם יוהן סן הקרנות *
 ואמר שצריך להגיה בדבריו ולומר ובהן סן הקרנות עיון עליו * וענין זה הוא לפי שהוא עפרם בדברי
 דר"י ז"ל קרנות הלחם הפני שזקנות דמתי הלחם דכתרוו סו קאי אנכנס שהיו מדכוין בדפנות * וכבר
 תוספת יום טוב סדמכוין אותו בצק כראשי הדפנות הקובות כד יופונו לנד אור הפת * וסר"י לא
 קאי הדפנות * דהיינו הכפולות כפול הלחם טפחיים שבאן טפחיים מכאן * שלא על אחר שכל
 שבאן ומכאן * כראש אותם הכפולות היה מדכוכ בצק בעין קרנים אלו * וכבר אלו לנד חור הפת *
 וכל קרן מאלו היה ארבע אנכנות בשתי הלחם * יאבע אנכנות בלחם הפנים * וכאשר דר"י והן
 סן הקרנות * דמה מוספת יום טוב ז"ל כפצא * שהוא קאי על אבות בצק שהיה שופם כראשי הדפנות
 בעין קרנים * ולפיכך לפי זה היה צריך להגיה בדברי דר"י ולומר ובהן סן הקרנות * שפרו בכפולות
 שפצא דר"י הם * אמנם לפי קוצר דעתי אין לפרש הכי ולא מקשה * ולא מצטרך לשכח הספרים *
 ועוד אין לפרש בדברי הרמב"ם שאין דאמר ירושה שבע אנכנות על ציטו המלח דלא מקשו לך * בדברי
 הרלב"ג * וגם לא תמן עפרם בין פירוש דר"י לפירוש הרמב"ם * שלא כי קאמר דר"י בשתי הלחם
 שהוא מדכוכ בצק לכל דופן * דונס לומר שלא היו כופלין ראשן שבאן ומכאן כמו לחם הפנים *
 אלא תמורת ספנות שהיו זקשין וכופלים יחוד וזוהו כלחם הפנים * בשתי הלחם היו מדכוין בצק
 לכל דופן דהיינו שהיו מדכוין כסוף המלח דופן עולה על גוף המלח ונכחו ארבע אנכנות * וזה
 סדש עביו בעין קרנות * אבל כלחם הפנים לא סייך לפרש הכי * שאין צורך להדכוכ בצק * שכבר
 אמרו שהיו כופלים טפחיים מכאן וטפחיים מכאן * והדפנות עשויות מאלוהן * ואלו הדפנות כלחם
 הפנים סן קרנות דקאמרי בשתינות * זכין כתב רש"י * ולא בעינן להגיה ולומר ובהן סן
 הקרנות בדברי תוספת יום טוב ז"ל * ואף אלו הדפנות של לחם הפנים סו כמין קרנים דיושיל דמתי
 הלחם * שלא היה שטח העליון כראש הדופן הכפול בלחם הפנים * והנספח בשתי הלחם ישר
 וגו' * אלא כמתי ראשי חומן כולטים כמין קרנים * ועליון מקיזין כמרא והאיכא קרנות *
 ופירש דר"י כולטין ועשוין כראש הדופן ע"כ יותרתי כמרא לכוונה דלחם כיון להו ולחם עליונה נח ליה *
 כלומר שלא היו עשוין על הנכנס * אלא אותן הקרנות ככפולים לנד אור הפת זכו * וקרנות אלו
 לא היו קרנות דקאמרי כמתמתון שבע אנכנות * דקרנות דהסס היונו דפנות * וקרנות דכח
 ונורו סו ר"ל קרני דפנות * ולפיכך קרנות דמתמתון ר"ל בשתי הלחם דפנות כדכוות שהיה
 נכחה על שטח הפת ארבע אנכנות * וקרנות דלחם הפנים דונס למר דפנות הכפולות שהיה נכחה על
 שטח הפת שבע אנכנות ולא קאי מידי לרש"י * ודברי הרמב"ם גם ותיקנו כמין חומר בדברי רש"י

שפטים דקאמר ורומה דכל חלה שבע אנבעות - דלא ק"י אעובי כרלכ' ג' ומוספת ויום טוב -
 אלא אנבעה ק"י - כלומר גובה הדופן מה שהיה עולה על חלה שבע אנבעות - והראיה שעל שתי
 הלחם כמו קאמר במרח' מ"ל תמידין ומוספין - וזל' אורך כל חלה שבעה טפחים - ורחבה ארבעה
 טפחים - וגובה ארבע אנבעות ע"כ - הרי פירש בקרן דשמי הלחם גובה - ואם כן הרי נפוי
 ר"ל ברומה דלחם הפנים - דמה נשתנה קרן דשמי הלחם לקרן דלחם הפנים - וכן פירש רש"י
 וקרנותיו שבע אנבעות - שדופן הלחם היה שבע אנבעות - וזה לפי שצאנו שהלחם ארבעה עשרה
 טפחים - ונזינוו שהיה כ"פ טפחים מכאן וטפחים מכאן לדבריו פאיר שהלכה העומת בדאמרן -
 ואמרו נגמרא שרבי פאיר הלחן מקדש' רב טפחים - שנו טפחים לכל חלה - וכל טפח ארבע
 אנבעות הרי ששנה אנבעות לכל חלה - דל אנבע אחד לעובי גוף החלה מדוקדק לפי חשבון
 הרלכ' ג' - ושאר אם כן גובה הדופן' אנבעות בדיוק גמור - וכן לרש"י וכן להרמ"ם כס' ויטא
 ומיתוקמ' ספיר : ומשנה ד' דפרק' ז' ומנחות הוא כרבי פאיר ואף על גב דר' כותן כהן ויפנין לדברי
 רבי פאיר קאמר - ולפי זה אין צורך להגיה כמו בדברי הרשב"א ולהוסיף שיהא לו פנים וזוית - ולא
 תרתי ולפיכך משמענות פנים - אלא בלהו חלא הוא דהיינו דענות והיינו וזוית - ולא הביאין רש"י
 אלא לכפול הענין כמלות שבות למהר הכנתו - ולפיכך הסמיטן הרע"כ כפירושן - וכשת בין
 זה מעילא ותורנו כל הספקות שנשתתק תוספת יום טוב - זל' במנחות פרק ז' ולא אהרין .

דוק ואשכח כפירוש רש"י על השו"ת ויינו מזכיר קרנים דקאמר תוספת יום טוב - והר"ם נפוי שנינו
 לחם הפנים - ואופן אפוייתו ולשמו בדבוס : ואין בין ואין זכר בקרנים דכופי לגוויה דלחם :
 וכן כספר שנת יודא - הנה אם כן לדברינו בינה דוכי הלחם שבע אנבעות - ובראש כל אחד
 מהדפנות כמין קרנים קטנים ככפלים לצד גוף הלחם אלו כנגד אלו - דהכי אמרו כן בש"ס למאן
 דאמר טפחיים כופל כנשא שלחן מקדש' רב טפחים למעלה - ותרוך והאיובא קנים - ותירך שקופי
 משקע להו וכו' - והדר פריך והאיובא קרנות - ותירך לגוויה דלחם כיוף להו ולחם עליונה
 מנא' יהי' - שלא היו עולים כמות למעלה - אלא מוזכרם לצד אור החת ולתוספת יום טוב כמו הכי
 היו אלא שסקרנים אלו כנגד אלו ארוכים שבע אנבעות כמכניתי אשר אתה פראש

ותוא לו הכ'י - שנינו שכוכל טפחיים מצד זה וטפחיים מצד זה - ואם כן ועלה הדופן על החלה
 שני טפחים קלמים - ואם כן הא דאמרי שהשלחן מקדש' רב טפחיים טובא הוי - דהיינו ז' טפחים
 וחצי - שהרי כתוב עוד אנבע לכל חלה לעובי גוף החלה - מיהו זל' דהן הן הקרנות דהיינו להו
 דאמרן - ודמקא כגמרא והאיובא קרנות - כלומר הא איובא עובי הלחם שצריך להוסיף על טפחיים של
 דפנות - ויהיו אם כן כדופן הקרנות מוסיפין על הגובה - ומרזו לגוויה דלחם כיוף להו -
 שיוקפים מה שנתמוכף על טפחיים לגוויה דלחם וק"ל : אמנם יש לדקדק - למה לא
 קראו גם כן לשמי הלחם לחם הפנים - שכבר אשכחנא שמי הלחם הו' לו דפנות ולדבריו תוספת

ספר חנוכת הבית

דף ל"ז ויום טוב נמי * ועוד קשה וכדקשה ת"ט * דבמכתב פסחים * וכו' אמרוין וכמה פת עבד
 דף כ"ב אמר רב האנא טפח * טפח מנינו בלחם הפנים טפח * ופירש רש"י שהיו עובדי דפנותיו טפח * דלון
 פנים פחותים מטפח * וזה יקשה מ"ד בין לפירושנו * וכן לפירוש תוספת ויום טוב * שלפירושנו
 אם גפרם דברי רש"י על גובה הדפנות * כבר אמרנו שבנהן טפח אנכיות * ואם לפירוש תוספת
 ויום טוב גובהן שני טפחים * ואם לפרש לעובדי הכזק יקשה אדרגל בג' והחוש יבאשמו *
 מיהו ים לתרץ דלולי לפירוש רש"י הדפנות לכדן היה עביון טפח * ולא כל גוף החלה * וזה
 לפי שדרך לפנים עליהן השלית אחרות * וישא משא כבד * וכדי שלא יקברו הונדכו לעשות
 דפנותיהן עביון לפיכך בשתי הלחם שלא היה עובדי דפנותיהן טפח כבלחם הפנים לאקראום לחם הפנים
 בשני * דלון פנים פחותים מטפח וכפירושנו * ואין מן התימה שיוכלו לעשות חלה חנוה דקה וחנה
 עכ"פ * שהיו בדפוס עגולין אותן * ורבינו בחיי פירש שזה דרך דרש *
 והר"י אברבנאל ז"ל כתב שהיה נשאר בשלחן אמה על אמה פניו לאכול קמה * וקמי
 אמה עזה וחמי אמה עזה לשתי המערבות עיון עליו * עשה עצמו כאלו לא
 ידע הנמרא ואפילו המנהה כל עיקר *

אזה נב טבלא

טבלא על שם היתה כהיכל מיומן הכתוב זמנעת קבועה בה להנחיה * וממנה
 נטלים עפר סגוטל לתת בני המרים * כדאיתא בסוטה:

אות נך בני זהב

שני בני זהב * שהיו כהיכל * שהיו גדול ממה עליהם כיום הכיפורים דם הפר ודם השעיר
 בנחתו מכות קדם הקדשים כדאיתא פרק ה' דיומא * ולרכבו וודא לא היה
 עם אלא בן אחד * זמסקינן דלון הלכה ברכו וודא:

אות נה אמה טרקסין

אמה טרקסין * הוא טרנל אמה רחבו * היה פסוקי ככות ראשון בין שהיכל לקדם הקדשים *
 ונכבית שני לפי שהיה גבוה והיכל וסעלווה שכל גבו אמה אמה * ואינה יכולה
 לעמוד

לעמוד ועובדיה אמה לבד * ולהסוף על עבויב או אפשר שאם כן היו מנרעים מחדת הקדש * או
 אדם דכתיב הכל בכתב וכו' * הנזכר אם כן לעשות פרוכת להכדיל בין הקדש ובין קדש הקדשים *
 ולפי שלא הכריעו קול באותה אמה * או קדושתה כקדושת פנים וישימו הכרונות לכוף ארבעים אמה
 של היכל * באופן שבית קדשקדשים יהיה כ"א אמות * או אי קדושתה כקדושת היכל וישימו
 הפרוכת לכוף ארבעים ואחד של היכל * לפיכך עבדי שתי פרוכות * אחת פנימית ואחת חיצונית *
 וכוונתם אור אמה לקלוט מקום הכותל * שהיה עבוי אמה כבית ראשון * ואף ולעבוד כותל אמה
 בהיכל * אבל בעלויה ליעבוד פרוכת או ספספין להכדיל בין קדש לקדש * כדמנן במסכת
 מידות וראשי פספסין מכדילין בעלויה וכו' * והשתא כותל טרקסין בדברי לחודיה שפיר הוה קאי *

ג' ק

לא קאי לפי שבהיכל נמי לא מני קאי בגובה ארבעים אמה כדאמרינן בפרק השותפין בתלמוד
 קאי טפי לא קאי * שאי נמי הוה קאי * לא מני למעבד פרוכת בעלויה * דהוה שפיעין התם
 בגמרא * אמר אביי נמרו או כלהו בכנין * או כלהו בפרוכת * לכך עבדי פרוכת ככלהו ואף
 על גב דאמרין בדברי הומים והגובה מאה ועשרים * כאשר הקשה תוספת יום טוב אל פרק דומא
 פסנה א' * דמשמע שהיה גבוה כראשון עשכני * ואפ"כ כן הוה קאי * יש לפרש דוקא
 באולם משתעבי קרא התם ולא בהיכל כ'אשר פירש רד"ק * זרעו נמי יש לפרש דהכי סבורא ליה דלא
 תקאי כאשר הקשה תוספת יום טוב דק'אמר וז' * והגובה מאה ועשרים ובמלכים כתיב וסלשים אמה
 קומתו * ה' כינר גובה המושב ערקעית הכית עד קירוי עלויה ראש נה ל' אמות * ועלויה
 לעלויה עד הגב הפלגין תשעים אמה * כדכתיב ויתן דוד לשלמה בנו את תכנית האולם ואת כתב
 ונכוכיו ועלויותיו מכלל שהיו גם עליות * עד כאן * הקשה עליו תוספת יום טוב בפירושו *
 ובמהדורא בתרא דספר גורת הכית * דמשמע מדבריו אלה * שהאולם וההיכל כלהו ק"ב אמות
 גבהן * שהרי כמדא פתתא פתחתהו * וקרא דעיינו דמלכים וסלשים אמה קומתו בהיכל משתעבי *

ג' ק

ולא ברש השותפין מפרש גדול והיה כד' הכית הוה בכנין * סכנית זניק אמות גבה * אלמא
 בבית ראשון היה פחות מק * וקשו פירושו אהדרי * ולדין לא תקאי מידו * שהרי בפירוש חזקוני
 דבאולם משתעבי * כדקאמי אקרא דהגובה מאה ועשרים * שבאולם הכתוב מלכר * ומייתי טעמא דכתיב
 ויתן דוד לשלמה בני את תכנית האולם וכו' * הא קמן שרש' אל באולם קאמר * וכי תימא בהיכל
 פני דכלהו מקוה בשם אולם * הא לא מצית אמרת * דענינא לא השאיל הכתיב להיכל שם אולם
 כאשר כתב רד"ק * ואם מצאנו סיקראו במסכת מדות בשם כלל היכל לאולם נמי * מכל מקום לא
 מצאנו זה בפסוק * ועוד דכתיב אולם בשם היכל שכן הוא טפל לו * שהיכל עוקר בכנין ובקדושה
 אבל סיקראו להיכל בשם אולם לא מצאנו גם בדבריו מ"ל * ונוס לנו לפרש הכי * דלא תדמיא להשעיות
 דכרי רש' ולשם את פירושו אל * ואם תקשה אם על האולם לבדו אמר רש' : למה הקשה מלכ ים
 דכתיב ושלשים אמה קומתו ויתרן מה שתרין * לפלג ולתני הא באולם והא בהיכל * יש לומר
 שלמי שקמלמס לא זכר קומת האולם אלא של היכל והדבור * ואחר כך פירש רובינא דאורח האולם *

במה צתנה בהיכל * ולא פירש מידו בגובה * שפע מינה דמנין דלעיל * ובשאר הכית
 וכו' וס' אים אמה קומתו באולם נמי קאמר * דאי לא הכי הוה ליה לפרש קומת האולם נמי * ואם
 כן האולם נמי ל' אמות גבה * ולפיכך קאי ליה דכדכרי הומים כתיב זה הגובה מאה ועשרים *
 והתם לובא לומר דככלהו נמי משתעבי * שהרי לא יקראו להיכל מעולם בשם אולם וכדאמרן *
 ועוד דהתם מיייתי ליה לקרא דהאולם וכו' מאה ועשרים כתר קרא דהיכל אמות ששים זכו' * באופן
 שאין להכלים יחד וליתן את המידה לכל זה כו' * ולפיכך קאמר רש' דקרא דכרי הומים משתעבי
 באולם עם העלויות שעל גבה * כדכתיב ויתן דוד לשלמה בנו וכו' עלויותיו מכלל דהיו עליו
 עליות * ולעולם דקרא דמלכים כפיקומו עומד שהאולם ל' אמות גבה כלי העלויות * ולומר שעל
 האולם של מאה ועשרים היו עלויות * זה אין למנוה בשום פנים * אלמא מאה ועשרים * עם
 העלויות

ספר הנוכת הבית

עלויות קאמר * ולא קאויקראו אהדיו * נפקא לן מהכא דלרמז אל היכול היה נסוך בראשון
שבסני * ותייטיב אמרו כשם דכ גדול והיה כבוד הכות היה בכנין ספורם בכנין מאה אמה ובסוכל
קאמר * דאלו ככות ראשון לא היה אלל ל' אמות כדערישאל * ולכך בתלמוד אמות למדויהו בותל
טרקסין היה קאז * ועל דרך זה דבריו אינם סותרים אלל אמת אלל ואין צריך למקור דבריו .

וען מירם הר"ק * אל סגן שלמה עשא ק"כ גבוה כדכתיב ב"ה אעפ"י גבוהה הנות בשלשים כל סגן בני
גולה שהרימו היכול עשה וכו' * ואך כתיב רד"ק שלחל גם על היכול והדבר היו

עלויות * הייכו ככות שבי לא שהיה דוגמתן בראשון * ואפילו אי כואה דכות דאשון נמי היו
פלויות על היכול והדבור * שהרי רש"י כתב במלכות וז"ל * עלויות בות קדש הקדשים נמוכה
משל היכול ע"כ * מכל מקום לא ונתרך מזה שהיה גבהה גבוהה הזולם * לשאמר שהיה גבוהה

בראשון בכניו * ונותל טרכקין היו קארי כטפו מתלתון לקשירת הקירות * שאין מן התימה שעתיד
כותל רחב אמה ויתר משלשים אמה * אם ותקשר באמצעותו בקורות כמנהג הכניונים * ועיכנו
דואות כל היום * ואל תקשה על דבריו דר"ק שאמר ואינה יכולה לעמוד בגובהה

מאה אמה וכו' * דעשע דכבוד פמאה ספיר היה קאז * אי שמעוהו כגדף דטפו מתלתון לא
קאז * ואם כן שהי היה ליה לעומר * ואינה יכולה לעמוד בגובהה ארבעים של היכול * דלשי
קאזי מידו דרש"י לרבותא נקטיה * דאי היה בסוכל היה בעלויה נמי * דהרי או בל"ה בכניו * אפי

כלהו בכרובות כדאמרן * והאי דעכוד בספקן בעלויה מכלל נז"ך סכבר הכדילה
הכרת להם קמה * עיין בתוספת ווס טוב פירק ד' דעדות * והקאז בכותפות פירק הוציאו לו
ולועבד פרוכת אמת קעביה אמה * ומירושם עיין פס * מיהו דבר קשה קאעשו פרוכת אמת

עבייה אמה עזר או בעתים *

דף כ"ט

הפרוכת

הקוילה פרופסה מן הדרום * ונאמות בקרם של וסכ להות פתחה ועומדת *
והפנימית מן הנכון * מהלך בוכיהם עד שמגיעו לנפון וכנכס לבות קדש הקדשים *
כדאיתא פירק ה' דומא * ולא עשו שמי הפרוסות זו כנגד זו * דכבוד הוא לבית קדש הקדשים

שלא יהי כפתחות הפרוכת כצל אחד * והיו עובדי העיבורים ופכים כזוית מכות קדש קדש *
את אן לרכבן * אבל לרכי וסוד לא היתה עם אלא פרוכת אמת פרופסה מן הפון * וזמנס סתם
לן רכי כותיה כפסכה ה' פירק ה' דומא בשמות המוכה * דתנן מהסוכן הוא מתחיל אקרן צפוכות

מזרחית וכו' * והיה דלכרי רכי וסוד דמנפיק מפרופת' סלפון פגע בקרן ככותית וערבית *
וכהוא קרן לא עביד כרושא דאמר קרא ונא' אל המוכה אקר לפני ה' * עד דנפיק מכוליה מוכה
כדאמרי כס"ס * וכיכפוק מכוליה פוכה פגע בקרן מזרחית צפוכית ברושא * וסס היה נותן

וחזר לצפוכית מערבית דרך ימין * ואחר כך מערבית דרומית מזרחית דרומית * ורכי עקיבא
סכר כמתניתין דתלפונה היתה פרופסה מן הדרום דיום פירקא * וכי כפוק מצד דרום עד דנפיק מכוליה

מוכה * פגע בקרן מזרחית דרומית ברושא וציון דיהיב כהוא קרן הדר' אמי להסוף קרן דלחוייב
דף כ"ט למיתב ברושא * דהיונו קרן מערבית דרומית והדר בקרן דמפוקליה כדאיתא ביומא * ורש"י כעז
בפרשת אמרי מות פירש דרכי וסוד * ואל אל המוכה אקר לפני ה' זה מוכה שהסכ סתא לפני ה' היכול *

ומת ל' ונא' לפי שהיה הסואות על הפרוכת ועמד מן המוכה ולפניו היה * וכמתנות המוכה
הוקיפו לדאמתן המוכה ולחוק * ויתחיל מקרן מזרחית צפוכית עב"ד * ועען עליו הרב מורק
ז"ל * שלדבריו מקרא זה אמת לאמצעיגין דכפתת כעני למיפס מכוליה מוכה * ושאובו שפעע

כן כתורת כסוס * דקאמר דמתא לאסעוועון דכהואות על הפרוכת היה עומד מן המוכה ולפניו
הניחו הדבר כנ"ע * ומקום הריש לבו הרב ז"ל לתרץ ולומר דלא קאי * מקרא דונואל המוכה
אקר לפני ה' כלהו כקס"א * והני אעריבין כפרק הוציאו לו * ונא' אל המוכה וכו' * רכי כחמא

לפי שמצינו כפר וכו' * ונא' סיכן היה לפניו מן המוכה וכו' * וכתר הכי עייתי כולגתא דר"ש

פס

ערכו ויזקו * וקאמרו דלכולי עלמא דרטינן ונבא אל המוכה * עד דכפיק מפלוגה מוכה * וספתא
 יאז דקאי ליה להר"א על דר"ז * לדרבי רבי יוסי גרבי עקיבא היה לו להקנות * ומאז קאי
 איבא רבי נפתלי דרם הכי * ורבי יוסי ורבי עקיבא דרבי הכי * ורס"ה הכי כלפרי רבי יוסי דפסק
 יבוותיה * ועוד פבולב דרסא אמת היא * על רבי עקיבא ורבי יוסי דדרשו עד דכפיק מפלוגה
 מוכה * ס"מ דקדמת דנא היה לכניס מן המזבא ודוק * עוד הוסיף הר"א ז"ל *

יבדקין היה להקפיד ממש דרך ימין כמו שעשוי בשטות על מוכה המיון * עתה חיל מקרן דרומית
 מורחית והולך ומקיף מורחית צפופית מערכות * אף כאלן היה לו להקיף ממורחית צפופית
 למורחית דרופות וכו' * אלא מאז דבניתיאנו עכית קדש הקדשים אל ההיכל * פגע בקרן מערכות
 צפופית מיד: * וזו לא דכתיב ונבא השוקיו הכתוב לבאת מן המוכה בלו * וכו' כפיק * בקרן

צפופית מורחית פגע ברשף הוה עכיד בה * ובכנענא אותה חוור לעקמו הרשעין * דהיינו לקרן
 מערכות צפופית זמז * ועפ"ס הולך לקרן הסמוכה וכו' עד כאלן לשונו * חיונין ליה דסבר
 דרך ומין מעורחית צפופית למורחית דרופית * וזה חילי לפי שכניתיאנו מכות קה"ק זכינו למורח

כו כפיק מפלוגה מוכה פגע בישיבו ברישא בקרן מורחית צפופית * יאז בעו לשונל לקרן צפופית
 מערכות היה נרדף להפוך כל גופו למערב * שאין כן כשולך לקרן דרומית מורחית * ומאכראי
 קאשכו דהיינו אחריו לעוכה * יאזול הכי דרך ומין כמו בהטאת על מוכה המיון * דהתם איוול
 יפגאו דהיינו ופכיו לעוכה איוול דרך ומין כמו מדרום לצפון * יאין כנראה בירושל דמוק * מיהו גם

כי יתבאר לנו שכן דעתו * וקתבא אומנו באלה * אין בירושל עולה ופה * פשרו על כרחק
 היה נרדף להפוך כנו. למוכה כשהיה נומן * יאז בכנותן בקרן צפופית מורחית זכינו כלפי מוכה *
 קרן מערכות צפופית היא לו דרך ומין * ועוד דכפרק הוניאנו לו הנמרס לרבי עקיבא * דסבר דף נ"א

דמתחיל מקרן מורחית דרומית יאולך לקרן דרומית מערכות * עקשינן ולרבי עקיבא כקיף דרך
 ומין וכו' * דמשמע דאין דרך ומין אלא כשהולך מע ורס לצפון ועצמון למערב דהיינו מגואי כמו
 שפורסנו * ולא עוד אלא דקאי דידוע אלוהים * עשקרא קאמר דכדון היה לקיף דרך ומין
 כמעכא חמונן מקרן דרומית מורחית למערכות צפופית דמזבא המיון * ואם כן מאז קמתה ומאז קאמר

דמני הכא * זאת ועוד אחרת שהיא מערב דעת רבי יוסי עם דעת רבי עקיבא: * שנותן טעם
 לקרותו אל קרן מערכות צפופית לרבי יוסי * שהיא חוור למקומו הרשעין ומסמ למערכות דרומית
 שהיא סמוכה לה * ולכו סוגיות הנמרס זהו טעם רבי עקיבא דלא פניו מקיף דרך ומין * דאלג
 לרבי ודא חוור לקרן מערכות צפופית דרך ומין ולית ליה טעמא דרבי עקיבא * וזה מובאר מאד
 בהנמרס ונ"ע בדבריו * והרמ"ב ז"ל כמו בפרק ד' עה"ל עבודת יום הכיפורים פסק
 דעשתהויל עקרן מורחית צפופית כמתנות המוכה * וזהו רבי יוסי דקאמר שלא היה פס אלא פרוכה

אחת * אלא קנה ל"בית הבחור פתח דתנו פרוכה הוה דמשמע דפסק כרנכין והרמ"ב כ"ל
 ליתובו טרם למצוא מחלוקת שליטת * וזהו למן * ועוד דלוהו נופיה כתב גרסא כ"ס דמתניתין
 דפרק ה' דיועף אתיא רבי יוסי ובדקאמר התם תיובתו *
 טוב * ואורחיה דהרמ"ב כס הכי בהלכתא למציא * דפסק
 כהלי כתמא כהלא וכהלי סתמא כהלא כדאשכחן
 בעקום המוכה כעקום חמיטה בשמן
 ונזכר איבא כמתוב
 כעין נ"א *

ספר חנוכת הבית אות נך קדש הקדשים

בית קדש הקדשים עשרים אמה ארבע ועשרים רחבו רכוב. הוא הרוח שבין הפרוכת
 לכותל מערבו. סבו היה ארון מינה בבית ראשון. וככות סבד
 היתה במקומו האבן שעליה הארון עומד כדלקמן. גובה הדכור כגובה התיבל. ועליוה על גבו
 כעליות התיבל ופרוכת ופססין מדולגין בין עליוה לעליוה. כמו שאמרנו לעיל כסוין
 פ"ט. וככות ראשון בתוב כמלכים ולכני הדכור וכו' ועשרים אמה קומתו. למשמע
 שהיה גובה הדכור עשרים אמה. ולעול מיניה בתוב על כל התיבל והדכור חד וגלגלים אמה קומתו
 ותירצו בפרק המזכר בירוש' כ"א א"ב. משפת כרוכים ולמעלה. ולא אכרוכים שעל ארון
 קאמרו אלא אכרוכים שנים למטה. שהיו אחד כצפון. ואחד בדרום כקרקע הדכור ועשר
 אמות קומתו וכצפון פרושת מקור צפון לקור דרום כנף אחד בקור וכנף אחד נוגע בכנף כרוכ
 שכירו הוכים על הארון ועל כדו. ועל כן מן הכרוכים עד הגג עשרים אמה.
 ואמנם דקל פירש כמלכים שעליות בית קדש כמורה משל היכל. ואמרו עליו המוספות
 דף י' בהמזכר בירוש'. וכפ"ק דסוכה דלא עיין בגמרא.

אות נז אבן שת"י

האבן שת"י היא האבן שעליה היה הארון מונח בבית ראשון. וככות סבו עשוי ארון
 כשאר האבן במקומה מיושנת כבואים ראשונים גבוהה שלש אנכיות. ועל
 היה בהן גדול בתן הקטורת כיום הכפורים.

דף י' האבן היתה מונחת במקום הארון באמצע קדש הקדשים כדאיתא בפ"ק דמגילה ובהמזכר בירוש'
 ארון שעשה עשה גם לו עשר אמות לכל רח' וכו'. למשמע שהיה באמצע בית קדש
 הקדשים שארבו כרחבו עשרים אמה ורוח' ארון כנס היה עומד. לכל רוחותיו את דכרו הרמ"ב כס' כרפ"ד
 דף כ"ה מה"ל כ"ב שאמר וז"ל. אבן היתה בבית קדש הקדשים כמערכו וכו'. וכן דכרו מה"ב.
 והמוכחות ז"ל בתוב בפרק לא יחפור' כס' ר"ב. שהיה כמורח. וקשה לתרוויהו האי דפ"ק
 דמגילה: גם בעל מוספת' יום טוב נתקשה בדבר בפרק ס' דיומא ובפרק כ' דכ"ב. משנה ט'
 דף נ"ו והמוספות גיפויהו בפרק שתי הל"ח בתוב שהיה באמצע קדש קדשים. מיהו נראה ל' לתרן
 דהרמ"ב כס' והריב"ב פטר' ולהאי דס' לו עשר אמות לכל רוח דמגילה. היינו לרוח צפון ורוח
 דרום לתרוויהו. ולא לרוח מזרח ושמע"ב כמי' דהא גמר לה שם מקרא דלכני הדכור עשרים
 אמה אורך. וכתוב כנף הכרוכ וכו' והכרוכים צפון ודרום קומתו. וז"ל לגבי מזרח ושמע"ב לא
 מ"ד ר' ולא מ"ד. ואם כן האי לכל רוח. לרוח צפון ודרום לחי' קאו. וגובה כ"א לצירוח ר"ב
 דקאמר שהיה שמורשו דכני לתרן האי דוואריבו הכלים דפרק שתי הל"ח. דלא תכני לרוח
 ולפרט דכני האריבו דכדכריתוספת ויום טוב בפרק לא יחפור' משנה ט'. לפי קאו אפשר שישו כד
 הארון

סימן נו אבן שתייה מה

הארץ ויתר עמך אמות • כמדת קדש הקדשים של מסכן • וכסלף יהיה הארון בבית עולמים מחזו
 שקדש ולחן • לא יהיו בדיוו בולטון כפרובת • סבית קדש שקדשים כ' אמות רחבו: אבל
 להרע' כס' זל נוחא טפי סיהא כעשרנו שהיו אפרוין דשכינה בעערב • זמפי עדויק הכי משום פרומי
 נוסא • וכזה יודלו הכס וואדיר כפרובת הכדים מעערב הקדש עד לפני הדבור • דהכי אשכחן
 חזל כ' מקום סידויה מענת דורשין לשבח כפלאות ה' עמנו • להללו ולפארו כ"ה ככל עת זכבל רבע
 כנון גבי כרובים דלמלא סאמר סמואל הכרובים בנם היו עומדין • אעפ"י סהיה לנו לומר סוף
 סכרובים וכפסויהו סחובי בקרא כדאל ולא לסמוך על הכס • וככלהו פירכות ד' יתו עליו דמואל
 בהמור פ' ר' ית • וכנון עשרה נוסים נעשו לאבותינו וכו' על הים • סכין סכל מהו ועכא וכו'
 על ארבע וסל חמש סכות • וכאלה ענמו מספר ככל סת' סמוד • ללמד אותנו סמובה עלינו לספר
 גבורות ה' • ורוב הסדיו עמנו • זכ' מה סכרבה לספר ולהודו אין די' לטובינו כי סוינו התלואים
 ערב כקר מעשה כיוסם לנו וכל יום ויום כרבתו מרובה עאת ה' יתברך ויתעלה • ואולם
 מי סאמר סאין צריך להיות הכרובים כנם • וסאין צריך להיות הארון כנם כאשר תראה לא
 כפר בזה • כי ודעתנו סהוא מקרב הדבר אל הטבע • ועליו סלל לשבח לאדון הכל ולכלתי תת
 גדולה ליוצר כראשית •

אמר הנעור הכותב • סנה נא הו' אלתו לנאת ממחיתו: אשרי סכאו לידיו דכרו התוספות
 דכנא כתר' על סכתוב וכנא סמים לך מסתחיים • אף כי אוכנו עכוין לנידון סלנו סאמי ד' כ"ה
 נו • ככל זאת לא אסיב ידו • לאמר וסמענו העברים בו כל דכרו חזל מיכודים על אדני האמת
 זכנדק • וזה לסון התוספות • זכנא סמים לך מסתחיים • זא' ס' כלולה נמו כמורה מסתחיים
 זל דאין לנו ללמוד סלל אמא סאנו רואים וכו' ע"כ • והיכן כהו • סאי מקסין התוספות כמו
 כמורה מסתחיים • דאו קרו ססתחיים לוריית ססמך כדרך עכד סונא לקראת רבו • סאי סכר' א
 איכא סיקראו ססתחיים כמו לבי' סתו סהוא כעכד סנסתר מרבו • ועוד קס' לנשרא נמו • דאמר
 דבי וסוסע כן לו כואו ונחזוק טובה לאבותינו שהודיענו מקום תפילה דכתיב וכנא סמים לך
 מסתחיים • ופירש רש"י כנא סמים סהמס הריח סעומדים כמורה לך מסתחיים למערכ עד כאן •

בראה עבדיו ככדי לססתחות כעערב צריך ססמך להיות כמורה • וכפרס ח' ס' סממע איכא:
 דאמר ליה אנטונוכוס לרבו עפני מה סחיה ונאס כמורה זסוקעת כמערכ אמר ליה סיה איכא כמי
 הכי סיה אמרת לו • אמר ליה הכי קאמיכא לך סעניו מה סוקעת כמערכ • אמר ליה כדי ליתן סלום
 לקונה סכאמר ונבא סמים לך מסתחיים • אמר ליה ויתתי עד סלנא דרקיעא ותתן סלחא ויתעול •
 ססום פועלים וססום עובדי דרבי • ופירש רש"י כדי ססתן סלום לקונה • להקדום כדרך סיה
 ססחכינה כמערכ וכיון סמנעת עד מערב הולכת וססתחיה לפני הק"ה סכרה ער' • ומסמע מזה
 סכדי ליתן סלום לקונה כרובה סמנה להיות כמערכ • וסס כן קיא אכונא דכרתא • וכין רונא
 דסתס וכין סונא דכס' כלהו סכורא ליה דשכינה כמערכ כרבי וסאע כן לו • ועוד קס' לכירוס
 דס' גופיה סאי סהדר אנטונוכוס ופריך • ויתתי עד סלנא דרקיעא וכו' • וסלל צריך ססמך לכת
 למערכ לססתחות לקונה • ועוד כמסתי' כל ימיו על סאמרי חזל כעכוין סהמך ססמך וסכוכים
 ככל מקום כתבו דכרוס אשר לא כן • סאמר וכוין מדכרו רבי לאנטונוכוס ומדכרו ד' ירכי וסאע
 כפרס לא וסכור' • זה אמר עולם דומא לאכסדרה וכו' • וכל זה אוכנו דין אמת לאמתו •

ד' כ"ה
 סחרי עכויוכו ראונו וכאנוכו סעעמי • זכבותינו ספרו לנו לעת כזאת הולכי סים באכות •
 וססו ויין סוכים כמוריות סרין • וסספמס וזורס סכוכ סכוכ סלכו • כיוס על סארן וסורי •
 זכ' ליה ססתח' לחרן לסוכים ססתחיו • וכל זה סתבאר ככר מאד כמופת וכנכוין אין לסכוכ •
 ז' ס' פן סאי ככסדרה וסאי ככוכ' וסאי סהדר ליה רבי לאנטונוכוס • ולכו נוסס לומר דלס
 כקוין סספמט ססתונה אשר כל סתוס סל עסמוס • וכל רו' לא נעלס עסס • אף כי כמסמס
 בואת 3 12 א יב

ספר חנוכה ה'בית

בזאת * אשר שכמו האומות שקדמת דגש הכינוי ביניהם לא נס עיניהם מראות וכל כבוד יבין את זאת
 וכל שכן שכמו השפת ודורשו תורתנו דבולא בה * והנה אמר שמואל הכהן כי שבו דרקועא דכבוני
 דנהרדעא * ולומר שלא היה שם עימיו כדברי השבט * וזה מלעיב על דברי השמים ודאו לקבל
 תוכחות * לכן נתנו אל לבו לדרוש ולומר לודע ולהודיע שהם חזל כשכחה דברו ונאמר שאי אפשר
 שלא ידעו ולא הכינו ששאר כבוד * ושכלילם השמם שאיר על הארץ גם כן לישכים תחיתו ושכל
 שטח הארץ שכבו ויחסיס בו בני אדם תחת כפות רגליהם כפי שזו וטבע הארץ היא * וככל תמונת
 צורת הכדור * ויוביח על זה קדוש המדע * ועדן הלכסה ועבור השנים שהביאו במסכת ראש
 השנה * וככללם מה שאמרו פעמים בא בארובה פעמים בא בקצהה ובאלה רבים אחדל מלהביאם
 אחת לאחת כי הויית צריך לקבר ספר בפני עצמו * אלא בוגיא אחת אביא לבדה * ויהי אמרם
 בפרק מי שהיה * **ת"ר** שכמו ישראל אומרים לגלל קבוע ומזלות חורין * וחכמי אומות העולם
 גלגל חור ומזלות קבועין * **א"ר** תשובה לדבריהם מעולם לא מצינו עגלה כדרום ועקרב כצפון *
 מתקף לה רב אלא בר ועקב ולמלא כבוצכא דרוחא * אי כמו כנורא דקשא * חכמי ישראל
 אומרים כיום חמה משלכת למטה מן הרקיע ובלילה למעלה הרקיע * וחכמי אומות העולם אומרים
 כיום חמה מהלכת למטה מן הרקיע * ובלילה למטה מן הרקיע * אמר רבי וראים דבריהם
 שדברינו שנים פעינות צונקין וכו' * יום להקשות מאי תשובה אביא על דברי חכמי אומות שהגלגל
 קבוע ומול חור * באמרם שלא מצינו עגלה כדרום ועקרב כצפון * ועירוש דרש תמוה מאד *
 שאמר שכל עול מוליך השפה עד תבורו וחור * דברים אשר לא שפרים אבותינו נגד האותות והסופות
 דול קרי כי רב הוא * וכבר נגמנו התוספות על דבריו * ואמרו דעגלה ועקרב לאו ע"כ מזלות
 בנהו כדבריו אלא אחרוני * **ואם** כן שאי אפשר * שאם אחרוני כנהו ולא מ"כ המזלות * איך
 מוליכו הקמה עז לזה כדברי רש"י * ומעולם לא יטה השמש מן למגרת העולות * ועוד שאם מ"כ
 מזלות נקבו כדברי רש"י * מאי היא דנקט מול חור ועקרב יותר משביריהם * אדרבה היה נוח
 להביא ראיה על מול תאומים שהוא יותר טובי ממול חור * ומול קשת שהוא יותר דרומי ממול
 עקרב * ועוד שלמה לא אמרו חור ולא עגלה * וזת כמו כנקה * ותו דשאי מתקף לה רב
 אחא וכו' דמשמע דשתיקף נגד חכמי ישראל * דלא ידענא מאי אפשר * ומפירוש רש"י לא נוכל
 לעמוד על דבריו של דבר ואף דבריו נריכים פירוש * ועוד דשאי טעמא לא אפשר רבו ברשא
 יבראים דבריו מדבריהם * כי הוה דקאמר בסופא ובראים דבריהם מדבריו *
 אי"ל כדפירשו שכוין לא תקשי מודי * וזה כי יש מן הקדמונים שחשבו שאין לגלל לכוכבים אלא כל
 חור * והכוכבים מתגלגלים בתוך הרוח הגדול הוא אחד הנה ואחד הנה איש לדרב פכו * וכדעת
 הוה חכמי ישראל * ורבו עליהם האומרים שכל כוכב יש לו גלגל בפני עצמו * וכלם נתנו טעם
 לדבריהם * ואם אמת דברו אלו או דברו אלו האלהים ידע * אך אשכח נוח לשאף ולכנסו דעת
 העיוורת * אשר בה וקל לנו להגיד כל מראות הכוכבים פעם לותם כאשר אנו: פה אלה היום *
 ואמנם רבי בראיתו את כל אלה אמר * תשובה לדבריהם * כלומר ראיתי סווע לדבריהם * שאם
 אינו כן לא היה לו לומר אלא תשובה על דבריהם איש רשע להביא טעם נגד דבריהם דהשתא משמע טעם
 ל"ל לדבריהם * וכן כתיב משו בזה הלשון כיומ"ל נבו בית אכטוב ובית גרמו וכו' * בולן מצאו תשובה
 לדבריהם * כן אמר לא מצא תשובה לדבריו * אך כאן רבי הביא טעם חכמי אומות העולם שמו
 קבוע * ולגלל חור * שלא מצינו מעולם עגלה כדרום ועקרב כצפון * וענין זה הוא * לפי
 שאם המול היה הוא סובב וחור מוליג * לא היה צורך שיהיה עגלה כדרום * באופן שמהלך לא
 תהיה עגלה כדרום וכו' * אבל כהגלגל עצמו חור * אי אפשר שסובב אלא על קטבו *
 ומול עקרב קבוע כדרומו של גלגל ועגלה כצפון * ואם כן אי אפשר מעולם שתהיה עגלה כצפון
 הגלגל * ולא עקרב כדרומו * ועגלה עקרב לאו כפירוש רש"י בקבול תחת העין שהוכיחו מול חור *
 ועגלה

דף ע"ד

דף ע"ד

סימן נואבן שתייה

מו

ועגלה ועקרב לאו מ"ב עולות שבתורה נכהו - אלא אחריו בדברי התוספות והם שמים מארבעים
 וקטנה תפוחות קטיוו ברוקע . ועגלה קריבן בחטף תחת העין דהיונו מרכבה או קרון . וזה
 הוא תמונה אמת אבל קוטב צפוני הסבו קמה בעם דוב בעם הפערסם . ועקרב הוא תמונה אחרת
 בדרום קראיה בעם לעז אידרא . והוא נחש עקלתון . וקוטב הצפוני הוא הגדלה לנו לנד צפון
 נוטה מכנגד ראשו . ולנו לא וראה שעולם עגלה סאנלו בדרוך ולא עקרב בצפון .
 וכן לרוב יתבון הארץ . מלבד לכוניס תחת הקוטבוס . וזה מכוון לודעים פעט באמת הכדור
 אין להארץ . ולכן רב אשא בר יעקב שתקיף לה לדבריו רבו שאל לכויע דברו חכמי האומות .
 ואמר ודלמא לעולם אומא לך סגלל קבוע ומוזל חור . ודקא קשיא לך עגלה בצפון וכו' . דלמא
 בצפונה דרתיוב וכו' . כלומר שאין הגלגל אור וריוח עניו . אלא גם לו דמות הצוף . וכעניו
 סגול מקום להלך המזל . ומתגלגל באותו הסבול סכרווח הגלגל סכוכ סכוכ כבוציבא . או
 כצנורא . ולא סהיה הרקיע אור ומקום עניו . כדרך סוס דב גלגל היוצא . בתוך גלגל
 כל כוכב לדברו בטלמיס . בין גלגל הרום לגלגל העומק . ואם כן מכאן אין ראייה סגלגל חור .
 שגם כזה האופן מעולם לא תראה עגלה בדרום ועקרב בצפון הנה לכן לא אמר רבי ברשא ונראים
 דכרוהס מדכרינו כהמיאל . אלא היה לו הדבר ברור כי כבר היתה מודעת לו אתקפתא דרב
 אשא . ולזה הביא טעם בפשוטו : וכפיא דלית פרכא אטעמא דפעיונות דותמיסונו .
 פכא לן וקאמר ונראים דכרוהס וכו' . ראה קורא בעום כי בפירושו זה יתווסף הכל . ויתדע
 ותסבול סרכי הודה לראשו אופות שעולם ככל וכל . וככללם סגלולה הסמה מהלכת תחת הקרקע
 להפוך על היקוב שתתנונו . ושעתה סקוב לכונתינו ולאשר קאמינו לעיל . ותישב דברו התוספות .
 ודברו סאל . ונראה כי גם כחמה ברור שללו הטיבו אשר דברו . וראשין דכרי התוספות וא"ת
 בלוי'ה כמו בשורה משתחייס . ותישב דבר דבור על אפניו . לפי האמת סככל כדור הארץ וס יקוב .
 וליה סהחמה סוקעת עליו . אל הסדמות שתחת רגליו וזרחת . וכשאיקפת להס . וראה לנו .
 לכן הקשו התוספות אל אם הוא כעירוש רש' סככא סמי' סהס כמורה לה' משתחייס למערב .
 אם כן יוצא סכוינמי במערב בלילה כמו במורה משתחייס . סכסיה סוקעת במערב . הוא זורחת
 למזן הסדור האשר וביא הכי כמו שאז משתחייס למורה . ופאו אולמיה פמזי כדור העליון . למזן כדור
 התחתון . ותרצו דאין ללמוד אלא ממה שאז רואים דהיונו בחזי כדור העליון שאזנו בו . סהרי
 רוח מערב הוא מערב לנו . ולחוכים תתוכו הוא מורה . ומורה סלמו הוא מערבס . וצפון
 ודרום כמו וסתנה סהסנתות מקום הווסבוס . בדרך הוה כמו כפרס דכרו רבו לאנטונונוס . ססאלו
 פמזי סמה וינאה במורה וסוקעת במערב . והוא כהאמינו סכוכת סאלתו לסאל . למס וינאה
 במורה וסוקעת במערב ולא אופכא . הקיב מה סהסוב . ואנטונונוס חור ואשר סלל היתה סאלתו
 למס וינאה סמורה סלל סמערב . אלא פמזי מה הוא סוקעת פמז סמערב . סלל בדרך הלוכה
 האפיותו סהרי הלוך סהסם הוא תמיד תחת חבורת המזלות . והוא נוטה סקטב העולם . כאופן
 ספעולם בתענית הסוחדת לא ועלה סמערב למורה נסור . אלא ספקינע דרומית סמערב
 למקצוע מזרחית סכוכות . אמנם בתנועתו סווסיות לא כן ועשה אלא סמורה למערב נסור .
 ולכן סלל למס תנועת השמש וסויות תטה ככל יום סקו תנועתה העצמי . לסקיב דוקא
 סמערב . ולא וילך אותה גלגל המקיף ככל יום ויום בתנועתה המיוחדת תחת חבורת העולות סמקצוע
 דרמו למקצוע צפוני . או סהסך . וסלל לה ככל זמן תנועה אחת לכד ולא סתים . וססוב לו רבו כדו ליתן
 סלום לקובה . כלומר ברובא נצאת סמורה ולסקיב סמערב ליתן סלום לקובה : כפייעלה ככה ה'כיוסר
 סלל ועלה וסקע סאלססון סלל כנגד סהסכה סוינו נראה כמשתחייס סכסער . וצבא סהסם לך
 משתחייס . דהויכו סרכל דככא כתרס . ואנטונונוס חור וסקשה סלל כדו ליתן סלום לקוב
 סוטרך סהסם נצאת סמורה ולסקיב סמערב כקו יסר ככס עניו ה' . סכל מקום הוה דו לו בתנועתו

ספר הנובת הבית

לכדה באלבסון שאמרנו * והוא קצת מרום צפופות מורחית וקצת כרום דרומית מערביה *
 וכמהלכו כשיעמוד השמש בארץ השמים * אז יהיה בקו ישר נכח המערב לגד השבינה * ויכל משך
 ליתן שלום לקונו ויגן לדרכו * וזה שאמר ותיתו עד בלבג דרקיעא ותתן שלמא ותיעול * כלומר
 ותלך הקצה עד שני השמים * ומה שתן שלום שהיא לבגד ארבע המערב חמש * ותיעול אחר כך
 ותלך לדרכה : (ולא שתקע שמה באמצע הרקיע כרס' זל *) והבין לורכי מקום פועלים ומקום
 עובדי דרכים * כירוש מבלי שלמא שלום לקונו * טעם אחר יש לו שהיא מקום פועלים ומקום עובדי
 דרכים * ר"ל שאם יהיה תנועת השמש כדברי אנטונינוס תחת חגורת העולות לכד על ידי בלבג
 המקיף ככל יום * וכוכב מזה שיהא בכל העולם כלו עת וזמן שיהא ולא יהיה לא חום ולא קור לא קיץ
 ולא חורף * וזבל השנה יהיו בכל הארץ הימים ושילולות שנים * ולא יהיו כל הכריות נוחות
 מהם * ובערעו לפועלים ולעובדי דרכים שיהא היום קצר והמלאכה מרובה * ונקיץ שהיום לבו ארוך
 נוש להם למלאכתם ולדרכם * ומקום טעם דפועלים ועובדי דרכים למדיה לא קני : שאם כן
 אכתי מקשה שפני מה יוצאה במזרח וקוצעת בעערב ולא אפכא * אבל מה שאמר עולם לאכסדרה
 ולכיפה דומה * דכיר ר"ל כדברי הקדמונים שאמרו כפרו צפון ודרום אין יישוב תחת הקטבים *
 ולכן אמר באכסדרא שפרושה משתי רמותיה דהיונו מרום צפון ודרום * ורבו וישעב אמר שכל הארץ
 גם בצפון ודרום נתיקבה כדברי האחרונים וכאשר עין ראתה והוא שאמר בכפה * הנס כי כן זכר
 למסב קוונות דשמש בנקל * ונראה כל מה שדברנו בזה חז"ל * אלים קצת למילין פן אהיה על
 הקורא למשא ולא תאמר שלא ידעו ולא הבינו באכמת התכונה * ואמנם רס"ז זל מרש דרך הפשט *
 ועם כל זה אין להרסר אחר דבריו * ליתן תפלה לחכמתו הרמה : ואין כל אדם וזכה לכתו
 שלמות * ואם תמצא כדברי חז"ל הויכא דנפקי רוקיעא וארעא דרבא בר אבא : ומאמר מצדו א'
 שאים בכוח זכו * ודומיהם לא יכולם האכל אין להבינם דרך הפשט ועל זה נאמר דברי חכמים
 ומידות * וכוהלא אאריך יותר מדאי עוד :

אות נח אחורי בית הכפורת

אחורי בית הכפורת הוא הרווח שבין כנין ההיכל * לכותל העזרה המערבית רחבו ז' אמות *
 ונקרא בשם אחורי בית הכפורת להיותו אחורי בית קדש הקדשים * שבו הארון והכפורת *
 ולכאורה נראה שלא היה שם אמות ענין * וקאיתן ז' אמות דאחורי בית הכפורת עם כותל
 מערבי של עזרה היו * וכותל העזרה חמש אמה * ושיהיה כלול בחשבון קדש דאורך העזרה גם
 כותל מערבי של עזרה * ונרובים לנו לשעטור עין האל אמות של אחורי בית הכפורת * וכן הוא
 אמצע מדברי רש"י ב' ברום פ"ה לעדות * שפירש וז"ל * היה ז' אמה של חלל עם עובי הכותל קרוי
 אחורי בית הכפורת * מיהא בלי חסך וכן להכריע שאין כלול בזה עובי הכותל : אלא כל ז' אמה
 מקום ענין * ועובי הכותל לא כולל בקפא של אורך העזרה * אלא היה אוכל בהר הכיסי * והוא
 דאמרי כל העזרה היתה אורך קפא וכו' של חלול בלי כותלים קאמרי : קטרו גם לא עתאנו שיהא
 כותל מזרחי של עזרת ישראל שהיה כמו כן ה' אמות : ותו דכרוש צפון ודרום דקאמרי עין הכפון
 לדרום קל"ג אמה : לא אפכי כפי כותל דרום וצפון * דקאמרי והמותר בין הכפס ולכותל ומקום
 סכנפון

סימן נח אהורי בית הכפורת מז

והל' ל כמי וזקום הכתלים • וגם קטן זא אמה דב' יחסרו זקום הכותל • הא לא מצות
 אמת • קלא יהא רוחב עזרת ישראל אלף טא אמות • מלבד דקאמרו בגמרא דזא אמות להם
 לכל רוח : אלמא כלו כותל קחשבו • ואשר אשר הרע"ב זל' לא טוהיה כלול סכותל ביא טל
 סחלל : אלף רבנו לומר קגם סכותל הוא קרא אהורי בית הכפורת • ולא קיפא ככלל באותן
 זא אמות טל רוח סנוו :

לור

קטן היה אהורי בית הכפורת להקטיר כל העזרה כדאשרינון

דף כ"ט

בפרק איוהי מקומן • והנה תם ונשלם :

בית שמקדש הנחשב

ההיכל והאולם -

יהא טעוה

רבא

מבדק לעלם • וזכנו קדוש ישראל וגואלם • לקשתא

בכנונו הנעלם • ואנחנו נכרך

ה מעתה ועד

עולם :

התנצלות המחבר

יודע אל אלהים ה' • אם נערד ואם במשל אנחנו מתנו • במנחה ההולכת לפני • מאשר
 יקרתו בעיני • כי לא נסתרס דרכי ולא נבהר דעונו • ומה כל א'סון סוה באזני •
 זכנו וסרל וזכאים כיד רמס • לכה קכה לי ועקב ולכה וועמס • שלילה לו חרמס אדט עכר מן האדמס •
 לכד ראס זה נסיתי כחכמה • להאזיר כרכס אחרי סכה כתחכמה • וקול סקרוסס סומס • כו ככל •
 כחי עבדתי לאסוף דעת ומוימס • מקדוסיס אר כארן המס • תס פה לא עסיתי עאזמס • ועתס •
 כל קורא אדס אר כזס נסמס • ידון מתחכתי לזכות כל ופי אשס • אולו וענא דכר טוב ויקחו לי
 פרומס • ואס כל המלאכס כמכוס ונמס • ועל סני ספרו ארן ימס • כו כסס על לבסוק חמס •
 ואת סחקף ואת סתחמס • כחורו וקיו לפס • פרוץ נדרו וסיו למרמס •

לא לא	בַּחֲכָמָה נִשְׁ-	אֱלֹה לַדַּעַת
על מה	רַמְשִׁים יֵשׁ-	רָצוּ הַמַּיִם
היולך	עֵלִי גָחוֹן	עֲלֵי רַגְלֵיכֶם
אָרו	וְאֶזוֹב אֲנִי	שְׁנֵי תוֹלְעֵת
לכל	זְמַן • דַּת יוֹם	לְיוֹם נִשְׁמַעַת
מב	הַמּוֹרֵת אֶרֶץ	וְעוֹף שָׁמַיִם
וזבוב	אֲשֶׁר בְּקִצָּה	יֵאֹר מְצָרִים
לילה	לַלַּיְלָה הוּא	יַחֲוֶה דַעַת
בן אם	שָׁדָה סִפְרֵי	חֲשֵׁשׁ וְרִתְּבָן
יצמח	וְשִׁמִּיר יֵ-	עָלָה וְשִׁירַת
עוד תיש	כָּרוּ שָׁבֵר	וְכָר מִמֶּנִּי
סלו	מְסֻלָּה ס-	קָלוּ מֵאֲבָן
בו ב	חָרוּ נֹרָה •	וְאִם אֵין בֵּית
מקרה	כְּסִילִים גַּם	בְּאֲנִי יִקְרָנִי

דברים וחננינים - אשר בספר חנונים - איש איש על דגלו באותות ובימינים:

א

אבטנים עלויה מה ועמה כס דף וט
עמוד א
סתפק אם היו כנפין או כדרוס . ואם לפי
סוגיית הגמרא אמת כנפין ואמת כדרוס לכהן
גדול . או לאו קה . למה לא
מנו אותה בלשכות סכעורה יר . ב'
אבן שתייה מה היא מר . ב' .

אשכנזה באמצע בקדק הקדשים . ויובא'
אחלוקתיו רמ' כס ותוכפות . ויקשה עליוס .
ויתרן . קס
אולם מדת שער האולם . דמותו
וזרתו כז' . ב' . מדת האולם
כ"ח . ב' : כלוככות של ארז שלא יבעש
הכותל קס : דלאו קבועים היו
בכנין מקום לא יתעב אהרס קס
הפרשות של זהב שכהן פרחי כהונה עלוין
לחלכות קס' . דלא קרובן להיכל
בסס אולם מ"ג . א" .

אורך זרובמה סס כ"ה ב' . יר א' .
אחורי בית הספורת שסו . ואם כלול בוס
כותל העורה . מ"ו . ב' .
אכסדראות סכעורת זסרל אוך . סו
מקום לאו דלא תיגע אהרס .
יר . א' . וכן כעורת כהנים סס ב'
דונמתו עמין כעורת נקום לממת בית
הסוככה ח' א' .
אלכסון כמה יתר על גדו כמרכב
ארוך כ"א . א' .

אמה טרקסין ככות שכי עיה טיבו
ומא מ"ב . ב' .
למה לא עשומתל אכנים כהיכל לכדו
מ"ג א' . ויתרן אהככות כד"ס והגוס

מאה ועשרים קלא היה קלא כאלס . וסרף
נשו סוכר כן דלא מקשו כבעל תוכפת יוס
עוב . ויפתל ליושב דכרו רס' דלכאורה
כתרו אהדדי קס : ותרן קוסיות
דכרו רס' מנ . ב' . ועיון פרוכת .
ארון מונח על האבן שתויה מ"ד . ב' .
סניף הארון ככס עומד קס

ב

ברי הארון אם הארוב כנס מ"ה א' .
בית המקדש ככו על הסר א' א' .
אם קדושתו דאשונה קדשה לעתיד
לכוא . מחלוקת ביו"ד כס והראב"ד .
זופרם על הסכות בכית שכי פן הראשון או פין
הסלבים . למר עלאות ליה ולמר כדאות ליה קס
למה לא כנאווה דכרו ומוקאל קס
למה לא כנאווה כמוסור . אלא כמעלות ב' א'
בית סס פרטי להיכל ל"א ב' .
בין האולם ולמזבח כז' ב' .
בית העתוד זוככ גדלו ויקרו א' א' .
שיטתה דע תו מססכי ככל . ולמה .

א' א' רב' : סהעורה כו סהיאק' על ק' .
לא תעדוף על עורתכות שכו סהיאק' ג' על ע"ו
ובאר כמות א' ב' . חומת הכות לעתיד
ו' אמות ג' ב' . סלפת הסדיוחן נס כו
תהום כנפין יד' א' . סמוכת לראב"ד דכלו
כדרוס ולרסכ' דכלו כנפין . אוך תכלמן
העורה לעתיד אהרס ק' אמה ב"ה א' .
שיטתה כפי מה שימצאו לדרוס כתורה קס
בית המוקד עיון מוקד :

בית אבטינס עיון אבטינס .
בית המטכחיים ס עמודים והכיוון של ארז
אוקליות לתלות ולספסוף . כו ב'
בית החליפות עס סס ב"ח . כ' .

בשסין

מפתחות

והרע"ב עיון פנורס
 היכל אף הוה צר מאחריו ורשב עלפכו •
 כ"ח ב' כ"ט א' : יבוא כזה דעת
 הרע"ב יוסרף כדעתו לדכרו התוספות שם
 סער ההיכל מדתו • ודלתותיו ולמס בקרא
 סער הגדול • ל' א' : כספסין שכתבו
 ועיון כספסין • דלאו לאורה הוא צריך כהיכל לכדו
 כאשר : לא א' : מדת ההיכל וגבהו ל"ד
 א' • עליוה שעל גביו ומדתה • שם ב'
 כלוככות של ארו ופספסין שבה • ולולין כתחומים
 לבית קדש הקדשים • שם
 מדת כנין ההיכל וכותליו • ותאוס לצפון
 ולמזרח • שם
 ההיכל כזה כראשון מכני • מ"ג א' ב'
 הר הבית כו המקדש כנוי "א' א"

ססהר גדול פהכית
 כנין סרהכית ת"ק על ת"ק
 חמסה שערים סכו ב' • א' : ובאר רוכו מן
 סדרוס פעוטו מן המערב
 ססהר
 למה לא כבארה כמיקור
 אס חזן לעזרות הוה עסופע או כמיקור ימצא
 פנים לכאן ולכאן ויתרץ ב' • ב' • חומת הר
 הכית המזרחית עסוה כמובה • וכראכז ג' א'
 ילמה השער לא הוה יותר כ' ח' חמות
 ססהר
 זכיה שלא סיתה הסויה כמובה לכנו כהר"ל • זסלא
 סיתה כמובה אלא כמזרח ד' א' : אס סער
 סמורה שבה • הוה עכוין לחאר פתחי העזרות
 ג' א' • ונהה השער • שם ב'
 יתן טעם עיון סכא שכית סליוס סתהוה ו' אסו' סס
 ועיר קסיו על סתוספות שנס כסני הוה כן ד'
 א' סנקל לחיות כפתחי בית סני עכסליוס לרוב
 גדלו • ובאר כמות ג' ב' • דמית שסן
 הכירה • סהיה על ספתח ולמה ד' א' •
 סכל סכסכין להר סכות ככנסים דרך יסין וכו'
 ד' ב' • אס ג' סערים דלכא ווסו • כלס
 כעזרה • או דל סעסה דהר סכות • מחלוקת
 כמסכת עמוד • יקסדל ליוסכס ויכרוע כדעת
 סתוספות ח' ב' • אס ווסו כן חזן
 עליו כמי כמקום סערים • זכסדון י' א'
 פירש למס סאמר סעוכים למערב • שם

סולדה

כספסין שבה להכסוף העזרה לאכולת קדשי
 קדשים היכן הוה • לדעת הרמ"ב סמוכפות
 כ"ט א' • יקסה לדעת הרמ"ב סהיו
 כוכבים כצפון ודרוס ההיכל כ"ט א' וב' •
 צורת החלוקות לדעת הרמ"ב כ"ט א' •
 ולפי דעת הסוכפות
 למה יסרתו ומדתם • ל' • א' •
 בית קדש הקדשים כבית ראשון • אס הוה
 כמין ככות סני • יבוא דכרירסו'
 ותוספות מ"ג ב' ס"ד ב' • מדתו ונההו
 זארון סכו • מ"ד ב' •
 בכורות סער כדרוס • טעס לסמו • ט' • ב' :

ג

נג בית הפרוח כות טכילה לכסן גדול
 י"ז ב' למס לא סנו חותו כלסכות
 סכעארס י"ד ב' •
 גגין ועליות אסו כספסין • ויבוא ספרס
 דעות כזה וסכרס אחרת י"ג ב' וי"ז ב'
 גולה עיון לשכת הגזית
 גזית עיון לשכת הגזית •
 גזוטראות חזן לכותל האולם לדכרו הרמ"ב סס
 ל' ב' • ול"ב א' : ועיון תאוס

ד

דוכן וכו פלס מעלות ז"ר א' • ססהס"ג
 ראס גרסא אחרת • שם
 סצריך כעלותו אויה ספוע • שם ב'
 יבוא דכרו האומר שלא הוה מוסך ככל סעור' סס
 דלק סער הדלק כנד דרוס • טעס
 לסמו • ט' ב' • יתסה על סוספת
 יוס טוב סצדער על סרע"כ כזה כעליו חפן סס
 דלתות סערים סל זכס חזן סעער כוקנור
 למס ט' א' •

ה

חטבת האזורה לקכרו סרע"ב סרסכ"ב :

ה

וירד לבוף שמאכון • להגן בעד רפי • ולהוכיח
שמאכנו מןקדק שמאכנוס ב'א' ב' סהיה
כמוך מהאוכח טפח לדברו רפי • וסיהס מוכדל
ממנו כמלא כיעא כ'ב' א' סני ככסס קעניס
לככס הנדול • ויתמה כסס על חוספת יוס טוב
כאורי סופעס כ'ב' א' אס היה ככס לכוכס
כעערכ • פלוקת כין רפי ומוסכות ויפדר
טעמיהס • קס

רכוכס כעערכ הככס • כ'ג' א'
כהן גדול און להטרימו עו ב'י' לטכתו
טל עץ סלא תווס דעתו קס
סכות סטכילה כנד לטכתו היתה סלא להטרימו
י'ט' ב'י' שמקרכיס סכר לכין סולס
ולעזכ מסוס סולס' לכהן גדול כ'ד' ב'י'
כיוור לרסון כו מיש' קוקס טכנו וזכ דדין
עסהלובן קטין פ'ו' א' כניאור

סוכני יארוך: עיין פוכני' אס סו סקססיס
סכיוור כעערכ ולמס' קס
סקוסיות פעל כף כפת סקוסף סכיוור און לס סמר:
גס און סכין כסייע תוספת יוס טוב קס ב'
ופלפל סמיג'א דוכסוס יווכס עסכל מקוס עניון
ס'אור מקון כמילר'כ'ד' לדברו בעל לחס ססנס •

קס • וקסס ממנס להרמ'ס כ'ז' א':
כותל החיבר עיין ת'א'ס: וזככל:
כותל א'ולם עיין אולם
כני זרהב סהיכל • פ'ב' ב'
כרוביס דלטס' לט סו על ס'און א'לס
כקרקע סדכיר וכנסיסס סכותל
כסון לכותל דרוס פ'ד' ב' סנוף סכרובוס
כסס סוס עומד פ'ה' א':

חולרה עערו מ' דס מן הדרוס להר סכות ד'
ב' : טעס למת תס על סס חולרה
סנכיסס לא נהירא • ויתן טעס אחר קס
וזוט סקקרא עיין מונכ:

חובת הר הבית • עיין הר הכית:
חיר סקוס פנוו עסר אמות ו' ב' •
דכרו הרמ'כס סהול חומה י'פתל סלא
וסו דכרוו סותריס ז'ה א'ת וס
יכאר סכדרי הר'ס כוס תמוסוס מ'לד' ז' א' •
וקסס על הרמ'כס על ז'ה: ועל תוספת יוס טוב
זכא לסיעו
פיל וסומס סכמכ כקיסות לכירוס רפי פשו קס

ט

טבלא סככות המוקד י'ג' ב' •
טבלא סל סוס לירד לטוין סת' סהוכס כ'ז' א'
טבלא סל סוס כהיכל ליעול עסר לסוסס:
מ'ב' ב' :

טבעות לכפוני סל מיכד ד' און' כדרוס •
ופירוטס כ'ה' א' ינור נורסס כס ב'
טרי עסר להר הבית מן הספון לא שיה לו
מסקופ • וכירוס הר'ס כוס' ויפן
טעמיו לו • ד' ב' •
טרקסין עיין אסס טרקסין:

י

יסור עיין מונכ
ציעים עיין ת'א'ס

כ

כבש סל מונכ לדרוס' וכוא מדנו ב' ב' •
יקסס אחר כמדת סכועו ויכאר כמוסת
סיסיה לכ' ולא ל'כ • כ'א א' ב' ופלפל

ל'ל' אסורוכות סכפורת כ'ט' ב' וז'ו' ב' •
לחס הפנים למס כקרא כן ס'א א' •
כדתנורתו ולופן עקויתו
וככשתו על סלמן קס
ככמות עכוו וכוא סורוס סרל'כ'ג' קס ב'
כקרבותו וכוא פירוס הר'מכס וסרל'כ'ג' ויקסס
י'ס'ס'ס און' לפרס דכרו רפי ככעל

מפתחות

תוספת יום טובי * ואין הפרס בין קרנות שתי
 הלחם * לקרנות דלחם הפנים * ואין לחם
 הכפרים וזריח כזה * מ"א ב' * טב א' *
 קרנות דשתי הנחם ולחם הפנים דמתניתין הוינו
 דפנות * וקרנות דאמרי בגמרא הוינו קרני
 הדפנות מ"א ב' * שדכרו הרמ"ם כס מכוונים
 לפירוש רמ"י ולכל ג' דלחם כמוספת יום טוב *
 מ"ב * א': דמות צורת לחם הפנים
 וקרנותיו *
 ודקדק בגובה הלחם דמקדש סבי פ"ב טעמים *
 ויתרן *
 למה לא קראו גם לשתי הלחם לחם הפנים *
 וקתל ליתר מה שאמרו בכסחים וכו' הלחם
 הפנים עביו טפח לפירוש רמ"י *
 למה מניחין אותו על של שש בכניכתו ועל של
 זכב ביציאתו כ"ח א' * למה כקלמן של
 משה לא חיטתו לעיפוס *
 ועיין שלמן *
 להצבות פ"ב עיין ע"כ *
 לשבת פינחס המלכות * ועושי חביתין
 מה הם ט' א' * יראה שהיו
 בקיר החופה *
 למה לא מכאוס בכנסם לשבות שכעורה יד ב'
 לשבות בית המוקד * עיין אוקד
 לשבות הכנייות בקדש או לחול *
 ובתוספות לחול או לקדש *
 או
 לזה ולזה פלי דוכוהו * י"ג א' *
 לשבות כלומר יד א' *
 לשבת המלח * לכה בעזרה למה תשמיש
 י"ז א' *
 הוה בעזרה ולמה לא שאלום פענה בדברי
 הרמ"ם וקשה ויתרן * י"ד ב' * יתקשה
 בחלוף הגרסאות * אם לשבת המלח וכו'
 בדרום * ול הגויות וכו' כנפון או אפכל *
 ויתרן כביאור סוגיות וואס * ויגן בעד
 הרע"כ * ודלא כמספת יום טוב שכמה
 טעמים וראיות ט"ו א' * וצור סוגיות
 הגמרא בדברי הרע"ב *
 וזכור כחול בגרסת הרמ"ם כס מכשה טעמים
 ו' א' ב' * י"ז א' * כביאור דברי

המקנה סמוכים למערכ י"ז א' *
 לשבת הפורה * למה נקראת כן ומה
 יעשה בה *
 לשבת המדיוחין מה היא י"ז ב' * שהיו
 לה ב' כתמים י"ח א' * סככות
 סליחו תהיה כנפון י"ז א' * ששאלו אלו הלכות
 היו משולות ואף היו קדושות *
 וקשה על התוספות ויתרן * י"ז ב' * י"ח א' *
 לשבת העץ * למה נקראת כן ומה
 תשמש * י"ח א' * יגן בעד
 הראש ד' על ת"ט ויקשה למתניתין *
 למה היתה של עץ *
 צורת לשבות בדרום ומסכן י"ז ב' * וכתור
 פירוש מוכיח יום טוב על דברי הרמ"ם כס
 כהס * י"ח ב' * למה ענו אותה בלשכות
 שכעורה אם היתה כחול * י"ח א' *
 לשבת הגולה * למה וקרא לש כן *
 לשבת הגויות * חגיה בקדש וקניה כחול
 ומה תשמש *
 לדברי חכס"ה היתה כמערכ משס י"א א' *
 פירוש וקן כמערה * ופייס כמורה י"ח ב' *
 לדברי הרמ"ם היתה חוץ לעזרה ויתרן לויטבו
 י"ט א' * אך ועמדו בה כלו שנכפת *
 של הגויות לא תהיה כנפון וכאר במוסת *
 י"ז א' *
מ

בנרעות ככותלי התאים * עיין תאים *
 בדיחין עיין לשבת המדיוחין *
 מובני דכור על שמו נקראת לשבת הגולש
 י"ח ב' * מה מוכני מחלקת
 בין רמ"ם לשאר העפרים ושקמעות הגמרא
 דלא כהרש"כ * ב"ו א' * קראים ויתר
 דברי כסף תשנה עלדברי מוספת יום טוב
 מסוגיות הגמרא * ומכשה טעמים *
 שהרמ"ם כס כמנהגו הוא בהלכתא לעקומא *
 סס ב'
 בות כו סער לעזרה וטעם לשמו *
 י"ב * סגנו כשין כופה * וכו' *
 פירוש

מפתחות

נ

כירום המפרס בזה * ויוכיח תמיהות בפירושו *
 שהיה חזון נקדם וחזון נחול לדבריו דק *
 ולדבריו הרע' כס' כלו נחול * ויכיל ראיות כון
 לערוכין למר * ויתמה על הכסף שנתנה סלף
 הכין דבריו הרע' כס' * ז"ב א' *
 למע היה חזון נקדם * וזכול הנאות * ז"ב *
 א' * יאריך בפירוש דבריו הרע' כס' במוסב
 זכרון בית העוקד ולשכתי * ז"ב ב' *
 אם בעוקד הקטן היתה מדורה ויקשה לרש' *
 ויתר * ז"ב א' * שבית העוקד היה משוך
 לערב * ז"א א' * בסכנת חספ' שהיה
 מעט בעערך וראיות *
 ארכע לשמות בעקצעותיו מה ישרתו *
 ככילור סוגיא דיועא דלקטווי מקנול פירוש דק *
 והרע' כס' * ויראש לו כהרמ' כס' *
 פירוש התוספות על זה * ויקשה על
 דבריהם *
 וכמושב לשמות בית העוקד יכיל דבריו המוסבות
 ויקשה עליהם * ולדבריו הנמרץ *
 למע לא מנו בית העוקד כסמס' לשבת סבעורה
 ז"ב א' * ז"ד ב' * שקניו בית אב
 יקנים כו ז"ב ב' * דבריו הרע' על בית
 העוקד והס' כדבריו הרע' כס' *
 דמותו ומכניו וסדר שומרון שכתבו *
 ומזבח * מדתו * ז"ט ב' * ועיון כספ'
 שוך בזכרון אמתו בכל עשפטיו
 ונקמתו כ' א' * ב' * יאריך כסמס'
 אמות ועדת המוכח לפי בוגיא דקמי הלחם
 ז"ט ב' * יכיל מחלוקת בין דק' ויהרע' כס'
 וירודף פ' דק' דמסתבר *
 ויצור המוכח וכספ' ב' א' * במקום
 המוכח רבו המחלוקות ומלוקין תוספות
 והרע' כס' *
 וסדר סוגיות הנמרץ דלתו כדבריו התוספות *
 ועוד ממעט טעמים *
 ויכוח בנטול כדבריו תוספת י"ט טוב
 המיוסע הרע' כס' פכח דבריו הנמרץ * ומכא
 ראיות * כ"ד א' * ויקשה מאד על
 הרע' כס' כהסוכו הכיור שאך בר' הגלילי *

כ"ז * א' * פסרע' כס' לוכנו כוכר כדבריו
 תוכפת ויח טוב * אלף דפכר כהאי נמלא *
 וככיל נמלא כהלכתא למשיח * יקוסיות
 יתרון כ"ד ב' * ישתדל לתרץ קוסיות תוכפת
 ויח טוב כמקום המוכח על עתיד * ויקוסיה
 גם לרשכ"זי ב"ה א' * קרנות פעמכס
 בזוויות ודלף כהרש"ב ד' א' * שהיכוד לא
 היה מקיף מ' ד' רוחות: יגורתו *
 סכוככ ומיט הכקדא ומדתס *
 גג המוכח והסתיין *
 מזבח הזהב * ל' ד' ב' * מקום
 פעמכנו כהיכל של שלמה לרבו
 זלרש' כס' כון השלמות והעמדות שלמה ל' ב'
 טרנה ליוס מהש"א א' א'
 מחנה טכונה פשו א' ב'
 בחירות * אם נתקדשו כספתחות לר' הכות
 לדבריו דק' יכיל פ' המכרס ויקשה עליו *
 וישתדל לתרץ קוסיות בעל כחר סבע על זה *
 ויאריך כס' ויגיות הנמרץ כראיות * ז"ב א' *
 מים * פער המים כדורס העורה טעם לשמו
 ט' ב' * יכרוס הנריך למסג' *
 לעורס *
 מלח * עיון לשבת מלח *
 בנורה * מקום תחניתה ל' ד' ב' *
 דמותה ונלמה * ונביעה *
 כפתורים זפרסה * זגורתה ל' ה' א' *
 אם הנביעים היו מפורסם ככל הקנים * א'
 מחוכרים זה לזה * זשכ"א מחלוקת דק' *
 וס' אס' * זשכ"ב דק' *
 בפירוש הכתוב דל מול פני המזירה *
 בענין כר מערבו מחלוקת כון גדולי ישראל *
 יפרש דבריהם * וטעמיהם ל' ה' ב' *
 ובריו לומר דרבו נניו מודה סיהו מנדדים
 בלבו הערבו * זלף בליג אכריתא דכפרו *
 ויתרץ קוסיות הרש' על דק' ל' א' *
 וסדר סכרת הרע' כס' כנר מערבי ויקשה עלמ'
 יקוסיות *
 סהרע' כס' מוסב כהלכתא למשיח *
 ל' ד' ב' * סלכאורה מתחיתין
 דפרק' דתמיד בליג אמתותין דכ"א * וכלשו
 י"ג ב' * אמתותין

מפחתות

נר מערכי מהו עיון מנורה :
גם סגור לנגדול הכם ס"ה א' .

אמתותיו דיומא
סלכרו דרס"א פלגו כמולו אחרוני ל"ו א' .
ולדע"כ לא פלגו אלף בקורת .

ס

סורג יבאר אוסן וטעם עקויותו . ויקשה
על הר"א ש"ה א' . אם היה

סס ב
סדר הטבת הנרות להר"א עכ"ס ויקשה עליו ל"ו .
ב' . סדר הטבת להר"א כ"א

סס סוכב בלרבע רחוק העזרה
אם היה דמוק עשר אמות לכל רוח : וכמה

סס פירוש משניות דמעיד לדעתו . ויקשה עליו
עשר קויות ל"ו א' ב' . סדר הטבת

גכח ו' ב' : דלכרו הר"א כ"ה ה"ג ג"ג
הקצרים ופרצותו עלכויו ב' . ב' . יבא

ל"ה ר"ע ולרוב אחרונים . וסדר טעמים :

קויות עליו במזמר ל"ה פרצות ח' . א' .
אם היה פרוץ בכל עת נגד הקצרים וישמאל

וידכיהס . טיבוכו לדדרי הפניות ככיוון
ל"ו . ב' . סאיין דליקין הנרות אלף בערב

להגן בעדו
וטרא ליוסב דכרו הר"א ש' דלא תקמי כדקשה

כדזיק היה דולק והולך עד ערב והיה
לכס שס ול"ח א' ב' .

תוספת יוס טוב ז' ב' .
כובב עיון מוכח

סל דכרו התוספות היה הכס גם כמזרחי .
ל"ו . ב' . ישמאל להגין בעד הרע"כ

שובב נקרא לרס"ו גם מקום סוף הכהנים
כ"ב א' .

ויתרן זכ שאלות הרס"א על דעתו אמת
למח סס ול"ח א' ב' .

סנהדרי קטנה של כ"ב על פתח הר
הכות . וסרת על פתח העורס

כמירוס עשר מנורות ועשר שלמות דקלעס
והגין מנחות צורת הכתף כהובל לרבו

ח' ב' סגור להגיה דכרו רס"ו ודלא
כבעל תוספת יוס טוב

ולדכ"כ ע"ס של עשה ל"ט א' . יקשה
קיומות באופן הכתף . ויך משוכים מן

סלס סורות של כ"ב מלמודו הכמים לפניס
לסמוך . ויך סוכים

שכחל לרבו ולרס"א ויתרן . ויארך
עקויות ויתריון . סס ב

סנהדרי גזולה כחלו קול והודס ז"ו א' .

יקשה על הרע"כ דפסק כמנורה כדכ"כ .
ול"ה דכרו וכעל כמך עשה לא יעזר לו .

וכשמן כמך דכרו . וידקדק כשמן הנדרס :
ב' א' אכן סלפני כמירוס סס

ע

עגלה כדרוס ועקרב כצמין עיה סס
ועירוסס ב"ו א' .

ג

גיגור סער ויקור סל פל בעורס ח' .
ב' . טעם לטעו ויפסור פירוש

עולת העוף כשהוא רבה כעורס חיכן
כעשית כ"ב ב' .

גמח דוד וכן גירון
קסיה כשמתן עזיב ס"ה א' .

עזרה ככות סנו קל"ב על פ"ו לא סכרה
עמדתו כלל מן שטורה כסיוח"ל שיהי ק' על

גיצוק סער לכבון בעורס . עכס
לשנו ז' א' . עליוה סכניה

ק' יבאר כעופת א' : ב' . אם העורס
יוקשת לדורס : או לכו ח' א' ז' : ב' .

גל ככח
סס פירוש ע"ס סלפני ופתי היה לו למוק ? דלא

עורס עכס עיה סל . י"ד : א' .

סס כדע"כ
סס

מפתחות

נא

פירוש סוגיא יורמלפית דאזונו נפנוו על מוכס
פירוש סוגיא דזכאים דבוור מ'פך כלל י הדרוס כ"ו ב':
פירוש דבור המוסבות קסה לשעווע עס
פירוש פסנת התפתוה ס' ורונד' דמדות כדכרידסל ל"ב ב': ל"ג א'.
פירוש דברי ר"ז ודברי ר"ז הבאר כויעל קשים להבין ל"ג ב'.
פירוש דברי רמ"ז בקרנות דפתי הלסס ולסס הפניס - כפי סוגיא דמנאסי' ופירוש פה שאצרו כמפנה וקרנותיו סכע לכבעות מ"א ב'.
פירוש דברי המוסבות דבתרא על הכוזב סנאמר וכסל הסמים לך פסחמו ס - ועל מה שאצרו כנמרא סככות יכו אודיעינטו מיקס תפילה - כפי הניסיון אמיתי העוכים כדורות סארן מ"ה א' מ"ו א' -
פירוש מאמר דכרך מלך עמוק כמחלוקת אנטונינוס זרבי מבני חצה יונלס במזרח וסקועת במערב ויקסה קוסיית נגד פי' דסל. כפי המכות * על פי סכמת הפנים וכסליהס
פירוש מאמרו סזל במזל קצוע ונלגל סוגר זבו' * ענלס בדרום זעקרב כנפון וענלס כאכפדרה - דיקסה מאד לרס' -
 יביא דברי המוסבות על זה * וסריוס פירוש קדש ונכון - ב"ה - ב' *
פירוש סה זכס וספסימית לאסס טרקסון סוכן כפתחות * מ"ג ב' *
 יביא מחלוקת רבי יוסי ורבי עקיבא כסס *
 וכמתנות המוכותועמוסס' וסרפ' פסק פרכי יוסי
 יביא קוסיית הרב מזרחי על רס' ויגן כעדו סס כסוות דברי הר"ס על פירוש רס' * וסדל ליוסכו - זאמנס וקסע עד מאד לפירוש *
פירוש ב"ד - א' * דברי רס"ס ססותרוס זס את זס
פירוש עיון לכסת הפרוס * ונג כית ספרוס

עזרת כסס מדתס ז' - ב' * כפירוש וסלקס היתס וכו' ספליקת כוין רס' ורסע כס -
 וססתכר כרס' ה' - א' * ארבע לכסת כעקועותיה סה סו עסמקות
 סהיו עומדות כמך סללס
עזרת וסרל מדתס י' - א' *
 סהיתס פוקמת גוונטרל
עזרת סגין ספרוס סייג' כה גדולוס וקטניס ו' - א' *
 כהניס מדתס וסתיס פוקמת גוונטרל - י' - ב' *
עליות עיון גנין
עליות אכטויכס עיון אכטויכס
עליות סעל סולס ככות דאסון * וסס על סויכל סו' ג' ס'ג - א' - ב' *
עמודים עיון כות העטכויס

פ

פיים ככות סמוקד לדברי דס' * ולס להרע' כס ומסתכרכרס' ז' ב' ב' *
 למה לל ועסוהי בלכסת סמוקד הקטן ז' - א' *
 למה סיו ספיופין כלכסת סגוות * ס"ט - א' *
פירוש סוגיא דיופס * דסלו לכסת אקטיו מקנזוס * זא' - א' *
פירוש כונויות דנגין ועלוית לל כמקדמו וסחילות וכו' עיון גנין - לכסת * סחילות *
פירוש כונויות ויפס * כלכסת פרהדדין כאורך ס"ו * א' * ב' *
פירוש סוגיא דזכאים כמדת סמוכט'ט ב' *
פירוש סוגיא אפרת דזכאים כמדת הככס * ויפסלל כדכרו סתוסמות ב' א' ב' *
פירוש דכרו סתוסמות כענין עולת העד כ"ב - ב' *
פירוש סינוחת ויפס ככילור מיקס סמוכס כ"ג - ב' *
פירוש סוגיא דפירא דיופס * דכס לו יגל פרו כ"ד * א' *
 ס'ג

מפתחות

יוונו עיניהם • ל"ר • ב'

ש

שבת במקדש אומנו דתירו • ז'
א"ב :

שומרים ככל מקום או ככל ואופן
סעירותן וכמאמר דתרו מעויהו
לא נזכרו שמור: הפרק טון הכנסקים
ז"ר • א'

שיפוע הכנס - עיון כנס:
שלחנות פענה בכית העטכמים ארבע
כראש ארבע ב"ה • ב' :

הפרק בין רש"ל לרש"כ • ושהתוכנות כראש
ויוקסא לפירוקם ויראש בהרש"כ • סס
שאלמנית אחרים היו בין העמודים לדברי
התוספות • סס

שלחנות שנים במערכ הסכס לפע ישרתו •
כ"ז א'

שלחנות שנים באולם ושרתו • וויכח
גרסא אחרת דקקלים כ"ח א' :

ועיון למס הפנים:
שלחן של משה של זכר לא שייקנין לעפוש
הלחם • כ"ח ב' • שהיה עקיים

הסוס • אבל אינו מוכיף • והסוס מננין •
מ' ב' •

שלחנות עשר דלמה • עיון מנורה
שלחן כצפון משך שתי אמות וחצי מן
הכותל • ולא חמש כבעל תוכפת יום

טוב • מ' • א' • מוכני • מקימו
זמדתו • סס ב'

סדר מערכותיו • הסניפין • והקנים •
זכמותו • סס

שהו"ש פזולין בכל בנין • ודברי רש"י דריבין
הנהה • סס

על דברי בעל מנחת יודף • שרצה להגדיל
דברי רש"י • וועיד קומי עליו ויתרן • סס

מסגרת טפח • וזר והכ מה סס מ"א א' •
דמות בורת הלחן ומערכתיו ולחם הפנים
פעלנו

פרבר עשר העברר אם טיה • ה' ב' •
פרהרין למכת כהן גדול ט"ז א' ב' :

ועיון למכת העין •
פשפשוין לשער פוקנר • ה' ב' •
זמ' • א' •

פשפשוין לא היו כנוף העער לדברי
התוספות • וכן לדעת שראכה

ד' • ב' • ט' א' • לדברי רש"י כס שה
סער קטן כנוף העער גדול • מ' • א' •

יובח דברי התוספות • סס
פשפשוין יבנות שלמות • עיון כית
השלמות •

פשפשוין סמוכים לעער הגדול • מה הם
ל' • א' • פשפס הדומיל

יפתח • וממנוי בכנסים לתאום • סס
למה לא ככנסים בדרומו • ל"ד • א' •

פשפשוין בעלוית קדש הקדשים ל"ד •
ב' : למס ועסום • מ"ג ב' :

פשפשוין בלשכות בית המוקד • לדברי
רש"י כס מאי בעו • י"ב א' •

פשפשוין המכדילין בין עז' לע"כ לתכל
קמא ולא כראכ"ז • ודלא ככסף

פענה ז"ר ב' • אין יעסום ולא יעברו על
לא תטע לך אגרה • סס

ק

קרט הקדשים עיון בית קדש הקדשים
קיפונום עשר הר סכית מן המערכ ר' ב' •

קרבן עשר לפמן העורס וטעמים לשמו
ל' • ב' •

קרנות דמוכ עיון מוכח
קרנות דלמס הפנים עיון למס הפנים •

ר

רראיית במקדש אסרה מדרכן ד' • א' •
שהיו עקלקלים אומנין בתוכות של

מפתחות

נב

וקסא עשרים שאלות חזקות בדברי הרמ"ם
 בנזיר התאים ל"א ל"ב
 למה שגרעו עבותו הכולל להכין
 הקורות ל"א ב' ל"ג א'
 איך עסקו המגרעות בכותל הסיכל לדברי רמ"ן
 וזרתן ל"ג א' ואיך לדעת ר"ז
 ולדברי ר"ז הכוזר
 קס ב
 שלש שעות לתאים ינוע צלע תא
 ל"ב א' פירוש למה שאמרו וקסא בתאים
 הכולל אמת ואמת וסבירן פירוש נכחו ס'
 פתחים לפי פירוש רמ"ן
 קס ב
 למה שכתבו הסיכל קס' דהיינו בדוטא
 האמצעית
 קס
 וכא פירוש ר"ז כזה ויקסא עליו
 קס
 וכא פירוש ר"ז הכוזר בתאים ופירוש רבינו
 וקס' וקסא קושיות לשניהם ל"ג ב'
 ושתדל לתרן קושיא שהקפה תוספת ווס טוב
 על רמ"ן בכותלי התאים ל"ד א'
 גובה התאים כלם
 כעה ל"ד א'

קס ועיון לחם הפנים
 יכתער על הר"א כעדת השלחן מ"ב ב'
 שמש למה יונא שמורח וקסא כמערב
 מ"ה ה' מו א ב'
 שניוס וא"ר עלהארן ובלילה מתת לארן ושניול
 קבוע ונבל שורר ושניול הודו לכמיו א"ה
 מ"ה ב' מו א'
 אם היה לו תנועה אמת לבדה באלכסון תחת
 חגורת העולות וזאת תהיה לו וועיות
 מה יסוכמזה מ"ו ב'
 שמי הלסא עיון לקס הפנים

ת

תאים ל"ה סיכוי הכולל ל"א וסדר
 פירוש רמ"ן והרמ"ם עליהם ופדתם
 לפי קס ל"ב וסדר פירוש הרמ"ם כס
 כהם ופה שהוסיפו על פירוש ויקסא על תוספות
 ווס טוב קס יפרש ככוונת דברי
 שרף אם כהרע"ם או כרמ"ן סבירא ליה ווסתפק
 בדברי הרע"ם כזה ל"ב ל"א א'

ברוך ה' לעולם אמן
 ואמן

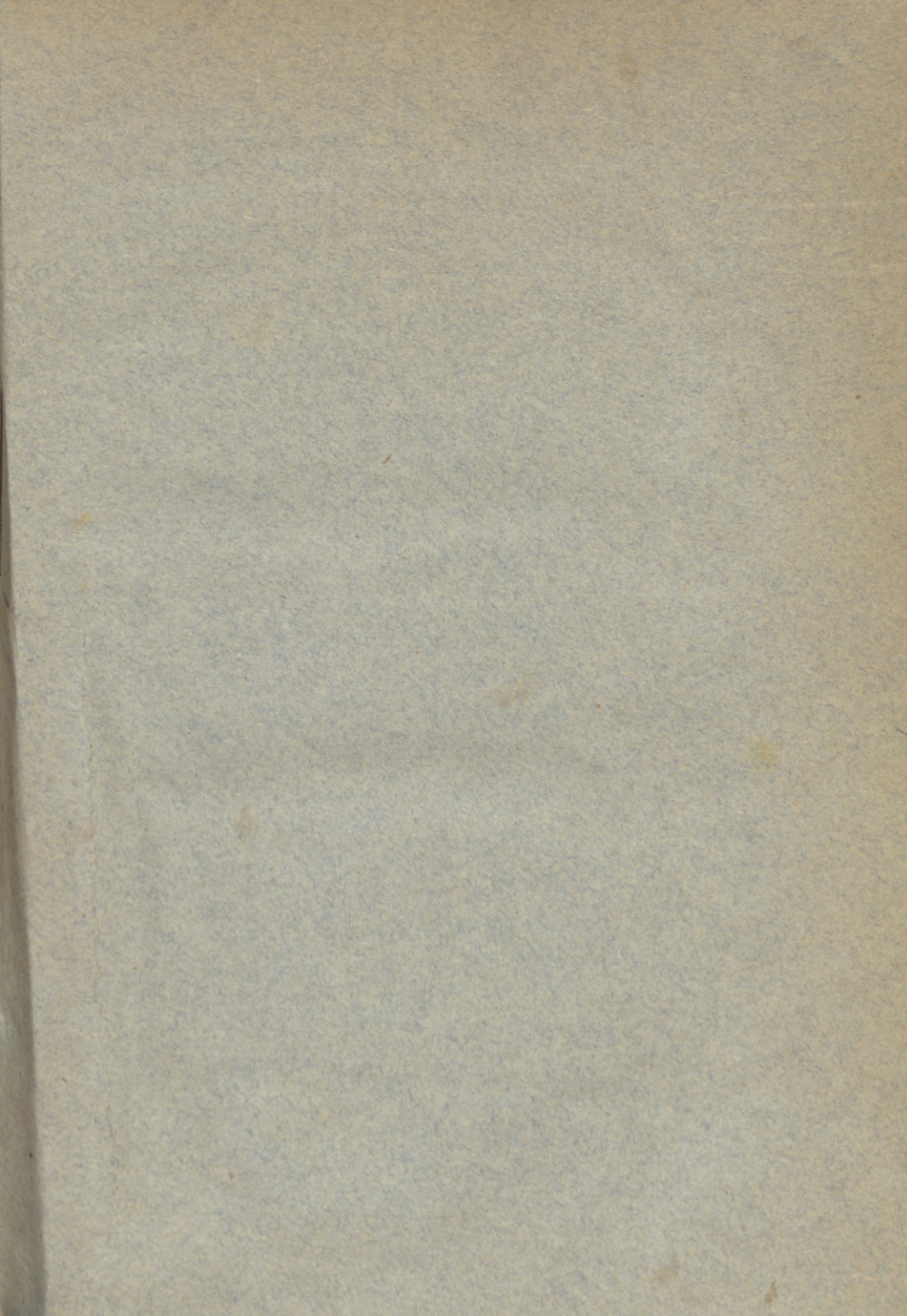
אחרון אחרון חביב

לשבת

מעלת המחבר • אשר בהכנת סכלנו חילום יגבר • ואם
 אחרו פעמי מרכותי וכאן ככיס עד משכר • סוודלתאי
 בעירי לעיני כל עובר • בחומות ירושלים יהיה טוב • עוד זה מדבר •

אשר רשמת	מפואר זה	ציוור
מעון צורנו	והאולם	היכל
בספר שמת	והוד ויקר	לפאר
לאור עמנו	לגם עמים	עומד
אשר קוממת	מקודש זה	מקדש
גאולתנו	לעת תבא	שמור
אשר זממת	חזהו כי	עוד נ
לעומתנו	לתלפיות	בנוי
והלוקיד	אשלים לק	תודורת
כבוד הודך	עלי מזבח	אקריב
ערב אלקיך	שפתי י	אם קול
לפי עבדך	בנופת צוף	ימתק
דבש מיליך	אלוי חבי	ינעם
נגו ידיך	יה כו	מקדש

משה מררי

B
292.

חשה חפן

ס'

חונכת

הבית

Veneria

1696

1378

LIBRERIA PORTANA